

 Kraków

PRZEWODNIK

PO PROCEDURACH LEGALIZACJI POBYTU I ZATRUDNIENIA OBCOKRAJOWCÓW W POLSCE

ZADANIE PUBLICZNE JEST WSPÓLFINANSOWANE ZE ŚRODKÓW MIASTA KRAKOWA

Przewodnik

**PO PROCEDURACH LEGALIZACJI
POBYTU I ZATRUDNIENIA
OBCOKRAJOWCÓW W POLSCE**

Opracowanie: dr Adam Bulandra

Redakcja: dr Jakub Kościótek

Stan prawny na dzień 1 października 2018 r.

Publikacja powstała w ramach projektu: Program „Otwarty Kraków” – prowadzenie punktu informacyjnego z poradami w językach obcych współfinansowanego ze środków Miasta Krakowa

**Biuro Miejski Ośrodek Wspierania
Inicjatyw Społecznych**

Za treść publikacji odpowiada jej autor.

Kraków 2018

ISBN: 978-83-933307-9-9

Stowarzyszenie INTERKULTURALNI PL, Lwowska 2A/48, 30-548 Kraków

Fundacja Współpracy Polsko-Ukraińskiej „U-WORK”, ul. Batorego 2/28 31-135 Kraków

Fundacja Zustricz, ul. Norymberska 10A/26, 30-376 Kraków

Fundacja Wspierania Języka i Kultury polskiej im. Mikołaja Reja, ul. Nad Potokiem 20, 30-830 Kraków

SPIS TREŚCI

WSTĘP	8
CZĘŚĆ I. POBYT OBYWATELI UE	9
ROZDZIAŁ I. PROCEDURA DOTYCZĄCA WJAZDU I POBYTU OBYWATELI UE ORAZ ICH RODZIN	9
1. Podmioty objęte procedurą dotyczącą wjazdu i pobytu obywateli UE oraz ich rodzin:	9
2. Definicje istotne z punktu widzenia postępowania:	9
3. Wjazd i wyjazd na/z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	10
4. Prawo pobytu	11
5. Pobyt stały obywateli UE i członków ich rodzin	14
6. Wydalenie z terytorium RP	17
7. Obowiązki informacyjne organów państwa	18
8. Konsekwencje naruszenia zasad rejestracji pobytu lub posiadania karty pobytu	18
Załącznik nr 1 – Lista państw, których obywatele są zwolnieni z obowiązku posiadania wizy w UE	19
Zwolnienia w większości dotyczą obywateli państw, jeżeli posiadają paszport biometryczny.	20
CZĘŚĆ II. PROCEDURY LEGALIZUJĄCE POBYT OBYWATELI PAŃSTW TRZECICH	21
ROZDZIAŁ I. PROCEDURY DOTYCZĄCE PODEJMOWANIA AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ	21
PODROZDZIAŁ I. PROCEDURA UZYSKIWANIA ZEZWOLENIA NA PRACĘ ORAZ POBYT CZASOWY I PRACĘ	21
1. Podmioty uprawnione do pracy w Polsce (wg. typu odrębnych zezwoleń pobytowych):	21
2. Zwolnienie z uzyskania zezwolenia na pracę	24
3. Procedura uzyskiwania zezwolenia na pracę w trybie zwykłym	29
4. Procedura uzyskiwania zezwolenie na pracę w trybie postępowania o zezwolenie na pobyt czasowy i pracę – art. 114 i n. ustawy o cudzoziemcach	36
5. Wymagane dokumenty:	41
6. Forma załatwienia sprawy	41
7. Terminy	41
8. Obowiązki związane z utratą podstaw pobytu	42
Schemat postępowania	42
Załącznik nr 1 do procedury: podklasy działalności gospodarczej dotyczące zezwoleń na pracę sezonową	43
Załącznik nr 2 – kategorie zawodów, dla których zezwolenie na pracę jest wydawane bez konieczności uzyskania informacji starosty – województwo małopolskie	44
Załącznik nr 3 – wysokość opłat związanych ze złożeniem wniosku o wydanie pozwolenia na pracę lub zarejestrowanie oświadczenia	45
Załącznik nr 4 – wykaz zawodów, w przypadku których wojewoda wydaje zezwolenie na pracę bez konieczności uzyskania informacji, o której mowa w art. 88C ust. 1 pkt 2 ustawy	46
Załącznik nr 5 – dokumenty składane do wydania zezwolenia na pracę w trybie zwykłym	47
Załącznik nr 6 – klasyfikacja zezwoleń na pracę	49
PODROZDZIAŁ II. PROCEDURA UZYSKIWANIA ZEZWOLENIA NA PRACĘ SEZONOWĄ ORAZ POBYT CZASOWY W ZWIĄZKU Z PRACĄ SEZONOWĄ	50
1. Podmioty objęte zezwoleniem na pracę sezonową	50
2. Warunki wydania zezwolenia	50
3. Procedura wydawania zezwoleń	51

4. OBOWIĄZKI PRACODAWCY.....	53
5. WIELOLETNIE ZEZWOLENIA NA PRACĘ SEZONOWĄ	53
6. WARUNKI ZMIANY ZEZWOLENIA	54
7. PRZEDŁUŻENIE ZEZWOLENIA	54
8. ODMOWA UDZIELENIA ZEZWOLENIA NA PRACĘ.....	55
9. COFNIĘCIE ZEZWOLENIA	56
10. ZEZWOLENIE NA POBYT CZASOWY I PRACĘ SEZONOWĄ	56
11. WYMAGANE DOKUMENTY	58
12. FORMA ZAŁATWIENIA SPRAWY	58
13. OBOWIĄZKI ZWIĄZANE Z UTRATĄ PODSTAW POBYTU	59
Schemat postępowania	59
PODROZDZIAŁ III. PROCEDURA PODEJMOWANIA PRACY W POLSCE W OPARCIU O OŚWIADCZENIE PRACODAWCY	60
1. PODMIOTY OBJĘTE ZEZWOLENIEM NA PRACĘ SEZONOWĄ W OPARCIU O OŚWIADCZENIE	60
2. WARUNKI WPISANIA OŚWIADCZENIA DO EWIDENCJI	60
3. PROCEDURA WYDANIA ZEZWOLEŃ	60
4. OBOWIĄZKI ORAZ OBOWIĄZKI INFORMACYJNE PODMIOTU POWIERZAJĄCEGO PRACĘ I CUDZOZIEMCA	61
5. PRZEJŚCIE Z PRACY W OPARCIU O OŚWIADCZENIE NA PRACĘ W OPARCIU O ZEZWOLENIE	62
6. WARUNKI ZMIANY ZEZWOLENIA	62
7. ODMOWA WPISANIA OŚWIADCZENIA DO EWIDENCJI	62
8. WYMAGANE DOKUMENTY.....	64
9. FORMA ZAŁATWIENIA SPRAWY.....	64
10. OBOWIĄZKI ZWIĄZANE Z UTRATĄ PODSTAW POBYTU.....	64
Schemat postępowania	64
PODROZDZIAŁ IV. PROCEDURA UZYSKIWANIA ZEZWOLENIA NA POBYT I PRACĘ W ZAWODZIE WYMAGAJĄCYM WYSOKICH KWALIFIKACJI – NIEBIESKA KARTA UE	65
1. PODMIOTY OBJĘTE ZEZWOLENIEM USTAWOWYM (POBYT CZASOWY I PRACA – ART. 127 I N. USTAWY O CUDZOZIEMCACH)	65
2. PODMIOTY UPRAWNIONE DO PRACY W POLSCE W ZAWODACH WYMAGAJĄCYCH WYSOKICH KWALIFIKACJI (WG. TYPU ODRĘBNYCH ZEZWOLEŃ POBYTOWYCH)	65
3. ZWOLNIENIE Z UZYSKANIA ZEZWOLENIA NA PRACĘ. ZWOLNIENIE Z TESTU RYNKU PRACY	66
4. PROCEDURA UZYSKIWANIA ZEZWOLENIE NA PRACĘ W ZAWODZIE WYMAGAJĄCYM WYSOKICH KWALIFIKACJI	67
5. WYMAGANE DOKUMENTY.....	71
6. FORMA ZAŁATWIENIA SPRAWY.....	71
7. OPŁATA – ZA WYDANIE POZWOLENIA NA POBYT CZASOWY OPŁATA SKARBOWA WYN7. TERMINY.....	71
8. OBOWIĄZKI ZWIĄZANE Z UTRATĄ PODSTAW POBYTU.....	71
Schemat postępowania	72
PODROZDZIAŁ V. PROCEDURA UZYSKIWANIA ZEZWOLENIA NA POBYT I PRACĘ KADRY MENEDŻERSKIEJ NIEPOSIADAJĄCYCH UDZIAŁÓW W SPÓŁKACH, KTÓRE ICH ZATRUDNIAJĄ	73
1. PODMIOTY OBJĘTE ZEZWOLENIEM USTAWOWYM (POBYT CZASOWY I PRACA – ART. 126 USTAWY O CUDZOZIEMCACH)	73
2. PODMIOTY UPRAWNIONE DO PRACY W POLSCE I PEŁNIENIA FUNKCJI W ZARZĄDACH PODMIOTÓW WPISANYCH DO REJESTRU (WG. TYPU ODRĘBNYCH ZEZWOLEŃ POBYTOWYCH)	73
3. ZWOLNIENIE Z UZYSKANIA ZEZWOLENIA NA PRACĘ DLA KADRY MENEDŻERSKIEJ BEZ UDZIAŁÓW	73
4. PROCEDURA UZYSKIWANIA ZEZWOLENIA NA PRACĘ W TRYBIE ZWYKŁYM DLA KADRY MENEDŻERSKIEJ	75
5. PROCEDURA UZYSKIWANIA ZEZWOLENIE NA PRACĘ W TRYBIE POSTĘPOWANIA O ZEZWOLENIE NA POBYT CZASOWY I PRACĘ DLA KADRY MENEDŻERSKIEJ BEZ UDZIAŁÓW – ART. 126 USTAWY O CUDZOZIEMCACH	76
6. WYMAGANE DOKUMENTY.....	79

7. Forma załatwienia sprawy	80
8. Terminy	80
9. Obowiązki związane z utratą podstaw pobytu	80
Schemat postępowania	80
PODROZDZIAŁ VI. PROCEDURA UZYSKIWANIA ZEZWOLENIA NA POBYT I PROWADZENIE DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ W POLSCE, W TYM JAKO KADRA MENEDŻERSKA SPÓŁEK, KTÓRYCH UDZIAŁY CUDZOZIEMCY POSIADAJĄ	81
1. Podmioty objęte zezwoleniem ustawowym (pobyt czasowy i działalność gospodarcza (art. 142 ustawy o cudzoziemcach)	81
2. Podmioty uprawnione do prowadzenia działalności gospodarczej w Polsce oraz forma takiej działalności	81
3. Warunki udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą	84
4. Warunki udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy dla kadry menedżerskiej oraz prokurentów spółek utworzonych przez cudzoziemców	88
Schemat postępowania	90
ROZDZIAŁ II. PROCEDURY DOTYCZĄCE PODEJMOWANIA NAUKI I SZKOLENIA ZAWODOWEGO NA TERENIE RP	91
PODROZDZIAŁ I. PROCEDURA UZYSKIWANIA ZGODY NA POBYT CZASOWY W ZWIĄZKU ZE STUDIAMI LUB KURSEM PRZYGOTOWAWCZYM NA STUDIA	91
1. Podmioty objęte zezwoleniem ustawowym (pobyt czasowy i kształcenie na studiach (art. 144 ustawy o cudzoziemcach)	91
2. Definicje istotne z punktu widzenia postępowania	91
3. Warunki udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy w związku ze studiami lub kursem przygotowawczym na studia	92
Załącznik nr 1 – zaświadczenie z uczelni o przyjęciu na studia	97
PODROZDZIAŁ II. PROCEDURA UZYSKIWANIA ZGODY NA POBYT CZASOWY W ZWIĄZKU Z INNYMI FORMAMI KSZTAŁCENIA NIŻ STUDIA ORAZ W ZWIĄZKU ZE STATUSEM ABSOLWENTA	98
1. Podmioty objęte zezwoleniem ustawowym (fakultatywnym) (pobyt czasowy w Polsce w związku z kształceniem się lub statusem absolwenta (art. 187 ust. 1 pkt 1 a i b oraz 2 ustawy o cudzoziemcach)	98
2. Definicje istotne z punktu widzenia postępowania	98
3. Warunki udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy w związku z kształceniem się lub statusem absolwenta polskiej uczelni	99
ROZDZIAŁ III. PROCEDURY ZWIĄZANE Z WIĘZAMI RODZINNymi	104
PODROZDZIAŁ I. PROCEDURA UZYSKIWANIA ZGODY NA POBYT MAŁŻONKÓW OBYWATELI POLSKICH	104
1. Podmioty objęte zezwoleniem ustawowym (pobyt czasowy małżonków (art. 158 ustawy o cudzoziemcach)	104
2. Definicje istotne z punktu widzenia postępowania	104
3. Warunki udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy małżonków obywateli polskich	105
Załącznik nr 1 – wniosek o umiejscowienie aktu obcego w polskich księgach stanu cywilnego (załącznik z Krakowa)	109
PODROZDZIAŁ II. PROCEDURA UZYSKIWANIA ZGODY NA POBYT CZŁONKÓW RODZINY OBYWATELI POLSKICH	111
1. Podmioty objęte zezwoleniem ustawowym (pobyt czasowy członków rodzin obywateli polskich (art. 158 ustawy o cudzoziemcach)	111
2. Definicje istotne z punktu widzenia postępowania	111
3. Warunki udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy dla członków rodzin obywateli polskich	111
Załącznik nr 1 – wniosek o umiejscowienie aktu obcego w polskich księgach stanu cywilnego (załącznik z Krakowa)	115

PODROZDZIAŁ III. PROCEDURA UDZIELANIA ZGODY NA POBYT CZASOWY W ZWIĄZKU Z ŁĄCZENIEM RODZIN	117
1. Podmioty objęte zezwoleniem ustawowym (pobyt czasowy związany z połączeniem z rodziną (art. 159 ustawy o cudzoziemcach).....	117
2. Definicje istotne z punktu widzenia postępowania	117
3. Warunki udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy w związku z połączeniem z rodziną.....	117
PODROZDZIAŁ IV. PROCEDURA UDZIELANIA ZGODY NA POBYT CZASOWY W ZWIĄZKU Z ŁĄCZENIEM RODZIN – PRZYPADKI SZCZEGÓLNE	122
1. Podmioty objęte zezwoleniem ustawowym fakultatywnym (uznanie administracyjne) (pobyt czasowy w związku z połączeniem z rodziną (art. 160 ustawy o cudzoziemcach)	122
2. Definicje istotne z punktu widzenia postępowania	122
3. Warunki udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy w związku z połączeniem z obywatelem polskim lub cudzoziemcem, korzystającym ze swobody przepływu osób, a także w związku z życiem rodzinnym.....	122
PODROZDZIAŁ V. PROCEDURA UDZIELANIA ZGODY NA POBYT CZASOWY W ZWIĄZKU Z ŁĄCZENIEM RODZIN – POZOSTANIE W POLSCE	128
1. Podmioty objęte zezwoleniem ustawowym samodzielnym (pobyt czasowy w związku z połączeniem z rodziną w sytuacji długotrwałego pobytu w Polsce (art. 161 ustawy o cudzoziemcach)	128
2. Definicje istotne z punktu widzenia postępowania	128
3. Warunki udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy w związku z kontynuowaniem pobytu w Polsce w związku z połączeniem z rodziną – pobyt samodzielny.....	129
PODROZDZIAŁ VI. PROCEDURA UZYSKANIA ZEZWOLENIA NA POBYT CZASOWY W ZWIĄZKU Z POSZANOWANIEM ŻYCIA RODZINNEGO ORAZ PRAW DZIECKA	134
1. Podmioty objęte zezwoleniem ustawowym (fakultatywnym) (pobyt czasowy w Polsce związany z poszanowaniem życia rodzinnego oraz praw dziecka (art. 187 ust. 1 pkt 6 i 7 ustawy o cudzoziemcach).....	134
2. Definicje istotne z punktu widzenia postępowania	134
3. Warunki udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy w związku z poszanowaniem życia rodzinnego oraz praw dziecka.....	134
ROZDZIAŁ IV. INNE PODSTAWY DO UZYSKANIA POBYTU CZASOWEGO W POLSCE.....	137
PODROZDZIAŁ I. POBYT KRÓTKOTRWAŁY	137
1. Podmioty objęte zezwoleniem ustawowym (pobyt czasowy krótkotrwały (art. 181 ustawy o cudzoziemcach).....	137
2. Warunki udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy ze względu na okoliczności wymagające krótkotrwałego pobytu	137
PODROZDZIAŁ II. POBYT CZASOWY W POLSCE REZYDENTÓW DŁUGOTERMINOWYCH UNII EUROPEJSKIEJ Z INNYCH PAŃSTW	141
1. Podmioty objęte zezwoleniem ustawowym (obligatoryjnym) (pobyt czasowy w Polsce rezydentów długoterminowych UE z innych państw członkowskich oraz ich rodzin (art. 186 ust. 1 pkt 3 i 4 ustawy o cudzoziemcach).....	141
2. Definicje istotne z punktu widzenia postępowania	141
3. Warunki udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy w związku z ułatwieniem migracji i pracy osób na podstawie odrębnych porozumień międzynarodowych.	141
ROZDZIAŁ V. PROCEDURY ZWIĄZANE Z OSIEDLENIE SIĘ W POLSCE	146
PODROZDZIAŁ I. PROCEDURA UZYSKIWANIA ZEZWOLENIA NA POBYT STAŁY W POLSCE	146
1. Podmioty objęte zezwoleniem ustawowym (pobyt stały w Polsce) (art. 195 ustawy o cudzoziemcach)	146
2. Definicje istotne z punktu widzenia postępowania	146
3. Warunki udzielenia zezwolenia na pobyt stały	148

PODROZDZIAŁ II. PROCEDURA UZYSKIWANIA ZEZWOLENIA NA POBYT REZYDENTA DŁUGOTERMINOWEGO UE W POLSCE	153
1. Podmioty objęte zezwoleniem ustawowym (pobyt rezydenta długoterminowego UE) (art. 211 ustawy o cudzoziemcach)	153
2. Definicje istotne z punktu widzenia postępowania	153
3. Warunki udzielenia zezwolenia na pobyt rezydenta długotrwałego UE	155
ROZDZIAŁ VI. PROCEDURY ZWIĄZANE Z POTWIERDZANIEM POLSKIEGO POCHODZENIA I UZYSKIWIANIEM OBYWATELSTWA	159
1. Karta Polaka	159
2. Stwierdzanie polskiego pochodzenia	163
3. Uzyskiwanie obywatelstwa polskiego	164
ZAŁĄCZNIK nr 1 Wykaz organizacji polskich lub polonijnych uprawnionych do wystawiania zaświadczeń potwierdzających aktywne zaangażowanie w działalność na rzecz języka i kultury polskiej lub polskiej mniejszości narodowej	168
CZĘŚĆ III. DOKUMENTY WYDAWANE CUDZOZIEMCOM	169
1. Rodzaje dokumentów wydawanych cudzoziemcom	169
2. Ogólne warunki wydawania dokumentów cudzoziemcom	169
3. Wymagane dokumenty:	169
4. Forma załatwienia sprawy	170
5. Terminy	171
6. Regulacje szczególne dla poszczególnych rodzajów dokumentów	171
CZĘŚĆ IV. NARUSZENIE PODSTAW I ZASAD POBYTU W POLSCE	177
1. Obowiązek powrotu do kraju pochodzenia	177
2. Warunki przedłużenia pobytu w Polsce	178
3. Podstawy wydania decyzji o zobowiązaniu do powrotu	178
4. Podstawy niewydawania decyzji o zobowiązaniu do powrotu	181
5. Wygaśnięcie decyzji o zobowiązaniu do powrotu	182
6. Skutki wydania decyzji o zobowiązaniu do powrotu	183
7. Procedura wydawania decyzji o zobowiązaniu do powrotu	183
8. Zgoda na pobyt ze względów humanitarnych	187
9. Zgodna na pobyt tolerowany	188
10. Wygaśnięcie zgody na pobyt tolerowany lub pobyt humanitarny	189

WSTĘP

Oddajemy w ręce cudzoziemców oraz osób im pomagających możliwie najbardziej dokładne procedury odnoszące się do legalizacji pobytu obcokrajowców w Polsce, w oparciu o najpopularniejsze podstawy. Zbiór ten nie jest więc zupełny, nie mniej może być użyteczny dla ponad dziewięćdziesięciu procent cudzoziemców starających się o uzyskanie pobytu w Polsce. Zbiór powstał w oparciu o ustawę o cudzoziemcach, ustawę dotyczącą wjazdu i pobytu obywateli UE oraz członków ich rodzin, ustawę o Karcie Polaka, o repatriacji, obywatelstwie polskim i wreszcie ustawę o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Teksty ustaw zostały przerobione na bardziej zrozumiały język, z wyeliminowaniem odwołań do przepisów znajdujących się w różnych miejscach, co zawsze stanowi mankament czytania i orientacji w danym akcie prawnym. W publikacji został odzwierciedlony stan prawny na dzień 1 października 2018 roku.

Procedury powstały w ramach działalności Punktu Informacyjnego dla Obcokrajowców, prowadzonego przez Fundację Współpracy Polsko-Ukraińskiej „U-WORK”, w partnerstwie z Fundacją Zustricz, Fundacją Wspierania Kultury i Języka Polskiego im. Mikołaja Reja oraz Stowarzyszeniem INTERKULTURALNI PL. Autorem procedur jest radca prawny dr Adam Bulandra, od 2002 roku specjalizujący się w zagadnieniach związanych z legalizacją pobytu. Projekt Punktu Informacyjnego stanowi z kolei część Programu „Otwarty Kraków”, stanowiącego długoterminową strategię integracji migrantów w Krakowie. Program jest finansowany i realizowany przez większość jednostek miejskich gminy i koordynowany przez Biuro Miejski Ośrodek Wspierania Inicjatyw Społecznych.

Oddawany Państwu zestaw procedur ma za zadanie ułatwić orientację w poszczególnych rodzajach pobytu w Polsce, wymaganiach dla takich pobytów oraz dokumentacji, która musi być zgromadzona. Niniejsza publikacja nie stanowi jednak źródła prawa, a jej autorzy nie będą ponosić odpowiedzialności z tytułu oparcia się na jej treści w ramach postępowania o zalegalizowanie pobytu w Polsce.

Zespół Punktu Informacyjnego dla Obcokrajowców w Krakowie

Część I. POBYT OBYWATELI UE

ROZDZIAŁ I.

PROCEDURA DOTYCZĄCA WJAZDU I POBYTU OBYWATELI UE ORAZ ICH RODZIN

1. PODMIOTY OBJĘTE PROCEDURĄ DOTYCZĄCĄ WJAZDU I POBYTU OBYWATELI UE ORAZ ICH RODZIN:

- Obywatele państw członkowskich Unii Europejskiej,
- Obywatele państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stron umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym,
- Obywatele Konfederacji Szwajcarskiej,
- Członkowie rodzin obywateli, o których mowa wyżej, którzy do nich dołączają lub z nimi przebywają.

2. DEFINICJE ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA POSTĘPOWANIA:

- **członek rodziny obywatela UE** – cudzoziemiec będący lub niebędący obywatelem UE, ale będący jednocześnie:
 - małżonkiem obywatela UE,
 - bezpośrednim zstępnym obywatela UE lub jego małżonka, w wieku do 21 lat lub pozostającego na utrzymaniu obywatela UE lub jego małżonka,
 - bezpośrednim wstępnym obywatela UE lub jego małżonka, pozostającego na utrzymaniu obywatela UE lub jego małżonka;
- **małżeństwo** – związek jednej kobiety i jednego mężczyzny, uznawany przez polskie prawo, a zatem zawarty albo w Polsce jako ślub cywilny lub religijny w kościołach, z którymi Rzeczpospolita Polska zawarła umowy o regulowaniu stosunku między państwem a kościołem, albo przed właściwym urzędem państwa trzeciego lub w obrządku religijnym potwierdzonym jako legalny przez państwo trzecie, w którym do zawarcia takiego ślubu doszło. **Uwaga:** zgodnie z wyrokiem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej każdy małżonek obywatela Unii, który zawarł z nim związek małżeński na podstawie prawa obowiązującego w danym państwie członkowskim ma prawo do korzystania z prawa pobytu i swobody przepływu bez dyskryminacji, a zatem na zasadach ustalonych przez państwo osiedlenia (orzeczenie Relu Adrian Coman i in. C-673/16)
- **małżeństwo zawarte dla pozor** – związek małżeński zawarty w okolicznościach faktycznych, z których wynika, że:
 - jedno z małżonków przyjęło korzyść majątkową w zamian za wyrażenie zgody na zawarcie małżeństwa, o ile nie wynika to ze zwyczaju ugruntowanego w danym państwie lub grupie społecznej,
 - małżonkowie nie wypełniają prawnych obowiązków wynikających z zawarcia małżeństwa (**patrz PROCEDURA – POBYT CZASOWY ZWIĄZANY Z ŁĄCZENIEM RODZIN STR. 122**),
 - małżonkowie nie zamieszkują wspólnie,
 - małżonkowie nie spotkali się nigdy przed zawarciem małżeństwa,
 - małżonkowie nie mówią językiem zrozumiałym dla obojga,
 - małżonkowie nie są zgodni co do dotyczących ich danych osobowych i innych istotnych okoliczności, które ich dotyczą,
 - jedno z małżonków lub oboje małżonkowie w przeszłości zawierali już małżeństwa dla pozor
 Małżeństwo zawarte dla pozor nie daje małżonkowi obywatel UE uprawnienia do pobytu w Polsce.
- **dokument tożsamości** – w postępowaniach w sprawach dotyczących obywateli UE i ich rodzin obywatel UE lub członek rodziny obywatela UE w razie braku możliwości okazania dokumentu podróży lub innego dokumentu potwierdzającego tożsamość i obywatelstwo, mogą przedstawić inny dowód niż

dokument urzędowy, który pozwoli potwierdzić ich tożsamość i obywatelstwo w niebudzący wątpliwości sposób.

- **POBYT NIEPRZERWANY** – pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej uważa się za nieprzerwany, w przypadku gdy przerwy w nim nie przekroczyły łącznie 6 miesięcy w roku. Pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej nie przerywa opuszczenie Polski na okres dłuższy niż 6 miesięcy z powodu:
 - odbycia obowiązkowej służby wojskowej albo
 - ważnej sytuacji osobistej, w szczególności ciąży, porodu, choroby, studiów, szkolenia zawodowego, oddelegowania, która wymaga pobytu poza tym terytorium, pod warunkiem, że okres ten jest nie dłuższy niż 12 kolejnych miesięcy

Pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przerywa wykonanie decyzji o wydaleniu obywatela UE lub członka rodziny niebędącego obywatelem UE.

3. WJAZD I WYJAZD NA/Z TERYTORIUM RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

I. WARUNKI OGÓLNE ZEZWOLENIA NA WJAZD:

- Obywatel UE może wjechać na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie ważnego dokumentu podróży lub innego ważnego dokumentu potwierdzającego jego tożsamość i obywatelstwo.
- Członek rodziny niebędący obywatelem UE może wjechać na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie ważnego dokumentu podróży oraz wizy, o ile przepisy nie stanowią inaczej.
- Obowiązek posiadania wizy nie dotyczy:
 - obywatela państwa, wobec którego stosuje się częściowe lub całkowite zniesienie obowiązku wizowego, zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 539/2001 z dnia 15 marca 2001 r. wymienającym państwa trzecie, których obywatele muszą posiadać wizy podczas przekraczania granic zewnętrznych, oraz te, których obywatele są zwolnieni z tego wymogu (Dz.Urz. WE L 81 z 21.03.2001, str. 1) zmienionym rozporządzeniem Rady (WE) nr 2414/2001 z dnia 7 grudnia 2001 r. zmieniającym rozporządzenie (WE) nr 539/2001 (Dz.Urz. WE L 327 z 12.12.2001, str. 1) oraz rozporządzeniem Rady (WE) nr 453/2003 z dnia 6 marca 2003 r. zmieniającym rozporządzenie (WE) nr 539/2001 (Dz.Urz. UE L 69 z 13.03.2003, str. 10) (**PATRZ ZAŁĄCZNIK NR 1 DO PROCEDURY**);
 - członka rodziny niebędącego obywatelem UE, posiadającego wydany przez inne państwo członkowskie ważny dokument odpowiadający karcie pobytu członka rodziny obywatela UE lub karcie stałego pobytu członka rodziny obywatela UE.
- Członkowi rodziny niebędącemu obywatelem UE wydaje się wizę Schengen lub wizę krajową w celu dołączenia do obywatela państwa członkowskiego lub przebywania z nim.
- Członkowi rodziny niebędącemu obywatelem UE **odmawia się wydania wizy**, gdy:
 - jego wjazd następuje w okresie obowiązywania wpisu do wykazu cudzoziemców, których pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest niepożądany, lub
 - jego pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej może stanowić zagrożenie dla obronności lub bezpieczeństwa państwa albo ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego lub zdrowia publicznego. Na przesłankę ta nie można się powoływać z przyczyn gospodarczych. Samodzielną podstawą odmowy nie może być również wcześniejsza karalność.
- Wizę wydaje lub odmawia jej wydania konsul lub komendant placówki Straży Granicznej niezwłocznie po złożeniu wniosku, zapewniając członkowi rodziny wszelkie dopuszczalne przez przepisy prawa ułatwienia w uzyskaniu wizy.
- Odmowa wydania wizy przez konsula następuje w drodze decyzji.
- Od decyzji o odmowie wydania wizy wydanej przez konsula przysługuje odwołanie do ministra właściwego do spraw zagranicznych, a od decyzji o odmowie wydania wizy, wydanej przez komendanta placówki Straży Granicznej – do Komendanta Głównego Straży Granicznej.
- Komendant placówki Straży Granicznej umożliwia obywatelowi UE lub członkowi rodziny niebędącemu obywatelem UE, przez okres nie dłuższy niż 72 godziny przed wydaniem decyzji o odmowie wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, podjęcie działań zmierzających do uzyskania dokumentów,

uprawnających ich o wjazdu, albo do udowodnienia w inny, niebudzący wątpliwości sposób, że osoby te są uprawnione do korzystania ze swobody przepływu osób.

II. Odmowa wjazdu na terytorium RP:

- Obywatelowi UE lub członkowi rodziny niebędącemu obywatelem UE można odmówić wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, gdy:
 - jego wjazd następuje w okresie obowiązywania wpisu do wykazu, chyba że wjazd na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej następuje w celu wzięcia udziału w postępowaniu przed sądem administracyjnym w sprawie o wydalenie z tego terytorium i gdy przebywanie obywatela UE lub członka rodziny niebędącego obywatelem UE na tym terytorium nie spowoduje poważnych zakłóceń porządku publicznego lub bezpieczeństwa publicznego, lub
 - jego pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej może stanowić zagrożenie dla obronności lub bezpieczeństwa państwa albo ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego lub zdrowia publicznego, lub
 - nie posiada dokumentu podróży lub wizy/karty pobytu, chyba że udowodni w inny, niebudzący wątpliwości sposób, że jest uprawniony do korzystania ze swobody przepływu osób.
- Decyzji o odmowie wjazdu nadaje się rygor natychmiastowej wykonalności. W przypadku wydania członkowi rodziny niebędącemu obywatelem UE decyzji o odmowie wjazdu ze względu na wpis w wykazie lub zagrożenie dla obronności i bezpieczeństwa wydaje się także decyzję o unieważnieniu wizy.
- Decyzja o odmowie wydania wizy członkowi rodziny niebędącemu obywatelem UE wydana w związku z zagrożeniem dla bezpieczeństwa i obronności lub decyzja o odmowie wjazdu wydana członkowi rodziny niebędącemu obywatelem UE lub obywatelowi UE na tej samej podstawie powinny uwzględniać **zasadę proporcjonalności** i być wydawane wyłącznie w przypadku, gdy zachowanie danej osoby stanowi rzeczywiste, aktualne i dostatecznie poważne zagrożenie dla interesu społecznego.
- Wcześniejsza karalność nie może stanowić samoistnej podstawy do podjęcia decyzji o odmowie wjazdu lub udzielenia wizy ze względu na zagrożenie dla obronności lub bezpieczeństwa. Na zagrożenia te nie można się powoływać dla celów gospodarczych.

4. Prawo pobytu

I. Warunki pobytu obywateli UE i członków ich rodzin w Polsce:

Obywatelowi UE przysługuje prawo pobytu przez okres **dłuższy niż 3 miesiące**, w przypadku gdy spełnia jeden z następujących warunków:

- jest pracownikiem lub osobą pracującą na własny rachunek na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- posiada wystarczające środki finansowe do utrzymania siebie i członków rodziny na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, tak aby nie stanowić obciążenia dla pomocy społecznej, oraz:
 - jest objęty powszechnym ubezpieczeniem zdrowotnym, lub uprawniony do świadczeń zdrowotnych na podstawie odrębnych przepisów lub posiada prywatne ubezpieczenie zdrowotne, pokrywające wszelkie wydatki, które mogą wyniknąć podczas pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w związku z potrzebą pomocy medycznej lub leczeniem szpitalnym, w którym ubezpieczyciel zobowiązuje się do pokrycia kosztów udzielonych ubezpieczonemu świadczeń zdrowotnych bezpośrednio na rzecz podmiotu udzielającego takich świadczeń, na podstawie wystawionego przez ten podmiot rachunku,
- studiuje lub odbywa szkolenie zawodowe w Rzeczypospolitej Polskiej oraz:
 - posiada wystarczające środki finansowe do utrzymania siebie i członków rodziny na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, tak aby nie stanowić obciążenia dla pomocy społecznej,
 - jest objęty powszechnym ubezpieczeniem zdrowotnym, lub uprawniony do świadczeń zdrowotnych na podstawie odrębnych przepisów lub posiada prywatne ubezpieczenie zdrowotne, pokrywające wszelkie wydatki, które mogą wyniknąć podczas pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w związku z potrzebą pomocy medycznej lub leczeniem szpitalnym, w którym ubezpieczyciel zobowiązuje się do pokrycia kosztów udzielonych ubezpieczonemu

świadczeń zdrowotnych bezpośrednio na rzecz podmiotu udzielającego takich świadczeń, na podstawie wystawionego przez ten podmiot rachunku

- jest małżonkiem obywatela polskiego.

Uwaga: prawo powyższe dotyczy również członka rodziny obywatela UE dołączającego do niego lub przebywającego z nim na terytorium Rzeczypospolitej Polski.

II. ZACHOWANIE PRAWA POBYTU

Obywatel UE, który przestał być pracownikiem lub osobą pracującą na własny rachunek, zachowuje prawo pobytu przysługujące pracownikowi lub osobie pracującej na własny rachunek w następujących przypadkach:

- nieświadczenia pracy lub niewykonywania innej działalności zarobkowej we własnym imieniu i na własny rachunek wskutek okresowej niezdolności do pracy z powodu choroby lub wypadku albo
- niezamierzonego bezrobocia wynikającego z rejestru bezrobotnych prowadzonego przez powiatowy urząd pracy;
- podjęcia kształcenia lub szkolenia zawodowego.

Jeżeli okres wykonywania pracy lub wykonywania innej działalności zarobkowej we własnym imieniu i na własny rachunek na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej poprzedzający bezrobocie był **KRÓTSZY NIŻ ROK, PRAWO POBYTU** przysługujące pracownikowi lub osobie pracującej na własny rachunek obywatel UE **ZACHOWUJE PRZEZ OKRES 6 MIESIĘCY** od dnia zarejestrowania się we właściwym powiatowym urzędzie pracy.

Uwaga: prawo powyższe dotyczy również członka rodziny obywatela UE dołączającego do niego lub przebywającego z nim na terytorium Rzeczypospolitej Polski

- W przypadku rozwodu, unieważnienia małżeństwa, śmierci lub wyjazdu z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej obywatela UE, członek jego rodziny będący obywatelem UE zachowuje prawo pobytu.
- Członek rodziny niebędący obywatelem UE zachowuje prawo pobytu w przypadku:
 - śmierci obywatela UE, jeżeli przebywał z nim na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez **OKRES NIE KRÓTSZY NIŻ ROK** przed dniem śmierci obywatela UE;
 - rozwodu lub unieważnienia małżeństwa z obywatelem UE, jeżeli:
 - małżeństwo trwało **co najmniej 3 lata** przed wszczęciem postępowania w sprawie o rozwód lub o unieważnienie małżeństwa, **w tym rok** w czasie pobytu obywatela UE na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, lub
 - jako były małżonek obywatela UE sprawuje opiekę nad jego dziećmi, na podstawie porozumienia między byłymi małżonkami lub na podstawie orzeczenia sądu, lub
 - przemawiają za tym szczególnie istotne okoliczności, w tym związane z podleganiem przemocy w rodzinie w trakcie trwania małżeństwa, lub
 - jako były małżonek obywatela UE ma prawo do odwiedzin małoletniego dziecka, na podstawie porozumienia między byłymi małżonkami lub na podstawie orzeczenia sądu, gdy z porozumienia lub orzeczenia wynika, że odwiedziny odbywają W przypadku śmierci lub wyjazdu obywatela UE z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, **DZIECKO OBYWATELA UE** przebywające i uczące się lub studiujące na tym terytorium oraz **RODZIC SPRAWUJĄCY NAD NIM OPIEKĘ**, bez względu na posiadane obywatelstwo, zachowują prawo pobytu **DO CZASU ZAKOŃCZENIA PRZEZ DZIECKO NAUKI LUB STUDIÓW**.
- Dziecku obywatela UE, który był pracownikiem na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, ale nie zachował prawa pobytu ze względu na niespełnienie przesłanek (np. długotrwałe bezrobocie), które przebywa i uczy się lub studiuje na tym terytorium, przysługuje **PRAWO POBYTU DO CZASU ZAKOŃCZENIA NAUKI LUB STUDIÓW**.
- Rodzicowi sprawującemu opiekę nad dzieckiem obywatela UE, który był pracownikiem na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, ale nie zachował prawa pobytu, które przebywa i uczy się lub studiuje na tym terytorium, przysługuje prawo pobytu do czasu osiągnięcia przez dziecko pełnoletności; prawo to przysługuje także po osiągnięciu przez dziecko pełnoletności, jeżeli nadal wymaga ono obecności i opieki tego rodzica, aby móc kontynuować i ukończyć naukę.

III. REJESTRACJA POBYTU

- Jeżeli pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej trwa przez okres dłuższy niż 3 miesiące:
 - obywatel UE jest obowiązany zarejestrować swój pobyt, a
 - członek rodziny niebędący obywatelem UE jest obowiązany uzyskać **KARTĘ POBYTU CZŁONKA RODZINY OBYWATELA UE**.
- Obowiązek ten nie dotyczy obywatela UE posiadającego prawo pobytu w okolicznościach, które zwalniają go z obowiązku spełnienia ogólnych warunków pobytu (**PATRZ PUNKT 4.VI**).
- Zarejestrowanie pobytu następuje na wniosek obywatela UE, a wydanie karty pobytu członka rodziny obywatela UE – na wniosek członka rodziny niebędącego obywatelem UE.
- Wniosek składa się osobiście, nie później niż w następnym dniu po upływie 3 miesięcy od dnia wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Wymóg osobistego złożenia wniosku nie dotyczy małoletniego.
- Do wniosku dołącza się dokumenty lub pisemne oświadczenia potwierdzające spełnianie warunków pobytu, a w przypadku wniosku o wydanie karty pobytu członka rodziny obywatela UE – także fotografie.
- Przy składaniu wniosku o zarejestrowanie pobytu lub wydanie karty pobytu członka rodziny obywatela UE okazuje się ważny dokument podróży. Obywatel UE może okazać inny ważny dokument potwierdzający jego tożsamość i obywatelstwo.
- Członkowi rodziny niebędącemu obywatelem UE wydaje się niezwłocznie zaświadczenie o złożeniu wniosku.
- Zarejestrowanie pobytu i wydania zaświadczenia o zarejestrowaniu pobytu obywatela UE dokonuje się niezwłocznie, a kartę pobytu członka rodziny obywatela UE wydaje się **nie później niż w terminie 6 miesięcy** od dnia złożenia wniosku o jej wydanie, albo w tych terminach odmawia się zarejestrowania pobytu lub wydania karty.
- po zarejestrowaniu pobytu obywatela UE wydaje mu się zaświadczenie o zarejestrowaniu pobytu. Rejestracja jest ważna bezterminowo.
- Członek rodziny niebędący obywatelem UE jest obowiązany posiadać **KARTĘ POBYTU CZŁONKA RODZINY OBYWATELA UE**, która potwierdza jego prawo do pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i uprawnia, wraz z ważnym dokumentem podróży do wielokrotnego przekraczania granicy bez wizy.
- Karta pobytu członka rodziny obywatela UE jest ważna **przez 5 lat**, a w przypadku gdy zamierzony okres pobytu obywatela UE na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, do którego członek rodziny dołącza lub z którym przebywa, jest krótszy niż 5 lat – dokument ten jest ważny przez zamierzony okres pobytu obywatela UE

IV. ODMOWA ZAREJESTROWANIA POBYTU LUB WYDANIA KARTY POBYTU CZŁONKA RODZINY OBYWATELA UE

Obywatelowi UE odmawia się zarejestrowania pobytu, a członkowi rodziny niebędącemu obywatelem UE odmawia się wydania karty pobytu członka rodziny obywatela UE, w przypadku gdy:

- nie zostały spełnione warunki pobytu, chyba że chodzi o (wyjątki od zasady odmowy rejestracji pobytu):
 - obywatela UE będącego członkiem rodziny, obywatela UE lub obywatela Rzeczypospolitej Polskiej innym niż ten, o którym mowa w punkcie 2 procedury, który dołącza do niego lub przebywa z nim na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, z powodu:
 - zależności finansowej od niego lub pozostawania z nim w gospodarstwie domowym, w kraju, z którego przybył obywatel UE ubiegający się o zarejestrowanie pobytu, lub
 - poważnych względów zdrowotnych wymagających osobistej opieki, sprawowanej przez obywatela UE lub obywatela Rzeczypospolitej Polskiej, do którego ten obywatel, dołącza lub z którym przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
 - obywatela UE prowadzącego życie rodzinne w rozumieniu Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r. z obywatelem UE lub obywatelem Rzeczypospolitej Polskiej, do którego ten obywatel, dołącza lub z którym przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (np. konkubinaty, rodziny wielopokoleniowe, rodziny partchworkowe, etc.)

- pobyt obywatela UE lub członka rodziny niebędącego obywatelem UE na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej stanowi zagrożenie dla obronności lub bezpieczeństwa państwa albo ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego. Decyzja powinna uwzględniać **ZASADĘ PROPORCJONALNOŚCI** i opierać się wyłącznie na zachowaniu danej osoby, które stanowi rzeczywiste, aktualne i dostatecznie poważne zagrożenie dla interesu społecznego. Wcześniejsza karalność tej osoby nie może stanowić samoistnej podstawy do podjęcia decyzji. Na zagrożenia bezpieczeństwa i obronności nie można się powoływać dla celów gospodarczych
- Członkowi rodziny niebędącemu obywatelem UE odmawia się wydania karty pobytu członka rodziny obywatela UE także, gdy jego związek małżeński z obywatelem UE został zawarty dla pozorów.

V. Unieważnienie rejestracji pobytu lub karty pobytu członka rodziny obywatela UE

Zarejestrowanie pobytu unieważnia się, w przypadku gdy:

- nastąpiło na podstawie podrobionych lub przerobionych dokumentów lub fałszywych informacji lub
- pobyt obywatela UE na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej stanowi zagrożenie dla obronności lub bezpieczeństwa państwa albo ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego. Decyzja powinna uwzględniać **ZASADĘ PROPORCJONALNOŚCI** i opierać się wyłącznie na zachowaniu danej osoby, które stanowi rzeczywiste, aktualne i dostatecznie poważne zagrożenie dla interesu społecznego. Wcześniejsza karalność tej osoby nie może stanowić samoistnej podstawy do podjęcia decyzji. Na zagrożenia bezpieczeństwa i obronności nie można się powoływać dla celów gospodarczych

Kartę pobytu członka rodziny obywatela UE unieważnia się, w przypadku gdy:

- pobyt członka rodziny na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej stanowi zagrożenie dla obronności lub bezpieczeństwa państwa albo ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego, Decyzja powinna uwzględniać **ZASADĘ PROPORCJONALNOŚCI** i opierać się wyłącznie na zachowaniu danej osoby, które stanowi rzeczywiste, aktualne i dostatecznie poważne zagrożenie dla interesu społecznego. Wcześniejsza karalność tej osoby nie może stanowić samoistnej podstawy do podjęcia decyzji. Na zagrożenia bezpieczeństwa i obronności nie można się powoływać dla celów gospodarczych.
- została wydana na podstawie podrobionych lub przerobionych dokumentów lub fałszywych informacji,
- związek małżeński członka rodziny obywatela UE został zawarty dla pozorów,
- członek rodziny nie spełnia warunków pobytu.

VI. Zwolnienie z zachowania niektórych warunków wjazdu i pobytu obywateli UE oraz ich rodzin

Bez konieczności zachowania warunków pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, określonych w **PUNKCIE 4.I-V PROCEDURY** może przebywać:

- obywatel UE i członek rodziny niebędący obywatelem UE – przez okres do 3 miesięcy;
- obywatel UE, który wjechał na to terytorium w celu poszukiwania pracy – przez okres nie dłuższy niż 6 miesięcy, chyba że po upływie tego okresu wykaże, że aktywnie kontynuuje poszukiwanie pracy i ma rzeczywiste szanse na zatrudnienie.

W okresie, o którym mowa wyżej:

- obywatel UE jest obowiązany posiadać ważny dokument podróży albo inny ważny dokument potwierdzający jego tożsamość i obywatelstwo;
- członek rodziny niebędący obywatelem UE jest obowiązany posiadać ważny dokument podróży.

5. POBYT STAŁY OBYWATELI UE I CZŁONKÓW ICH RODZIN

I. Warunki nabycia prawa do pobytu stałego:

- Obywatel UE nabywa prawo stałego pobytu **PO UPŁYWIE 5 LAT NIEPRZERWANEGO POBYTU** na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
- Członek rodziny niebędący obywatelem UE nabywa prawo stałego pobytu **PO UPŁYWIE 5 LAT NIEPRZERWANEGO POBYTU NA TERYTORIUM RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ Z OBYWATELEM UE.**

- Członek rodziny będący obywatelem UE, który przebywał na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej nieprzerwanie przez okres 5 lat i który zachował prawo pobytu, w okolicznościach o których mowa **w punkcie 4.II PROCEDURY** nabywa prawo stałego pobytu.
- Członek rodziny niebędący obywatelem UE, który przebywał na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej nieprzerwanie przez okres 5 lat i który zachował prawo pobytu, w okolicznościach o których mowa **w punkcie 4.II PROCEDURY** nabywa prawo stałego pobytu.
- Prawo stałego pobytu **PRZED UPŁYWEM 5-LETNIEGO OKRESU POBYTU** na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej nabywa:
 - pracownik lub osoba pracująca na własny rachunek, która w chwili zakończenia wykonywania pracy lub innej działalności zarobkowej we własnym imieniu i na własny rachunek **osiągnęła wiek emerytalny** określony przez polskie przepisy dotyczące ubezpieczenia emerytalnego lub która zakończyła wykonywanie pracy **w celu przejścia na wcześniejszą emeryturę**, jeżeli przedtem **przez okres 12 miesięcy wykonywała pracę** lub inną działalność zarobkową we własnym imieniu i na własny rachunek na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i **przebywała** na tym terytorium nieprzerwanie **przez okres dłuższy niż 3 lata**;
 - **pracownik** lub osoba pracująca na własny rachunek, która zaprzestała wykonywania pracy lub innej działalności zarobkowej we własnym imieniu i na własny rachunek na tym terytorium **z powodu trwałej niezdolności do pracy**, jeżeli **przebywała** na tym terytorium nieprzerwanie **przez okres dłuższy niż 2 lata**. Wymagania związane z okresem pobytu nie stosuje się do osób, których niezdolność do pracy wynikała z wypadku przy pracy lub choroby zawodowej.
 - pracownik lub osoba pracująca na własny rachunek, która po 3 latach nieprzerwanego pobytu i wykonywania pracy lub innej działalności zarobkowej we własnym imieniu i na własny rachunek na tym terytorium wykonuje pracę lub inną działalność zarobkową we własnym imieniu i na własny rachunek w innym państwie członkowskim, przebywając nadal na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, dokąd powraca co najmniej raz w tygodniu.
- Warunki odnoszące się do wykonywania pracy lub działalności zarobkowej są zachowane jeżeli aktywność ta była podejmowana również na terenie innych państw członkowskich UE.
- Wymogów dotyczących długości nieprzerwanego pobytu i wykonywania pracy lub innej działalności zarobkowej we własnym imieniu i na własny rachunek, oraz wymogu dotyczącego długości nieprzerwanego pobytu nie stosuje się do małżonka obywatela polskiego.
- Do okresów pracy lub wykonywania innej działalności zarobkowej we własnym imieniu i na własny rachunek zalicza się okresy:
 - niezamierzonego bezrobocia wynikającego z rejestru bezrobotnych prowadzonego przez powiatowy urząd pracy;
 - przerw w pracy lub w wykonywaniu innej działalności zarobkowej we własnym imieniu i na własny rachunek niezależnych od woli cudzoziemca;
 - nieświadczenia pracy lub niewykonywania innej działalności zarobkowej we własnym imieniu i na własny rachunek wskutek okresowej niezdolności do pracy z powodu choroby lub wypadku.
- **UWAGA:** Prawo stałego pobytu, które nabył pracownik lub osoba pracująca na własny rachunek nabywa także członek rodziny przebywający z nią na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, bez względu na posiadane obywatelstwo.
- W przypadku śmierci pracownika lub osoby pracującej na własny rachunek w okresie wykonywania pracy lub innej działalności zarobkowej we własnym imieniu i na własny rachunek przed nabyciem prawa stałego pobytu przez zmarłego, członek rodziny, który w dniu śmierci przebywał z nimi na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, nabywa prawo stałego pobytu, bez względu na posiadane obywatelstwo, jeżeli:
 - pracownik lub osoba pracująca na własny rachunek do dnia śmierci przebywała na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej nieprzerwanie **przez okres 2 lat** albo
 - śmierć pracownika lub osoby pracującej na własny rachunek nastąpiła wskutek wypadku przy pracy lub choroby zawodowej.

II. Sposób i forma załatwienia sprawy

- Organem uprawnionym do prowadzenia postępowania jest wojewoda w miejscu zamieszkania wnioskodawcy.
- Obywatelowi UE, który nabył prawo stałego pobytu wydaje się dokument potwierdzający prawo stałego pobytu,
- Członek rodziny niebędący obywatelem UE, który nabył prawo stałego jest obowiązany uzyskać kartę stałego pobytu członka rodziny obywatela UE.
- Wydanie dokumentu potwierdzającego prawo stałego pobytu następuje na **wniosek** obywatela UE, a karty stałego pobytu członka rodziny obywatela UE – na wniosek członka rodziny niebędącego obywatelem UE.
- Wniosek składa się osobiście. Wymóg osobistego złożenia wniosku nie dotyczy małoletniego.
- Członek rodziny niebędący obywatelem UE składa wniosek o wydanie karty stałego pobytu członka rodziny obywatela UE przed upływem terminu ważności karty pobytu członka rodziny obywatela UE.
- Do wniosku dołącza się fotografie.
- Przy składaniu wniosku o wydanie dokumentu potwierdzającego prawo stałego pobytu lub karty stałego pobytu członka rodziny obywatela UE okazuje się ważny dokument podróży. Obywatel UE może okazać inny ważny dokument potwierdzający jego tożsamość i obywatelstwo.
- Dokument potwierdzający prawo stałego pobytu wydaje się niezwłocznie po złożeniu wniosku o jego wydanie, a kartę stałego pobytu członka rodziny obywatela UE – nie później niż w terminie 6 miesięcy od dnia złożenia wniosku o jej wydanie, albo w tych terminach odmawia się ich wydania.

III. Uprawnienia i ważność

- Członek rodziny obywatela UE jest obowiązany posiadać kartę stałego pobytu członka rodziny obywatela UE, która potwierdza jego prawo do stałego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz uprawnia wraz z ważnym dokumentem podróży do wielokrotnego przekraczania granicy bez wizy
- Karta stałego pobytu członka rodziny obywatela UE jest ważna 10 lat.

IV. Odmowa wydania dokumentu

Odmawia się wydania dokumentu potwierdzającego prawo stałego pobytu lub karty stałego pobytu członka rodziny obywatela UE, w przypadku gdy:

- nie zostały spełnione warunki stałego pobytu.
- pobyt obywatela UE lub członka rodziny niebędącego obywatelem UE na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej stanowi zagrożenie dla obronności lub bezpieczeństwa państwa albo ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego. Decyzja powinna uwzględniać **zasadę PROPORCJONALNOŚCI** i opierać się wyłącznie na zachowaniu danej osoby, które stanowi rzeczywiste, aktualne i dostatecznie poważne zagrożenie dla interesu społecznego. Wcześniejsza karalność tej osoby nie może stanowić samoistnej podstawy do podjęcia decyzji. Na zagrożenia bezpieczeństwa i obronności nie można się powoływać dla celów gospodarczych.
- Członkowi rodziny niebędącemu obywatelem UE odmawia się wydania karty stałego pobytu członka rodziny obywatela UE także wtedy, gdy jego związek małżeński z obywatelem UE został zawarty dla pozor.

V. Unieważnienie potwierdzenia pobytu stałego lub karty stałego pobytu członka rodziny obywatela UE

Dokument potwierdzający prawo stałego pobytu unieważnia się, w przypadku gdy:

- został wydany na podstawie podrobionych lub przerobionych dokumentów lub fałszywych informacji lub
- pobyt obywatela UE na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej stanowi poważne zagrożenie dla obronności lub bezpieczeństwa państwa albo ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego. Decyzja powinna uwzględniać **zasadę PROPORCJONALNOŚCI** i opierać się wyłącznie na zachowaniu danej osoby,

które stanowi rzeczywiste, aktualne i dostatecznie poważne zagrożenie dla interesu społecznego. Wcześniejsza karalność tej osoby nie może stanowić samoistnej podstawy do podjęcia decyzji. Na zagrożenia bezpieczeństwa i obronności nie można się powoływać dla celów gospodarczych.

Kartę stałego pobytu członka rodziny obywatela UE unieważnia się, w przypadku gdy:

- została wydana na podstawie podrobionych lub przerobionych dokumentów lub fałszywych informacji,
- pobyt członka rodziny niebędącego obywatelem UE na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej stanowi poważne zagrożenie dla obronności lub bezpieczeństwa państwa albo ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego. Decyzja powinna uwzględniać **ZASADĘ PROPORCJONALNOŚCI** i opierać się wyłącznie na zachowaniu danej osoby, które stanowi rzeczywiste, aktualne i dostatecznie poważne zagrożenie dla interesu społecznego. Wcześniejsza karalność tej osoby nie może stanowić samoistnej podstawy do podjęcia decyzji. Na zagrożenia bezpieczeństwa i obronności nie można się powoływać dla celów gospodarczych.
- związek małżeński członka rodziny niebędącego obywatelem UE z obywatelem UE został zawarty dla pozor.
- Kartę stałego pobytu członka rodziny obywatela UE można unieważnić (ale nie trzeba), w przypadku gdy członek rodziny niebędący obywatelem UE opuścił terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na okres dłuższy niż 2 kolejne lata.

6. WYDALENIE Z TERYTORIUM RP

- Obywatelowi UE lub członkowi rodziny niebędącemu obywatelem UE, **KTÓRZY NIE POSIADAJĄ PRAWA STAŁEGO POBYTU**, może być wydana decyzja o wydaleniu z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w przypadku gdy:
 - ich pobyt na tym terytorium stanowi zagrożenie dla obronności lub bezpieczeństwa państwa albo ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego
 - ich pobyt na tym terytorium stanowi zagrożenie dla zdrowia publicznego. (Choroba, której objawy wystąpią po upływie 3 miesięcy od dnia wjazdu obywatela UE lub członka rodziny niebędącego obywatelem UE na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, nie może stanowić podstawy do wydalenia z powodu zagrożenia dla zdrowia publicznego – **PATRZ ZAŁĄCZNIK NR 6**).
- Obywatelowi UE lub członkowi rodziny niebędącemu obywatelem UE, **KTÓRZY POSIADAJĄ PRAWO STAŁEGO POBYTU**, decyzja o wydaleniu może być wydana, w przypadku gdy ich pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej stanowi poważne zagrożenie dla obronności lub bezpieczeństwa państwa albo ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego.
- Obywatelowi UE, który przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej **PRZEZ OKRES DŁUŻSZY NIŻ 10 LAT**, decyzja o wydaleniu może być wydana tylko w przypadku, gdy jego pobyt na tym terytorium stanowi zagrożenie dla obronności lub bezpieczeństwa państwa albo bezpieczeństwa publicznego przez zagrożenie dla pokoju, ludzkości, niepodległości lub obronności Rzeczypospolitej Polskiej lub ze względu na działalność terrorystyczną.
- Decyzja o wydaleniu powinna uwzględniać **ZASADĘ PROPORCJONALNOŚCI** i opierać się wyłącznie na zachowaniu danej osoby, które stanowi rzeczywiste, aktualne i dostatecznie poważne zagrożenie dla interesu społecznego. Zasady proporcjonalności nie stosuje się, w przypadku gdy pobyt obywatela UE lub członka rodziny niebędącego obywatelem UE stanowi zagrożenie dla zdrowia publicznego. Wcześniejsza karalność nie może stanowić samoistnej podstawy do podjęcia decyzji o wydaleniu. Na zagrożenia dla bezpieczeństwa i obronności nie można się powoływać dla celów gospodarczych.
- w przypadku małoletniego oprócz przyczyn wyżej wymienionych wydalenie może nastąpić, jeżeli przemawia za tym dobro dziecka zgodnie z Konwencją o prawach dziecka, przyjętą przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r.
- W postępowaniu o wydalenie obywatela UE lub członka rodziny niebędącego obywatelem UE uwzględnia się w szczególności:
 - okres pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
 - wiek i stan zdrowia;

- sytuację rodzinną i ekonomiczną;
- stopień integracji społecznej i kulturalnej więzi z krajem pochodzenia.
- W decyzji o wydaleniu obywatelowi UE lub członkowi rodziny niebędącemu obywatelem UE nakazuje się opuszczenie terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w terminie **nie krótszym niż 31 dni**.
- Jeżeli stopień zagrożenia dla obronności lub bezpieczeństwa państwa albo ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego tego wymaga, w decyzji o wydaleniu zarządza się jej przymusowe wykonanie przez doprowadzenie obywatela UE lub członka rodziny niebędącego obywatelem UE do granicy albo do granicy państwa, do którego zostaje wydalony, lub do portu lotniczego albo morskiego tego państwa. W takim przypadku w decyzji o wydaleniu można nie określać terminu opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej albo określić termin krótszy niż 31 dni.
- Przymusowe wykonanie decyzji o wydaleniu zarządza się także, gdy obywatel UE lub członek rodziny niebędący obywatelem UE nie opuścili terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w terminie określonym w decyzji o wydaleniu.
- W przypadku wniesienia skargi do sądu administracyjnego na decyzję o wydaleniu, wraz z wnioskiem o wstrzymanie jej wykonania, termin wykonania nakazu opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej ulega przedłużeniu do dnia, w którym postanowienie w sprawie tego wniosku stało się prawomocne, chyba że podstawą wydalenia było zagrożenie dla obronności lub bezpieczeństwa państwa albo bezpieczeństwa publicznego przez zagrożenie dla pokoju, ludzkości, niepodległości lub obronności Rzeczypospolitej Polskiej lub ze względu na działalność terrorystyczną

7. OBOWIĄZKI INFORMACYJNE ORGANÓW PAŃSTWA

Organy właściwe w sprawach dotyczących obywateli UE i ich rodzin są obowiązane do pouczenia obywatela UE i członka rodziny w języku dla nich zrozumiałym o:

- zasadach i trybie postępowania w tych sprawach;
- przysługujących im prawach i ciążących na nich obowiązkach;
- treści decyzji, na podstawie których odmawia się wydania wizy, zarejestrowania pobytu lub unieważnienia się zarejestrowanie;
- treści decyzji, na podstawie których odmawia się wydania dokumentów określonych w ustawie lub unieważnienia się te dokumenty;
- treści decyzji o wydaleniu;
- trybie i terminie wnoszenia odwołania lub innych zwykłych środków zaskarżenia.

8. KONSEKWENCJE NARUSZENIA ZASAD REJESTRACJI POBYTU LUB POSIADANIA KARTY POBYTU

Kto:

- nie dopełnia obowiązku zarejestrowania pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- uchyla się od obowiązku posiadania albo wymiany karty pobytu członka rodziny obywatela UE lub karty stałego pobytu członka rodziny obywatela UE,
- wbrew obowiązkowi nie zwraca karty pobytu członka rodziny obywatela UE, dokumentu potwierdzającego prawo stałego pobytu lub karty stałego pobytu członka rodziny obywatela UE

– podlega karze grzywny.

Grzywna wymierzana jest w wymiarze od 50 złotych do 5000 złotych.

Załącznik nr 1 – Lista państw, których obywatele są zwolnieni z obowiązku posiadania wizy w UE

PAŃSTWA	
Albania	
Andora	Meksyk
Antigua i Barbuda	Monako
Argentyna	Nikaragua
Australia	Nowa Zelandia
Barbados	Panama
Brazylia	Paragwaj
	Palau
	Peru
Brunei Darussalam	Saint Kitts i Nevis
Bośnia i Hercegowina	
Chile	Salwador
Dominika	San Marino
Gwatemala	Seszele
Grenada	
Honduras	Singapur
Izrael	Stany Zjednoczone Ameryki Północnej
	Saint Lucia
	Saint Vincent i Grenadyny
	Samoa
	Timor Wschodni
	Tonga
	Trynidad i Tobago
	Tuvalu
Japonia	Ukraina
Kanada	Urugwaj
Korea Południowa	Watykan
Kostaryka	Wenezuela
Kiribati	
Kolumbia	
Malezja	Wyspy Bahama
Mauritius	Wyspy Marshalla
Mołdawia, Republika	
Mikronezja	
Nauru	
Była Jugosłowiańska Republika Macedonii	Wyspy Salomona
Czarnogóra	Vanuatu
Serbia (oprócz posiadaczy paszportów serbskich wydanych przez serbską Dyрекcję ds. Koordynacji (w jęz. serbskim: Koordinaciona uprava)	Zjednoczone Emiraty Arabskie
Gruzja	

CZĘŚĆ I. POBYT OBYWATELI UE

2.	SPECJALNE REGIONY ADMINISTRACYJNE CHIŃSKIEJ REPUBLIKI LUDOWEJ
	Hongkong SAR
	Makao SAR
3.	OBYWATELE BRYTYJSCY, KTÓRZY NIE SĄ OBYWATELAMI ZJEDNOCZONEGO KRÓLESTWA WIELKIEJ BRYTANII I IRLANDII PÓŁNOCNEJ DO CELÓW PRAWA UNII:
	zamorscy Brytyjczycy (ang. British nationals (Overseas)) obywatele brytyjskich terytoriów zamorskich (ang. British Overseas Territories Citizens) zamorscy obywatele brytyjscy (ang. British Overseas Citizens) osoby podlegające zwierzchnictwu brytyjskiemu (ang. British Protected Persons) bezpieństwowi poddani Korony Brytyjskiej (ang. British Subjects)
4.	JEDNOSTKI ORAZ WŁADZE TERYTORIALNE, KTÓRE NIE SĄ UZNAWANE JAKO PAŃSTWA PRZEZ PRZYNAJMNIEJ JEDNO PAŃSTWO CZŁONKOWSKIE:
	Tajwan

Zwolnienia w większości dotyczą obywateli państw, jeżeli posiadają paszport biometryczny.

Ruch bezwizowy dotyczy okresów nieprzekraczających 90 dni kalendarzowo w 180 dniowym okresie.

Czasem uprawnienie wchodzi w życie dopiero po podpisaniu umów ze Wspólnotą Europejską.

UWAGA: Korzystając z listy należy sięgnąć do oryginalnego rozporządzenia ze względu na indywidualne uregulowania w zakresie dodatkowych wymogów dla obywateli, a dotyczące niektórych krajów.

Część II. PROCEDURY LEGALIZUJĄCE POBYT OBYWATELI PAŃSTW TRZECICH

Procedury poniższe nie dotyczą:

- obywateli UE oraz członków ich rodzin (uznawani przez prawo małżonkowie, bezpośredni zstępni obywatela UE lub jego małżonka do 21 roku życia pozostający na ich utrzymaniu, bezpośredni wstępni obywatela UE lub jego małżonka, pozostający na ich utrzymaniu)
- cudzoziemców uprawnionych na zasadach określonych w aktach prawnych wydanych przez organy powołane na mocy Układu ustanawiającego stowarzyszenie między Europejską Wspólnotą Gospodarczą a Turcją, podpisanego w Ankarze dnia 12 września 1963 r. (Dz.Urz. WE L 217 z 29.12.1964, str. 3685; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 11, t. 11, str. 10) oraz członków ich rodzin (rozumianych adekwatnie do członków rodziny obywateli UE), w zakresie uzyskiwania pobytu czasowego i pracy w zunifikowanej procedurze, pobytu czasowego w związku z posiadaniem Niebieskiej Karty UE, pobytu czasowego związanego z działalnością gospodarczą
- cudzoziemców – członków personelu dyplomatycznego lub konsularnego oraz przedstawicieli Parlamentu Europejskiego i ich pracowników/współpracowników

ROZDZIAŁ I.

PROCEDURY DOTYCZĄCE PODEJMOWANIA AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ

PODROZDZIAŁ I. PROCEDURA UZYSKIWANIA ZEZWOLENIA NA PRACĘ ORAZ POBYT CZASOWY I PRACĘ

1. PODMIOTY UPRAWNIONE DO PRACY W POLSCE (WG. TYPU ODRĘBNYCH ZEZWOLEŃ POBYTOWYCH):

- uchodźca – cudzoziemiec posiada status uchodźcy nadany w Rzeczypospolitej Polskiej – typ zezwolenia: brak;
- ochrona uzupełniająca – cudzoziemcowi udzielono ochrony uzupełniającej w Rzeczypospolitej Polskiej – typ zezwolenia: brak;
- pobyt stały – cudzoziemiec posiada zezwolenie na pobyt stały w Rzeczypospolitej Polskiej – typ zezwolenia: brak;
- rezydent UE – cudzoziemiec posiada zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej w Rzeczypospolitej Polskiej – typ zezwolenia: brak;
- pobyt humanitarny – cudzoziemiec posiada zgodę na pobyt ze względów humanitarnych – typ zezwolenia: brak;
- pobyt tolerowany – cudzoziemiec posiada zgodę na pobyt tolerowany w Rzeczypospolitej Polskiej – typ zezwolenia: brak;
- ochrona czasowa – cudzoziemiec korzysta z ochrony czasowej w Rzeczypospolitej Polskiej – typ zezwolenia: brak;
- uchodźca w procedurze – cudzoziemiec posiada ważne zaświadczenie wydane na podstawie art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (zaświadczenie wydane przez Szefa Urzędu ds. Cudzoziemców, iż pozostaje w procedurze o udzielenie ochrony międzynarodowej od co najmniej 6 miesięcy i bez jego winy nie wydano jeszcze decyzji w I instancji) – typ zezwolenia: brak;
- obywatel UE – cudzoziemiec jest obywatelem państwa członkowskiego Unii Europejskiej – typ zezwolenia: brak;
- obywatel EOG – cudzoziemiec jest obywatelem państwa Europejskiego Obszaru Gospodarczego, nienależącego do Unii Europejskiej – typ zezwolenia: brak;
- beneficjent swobody przepływu osób – cudzoziemiec jest obywatelem państwa niebędącego stroną umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, który może korzystać ze swobody przepływu osób na podstawie umowy zawartej przez to państwo ze Wspólnotą Europejską i jej państwami członkowskimi – typ zezwolenia: brak;

- rodzina osób uprawnionych do swobody ruchu – cudzoziemiec towarzyszy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej cudzoziemcowi który jest obywatelem UE, obywatelem innego państwa EOG lub obywatelem państwa niebędącego członkiem EOG, lecz korzystającym ze swobody przepływu osób jako członek rodziny w rozumieniu ustawy z dnia 14 lipca 2006 r. o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobycie oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin (patrz wyżej co do definicji członków rodziny obywateli UE) – typ zezwolenia: brak, karta pobytu członka rodziny obywatela UE;
- rodzina obywatela UE – cudzoziemiec jest osobą, o której mowa w art. 19 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 14 lipca 2006 r. o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobycie oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin (Dz.U. z 2017 r. poz. 900) – typ zezwolenia: brak, karta pobytu członka rodziny obywatela UE;
 - członek rodziny niebędący obywatelem UE, który zachował prawo pobytu po śmierci obywatela UE, uprawnionego do pobytu na terytorium Polski przez okres dłuższy niż 3 miesiące, oraz przebywał na terytorium RP przez okres niekrótszy niż rok
 - członek rodziny niebędący obywatelem UE, który się rozwiódł lub którego małżeństwo z obywatelem UE, który miał prawo do pobytu w Polsce przez okres dłuższy niż 3 miesiące, unieważniono i który zachował prawo pobytu, jeżeli: małżeństwo trwało co najmniej 3 lata przed wszczęciem postępowania w sprawie o rozwód lub o unieważnienie małżeństwa, w tym rok w czasie pobytu obywatela UE na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, lub jako były małżonek obywatela UE sprawuje opiekę nad jego dziećmi, na podstawie porozumienia między byłymi małżonkami lub na podstawie orzeczenia sądu, lub przemawiają za tym szczególnie istotne okoliczności, w tym związane z podleganiem przemocy w rodzinie w trakcie trwania małżeństwa, lub jako były małżonek obywatela UE ma prawo do odwiedzin małoletniego dziecka, na podstawie porozumienia między byłymi małżonkami lub na podstawie orzeczenia sądu, gdy z porozumienia lub orzeczenia wynika, że odwiedziny odbywają się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej
 - dziecko obywatela UE, który miał prawo do pobytu przez okres dłuższy niż 3 miesiące i zmarł lub wyjechał, przebywające i uczące się lub studiujące na tym terytorium oraz rodzic sprawujący nad nim opiekę, bez względu na posiadane obywatelstwo. Zachowują oni prawo pobytu do czasu zakończenia przez dziecko nauki lub studiów.
- pobyt czasowy i praca – cudzoziemiec posiada zezwolenie na pobyt czasowy i pracę (art. 114 ustawy o cudzoziemcach) – typ zezwolenia: pozwolenie na pracę;
- menedżerowie – cudzoziemiec posiada zezwolenie na pobyt czasowy i pracę jako członek kadry kierowniczej i zarządzającej podmiotów wpisanych do rejestrów, których udziałów cudzoziemiec nie posiada (art. 126 ustawy o cudzoziemcach) – typ zezwolenia: pozwolenie na pracę;
- Niebieska Karta UE – cudzoziemiec posiada zezwolenie na pobyt czasowy i pracę w zawodzie wymagającym wysokich kwalifikacji („Niebieska Karta UE”) (art. 127 ustawy o cudzoziemcach) – typ zezwolenia: pozwolenie na pracę w zawodzie wymagającym wysokich kwalifikacji;
- przeniesienie pracownika – cudzoziemiec posiada zezwolenie na pobyt czasowy w związku z przeniesieniem wewnątrz przedsiębiorstwa (art. 139a ust. 1 ustawy o cudzoziemcach) – typ zezwolenia: zgoda wydana na wniosek jednostki przyjmującej z adnotacją ICT
- mobilność długoterminowa – cudzoziemiec posiada zezwolenia na pobyt czasowy w związku z mobilnością długoterminową (art. 139o ust. 1 ustawy o cudzoziemcach) – typ zezwolenia: zgoda wydana na wniosek jednostki przyjmującej z adnotacją ICT
- działalność gospodarcza – cudzoziemiec jest uprawniony do prowadzenia działalności gospodarczej i posiada zgodę na pobyt czasowy na tej podstawie jako osoba **PEŁNIĄCA FUNKCJĘ W ZARZĄDZIE SPÓŁKI** z ograniczoną odpowiedzialnością lub spółki akcyjnej, którą utworzył lub której udziały lub akcje objął lub nabył ten cudzoziemiec, lub **OSOBA PROWADZĄCA SPRAWY** spółki komandytowej lub komandytowo-akcyjnej w roli komplementariusza, lub osoba działająca w charakterze **PROKURENTA**, o ile cudzoziemiec taki posiada:
 - ubezpieczenie zdrowotne lub potwierdzenie pokrycia przez ubezpieczyciela kosztów leczenia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, źródło stabilnego i regularnego dochodu wystarczającego na pokrycie kosztów utrzymania siebie i członków rodziny pozostających na jego utrzymaniu, zgodę właściwego organu na zajmowanie określonego

stanowiska lub wykonywanie zawodu, gdy obowiązek jej uzyskania wynika z przepisów odrębnych oraz cudzoziemiec ma zapewnione na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej miejsce zamieszkania;

a spółka, w której cudzoziemiec pełni te funkcje :

- w roku podatkowym poprzedzającym złożenie wniosku o udzielenie cudzoziemcowi zezwolenia na pobyt czasowy w celu prowadzenia działalności gospodarczej **osiągnęła dochód** nie niższy niż 12-krotność przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w gospodarce narodowej w województwie, w którym podmiot ten ma siedzibę lub miejsce zamieszkania, w roku poprzedzającym złożenie wniosku, ogłoszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie art. 30 ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1995 r. o niektórych formach popierania budownictwa mieszkaniowego, lub **zatrudnia na czas nieokreślony i w pełnym wymiarze czasu pracy co najmniej przez okres 1 roku poprzedzającego złożenie wniosku co najmniej 2 pracowników będących obywatelami polskimi lub cudzoziemcami**, o których mowa w art. 87 ust. 1 pkt 1-9 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (status uchodźcy, ochrona uzupełniająca, pobyt stały, pobyt rezydenta UE, pobyt ze względów humanitarnych, zgoda na pobyt tolerowany, ochrona czasowa, zaświadczenie o byciu w procedurze udzielania ochrony międzynarodowej przez > 6 miesięcy, obywatel UE, obywatel EOG, obywatel innego państwa korzystającego ze swobody przepływu osób – nie dotyczy członków rodzin tych obywateli) lub wykaże, że **posiada środki** pozwalające na spełnienie w przyszłości tych warunków lub **prowadzi działania** pozwalające na spełnienie w przyszłości tych warunków, w szczególności **przyczyniające się do wzrostu inwestycji, transferu technologii, wprowadzania korzystnych innowacji lub tworzenia miejsc pracy**.

typ zezwolenia: zwolnienie ustawowe z pozwolenia (ustawa o zasadach uczestnictwa przedsiębiorców zagranicznych i innych osób zagranicznych w obrocie gospodarczym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 6 marca 2018 r. (Dz.U. z 2018 r. poz. 649)

- mobilność krótkoterminowa – cudzoziemiec przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie dokumentu pobytowego, o którym mowa w art. 1 ust. 2 lit. a Rozporządzenia Rady (WE) nr 1030/2002 z dnia 13 czerwca 2002 r. ustanawiającego jednolity wzór dokumentów pobytowych dla obywateli państw trzecich (Dz.Urz. UE L 157 z 15.06.2002, str. 1, z późn. zm. - Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 19, t. 6, str. 3, z późn. zm.), z adnotacją „ICT”,
 - wydanego przez inne państwo członkowskie Unii Europejskiej, i
 - celem jego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest wykonywanie pracy w charakterze pracownika kadry kierowniczej, specjalisty lub pracownika odbywającego staż w ramach przeniesienia wewnątrz przedsiębiorstwa pracodawcy użytkownika, czyli pracodawcy lub podmiotu niebędącego pracodawcą w rozumieniu Kodeksu pracy, wyznaczającego pracownikowi skierowanemu przez agencję pracy tymczasowej zadania i kontrolującego ich wykonanie,
 - przez okres nieprzekraczający 90 dni w okresie 180 dni;

typ zezwolenia: dokument pobytowy innego państwa UE z adnotacją ICT
- wiza – cudzoziemiec posiada zezwolenie na pracę oraz przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie wizen, z wyjątkiem wizen wydanej w celu, o którym mowa w art. 60 ust. 1 pkt 1, 22 lub 23 ustawy o cudzoziemcach (wiza wydana w celu korzystania z ochrony czasowej, ze względów humanitarnych, z uwagi na interes państwa lub zobowiązania międzynarodowe) – typ zezwolenia: pozwolenie na pracę;
- stempel w paszporcie – cudzoziemiec posiada zezwolenie na pracę oraz przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej:
 - na podstawie art. 108 ust. 1 pkt 2 ustawy o cudzoziemcach (pobyt od daty złożenia wniosku o pobyt czasowy do dnia wydania ostatecznej decyzji) lub
 - art. 206 ust. 1 pkt 2 ustawy o cudzoziemcach (pobyt od daty złożenia wniosku o pobyt stały do dnia wydania ostatecznej decyzji) lub
 - na podstawie umieszczonego w dokumencie podróży odcisku stempla, który potwierdza złożenie wniosku o udzielenie zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii

Europejskiej, jeżeli bezpośrednio przed złożeniem wniosku był uprawniony do wykonywania pracy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,

- typ zezwolenia: pozwolenie na pracę
- pobyt czasowy – cudzoziemiec posiada zezwolenie na pracę oraz przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy, z wyjątkiem zezwolenia udzielonego w związku z okolicznością, o której mowa w art. 181 ust. 1 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (pobyt krótkotrwały), – typ zezwolenia: pozwolenie na pracę, z wyjątkami przewidzianymi w ustawie,
- rodzina dyplomatów – cudzoziemiec posiada zezwolenie na pracę oraz przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie dokumentu, o którym mowa w art. 61 ustawy o cudzoziemcach, określającego status członka rodziny członka misji dyplomatycznej lub urzędu konsularnego państwa obcego albo innej osoby zrównanej z nimi na podstawie ustaw, umów lub powszechnie ustalonych zwyczajów międzynarodowych, pozostającego z tą osobą we wspólnocie domowej, jeżeli pomiędzy Rzeczypospolitą Polską a państwem obcym zostały zawarte umowa lub porozumienie międzynarodowe w sprawie wykonywania działalności zarobkowej przez członków rodzin członków personelu misji dyplomatycznych lub urzędów konsularnych – typ zezwolenia: pozwolenie na pracę;
- wizy Schengen – cudzoziemiec posiada zezwolenie na pracę oraz przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie wizy wydanej przez inne państwo obszaru Schengen – typ zezwolenia: pozwolenie na pracę;
- pobyty Schengen – cudzoziemiec posiada zezwolenie na pracę oraz przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie dokumentu pobytowego wydanego przez inne państwo obszaru Schengen – typ zezwolenia: pozwolenie na pracę;
- ruch bezwizowy – cudzoziemiec posiada zezwolenie na pracę oraz przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w ramach ruchu bezwizowego – typ zezwolenia: pozwolenie na pracę;
- stempel przy mobilności – cudzoziemiec przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie art. 108 ust. 1 o cudzoziemcach (stempel potwierdzający złożenie wniosku o pobyt czasowy, pobyt od dnia złożenia wniosku do dnia wydania ostatecznej decyzji) oraz:
 - bezpośrednio przed złożeniem wniosku o udzielenie kolejnego zezwolenia na pobyt czasowy, o którym mowa w art. 139a ust. 1 (przeniesienie wewnątrz przedsiębiorstwa) lub art. 139o ust. 1 (mobilność długoterminowa) ustawy o cudzoziemcach, przebywał na tym terytorium na podstawie tego zezwolenia i kontynuuje wykonywanie pracy, do której był uprawniony na jego podstawie,
 - wykonuje pracę w charakterze pracownika kadry kierowniczej, specjalisty lub pracownika odbywającego staż w ramach przeniesienia wewnątrz przedsiębiorstwa pracodawcy użytkownika, czyli pracodawcy lub podmiotu niebędącego pracodawcą w rozumieniu Kodeksu pracy, wyznaczającego pracownikowi skierowanemu przez agencję pracy tymczasowej zadania i kontrolującego ich wykonanie, na rzecz jednostki przyjmującej, która złożyła wniosek o udzielenie zezwolenia na pobyt czasowy, o którym mowa w art. 139o ust. 1 tej ustawy (mobilność długoterminowa), na warunkach określonych w tym wniosku.
 - typ zezwolenia: zgoda na pobyt z adnotacją ICT

2. Zwolnienie z uzyskania zezwolenia na pracę

- I. Z obowiązku posiadania zezwolenia na pracę na mocy ustawy o promocji zatrudnienia oraz instytucjach rynku pracy jest zwolniony cudzoziemiec:
 - studenci – posiadający w Rzeczypospolitej Polskiej zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z kształceniem na studiach stacjonarnych (art. 144 ustawy o cudzoziemcach) – typ zezwolenia: brak (a);
 - naukowiec – posiadający w Rzeczypospolitej Polskiej zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z prowadzeniem badań naukowych lub prac rozwojowych na podstawie umowy z certyfikowaną jednostką naukową lub, który posiada dokument pobytowy, o którym mowa w art. 1 ust. 2 lit. a rozporządzenia Rady nr 1030/2002, opatrzony adnotacją „naukowiec”, wydany przez inne państwo członkowskie Unii Europejskiej, jeżeli umowa o przyjęciu go w celu realizacji projektu badawczego zawarta z właściwą jednostką naukową tego państwa przewiduje przeprowadzenie badań naukowych lub prac

rozwojowych także na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (art. 151 ust. 1 i 2 ustawy o cudzoziemcach) – typ zezwolenia: brak (b);

- byli małżonkowie – posiadający w Rzeczypospolitej Polskiej zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z faktem zawarcia uprzednio małżeństwa z obywatelem polskim i uzyskaniem rozwodu, separacji lub owdowieniem (art. 158 ust. 2 pkt 1 lub 2 ustawy o cudzoziemcach) – typ zezwolenia: brak (c);
- była rodzina – posiadający w Rzeczypospolitej Polskiej zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z rozwodem, separacją lub owdowieniem cudzoziemca, który posiadał zezwolenie na pobyt czasowy w związku z połączeniem z rodziną, lub udzielone w związku ze śmiercią jego rodzica będącego cudzoziemcem przebywającym w Polsce w związku z połączeniem z rodziną lub udzielone w związku z śmiercią małoletniego dziecka cudzoziemca, któremu nadano status uchodźcy lub udzielono ochrony uzupełniającej – typ zezwolenia: brak (d);
- ofiary handlu ludźmi – posiadający w Rzeczypospolitej Polskiej zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z byciem ofiarą handlu ludźmi – typ zezwolenia: brak (e);
- rezydenci innych państw UE – posiadający w Rzeczypospolitej Polskiej zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z faktem posiadania zezwolenia rezydenta długoterminowego UE innego państwa członkowskiego, a zamierzający wykonywać pracę lub działalność zarobkową w Polsce, zamierzający podjąć lub kontynuować w Polsce studia lub szkolenie zawodowe, lub przebywać w Polsce w oparciu o inne podstawy, których zasadność wykazał, a także członkowie rodziny takiego cudzoziemca, posiadający zezwolenie na pobyt udzielone w związku z zamiarami takiego cudzoziemca – typ zezwolenia: brak (f);
- małżonkowie – będący małżonkiem obywatela polskiego lub cudzoziemca posiadającego status uchodźcy w Polsce, ochronę uzupełniającą w Polsce, zezwolenie na pobyt stały w Polsce, zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego w Polsce, zgodę na pobyt ze względów humanitarnych, zgodę na pobyt tolerowany lub korzystającego z ochrony czasowej, a który posiada zezwolenie na pobyt czasowy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej udzielone w związku z zawarciem związku małżeńskiego – typ zezwolenia: brak (g);
- dzieci – będący zstępnym, cudzoziemcem w wieku do 21 lat, pozostającym na utrzymaniu obywatela polskiego lub cudzoziemca, o którym mowa w pkt 2 lit. a-g (patrz wyżej) albo cudzoziemca posiadającego status uchodźcy w Polsce, ochronę uzupełniającą w Polsce, zezwolenie na pobyt stały w Polsce, zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego w Polsce, zgodę na pobyt ze względów humanitarnych, zgodę na pobyt tolerowany lub korzystającego z ochrony czasowej, a który posiada zezwolenie na pobyt czasowy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej – typ zezwolenia: brak (h);
- łączący się z rodziną – posiadający zezwolenie na pobyt czasowy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej udzielone na podstawie art. 159 ust. 1 ustawy o cudzoziemcach (łączenie rodzin) (i);
- stempel w paszporcie – przebywający na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie art. 108 ust. 1 pkt 2 (pobyt od dnia złożenia wniosku o pobyt czasowy do dnia wydania ostatecznej decyzji) lub art. 206 ust. 1 pkt 2 ustawy o cudzoziemcach (pobyt od dnia złożenia wniosku o pobyt stały do dnia wydania ostatecznej decyzji) lub na podstawie umieszczonego w dokumencie podróży odcisku stempla, który potwierdza złożenie wniosku o udzielenie zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej, jeżeli bezpośrednio przed złożeniem wniosku był zwolniony z obowiązku posiadania zezwolenia na pracę na podstawie pkt 2 lit. karta Polaka – posiadający ważną Kartę Polaka;
- usługa eksportowa – uprawniony do przebywania i wykonywania pracy na terytorium państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub państwa Europejskiego Obszaru Gospodarczego nienależącego do Unii Europejskiej lub Konfederacji Szwajcarskiej, który jest zatrudniony przez pracodawcę mającego siedzibę na terytorium tego państwa oraz czasowo delegowany przez tego pracodawcę w celu świadczenia usług na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- inne przypadki – w stosunku do którego umowy międzynarodowe lub odrębne przepisy dopuszczają wykonywanie pracy bez konieczności posiadania zezwolenia.

Praca na oświadczeniu – zezwolenie na pracę nie jest wymagane w przypadku cudzoziemca, będącego obywatelem:

- Republiki Armenii;
- Republiki Białorusi;
- Republiki Gruzji;

- Republiki Mołdawii;
- Federacji Rosyjskiej;
- Ukrainy,
- który wykonuje pracę poza zakresem działalności, określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 90 ust. 9, tj. Rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie podklas działalności według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD), w których wydawane są zezwolenia na pracę sezonową cudzoziemca (Dz.U. z 2017 r. poz. 2348): patrz **ZAŁĄCZNIK NR 1 DO PROCEDURY**
- przez okres nie dłuższy niż 6 miesięcy w ciągu kolejnych 12 miesięcy, jeżeli powiatowy urząd pracy przed rozpoczęciem pracy przez cudzoziemca wpisał oświadczenie o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi do ewidencji oświadczeń, a praca jest wykonywana na warunkach określonych w tym oświadczeniu.

Zezwolenie na pracę nie jest wymagane w przypadku cudzoziemca będącego obywatelem państwa innego niż Armenia, Białoruś, Gruzja, Mołdawia, Rosja lub Ukraina, wykonującego pracę w zawodach określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 90 ust. 11 przez okres nie dłuższy niż 6 miesięcy w ciągu kolejnych 12 miesięcy, jeżeli powiatowy urząd pracy przed rozpoczęciem pracy przez cudzoziemca wpisał oświadczenie o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi do ewidencji oświadczeń, a praca jest wykonywana na warunkach określonych w tym oświadczeniu. (Rozporządzenie takie nie zostało dotąd wydane)

II. Z obowiązku posiadania zezwolenia na pracę zwolnieni, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie przypadków, w których powierzenie wykonywania pracy cudzoziemcowi na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest dopuszczalne bez konieczności uzyskania zezwolenia na pracę z dnia 21 kwietnia 2015 r. (Dz.U. z 2015 r. poz. 588) są następujący cudzoziemcy:

- szkoleniowcy – prowadzący szkolenia, biorący udział w stażach zawodowych, pełniący funkcję doradczą, nadzorczą lub wymagającą szczególnych kwalifikacji i umiejętności w programach realizowanych w ramach działań Unii Europejskiej lub innych międzynarodowych programach pomocowych, także w oparciu o pożyczki zaciągnięte przez Rząd Rzeczypospolitej Polskiej;
- nauczyciele języków obcych – będący nauczycielami języków obcych, którzy wykonują pracę w przedszkolach, szkołach, placówkach, ośrodkach, zakładach kształcenia nauczycieli lub kolegiach, o których mowa w przepisach o systemie oświaty, lub w Ochotniczych Hufcach Pracy;
- żołnierze – będący członkami sił zbrojnych lub personelu cywilnego, którzy wykonują pracę w międzynarodowych strukturach wojskowych znajdujących się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, lub będący cudzoziemcami delegowanymi do wdrażania programów zbrojeniowych realizowanych na podstawie umów, których Rzeczpospolita Polska jest stroną;
- dziennikarze – będący stałymi korespondentami zagranicznych środków masowego przekazu, którym została przyznana, na wniosek redaktora naczelnego zagranicznej redakcji lub agencji, akredytacja ministra właściwego do spraw zagranicznych, jednak tylko w zakresie zawodowej działalności dziennikarskiej wykonywanej na rzecz tej redakcji lub agencji;
- artyści – wykonujący indywidualnie lub w zespołach usługi artystyczne trwające do 30 dni w roku kalendarzowym;
- wykładowcy – wygłaszający, do 30 dni w roku kalendarzowym, okazjonalne wykłady, referaty lub prezentacje o szczególnej wartości naukowej lub artystycznej;
- sportowcy – będący sportowcami wykonującymi, do 30 dni w roku kalendarzowym, pracę dla podmiotu mającego siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w związku z zawodami sportowymi;
- działacze sportowi – wykonujący pracę w związku z wydarzeniami sportowymi rangi międzynarodowej, skierowani przez odpowiednią międzynarodową organizację sportową;
- duchowni – będący duchownymi, członkami zakonów lub innymi osobami, którzy wykonują pracę w związku z pełnioną funkcją religijną, w kościołach i związkach wyznaniowych oraz krajowych organizacjach międzykościelnych, których status uregulowany jest umową międzynarodową, przepisami o stosunku Państwa do kościoła lub innego związku wyznaniowego, lub które działają na podstawie wpisu do rejestru kościołów i innych związków wyznaniowych, ich osobach prawnych lub jednostkach organizacyjnych, a także którzy wykonują pracę w ramach pełnienia funkcji religijnej w innych podmiotach, na podstawie skierowania przez właściwy organ kościoła lub innego związku wyznaniowego albo jego osoby prawnej;
- studenci i doktoranci – będący studentami studiów stacjonarnych odbywanych w Rzeczypospolitej Polskiej lub uczestnikami stacjonarnych studiów doktoranckich odbywanych w Rzeczypospolitej

Polskiej (niezależnie od posiadania lub nieposiadania zezwolenia, o którym mowa w art. 144 ustawy o cudzoziemcach);

- studenci stażyści – będący studentami, którzy wykonują pracę w ramach staży zawodowych, do których odbywania kierują organizacje będące członkami międzynarodowych zrzeszeń studentów;
- studenci pracownicy – będący studentami, którzy wykonują pracę w ramach współpracy publicznych służb zatrudnienia i ich zagranicznych partnerów, jeżeli potrzeba powierzenia cudzoziemcowi wykonywania pracy jest potwierdzona przez właściwy organ zatrudnienia;
- studenci praktykanci – będący studentami szkół wyższych lub uczniami szkół zawodowych w państwach członkowskich Unii Europejskiej lub państwach Europejskiego Obszaru Gospodarczego nienależących do Unii Europejskiej lub Konfederacji Szwajcarskiej, którzy wykonują pracę w ramach praktyk zawodowych przewidzianych regulaminem studiów lub programem nauczania, pod warunkiem uzyskania skierowania na taką praktykę ze szkoły wyższej lub zawodowej;
- uczestnicy programów społecznych – uczestniczący w programach wymiany kulturalnej lub edukacyjnej, programach pomocy humanitarnej lub rozwojowej lub programach wakacyjnej pracy studentów, zorganizowanych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw pracy;
- absolwenci – będący absolwentami polskich szkół ponadgimnazjalnych, stacjonarnych studiów wyższych lub stacjonarnych studiów doktoranckich, szkół doktorskich na polskich uczelniach, w instytutach naukowych Polskiej Akademii Nauk lub instytutach badawczych działających na podstawie przepisów o instytutach badawczych (**STATUS ABSOLWENTA JEST WYSTARCZAJĄCY**);
- naukowcy – wykonujący pracę jako pracownicy naukowcy w podmiotach, o których mowa w przepisach o instytutach badawczych;
- delegowani – delegowani przez pracodawcę zagranicznego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli zachowują oni miejsce stałego pobytu za granicą, na okres nieprzekraczający 3 miesięcy w roku kalendarzowym, w celu:
 - wykonywania prac montażowych, konserwacyjnych lub naprawy, dostarczonych kompletnych technologicznie urządzeń, konstrukcji, maszyn lub innego sprzętu, jeżeli pracodawca zagraniczny jest ich producentem,
 - dokonania odbioru zamówionych urządzeń, maszyn, innego sprzętu lub części, wykonanych przez przedsiębiorcę polskiego,
 - przeszkolenia pracowników pracodawcy polskiego będącego odbiorcą urządzeń, konstrukcji, maszyn lub innego sprzętu, o których mowa wyżej, w zakresie jego obsługi lub użytkowania,
 - montażu i demontażu stoisk targowych, jak i opieki nad nimi, jeżeli wystawcą jest pracodawca zagraniczny, który deleguje ich w tym celu;
- asystenci PE – wykonujący pracę na rzecz posłów do Parlamentu Europejskiego w związku z pełnioną funkcją;
- Turcy i Turczynki – uprawnieni na zasadach określonych w aktach prawnych wydanych przez organy powołane na mocy Układu ustanawiającego stowarzyszenie między Europejską Wspólnotą Gospodarczą a Turcją, podpisanego w Ankarze dnia 12 września 1963 r. (Dz.Urz. WE L 217 z 29.12.1964, str. 3685; Dz.Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 11, t. 11, str. 10).

III. Uprawnienia niektórych cudzoziemców do uzyskania odstępstw od wymogów zezwolenia na pracę w zwykłym trybie na podstawie Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie określenia przypadków, w których zezwolenie na pracę cudzoziemca jest wydawane bez względu na szczegółowe warunki wydawania zezwoleń na pracę cudzoziemców z dnia 29 stycznia 2009 r. (Dz.U. Nr 16, poz. 85), tj. z dnia 30 grudnia 2014 r. (Dz.U. z 2015 r. poz. 97)

Wojewoda wydaje zezwolenie na pracę bez konieczności uzyskania informacji od starosty (**TEST RYNKU PRACY**), w przypadku:

- cudzoziemca upoważnionego do reprezentowania przedsiębiorcy zagranicznego w jego oddziale lub przedstawicielstwie znajdującym się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- obywatela Republiki Armenii, Republiki Białorusi, Republiki Gruzji, Republiki Mołdowy, Federacji Rosyjskiej lub Ukrainy, wykonującego prace pielęgnacyjno-opiekuńcze lub jako pomoc domowa na rzecz osób fizycznych w gospodarstwie domowym;

- cudzoziemca, który w okresie bezpośrednio poprzedzającym złożenie wniosku o wydanie zezwolenia na pracę był zatrudniony przez okres nie krótszy niż 3 miesiące u tego samego pracodawcy i na tym samym stanowisku zgodnie z oświadczeniem o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi wpisanym do ewidencji oświadczeń – pod warunkiem przedstawienia oświadczenia o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi wpisanego do ewidencji oświadczeń i umowy o pracę oraz dokumentów potwierdzających opłacanie składek na ubezpieczenie społeczne;
- cudzoziemca – trenera sportowego lub sportowca, wykonującego pracę na rzecz klubów sportowych i innych podmiotów, których działalność statutowa obejmuje upowszechnianie kultury fizycznej i sportu;
- lekarza i lekarza dentystry, odbywającego szkolenie lub realizującego program specjalizacji, na podstawie przepisów w sprawie specjalizacji lekarzy i lekarzy dentystrów.
- cudzoziemców zamierzających pracować w zawodach, określonych **w załączniku nr 4 do procedury**

Wojewoda wydaje zezwolenie na pracę bez uwzględnienia warunków, o których mowa w art. 88c ust. 1-5 i 7 ustawy (ogólne warunki wydania zezwolenia na pracę) dla cudzoziemca:

- będącego członkiem rodziny pracownika przedstawicielstwa dyplomatycznego, urzędu konsularnego, organizacji międzynarodowej lub ich przedstawicielstwa, wykonującego pracę w Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie umów i porozumień międzynarodowych;
- wykonującego pracę jako prywatna służba domowa pracowników przedstawicielstw dyplomatycznych, urzędów konsularnych, organizacji międzynarodowych lub ich przedstawicielstw;
- uprawnionego na zasadach określonych w aktach prawnych wydanych przez organy powołane na mocy Układu ustanawiającego stowarzyszenie między Europejską Wspólnotą Gospodarczą a Turcją, podpisanego w Ankarze dnia 12 września 1963 r. (Dz. Urz. WE L 217 z 29.12.1964, str. 3687; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 11, t. 11, str. 10).

IV. Uprawnienia niektórych kategorii cudzoziemców do uzyskania zezwolenia na pracę bez konieczności przedstawienia informacji starosty na podstawie Rozporządzenia Wojewody – patrz **Załącznik nr 2 do procedury**

V. Ograniczenia czasowe przy wydawaniu przez **Wojewodę Małopolskiego** zezwoleń na pracę

Zezwolenie na pracę może być wydane na okres krótszy, niż wskazany we wniosku o wydanie zezwolenia na pracę, w przypadku, gdy wniosek:

- jest złożony przez podmiot prowadzący działalność gospodarczą, jeżeli od rozpoczęcia jej prowadzenia do dnia złożenia wniosku o wydanie zezwolenia na pracę nie upłynął okres dłuższy niż 1 rok;
- jest złożony przez podmiot powierzający wykonywanie pracy, który ubiega się o wydanie zezwolenia dla cudzoziemca, któremu zamierza powierzyć wykonywanie pracy na podstawie umowy cywilnoprawnej;
- dotyczy wydania zezwolenia na pracę, o którym mowa w art. 88 pkt 3 i 4 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (delegowanie do oddziału przedsiębiorstwa zagranicznego na okres dłuższy niż 30 dni lub realizacja usługi eksportowej), w przypadku gdy cudzoziemiec jest oddelegowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej do podmiotu prowadzącego działalność gospodarczą, jeżeli od rozpoczęcia jej prowadzenia do dnia złożenia wniosku o wydanie zezwolenia na pracę nie upłynął okres dłuższy niż 1 rok;
- dotyczy cudzoziemca pełniącego funkcję w zarządzie podmiotu, który na dzień złożenia wniosku nie spełnia wymogów określonych w art. 88c ust. 4. pkt 1 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (obowiązek generowania dochodu nie niższego niż 12-krotność aktualnego w dniu złożenia wniosku przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w województwie, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie art. 30 ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1995 r. o niektórych formach popierania budownictwa mieszkaniowego, oraz zatrudnia na czas nieokreślony i w pełnym wymiarze czasu pracy przez okres co najmniej roku poprzedzającego złożenie wniosku co najmniej dwóch pracowników, którzy nie podlegają obowiązkowi posiadania zezwolenia na pracę), ale wykazuje posiadanie środków, lub prowadzenie działań pozwalających na spełnienie w przyszłości tych warunków, w szczególności przez prowadzenie działalności przyczyniającej się do wzrostu inwestycji, transferu technologii, wprowadzania korzystnych innowacji lub tworzenia miejsc pracy.

Okres, na który wydawane jest zezwolenie w przypadkach wskazanych powyżej wynosi maksymalnie 12 miesięcy.

Ograniczeń powyższych nie stosuje się, gdy wniosek dotyczy:

- cudzoziemca, pełniącego funkcję w zarządzie osoby prawnej, o którym mowa w art. 88e ust. 2 ustawy (na dzień złożenia wniosku zatrudnia powyżej 25 osób);
- cudzoziemca, o którym mowa w art. 88c ust. 8 pkt 1 i 2 ustawy (w okresie 3 lat poprzedzających złożenie wniosku o wydanie zezwolenia na pracę ukończył uczelnię z siedzibą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej albo innego państwa Europejskiego Obszaru Gospodarczego lub Konfederacji Szwajcarskiej albo jest uczestnikiem studiów doktoranckich odbywanych w Rzeczypospolitej Polskiej lub przez 3 lata poprzedzające złożenie wniosku o wydanie zezwolenia na pracę przebywał legalnie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej a pobyt był nieprzerwany w rozumieniu art. 195 ust. 4 ustawy o cudzoziemcach)
- cudzoziemca, o którym mowa w art. 88 pkt 5 ustawy (wykonuje pracę u pracodawcy zagranicznego i jest delegowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na okres przekraczający 30 dni w ciągu kolejnych 6 miesięcy w celu innym niż taki, który wymaga posiadania zezwolenia na pracę).

3. PROCEDURA UZYSKIWANIA ZEZWOLENIA NA PRACĘ W TRYBIE ZWYKŁYM

I. OGÓLNE WARUNKI UZYSKIWANIA POZWOLENIA NA PRACĘ – KATEGORIE PRACODAWCÓW

Cudzoziemiec, który nie mieści się w kategoriach osób zwolnionych z posiadania zezwolenia na pracę musi jej posiadać ilekroć:

- pracownik lub usługodawca – wykonuje pracę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie umowy z podmiotem, którego siedziba lub miejsce zamieszkania albo oddział, zakład lub inna forma zorganizowanej działalności znajduje się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- kadra zarządzająca – w związku z pełnieniem funkcji w zarządzie osoby prawnej wpisanej do rejestru przedsiębiorców lub będącej spółką kapitałową w organizacji albo w związku z prowadzeniem spraw spółki komandytowej lub komandytowo-akcyjnej jako komplementariusz, albo w związku z udzieleniem mu prokury przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres przekraczający łącznie 6 miesięcy w ciągu kolejnych 12 miesięcy;
- delegowani do oddziału – wykonuje pracę u pracodawcy zagranicznego i jest delegowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na okres przekraczający 30 dni w roku kalendarzowym do oddziału lub zakładu podmiotu zagranicznego albo podmiotu powiązanego z pracodawcą zagranicznym;
- delegowani do zadań – wykonuje pracę u pracodawcy zagranicznego, nieposiadającego oddziału, zakładu lub innej formy zorganizowanej działalności na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i jest delegowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w celu realizacji usługi o charakterze tymczasowym i okazjonalnym (usługa eksportowa);
- delegowani – wykonuje pracę u pracodawcy zagranicznego i jest delegowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na okres przekraczający 30 dni w ciągu kolejnych 6 miesięcy w innym celu niż wskazany wyżej.
- pracownicy sezonowi – wykonuje pracę sezonową, w dziedzinach działalności, w których praca sezonowa jest możliwa (**PATRZ ZAŁĄCZNIK NR 1 DO PROCEDURY**) na podstawie umowy z podmiotem, którego siedziba lub miejsce zamieszkania albo oddział, zakład lub inna forma zorganizowanej działalności znajduje się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej

II. WARUNKI WYDANIA ZEZWOLENIA NA PRACĘ:

- wydawane na wniosek podmiotu powierzającego pracę cudzoziemcowi (**PRACODAWCY**) – jest on wyłączną stroną postępowania, w trzech egzemplarzach – dwóch dla podmiotu powierzającego pracę, jednego dla cudzoziemca.
- przedłużane na wniosek pracodawcy **złożony pomiędzy 90 a 30 dniem** przypadającym przed upływem okresu ważności zezwolenia.

- wniosek składany na formularzu zawierającym wymagane dane pracodawcy, osoby go reprezentującej, cudzoziemca oraz pracy oferowanej cudzoziemcowi – musi być dokładnie wypełniony i właściwie podpisany. Należy załączyć dokumentację, określoną w **załączniku nr 5 do procedury**.
- dane, które musi dostarczyć pracodawca cudzoziemiec: imię i nazwisko, płeć, data urodzenia, obywatelstwo, nazwa, seria, numer, data wydania i ważności dokumentu podróży
- właściwy do wydania zezwolenia jest wojewoda w miejscu siedziby lub zamieszkania pracodawcy, delegującego lub kontraktującego usługę. W przypadku wątpliwości właściwy jest Wojewoda Mazowiecki.
- warunki przedmiotowe wydania zezwolenia (a):
 - wysokość wynagrodzenia, która będzie określona w umowie z cudzoziemcem nie będzie niższa od wynagrodzenia pracowników wykonujących pracę porównywalnego rodzaju lub na porównywalnym stanowisku (**PATRZ WYJĄTKI**);
 - wysokość miesięcznego wynagrodzenia nie będzie niższa niż **wysokość minimalnego wynagrodzenia za pracę**;
 - pracodawca cudzoziemca dołączył do wniosku o wydanie zezwolenia na pracę informację starosty właściwego ze względu na główne miejsce wykonywania pracy przez cudzoziemca o braku możliwości zaspokojenia potrzeb kadrowych pracodawcy w oparciu o rejestry bezrobotnych i poszukujących pracy lub o negatywnym wyniku rekrutacji organizowanej dla pracodawcy, sporządzoną z uwzględnieniem pierwszeństwa dostępu do rynku pracy dla obywateli polskich oraz cudzoziemców uprzywilejowanych (**TEST RYNKU PRACY – PATRZ WYJĄTKI**)
 - Informację starosta wydaje na wniosek pracodawcy cudzoziemca w terminie: nie dłuższym niż 14 dni od dnia złożenia oferty pracy w powiatowym urzędzie pracy, jeżeli z analizy rejestrów bezrobotnych i poszukujących pracy nie wynika, że istnieje możliwość zorganizowania rekrutacji; nie dłuższym niż 21 dni od dnia złożenia oferty pracy w przypadku organizowania rekrutacji wśród bezrobotnych i poszukujących pracy.
 - poza przypadkami wymienionymi w Rozporządzeniu (**PATRZ ZAŁĄCZNIK NR 2 DO PROCEDURY**), oraz innymi odstępstwami wynikającymi z ustaw i Rozporządzeń test rynku pracy nie jest wymagany, jeżeli wydawane jest przedłużenie zezwolenia dla tego samego cudzoziemca na tym samym stanowisku
 - jeżeli cudzoziemiec ma pełnić funkcje kadry kierowniczej lub wykonywać prokurę w podmiotach wpisanych do rejestru to podmioty te muszą:
 - w roku podatkowym poprzedzającym złożenie wniosku osiągnąć dochód nie niższy niż 12-krotność aktualnego w dniu złożenia wniosku przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w województwie, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie art. 30 ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1995 r. o niektórych formach popierania budownictwa mieszkaniowego oraz zatrudniać na czas nieokreślony i w pełnym wymiarze czasu pracy przez okres co najmniej roku poprzedzającego złożenie wniosku co najmniej dwóch pracowników, którzy nie podlegają obowiązkowi posiadania zezwolenia na pracę, lub
 - wykazać posiadanie środków, lub prowadzenie działań pozwalających na spełnienie w przyszłości warunków określonych wyżej, w szczególności przez prowadzenie działalności przyczyniającej się do wzrostu inwestycji, transferu technologii, wprowadzania korzystnych innowacji w przypadkach uzasadnionych sytuacją na rynku pracy, Wojewoda może ograniczyć w zezwoleniu na pracę zakres wykonywanych przez cudzoziemca zadań do czynności zarządzających i reprezentacji podmiotu.
 - jeżeli cudzoziemiec jest delegowany, lub wykonuje usługę eksportową warunkami wydania zezwolenia jest:
 - spełnienie szczegółowych warunków i obowiązków wynikających z przepisów szczegółowych o delegowaniu pracowników;
 - stwierdzenie, iż wynagrodzenie, które będzie otrzymywał cudzoziemiec nie jest niższe o więcej niż 30% od wysokości aktualnego w dniu złożenia wniosku przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w województwie, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego;
 - pracodawca wskazał w Polsce osobę uprawnioną do jego reprezentacji.

- W przypadku złożenia wniosku o wydanie zezwolenia na pracę cudzoziemca w niepełnym wymiarze czasu pracy lub na podstawie umowy cywilnoprawnej, wojewoda uwzględnia wysokość wynagrodzenia, która będzie określona w umowie z cudzoziemcem proporcjonalnie do wymiaru czasu pracy lub przewidywanego okresu wykonywania zobowiązań wynikających z umowy
- Powyższe warunki nie znajdują zastosowania, jeżeli cudzoziemiec:
 - w okresie 3 lat poprzedzających złożenie wniosku o wydanie zezwolenia na pracę ukończył uczelnię z siedzibą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej albo innego państwa Europejskiego Obszaru Gospodarczego lub Konfederacji Szwajcarskiej albo jest uczestnikiem studiów doktoranckich odbywanych w Rzeczypospolitej Polskiej lub
 - przez 3 lata poprzedzające złożenie wniosku o wydanie zezwolenia na pracę przebywał legalnie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej a pobyt był nieprzerwany w rozumieniu art. 195 ust. 4 ustawy o cudzoziemcach.
- do agencji pracy tymczasowej stosuje się zasady analogiczne jak dla zwyczajnego pracodawcy. Istnieje wymóg aby agencja zagraniczna posiadała oddział w Polsce wpisany do rejestru.
- Uzyskanie zezwolenia na pracę nie zwalnia z określonych odrębnymi przepisami wymogów, od spełnienia których uzależnione jest wykonywanie zawodów regulowanych lub działalności. (b)

III. OKRES WYDANIA ZEZWOLENIA

- Zezwolenie na pracę jest wydawane na czas określony, nie dłuższy niż 3 lata i może być przedłużane.
- W przypadku, gdy cudzoziemiec pełni funkcję w zarządzie osoby prawnej, która na dzień złożenia wniosku zatrudnia powyżej 25 osób, wojewoda może wydać zezwolenie na pracę na okres nie dłuższy niż 5 lat.
- W przypadku delegowania cudzoziemca przez pracodawcę zagranicznego w celu realizacji usługi eksportowej, wojewoda wydaje zezwolenie na pracę na okres delegowania.
- W przypadkach objętych ograniczeniami (**PATRZ PUNKT 2.V PROCEDURY**) wojewoda może skrócić okres, na który wydaje zezwolenie na pracę.

IV. TREŚĆ ZEZWOLENIA I PRZYPADKI, GDY WYMAGANA JEST JEGO ZMIANA

- Zezwolenie dotyczy konkretnego cudzoziemca i zawiera: podmiot powierzający wykonywanie pracy cudzoziemcowi (podmiot przyjmujący delegację, pracodawcę użytkownika), stanowisko lub rodzaj pracy wykonywanej przez cudzoziemca, najniższe miesięczne wynagrodzenie cudzoziemca na danym stanowisku, wymiar czasu pracy albo liczbę godzin pracy w tygodniu lub miesiącu, rodzaj umowy będącej podstawą wykonywania pracy oraz okres ważności zezwolenia.
- Zmiana siedziby lub miejsca zamieszkania, nazwy lub formy prawnej pracodawcy, przejęcie zakładu pracy lub jego części przez innego pracodawcę, przejście zakładu pracy lub jego części na innego pracodawcę lub zastąpienie umowy cywilnoprawnej umową o pracę nie wymagają wydania nowego zezwolenia na pracę. Wszelkie inne okoliczności wymagają zmiany zezwolenia.
- zmiany dozwolone tymczasowo (a):
 - wykonywanie pracy o innym charakterze lub na innym stanowisku niż określone w zezwoleniu na pracę, jeżeli zostały spełnione pozostałe warunki określone w zezwoleniu na pracę oraz cudzoziemiec posiada kwalifikacje wymagane na danym stanowisku,
 - przez okres łącznie nieprzekraczający 30 dni w danym roku kalendarzowym.

V. WYGAŚNIĘCIE I WAŻNOŚĆ ZEZWOLENIA NA PRACĘ LUB POZWOLENIA NA PRACĘ

- Zobowiązanie do wykonywania czynności wynikających z umowy cywilnoprawnej lub obowiązek świadczenia pracy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wygasają, w przypadku gdy cudzoziemiec przestał spełniać warunki uprawniające do wykonywania pracy (**PATRZ PUNKT 1 PROCEDURY**).
- Jeżeli termin na złożenie wniosku o wydanie przedłużenia zezwolenia na pracę u tego samego pracodawcy i na tym samym stanowisku został zachowany i wniosek nie zawiera braków formalnych lub braki formalne zostały uzupełnione w terminie, pracę cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej uważa się za legalną od dnia złożenia wniosku do dnia, w którym decyzyja w sprawie przedłużenia

zezwolenia na pracę stanie się ostateczna. Do okresów legalnej pracy nie wlicza się okresów zawieszenia postępowania na wniosek strony.

- Do cudzoziemca, który złożył wniosek o zezwolenie na pobyt czasowy i pracę (art. 114); pobyt czasowy i pracę w związku z pełnieniem funkcji kierowniczych w podmiotach, których udziałów cudzoziemiec nie posiada (art. 126); pobyt czasowy i pracę w zawodzie wymagającym wysokich kwalifikacji (art. 127), działalność gospodarczą jako kadra kierownicza lub prokurent podmiotów wpisanych do rejestru (art. 142 ust. 3 ustawy o cudzoziemcach), lub wniosek o udzielenie zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej, w celu kontynuowania pracy wykonywanej zgodnie z posiadanym przez siebie zezwoleniem na pracę lub zezwoleniem na pobyt czasowy, stosuje się przepis o legalności jego zatrudnienia w przypadku terminowego złożenia wniosku o przedłużenie.
- W przypadku, w którym cudzoziemiec przestał spełnić warunki uprawniające do wykonywania pracy, strony zachowują prawo do odszkodowania, jeżeli odmowa lub uchylenie zezwolenia na pracę było wynikiem niezachowania należytej staranności, o ile przepisy szczególne albo treść umowy nie stanowią inaczej.

VI. OBOWIĄZKI PRACODAWCY CUDZOZIEMCA, OD KTÓREGO WYMAGANE JEST ZEZWOLENIE

- uwzględnienie w umowie z cudzoziemcem warunków zawartych w zezwoleniu na pracę;
- **dostosowywanie**, w przypadku pracowników delegowanych, usług eksportowych, etc. (przypadek z art. 88c ust. 6 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy) wysokości **wynagrodzenia** cudzoziemca do aktualnej wysokości przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w województwie, ogłaszane go przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie art. 30 ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1995 r. o niektórych formach popierania budownictwa mieszkaniowego, **co najmniej raz w roku**;
- zawarcie z cudzoziemcem umowy w formie pisemnej oraz przedstawienie cudzoziemcowi przed podpisaniem umowy jej tłumaczenia na język zrozumiały dla cudzoziemca;
- przekazanie jednego egzemplarza zezwolenia na pracę cudzoziemcowi, którego dotyczy zezwolenie, w formie pisemnej;
- informowanie cudzoziemca o działaniach podejmowanych w związku z postępowaniem o udzielenie lub przedłużenie zezwolenia na pracę oraz decyzjach o wydaniu, odmowie wydania lub uchyleniu zezwolenia;
- zachowanie należytej staranności w postępowaniach o zezwolenie, przedłużenie i uchylenie zezwolenia na pracę cudzoziemca;
- udostępnienie wojewodzie, ZUS, konsulowi, PIP, Krajowej Administracji Skarbowej, policji, Straży Granicznej, na ich wniosek dokumentów potwierdzających wypełnienie powyższych obowiązków, sporządzonych w języku polskim lub przetłumaczonych na język polski;
- niezwłoczne odwołanie cudzoziemca z delegacji w sytuacji odmowy udzielenia, uchylenia zezwolenia na pracę lub gdy cudzoziemiec przestał spełniać warunki uprawniające do pracy w Polsce (patrz punkt 2 procedury);
- w przypadku stwierdzenia naruszenia przepisów o obowiązkach pracodawcy, niewypłacenia należnego wynagrodzenia lub nieopłacenia należnych składek na ubezpieczenia społeczne podmiot powierzający wykonywanie pracy cudzoziemcowi jest obowiązany do (a):
 - niezwłocznego dokonania czynności wynikających z jego obowiązków (uwzględnienie warunków zezwolenia, dostosowanie wynagrodzenia, pisemne zawarcie umowy i jej przetłumaczenie)
 - wypłacenia cudzoziemcowi zaległego wynagrodzenia za okres wykonywanej pracy w wysokości zgodnej z zezwoleniem na pracę oraz opłacenia związanych z nim składek na ubezpieczenia społeczne i zaliczek na podatek dochodowy.
- pisemnego powiadomienia wojewody, który wydał zezwolenie w ciągu 7 dni o tym, że:
 - cudzoziemiec rozpoczął pracę o innym charakterze lub na innym stanowisku niż określone w zezwoleniu na pracę, na warunkach pozwalających mu na takie odstępstwo w okresie nieprzekraczający 30 dni w ciągu roku kalendarzowego (**patrz punkt 3.IVa procedury**);
 - nastąpiła zmiana siedziby lub miejsca zamieszkania, nazwy lub formy prawnej pracodawcy lub przejęcie zakładu pracy lub jego części przez innego pracodawcę;
 - nastąpiło przejście zakładu pracy lub jego części na innego pracodawcę;

- zmieniła się osoba reprezentująca pracodawcę w postępowaniu przed wojewodą
- cudzoziemiec nie podjął pracy w okresie 3 miesięcy od początkowej daty ważności zezwolenia na pracę;
- cudzoziemiec przerwał pracę na okres przekraczający 3 miesiące;
- cudzoziemiec zakończył pracę wcześniej niż 3 miesiące przed upływem okresu ważności zezwolenia na pracę.

VII. Odmowa udzielenia zezwolenia na pracę

- przestanki obligatoryjne po stronie pracodawcy:
 - gdy w toku postępowania:
 - złożył wniosek zawierający nieprawdziwe dane osobowe lub fałszywe informacje lub dołączył do niego dokumenty zawierające takie dane lub
 - zeznał nieprawdę lub zataił prawdę, albo w celu użycia jako autentyczny podrobił lub przerobił dokument albo takiego dokumentu jako autentycznego używał;
 - nie spełnił wymogów określonych w art. 88c ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (warunki wydania zezwolenia – patrz **PUNKT 3.II. a PROCEDURY**)
 - został prawomocnie ukarany za wykroczenie określone w art. 120 ust. 3-5¹ ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy²;
 - w ciągu dwóch lat od uznania za winnego popełnienia czynu, o którym mowa w art. 120 ust. 1, został ponownie prawomocnie ukarany za podobne wykroczenie²;
 - jest osobą fizyczną, karaną za popełnienie czynu z art. 218-221 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny^{3;2}

¹ Art. 120 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy:

1. Kto powierza cudzoziemcowi nielegalne wykonywanie pracy podlega karze grzywny od 1000 zł do 30 000 zł.

2. Cudzoziemiec, który nielegalnie wykonuje pracę, podlega karze grzywny nie niższej niż 1000 zł.

3. Kto za pomocą wprowadzenia cudzoziemca w błąd, wyzyskania błędu, wykorzystania zależności służbowej lub niezdolności do należytego pojmowania przedsiębranego działania doprowadza cudzoziemca do nielegalnego wykonywania pracy, podlega karze grzywny od 3000 zł do 30 000 zł.

4. Kto żąda od cudzoziemca korzyści majątkowej w zamian za podjęcie działań zmierzających do uzyskania zezwolenia na pracę lub innego dokumentu uprawniającego do wykonywania pracy, podlega karze grzywny od 3000 zł do 30 000 zł.

5. Kto za pomocą wprowadzenia w błąd, wyzyskania błędu lub niezdolności do należytego pojmowania przedsiębranego działania doprowadza inną osobę do powierzenia cudzoziemcowi nielegalnego wykonywania pracy, podlega karze grzywny od 3000 zł do 30 000 zł.

² § 3. Osoba określona w § 1a, która będąc zobowiązana orzeczeniem sądu do wypłaty wynagrodzenia za pracę lub innego świadczenia

³ Przepisy kodeksu karnego:

Art. 218

§ 1a. Kto, wykonując czynności w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych, złośliwie lub uporczywie narusza prawa pracownika wynikające ze stosunku pracy lub ubezpieczenia społecznego, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

§ 2. Osoba określona w § 1a, odmawiająca ponownego przyjęcia do pracy, o której przywróceniu orzekł właściwy organ, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

§ 3. Osoba określona w § 1a, która będąc zobowiązana orzeczeniem sądu do wypłaty wynagrodzenia za pracę lub innego świadczenia ze stosunku pracy, obowiązku tego nie wykonuje, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 3.

Art. 218a

Kto, złośliwie lub uporczywie:

1) wbrew zakazowi handlu oraz wykonywania czynności związanych z handlem w niedziele i święta, powierza wykonywanie pracy w handlu lub wykonywanie czynności związanych z handlem pracownikowi lub zatrudnionemu,

2) wbrew zakazowi handlu oraz wykonywania czynności związanych z handlem po godzinie 14⁰⁰ w dniu 24 grudnia lub w sobotę bezpośrednio poprzedzającą pierwszy dzień Wielkiej Nocy, powierza wykonywanie pracy w handlu lub wykonywanie czynności związanych z handlem pracownikowi lub zatrudnionemu,

podlega grzywnie albo karze ograniczenia wolności.

Art. 219

Kto narusza przepisy prawa o ubezpieczeniach społecznych, nie zgłaszając, nawet za zgodą zainteresowanego, wymaganych danych albo zgłaszając nieprawdziwe dane mające wpływ na prawo do świadczeń albo ich wysokość, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

Art. 220

§ 1. Kto, będąc odpowiedzialny za bezpieczeństwo i higienę pracy, nie dopełnia wynikającego stąd obowiązku i przez to naraża pracownika na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia albo ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

§ 2. Jeżeli sprawca działa nieumyślnie, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

§ 3. Nie podlega karze sprawca, który dobrowolnie uchylił groźące niebezpieczeństwo.

Art. 221

Kto wbrew obowiązkowi nie zawiadamia w terminie właściwego organu o wypadku przy pracy lub chorobie zawodowej albo nie sporządza lub nie przedstawia wymaganej dokumentacji, podlega grzywnie do 180 stawek dziennych albo karze ograniczenia wolności.

- jest osobą fizyczną, karaną za popełnienie w związku z postępowaniem o wydanie zezwolenia na pracę, czynu z art. 270-275 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny, albo jest podmiotem zarządzanym lub kontrolowanym przez taką osobę^{1;2}
- jest osobą fizyczną karaną za czyn, o którym mowa w art. 189a ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny², lub karaną w innym państwie na podstawie przepisów Protokołu o zapobieganiu, zwalczaniu oraz karaniu za handel ludźmi, w szczególności kobietami i dziećmi, uzupełniającego Konwencję Narodów Zjednoczonych przeciwko międzynarodowej przestępczości zorganizowanej, albo jest podmiotem zarządzanym lub kontrolowanym przez taką osobę;²
- nie dopełnia obowiązków wynikających z art. 88h ust. 4 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (**PATRZ PUNKT 3.VI a PROCEDURY**);
- przesłanki obligatoryjne po stronie cudzoziemca – odmowa następuje, gdy:
 - nie spełnia on wymagań kwalifikacyjnych i innych warunków w przypadku zamiaru powierzenia wykonywania pracy w zawodzie regulowanym,
 - nie spełnia wymagań podmiotu powierzającego wykonywanie pracy cudzoziemcowi określonych w informacji starosty o braku możliwości zaspokojenia potrzeb kadrowych pracodawcy,
 - w związku z postępowaniem o wydanie zezwolenia na pracę został ukarany za czyn określony w art. 270-275 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny.

¹ Przepisy kodeksu karnego:

Art. 270

§ 1. Kto, w celu użycia za autentyczny, podrabia lub przerabia dokument lub takiego dokumentu jako autentycznego używa, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§ 2. Tej samej karze podlega, kto wypetnia blankiet, opatrzony cudzym podpisem, niezgodnie z wolą podpisanego i na jego szkodę albo takiego dokumentu używa.

§ 2a. W wypadku mniejszej wagi, sprawca podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

§ 3. Kto czyni przygotowania do przestępstwa określonego w § 1, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

Art. 270a

§ 1. Kto, w celu użycia za autentyczną, podrabia lub przerabia fakturę w zakresie okoliczności faktycznych mogących mieć znaczenie dla określenia wysokości należności publicznoprawnej lub jej zwrotu albo zwrotu innej należności o charakterze podatkowym lub takiej faktury jako autentycznej używa, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

§ 2. Jeżeli sprawca dopuszcza się czynu określonego w § 1 wobec faktury lub faktur, zawierających kwotę należności ogółem, której wartość lub łączna wartość jest większa niż pięciokrotność kwoty określającej mienie wielkiej wartości, albo z popełnienia przestępstwa uczynił sobie stałe źródło dochodu, podlega karze pozbawienia wolności na czas nie krótszy od lat 3.

§ 3. W wypadku mniejszej wagi, sprawca czynu określonego w § 1 lub 2 podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

Art. 271

§ 1. Funkcjonariusz publiczny lub inna osoba uprawniona do wystawienia dokumentu, która poświadczająca w nim nieprawdę co do okoliczności mającej znaczenie prawne, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§ 2. W wypadku mniejszej wagi, sprawca podlega grzywnie albo karze ograniczenia wolności.

§ 3. Jeżeli sprawca dopuszcza się czynu określonego w § 1 w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub osobistej, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

Art. 271a

§ 1. Kto wystawia fakturę lub faktury, zawierające kwotę należności ogółem, której wartość lub łączna wartość jest znaczna, poświadczając nieprawdę co do okoliczności faktycznych mogących mieć znaczenie dla określenia wysokości należności publicznoprawnej lub jej zwrotu albo zwrotu innej należności o charakterze podatkowym lub takiej faktury lub faktur używa, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

§ 2. Jeżeli sprawca dopuszcza się czynu określonego w § 1 wobec faktury lub faktur, zawierających kwotę należności ogółem, której wartość lub łączna wartość jest większa niż pięciokrotność kwoty określającej mienie wielkiej wartości, albo z popełnienia przestępstwa uczynił sobie stałe źródło dochodu, podlega karze pozbawienia wolności na czas nie krótszy od lat 3.

§ 3. W wypadku mniejszej wagi, sprawca czynu określonego w § 1 lub 2 podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

Art. 272

Kto wyludza poświadczenie nieprawdy przez podstępne wprowadzenie w błąd funkcjonariusza publicznego lub innej osoby upoważnionej do wystawienia dokumentu, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

Art. 273

Kto używa dokumentu określonego w art. 271 lub 272, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

Art. 274

Kto zbywa własny lub cudzy dokument stwierdzający tożsamość, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

Art. 275

§ 1. Kto postępuje się dokumentem stwierdzającym tożsamość innej osoby albo jej prawa majątkowe lub dokument taki kradnie lub go przywłaszcza, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

§ 2. Tej samej karze podlega, kto bezprawnie przewozi, przenosi lub przesyła za granicę dokument stwierdzający tożsamość innej osoby albo jej prawa majątkowe.

² Przepisy kodeksu karnego:

Art. 189a

§ 1. Kto dopuszcza się handlu ludźmi, podlega karze pozbawienia wolności na czas nie krótszy od lat 3.

§ 2. Kto czyni przygotowania do popełnienia przestępstwa określonego w § 1, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

- dane osoby, której dotyczy wnioszek, zostały umieszczone w wykazie cudzoziemców, których pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest niepożądany;
- wymagają tego zobowiązania wynikające z postanowień ratyfikowanych umów międzynarodowych obowiązujących Rzeczpospolitą Polską.
- przestanki fakultatywne po stronie pracodawcy (odmowa może nastąpić, ale nie musi):
 - z okoliczności wynika, że wniosek o wydanie zezwolenia na pracę został złożony dla pozor, lub
 - podmiot powierzający wykonywanie pracy cudzoziemcowi nie dopełnia obowiązków związanych z prowadzeniem działalności lub powierzaniem pracy innym osobom, w szczególności:
 - nie posiada środków finansowych ani źródeł dochodu niezbędnych do pokrycia zobowiązań wynikających z powierzenia pracy cudzoziemcowi lub
 - nie prowadzi działalności gospodarczej, rolniczej lub statutowej uzasadniającej powierzenie pracy danemu cudzoziemcowi w danym okresie, w tym zawiesił działalność, został wykreślony z właściwego rejestru lub jego działalność jest w okresie likwidacji, lub
 - nie dopełnia obowiązku opłacania składek na ubezpieczenia społeczne, na ubezpieczenie zdrowotne, na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych oraz na Fundusz Emerytur Pomostowych albo nie dopełnia obowiązku opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników, lub
 - nie zgłasza do ubezpieczenia społecznego pracowników lub innych osób objętych obowiązkowym ubezpieczeniem społecznym albo nie zgłasza pomocników rolnika w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników do ubezpieczenia społecznego rolników, lub
 - zalega z uiszczeniem podatków, z wyjątkiem przypadków, gdy uzyskał przewidziane prawem zwolnienie, odroczenie, rozłożenie na raty zaległych płatności lub wstrzymanie w całości wykonania decyzji właściwego organu.
- przestanki fakultatywne po stronie cudzoziemca (odmowa może nastąpić, ale nie musi):
 - zezwolenie będzie wykorzystane przez cudzoziemca w celu innym niż wykonywanie pracy dla danego podmiotu.

VIII. PODSTAWY UCHYLENIA ZEZWOLENIA NA PRACĘ

- uległy zmianie okoliczności lub dowody, odnoszące się do wydanej decyzji, chyba że dotyczy to zmian dozwolonych przez prawo, a wojewoda otrzymał stosowne powiadomienie podmiotu powierzającego pracę o zmianach podmiotowych przedsiębiorcy lub powierzeniu innego rodzaju pracy;
- ustała przyczyna udzielenia zezwolenia na pracę;
- podmiot powierzający wykonywanie pracy nie dopełnił obowiązków, o których mowa w art. 88h ust. 4 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (**PATRZ PUNKT 3.VI A PROCEDURY**);
- cudzoziemiec przestał spełniać wymagania, o których mowa w art. 88d ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (**PATRZ PUNKT 3.VI B PROCEDURY**);
- zaistniały okoliczności, o których mowa w art. 88i pkt 5 lub 6 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (cudzoziemiec nie podjął pracy w okresie 3 miesięcy od początkowej daty pozwolenia, cudzoziemiec przerwał pracę na okres przekraczający 3 miesiące), chyba że wojewoda otrzymał powiadomienie od podmiotu powierzającego pracę, a z przestanych wyjaśnień wynika, iż pozwolenie zostanie zrealizowane zgodnie z przeznaczeniem oraz usprawiedliwiono przyczynę niepodjęcia pracy lub przyczynę przerwy w wykonywaniu pracy;
- otrzymał informację, że w stosunku do cudzoziemca obowiązuje wpis do wykazu cudzoziemców, których pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest niepożądany;
- podmiot powierzający wykonywanie pracy cudzoziemcowi nie prowadzi działalności gospodarczej, rolniczej lub statutowej, w szczególności zawiesił działalność, został wykreślony z właściwego rejestru lub jest w likwidacji;

- zaistniały okoliczności, o których mowa w art. 88j ust. 1 pkt 3-7 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (ukaranie podmiotu powierzającego za wykroczenia z art.120§ 1 i 3-5 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, art. 218-221 oraz 270-275 kodeksu karnego).

IX. Wygaśnięcie zezwolenia na pracę

Zezwolenie na pracę wygasa z mocy prawa z dniem, w którym udzielono cudzoziemcowi zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej, zezwolenia na pobyt stały albo zezwolenia na pobyt czasowy i pracę w związku z wykonywaniem pracy u tego samego podmiotu powierzającego wykonywanie pracy cudzoziemcowi i na tym samym stanowisku.

X. Forma załatwienia sprawy

- decyzja administracyjna, standardowo wydawana w ciągu 30 dni
- formy:
 - odmowa wszczęcia, pozostawienie wniosku bez rozpoznania – forma zaskarżenia: wniosek o przywrócenie terminu, skarga na bezczynność organu (7 dni od stwierdzenia uchybień) + dopełnienie brakujących formalności
 - decyzja pozytywna – wydanie zezwolenia
 - decyzja częściowo pozytywna – wydanie zezwolenia z ograniczeniami – forma zaskarżenia: odwołanie do Ministra Pracy i Polityki Społecznej (14 dni)
 - decyzja negatywna – odmowa wydania pozwolenia – forma zaskarżenia – odwołanie do Ministra Pracy i Polityki Społecznej (14 dni)
- opłata – **PATRZ ZAŁĄCZNIK NR 3 DO PROCEDURY**

4. PROCEDURA UZYSKIWANIA ZEZWOLENIE NA PRACĘ W TRYBIE POSTĘPOWANIA O ZEZWOLENIE NA POBYT CZASOWY I PRACĘ – ART. 114 I N. USTAWY O CUDZOZIEMCACH

I. Założenia ogólne postępowania

- zezwolenie wydawane jest w jednolitym postępowaniu wszczętym przez cudzoziemca i na jego wniosek – pracodawca w tym postępowaniu wypełnia załącznik nr 1 do wniosku o pobyt czasowy i pracę.
- test rynku pracy obowiązuje w tym postępowaniu na zasadach ogólnych. W wypadkach przewidzianych w ustawie niezbędna jest informacja starosty o braku możliwości zaspokojenia potrzeb kadrowych na lokalnym rynku pracy.

II. Odmowa wszczęcia postępowania o udzielenie zgody na pobyt czasowy i pracę

- cudzoziemiec posiada zezwolenie na pobyt stały lub zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego UE lub
- przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie wizy Schengen upoważniającej tylko do wjazdu na to terytorium wydanej w celu, o którym mowa w art. 60 ust. 1 pkt 23 ustawy o cudzoziemcach (wjazd humanitarny, ze względu na interes państwa lub zobowiązania międzynarodowe) lub
- przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy, udzielonego w przypadkach, o których mowa w art. 181 ust. 1 (pobyt krótkotrwały), lub
- przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zgody na pobyt tolerowany lub zgody na pobyt ze względów humanitarnych albo w związku z udzieleniem mu azylu, ochrony uzupełniającej lub ochrony czasowej lub nadaniem mu statusu uchodźcy w Rzeczypospolitej Polskiej (**PRZYPADKI OCHRONY MIĘDZYNARODOWEJ**), lub
- ubiega się o udzielenie ochrony międzynarodowej lub o udzielenie azylu, lub
- jest zatrzymany, umieszczony w strzeżonym ośrodku lub w areszcie dla cudzoziemców lub stosuje się wobec niego środek zapobiegawczy w postaci zakazu opuszczania kraju, lub
- odbywa karę pozbawienia wolności lub jest tymczasowo aresztowany, lub
- przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej po tym, jak został zobowiązany do powrotu, i nie upłynął jeszcze termin dobrowolnego powrotu określony w decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, także w przypadku przedłużenia tego terminu, lub

- jest obowiązany opuścić terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w przypadkach, o których mowa w art. 299 ust. 6 ustawy o cudzoziemcach (30. dniowy termin na opuszczenie kraju w przypadku decyzji odmownych lub cofających zezwolenia)
- przebywa poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej.
- przy składaniu wniosku o udzielenie zezwolenia albo w terminie, o którym mowa w art. 106 ust. 5 ustawy o cudzoziemcach (7 dni od wezwania przez wojewodę) nie złożył odcisków linii papilarnych w celu wydania karty pobytu.
- jest pracownikiem delegowanym do pracy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na określony czas przez pracodawcę mającego siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej – przez cały okres delegowania lub
- przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zobowiązań określonych w umowach międzynarodowych dotyczących ułatwienia wjazdu i czasowego pobytu niektórych kategorii osób fizycznych zajmujących się wymianą handlową lub inwestycjami, lub
- **PROWADZI DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZĄ NA TERYTORIUM** przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w celu wykonywania pracy, o której mowa w art. 88 ust. 2 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (praca sezonowa).

III. Warunki udzielenia zezwolenia

- cudzoziemiec posiada:
 - ubezpieczenie zdrowotne lub potwierdzenie pokrycia przez ubezpieczyciela kosztów leczenia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
 - źródło stabilnego i regularnego dochodu wystarczającego na pokrycie kosztów utrzymania siebie i członków rodziny pozostających na jego utrzymaniu; wyższe niż wysokość dochodu uprawniającego do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej określonych w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2017 r. poz. 1769 i 1985), w odniesieniu do cudzoziemca oraz każdego członka rodziny pozostającego na jego utrzymaniu (odpowiednio 701 zł i 529 zł)
 - na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej miejsce zamieszkania;
 - posiada kwalifikacje lub zezwolenie na wykonywanie określonej działalności ilekroć przepisy wymagają posiadania dodatkowych uprawnień;
- pracodawca nie ma możliwości zaspokojenia potrzeb kadrowych na lokalnym rynku pracy, chyba że:
 - cudzoziemiec lub wykonywany przez niego zawód podlega zwolnieniom z testu rynku pracy – **PATRZ WYJĄTKI OPISANE WYŻEJ**;
 - bezpośrednio przed złożeniem wniosku posiadał zezwolenie na pracę lub zezwolenie na pobyt czasowy i pracę u tego samego pracodawcy na tym samym stanowisku;
 - w okresie 3 lat poprzedzających złożenie wniosku ukończył uczelnię z siedzibą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej albo innego państwa Europejskiego Obszaru Gospodarczego lub Konfederacji Szwajcarskiej lub jest uczestnikiem studiów doktoranckich w Rzeczypospolitej Polskiej;
 - w okresie 3 lat poprzedzających złożenie wniosku przebywał legalnie i nieprzerwanie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (pobyt nieprzerwany – zgodnie z definicją z art. 195 ust. 4 ustawy o cudzoziemcach – **PATRZ PROCEDURA: ZEZWOLENIE NA POBYT STAŁY**);
- wynagrodzenie, które jest wskazane przez pracodawcę w załączniku do wniosku o udzielenie zezwolenia nie jest niższe niż wynagrodzenie pracowników wykonujących w tym samym wymiarze czasu pracy pracę porównywalnego rodzaju lub na porównywalnym stanowisku.
- wysokość miesięcznego wynagrodzenia, o którym mowa wyżej, nie jest niższa niż wysokość minimalnego wynagrodzenia za pracę.

IV. Odmowa udzielenia zezwolenia

- cudzoziemiec nie spełnia wymogów udzielenia mu tego zezwolenia;
- obowiązuje wpis danych cudzoziemca do wykazu cudzoziemców, których pobyt jest na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej niepożądany, lub

- jego dane znajdują się w Systemie Informacyjnym Schengen do celów odmowy wjazdu (w wyjątkowych wypadkach można udzielić zezwolenia z uwzględnieniem interesów państwa Schengen które dokonało wpisu), lub
- wymagają tego względy obronności lub bezpieczeństwa państwa lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego lub zobowiązania wynikające z postanowień ratyfikowanych umów międzynarodowych obowiązujących Rzeczpospolitą Polską, lub
- w postępowaniu w sprawie udzielenia mu zezwolenia na pobyt czasowy:
 - złożył on wniosek zawierający nieprawdziwe dane osobowe lub fałszywe informacje lub dołączył do niego dokumenty zawierające takie dane lub informacje, lub
 - zeznał on nieprawdę lub zataił prawdę albo podrobił lub przerobił dokument w celu użycia go jako autentycznego lub takiego dokumentu używał jako autentycznego, lub
- zalega z uiszczeniem podatków, z wyjątkiem przypadków gdy uzyskał przewidziane prawem zwolnienie, odroczenie, rozłożenie na raty zaległych płatności lub wstrzymanie w całości wykonania decyzji właściwego organu, lub
- nie zwrócił kosztów związanych z wydaniem i wykonaniem decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, które zostały pokryte z budżetu państwa, lub
- podlegając obowiązkowi leczenia nie wyraża zgody na to leczenie, lub
- złożył wniosek podczas nielegalnego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub przebywa na tym terytorium nielegalnie, lub
- podmiot powierzający wykonywanie pracy lub podmiot zarządzający nim lub kontrolujący go:
 - został prawomocnie ukarany za wykroczenie, o którym mowa w art. 120 ust. 1 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, i w ciągu 2 lat od ukarania został ponownie ukarany za podobne wykroczenie lub
 - został prawomocnie ukarany za wykroczenia, o których mowa w art. 120 ust. 3-5 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, lub
 - jest osobą fizyczną skazaną prawomocnym wyrokiem za przestępstwo, o którym mowa w art. 218-221 ustawy kodeks karny, lub
 - jest osobą fizyczną skazaną prawomocnym wyrokiem za przestępstwo, o którym mowa w art. 270-275 kodeksu karnego, popełnione w związku z postępowaniem w sprawie wydania zezwolenia na pracę, lub
 - jest osobą fizyczną skazaną prawomocnym wyrokiem za przestępstwo, o którym mowa w art. 9 lub art. 10 ustawy z dnia 15 czerwca 2012 r. o skutkach powierzania wykonywania pracy cudzoziemcom przebywającym wbrew przepisom na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej¹, lub

¹ Ustawa z dnia 15 czerwca 2012 r. o skutkach powierzania wykonywania pracy cudzoziemcom przebywającym wbrew przepisom na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej:

Art. 9

1. Kto powierza, w tym samym czasie, wykonywanie pracy wielu cudzoziemcom przebywającym bez ważnego dokumentu uprawniającego do pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, podlega grzywnie albo karze ograniczenia wolności.
2. Tej samej karze podlega, kto powierza wykonywanie pracy małoletniemu cudzoziemcowi przebywającemu bez ważnego dokumentu uprawniającego do pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
3. Karze określonej w ust. 1 podlega, kto w związku prowadzoną działalnością gospodarczą uporczywie powierza wykonywanie pracy cudzoziemcowi przebywającemu bez ważnego dokumentu uprawniającego do pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 10

1. Kto powierza wykonywanie pracy cudzoziemcowi przebywającemu bez ważnego dokumentu uprawniającego do pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w warunkach szczególnego wykorzystania, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.
2. Tej samej karze podlega, kto powierza wykonywanie pracy cudzoziemcowi przebywającemu bez ważnego dokumentu uprawniającego do pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, będącemu pokrzywdzonym przestępstwem określonym w art. 189a § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny.
3. Przez warunki szczególnego wykorzystania, o których mowa w ust. 1, rozumie się warunki pracy osoby lub osób, którym powierzono wykonywanie pracy z naruszeniem prawa, uchybiające godności człowieka i rażąco odmiennie, w szczególności ze względu na płeć, w porównaniu z warunkami pracy osób, którym powierzono wykonywanie pracy zgodnie z prawem, wpływające zwłaszcza na zdrowie lub bezpieczeństwo osób wykonujących pracę.

Art. 11

1. Kto uporczywie powierza wykonywanie pracy cudzoziemcowi przebywającemu bez ważnego dokumentu uprawniającego do pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w przypadku gdy praca ta nie ma związku z prowadzoną przez powierzającego wykonywanie pracy działalnością gospodarczą, podlega karze grzywny do 10 000 zł.
2. Podżeganie i pomocnictwo do czynu, o którym mowa w ust. 1, są karalne

- został prawomocnie ukarany za wykroczenie, o którym mowa w art. 11 ustawy z dnia 15 czerwca 2012 r. o skutkach powierzania wykonywania pracy cudzoziemcom przebywającym wbrew przepisom na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- cudzoziemiec:
 - nie posiada formalnych kwalifikacji lub nie spełnia innych warunków, które są wymagane, w przypadku zamiaru powierzenia mu wykonywania pracy w zawodzie regulowanym w rozumieniu art. 5 pkt 4 ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej (Dz.U. z 2016 r. poz. 65), lub
 - został skazany prawomocnym wyrokiem za przestępstwo, o którym mowa w art. 270-275 kodeksu karnego, popełnione w związku z postępowaniem w sprawie wydania zezwolenia na pracę lub udzielenia mu zezwolenia na pobyt czasowy i pracę, lub
 - nie spełnia wymagań podmiotu powierzającego wykonywanie pracy cudzoziemcowi określonych w informacji starosty o braku możliwości zaspokojenia potrzeb kadrowych tego podmiotu.
- Udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy i pracę można odmówić (przesłanka fakultatywna), jeżeli pracodawca nie posiada środków finansowych ani źródeł dochodu niezbędnych do pokrycia zobowiązań wynikających z powierzenia pracy cudzoziemcowi lub nie prowadzi rzeczywistej działalności gospodarczej, rolniczej lub statutowej uzasadniającej powierzenie pracy cudzoziemcowi w danym okresie, w szczególności zawiesił działalność lub został wykreślony z właściwego rejestru lub jego działalność jest w okresie likwidacji.
- udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy można odmówić (**przesłanka fakultatywna**), w razie niewykonania obowiązku, o którym mowa w art. 113 ustawy o cudzoziemcach (powiadomienie wojewody o ustaniu przyczyn uzasadniających pobyt w ciągu 15 dni roboczych), jeżeli wniosek o udzielenie kolejnego zezwolenia na pobyt czasowy cudzoziemiec złożył **PRZED UPŁYWEM 1 ROKU** od upływu okresu ważności poprzedzającego go zezwolenia albo od dnia, w którym decyzja o cofnięciu zezwolenia na pobyt czasowy stała się ostateczna.

V. Forma i treść decyzji

- treść decyzji (a): okres ważności zezwolenia, oznaczenie pracodawcy, a w przypadku gdy cudzoziemiec będzie pracownikiem tymczasowym – także oznaczenie pracodawcy użytkownika; stanowisko, na jakim cudzoziemiec ma wykonywać pracę; najniższe wynagrodzenie, które może otrzymywać cudzoziemiec na danym stanowisku; wymiar czasu pracy; rodzaj umowy, na podstawie której cudzoziemiec ma wykonywać pracę, chyba że cudzoziemiec spełnia warunki zwolnienia z obowiązku posiadania zezwolenia na pracę. W tym ostatnim przypadku w decyzji zamieszcza się informację, iż cudzoziemiec jest uprawniony do wykonywania pracy na warunkach określonych w przepisie będącym podstawą zwolnienia z obowiązku posiadania zezwolenia na pracę
- decyzja może zawierać więcej niż jednego pracodawcę – w takim przypadku elementy treści decyzji są określane odrębnie dla każdego podmiotu.
- w przypadku gdy wniosek o udzielenie cudzoziemcowi zezwolenia na pobyt czasowy i pracę dotyczy pracy w niepełnym wymiarze czasu pracy lub pracy na podstawie umowy cywilnoprawnej, w decyzji o udzieleniu zezwolenia na pobyt czasowy i pracę najniższe wynagrodzenie wskazuje się proporcjonalnie do wymiaru czasu pracy lub przewidywanego okresu wykonywania zobowiązań wynikających z umowy.

VI. Okres zezwolenia

- niezbędny do realizacji celu pobytu – najczęściej równy okresowi pozwolenia na pracę
- w przedziale 3 miesiące – 3 lata, z ograniczeniami wynikającymi z Rozporządzenia Wojewody (**PATRZ PUNKT 2.V PROCEDURY**)

VII. Zmiany decyzji i pozwolenia

- Zmiana siedziby lub miejsca zamieszkania, nazwy lub formy prawnej pracodawcy lub przejęcie pracodawcy lub jego części przez innego pracodawcę, lub przejście zakładu pracy lub jego części na innego

pracodawcę, lub zastąpienie umowy cywilnoprawnej umową o pracę nie wymagającą zmiany lub wydania nowego zezwolenia na pobyt czasowy i pracę.

- Zezwolenie na pobyt czasowy i pracę może być w każdym czasie, na wniosek cudzoziemca, zmienione przez wojewodę właściwego ze względu na miejsce aktualnego pobytu cudzoziemca, jeżeli cudzoziemiec zamierza wykonywać pracę u innego pracodawcy użytkownika lub na innych warunkach niż określone w art. 118 ust. 1 pkt 2-5 (elementy decyzji – **PATRZ PUNKT 4.V.a PROCEDURY**)
- Wojewoda może odmówić zmiany zezwolenia na pobyt czasowy i pracę, jeżeli:
 - cudzoziemiec nie spełnia warunków, o których mowa w art. 114 ust. 1 pkt 1 lub 2 ustawy o cudzoziemcach (środki utrzymania, ubezpieczenie zdrowotne, miejsce zamieszkania), lub
 - podmiot, który powierza wykonywanie pracy, nie spełnia warunków, o których mowa w art. 114 ust. 1 pkt 3 lub 4 (nieadekwatne wynagrodzenie, możliwość zaspokojenia potrzeb na lokalnym rynku pracy).
- Wojewoda odmawia zmiany zezwolenia na pobyt czasowy i pracę, jeżeli okres ważności zmienianego zezwolenia przekroczy 3 lata.

VIII. OBOWIĄZKI INFORMACYJNE

- Cudzoziemiec, któremu udzielono zezwolenia na pobyt czasowy, zawiadamia wojewodę, który udzielił tego zezwolenia, **w terminie 15 dni roboczych**, o ustaniu przyczyny udzielenia zezwolenia, pod rygorem odmowy udzielenia kolejnego zezwolenia na pobyt czasowy, jeżeli wniosek o jego udzielenie złożony przed upływem 1 roku od upływu okresu ważności poprzedzającego go zezwolenia albo od dnia, w którym decyzja o cofnięciu zezwolenia na pobyt czasowy stała się ostateczna.
- Cudzoziemiec przebywający na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy i pracę zawiadamia pisemnie wojewodę, który udzielił tego zezwolenia, **w terminie 15 dni roboczych**, o utracie pracy u któregośkolwiek z podmiotów powierzających wykonywanie pracy, wymienionych w zezwoleniu.

IX. COFNIĘCIE ZEZWOLENIA

- ustał cel pobytu, który był powodem udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy, lub
- cudzoziemiec przestał spełniać wymogi udzielenia mu zezwolenia na pobyt czasowy ze względu na deklarowany cel pobytu, lub
- wystąpiła przynajmniej jedna z następujących okoliczności:
 - obowiązuje wpis danych cudzoziemca do wykazu cudzoziemców, których pobyt jest na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej niepożądany
 - wymagają tego względy obronności lub bezpieczeństwa państwa lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego lub zobowiązania wynikające z postanowień ratyfikowanych umów międzynarodowych obowiązujących Rzeczpospolitą Polską, lub
 - w postępowaniu w sprawie udzielenia mu zezwolenia na pobyt czasowy:
 - złożył on wniosek zawierający nieprawdziwe dane osobowe lub fałszywe informacje lub dołączył do niego dokumenty zawierające takie dane lub informacje, lub
 - zeznał on nieprawdę lub zataił prawdę albo podrobił lub przerobił dokument w celu użycia go jako autentycznego lub takiego dokumentu używał jako autentycznego, lub
 - zalega z uiszczeniem podatków, z wyjątkiem przypadków gdy uzyskał przewidziane prawem zwolnienie, odroczenie, rozłożenie na raty zaległych płatności lub wstrzymanie w całości wykonania decyzji właściwego organu, lub
 - nie zwrócił kosztów związanych z wydaniem i wykonaniem decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, które zostały pokryte z budżetu państwa, lub
 - podlegając obowiązkowi leczenia nie wyraża zgody na to leczenie
- stanowisko określone w zezwoleniu uległo zmianie lub wysokość wynagrodzenia została obniżona, a zezwolenie to nie zostało zmienione lub
- podmiot powierzający wykonywanie pracy cudzoziemcowi nie prowadzi działalności gospodarczej, rolniczej lub statutowej, w szczególności zawiesił działalność, został wykreślony z właściwego rejestru lub jest w okresie likwidacji

- Przepisów związanych z ustaniem celu pobytu oraz zaprzestaniem spełniania wymogów do udzielania zgody na pobyt czasowy, jako przestanek do cofnięcia tego zezwolenia nie stosuje się **w okresie 30 dni liczonych od dnia utraty pracy** na rzecz podmiotu powierzającego wykonywanie pracy, wymienionego w zezwoleniu jeżeli cudzoziemiec wykaże, że dopełnił obowiązku powiadomienia wojewody o utracie zatrudnienia, względnie, jeżeli powiadomienie takie nie zostało doręczone wojewodzie z powodów niezależnych od cudzoziemca. **Okoliczność ta może wystąpić tylko raz w okresie zezwolenia.**

(UWAGA: od 1 stycznia 2019 roku okres na poszukiwanie pracy po jej utracie będzie wydłużony do 3 miesięcy a okoliczność związana z utratą pracy będzie dozwolona dwa razy w okresie zezwolenia).

5. Wymagane dokumenty:

- wypełniony wniosek o udzielenie zgody na pobyt czasowy
- wypełniony załącznik nr 1 do wniosku o pobyt czasowy
- potwierdzenie wniesienia opłaty skarbowej od wniosku
- potwierdzenie posiadania ubezpieczenia zdrowotnego lub potwierdzenie pokrycia kosztów leczenia przez ubezpieczyciela
- potwierdzenie posiadania środków utrzymania (może być w postaci zawartej umowy o pracę lub umowy cywilnoprawnej, lub poprzez wydruk z konta, dowodzący regularnych wpływów środków pieniężnych na konto)
- potwierdzenie posiadania miejsca zamieszkania (umowa najmu lub inna forma umowy, dowodząca posiadania prawa do lokalu, w którym cudzoziemiec zamieszkuje)
- umowa o pracę zawarta z pracodawcą, lub umowa cywilnoprawna zawarta z pracodawcą, względnie oświadczenie pracodawcy o zamiarze zatrudnienia z określoną datą, gdy ta jeszcze nie nastąpiła
- informacja od starosty o braku możliwości zaspokojenia potrzeb pracodawcy na lokalnym rynku pracy, chyba że cudzoziemiec jest zwolniony z przedstawienia takiej informacji.
- kserokopia wszystkich stron paszportu oraz 4 zdjęcia paszportowe.

6. Forma załatwienia sprawy

- decyzja administracyjna, standardowo wydawana w ciągu minimum 60 dni
- formy:
 - odmowa wszczęcia, pozostawienie wniosku bez rozpoznania – forma zaskarżenia: wniosek o przywrócenie terminu, skarga na bezczynność organu (7 dni od stwierdzenia uchybień) + dopełnienie brakujących formalności;
 - decyzja pozytywna – wydanie zezwolenia
 - decyzja negatywna – odmowa wydania pozwolenia – forma zaskarżenia – odwołanie do Szefa Urzędu ds. Cudzoziemców (14 dni)
- opłata – za wydanie pozwolenia na pobyt czasowy opłata skarbowa wynosi 440 złotych

7. Terminy

- wniosek należy złożyć najpóźniej w ostatnim dniu legalnego pobytu w Polsce,
 - w przypadku złożenia wniosku w terminie i braku konieczności uzupełnienia braków formalnych wniosku cudzoziemiec otrzymuje stempel potwierdzający legalność jego pobytu – pobyt jest legalny od dnia złożenia wniosku do dnia wydania decyzji ostatecznej,
 - ważne:** jeżeli cudzoziemiec przed złożeniem wniosku posiadał zezwolenia na pracę może kontynuować pracę po złożeniu wniosku, jeżeli nie posiadał wcześniej zezwolenia na pracę – podjąć ją będzie mógł dopiero po wydaniu decyzji, chyba że uzyska zezwolenie w trybie zwyczajnym – **PATRZ PUNKT 3 PROCEDURY.**

8. OBOWIĄZKI ZWIĄZANE Z UTRATĄ PODSTAW POBYTU

- zaprzestanie spełniania warunków lub upływ terminu zezwolenia – wyjazd z Polski w ostatnim dniu legalnego pobytu. Poinformowanie wojewody w ciągu 15 dni roboczych o utracie podstaw pobytu lub zaprzestaniu spełniania warunków. Jeżeli ważność zezwolenia nie jest jedyną podstawą pobytu wyjazd może nastąpić po upływie okresu pobytu przewidzianego prawem na innej podstawie (np. ruchu bezwizowego, wizy Schengen)
- w przypadku wydania decyzji odmownej lub cofnięcia zezwolenia – wyjazd musi nastąpić w ciągu 30 dni od zyskania przed te decyzje przymiotu ostateczności, a jeżeli decyzja stała się ostateczna wskutek oddalenia odwołania – 30 dni od dnia doręczenia tej decyzji.

Schemat postępowania

1. Wydanie pozwolenia na pobyt czasowy osobom zwolnionym z posiadania zezwolenia na pracę.
2. Złożenie wniosku o udzielenie zezwolenia na pobyt czasowy i pracę
 - a) wypełnienie wniosku, wniesienie opłat oraz załączenie wymaganych dokumentów
 - b) wypełnienie przez upoważnionego przedstawiciela pracodawcy załącznika nr 1 do wniosku
 - c) załączenie informacji od starosty o braku możliwości zaspokojenia potrzeb na lokalnym rynku pracy, chyba że cudzoziemiec jest zwolniony
 - d) złożenie odcisków palców w urzędzie
3. wydanie decyzji przez urząd
4. wyrobienie karty pobytu

Załącznik nr 1 do procedury: PODKLASY DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ DOTYCZĄCE ZEZWOLEŃ NA PRACĘ SEZONOWĄ

DZIAŁ/ GRUPA	KLASA/ PODKLASA ^{*)}	NAZWA GRUPOWANIA/UWAGI
SEKCJA A ROLNICTWO, LEŚNICTWO, ŁOWIECTWO I RYBACTWO		
01		UPRAWY ROLNE, CHÓW I HODOWLA ZWIERZĄT, ŁOWIECTWO, WŁĄCZAJĄC DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWĄ
01.1		Uprawy rolne inne niż wieloletnie
	01.11.Z	Uprawa zbóż, roślin strączkowych i roślin oleistych na nasiona, z wyłączeniem ryżu
	ex.01.13.Z	Uprawa warzyw, włączając melony, oraz uprawa roślin korzeniowych i roślin bulwiastych z wyłączeniem działalności związanej z uprawą grzybów, uprawą pomidorów w szklarniach ogrzewanych oraz uprawą ogórków w szklarniach ogrzewanych
	01.15.Z	Uprawa tytoniu
	01.16.Z	Uprawa roślin włóknistych
	ex.01.19.Z	Pozostałe uprawy rolne inne niż wieloletnie z wyłączeniem prowadzonej w szklarniach ogrzewanych działalności związanej z uprawą kwiatów, produkcją kwiatów ciętych oraz pączków kwiatowych
01.2		Uprawa roślin wieloletnich
	01.21.Z	Uprawa winogron
	01.24.Z	Uprawa drzew i krzewów owocowych ziarnkowych i pestkowych
	01.25.Z	Uprawa pozostałych drzew i krzewów owocowych oraz orzechów
	01.28.Z	Uprawa roślin przyprawowych i aromatycznych oraz roślin wykorzystywanych do produkcji leków i wyrobów farmaceutycznych
	01.29.Z	Uprawa pozostałych roślin wieloletnich
01.3	ex.01.30.Z	Rozmnażanie roślin z wyłączeniem działalności związanej z uprawą roślin do rozmnażania oraz uprawą grzybni, w tym podłoża z wsianą grzybnią
01.4		Chów i hodowla zwierząt
	01.41.Z	Chów i hodowla bydła mlecznego
	01.42.Z	Chów i hodowla pozostałego bydła i bawołów
	01.43.Z	Chów i hodowla koni i pozostałych zwierząt koniowatych
	01.45.Z	Chów i hodowla owiec i kóz
	01.49.Z	Chów i hodowla pozostałych zwierząt
01.5	01.50.Z	Uprawy rolne połączone z chowem i hodowlą zwierząt (działalność mieszana)
01.6		Działalność usługowa wspomagająca rolnictwo i następująca po zbiorach
	01.61.Z	Działalność usługowa wspomagająca produkcję roślinną
	01.62.Z	Działalność usługowa wspomagająca chów i hodowlę zwierząt gospodarskich
	01.63.Z	Działalność usługowa następująca po zbiorach
	01.64.Z	Obróbka nasion dla celów rozmnażania roślin
SEKCJA I DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z ZAKWATEROWANIEM I USŁUGAMI GASTRONOMICZNYMI		
55		ZAKWATEROWANIE
55.2	55.20.Z	Obiekty noclegowe turystyczne i miejsca krótkotrwałego zakwaterowania
55.3	55.30.Z	Pola kempingowe (włączając pola dla pojazdów kempingowych) i pola namiotowe
56		DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA ZWIĄZANA Z WYŻYWIENIEM
56.1		Restauracje i pozostałe placówki gastronomiczne
	56.10.B	Ruchome placówki gastronomiczne

*) ex. oznacza niepełny zakres danej podklasy działalności według PKD, w którym wydaje się zezwolenia na pracę sezonową cudzoziemca.

Załącznik nr 2 – kategorie zawodów, dla których zezwolenie na pracę jest wydawane bez konieczności uzyskania informacji starosty – województwo małopolskie

Wykaz zawodów i rodzajów pracy, w stosunku do których wydanie zezwolenia na pracę nie wymaga uwzględnienia informacji starosty

Lp.	Nazwa zawodu	Kod zawodu
1.	Lekarz (wszystkie specjalności)	2212
2.	Pielęgniarka (wszystkie specjalności)	2222
3.	Kierowca ciągnika siodłowego	833202
4.	Kierowca samochodu ciężarowego	833203
5.	Kucharz	512001
6.	Specjaliści do spraw technologii informacyjno-konunikacyjnych	25

Załącznik nr 3 – wysokość opłat związanych ze złożeniem wniosku o wydanie pozwolenia na pracę lub zarejestrowanie oświadczenia

Wysokość opłat (obowiązuje od 1 stycznia 2018 r.)

Lp.	Opłata za wniosek	Opłata za wniosek o przedłużenie	Rodzaj wydawanego zezwolenia lub składanego oświadczenia
1.	50 zł	25 zł	W przypadku gdy podmiot powierzający wykonywanie pracy cudzoziemcowi zamierza powierzyć wykonywanie pracy na podstawie zezwolenia na pracę na okres nieprzekraczający 3 miesięcy
2.	100 zł	50 zł	W przypadku gdy podmiot powierzający wykonywanie pracy cudzoziemcowi zamierza powierzyć cudzoziemcowi wykonywanie pracy na podstawie zezwolenia na pracę na okres dłuższy niż 3 miesiące
3.	200 zł	100 zł	W przypadku gdy podmiot powierzający wykonywanie pracy cudzoziemcowi zamierza delegować cudzoziemca na terytorium Polski w celu realizacji usługi eksportowej
4.	30 zł	30 zł	W przypadku gdy podmiot powierzający wykonywanie pracy cudzoziemcowi zamierza powierzyć wykonywanie pracy na podstawie zezwolenia na pracę sezonową
5.	30 zł	-	W przypadku gdy podmiot powierzający wykonywanie pracy cudzoziemcowi zamierza powierzyć wykonywanie pracy na podstawie oświadczenia o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi wpisanego do ewidencji oświadczeń.

Załącznik nr 4 – wykaz zawodów, w przypadku których wojewoda wydaje zezwolenie na pracę bez konieczności uzyskania informacji, o której mowa w art. 88C ust. 1 pkt 2 ustawy

Symbol cyfrowy w klasyfikacji zawodów i specjalności	Nazwa zawodu i specjalności albo grupy elementarnej
1	2
2141	Inżynierowie do spraw przemysłu i produkcji
214912	Inżynier technologii betonów
214916	Inżynier technologii szkła
2151	Inżynierowie elektrycy
2212	Lekarze specjaliści (ze specjalizacją II stopnia lub tytułem specjalisty)
2221	Pielęgniarki bez specjalizacji lub w trakcie specjalizacji
2222	Pielęgniarki z tytułem specjalisty
2511	Analitycy systemów komputerowych
2512	Specjaliści do spraw rozwoju systemów informatycznych
2513	Projektanci aplikacji sieciowych i multimedii
2514	Programiści aplikacji
2519	Analitycy systemów komputerowych i programiści gdzie indziej niesklasyfikowani
2521	Projektanci i administratorzy baz danych
2522	Administratorzy systemów komputerowych
2523	Specjaliści do spraw sieci komputerowych
2529	Specjaliści do spraw baz danych i sieci komputerowych gdzie indziej niesklasyfikowani
3112	Technicy budownictwa
3113	Technicy elektrycy
3114	Technicy elektronicy i pokrewni
341201	Asystent osoby niepełnosprawnej ^S
341202	Opiekun osoby starszej ^S
341203	Opiekun w domu pomocy społecznej ^S
7112	Murarze i pokrewni
7114	Betoniarze, betoniarze zbrojarze i pokrewni
7115	Cieśle i stolarze budowlani
7116	Robotnicy budowy dróg
7121	Dekarze
7122	Posadzkarze, parkieciarze i glazurnicy
7123	Tynkarze i pokrewni
7124	Monterzy izolacji
7131	Malarze budowlani i pokrewni
7212	Spawacze i pokrewni
7222	Ślusarze i pokrewni
7411	Elektrycy budowlani i pokrewni
833101	Kierowca autobusu
8332	Kierowcy samochodów ciężarowych
8342	Operatorzy sprzętu do robót ziemnych i urządzeń pokrewnych
8343	Maszyniści i operatorzy maszyn i urządzeń dźwigowo-transportowych i pokrewni

Wykaz zawodów został określony z uwzględnieniem **rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 sierpnia 2014 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (Dz.U. z 2018 r. poz. 227)**. Znacznik „s” oznacza zawody szkolnictwa zawodowego nauczane w systemie oświaty.

Załącznik nr 5 – dokumenty składane do wydania zezwolenia na pracę w trybie zwykłym

Pracodawca składając wniosek o wydanie zezwolenia, przedstawia:

1. dokument z właściwego rejestru potwierdzający status prawny i formę lub charakter działalności prowadzonej przez pracodawcę zagranicznego – w przypadku wniosku o zezwolenie typu C, D lub E;
2. ważny dowód osobisty lub ważny dokument podróży albo, jeżeli takiego dokumentu nie posiada i nie może go uzyskać, inny ważny dokument potwierdzający tożsamość – w przypadku gdy podmiotem powierzającym wykonywanie pracy cudzoziemcowi jest osoba fizyczna;
3. umowę spółki – w przypadku gdy podmiotem powierzającym wykonywanie pracy cudzoziemcowi jest spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w organizacji lub spółka cywilna, albo akty notarialne o zawarciu umowy spółki – jeżeli podmiotem powierzającym wykonywanie pracy cudzoziemcowi jest spółka akcyjna w organizacji;
4. kopię wszystkich wypełnionych stron ważnego dokumentu podróży cudzoziemca, którego dotyczy wniosek, a w przypadku gdy cudzoziemiec nie posiada ważnego dokumentu podróży i nie ma możliwości jego uzyskania – kopię innego ważnego dokumentu potwierdzającego jego tożsamość;
5. dokumenty potwierdzające zaistnienie okoliczności, o których mowa w art. 88c ust. 8 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (dalej: ustawy) (ukończenie uczelni w Polsce, Konfederacji Szwajcarskiej lub EOG, rozpoczęcie studiów doktoranckich w Polsce, nieprzerwany pobyt czasowy w Polsce przez okres 3 lat poprzedzających wniosek o wydanie zezwolenia na pracę) ;
6. oryginał informacji, o której mowa w art. 88c ust. 1 pkt 2 ustawy, wydaną nie wcześniej niż 180 dni przed dniem złożenia wniosku, a w przypadkach uzasadnionych przez starostę – 90 dni przed dniem złożenia wniosku – jeżeli jest ona wymagana (zaświadczenie z testu rynku pracy);
7. kopię zeznania o wysokości osiągniętego dochodu lub poniesionej straty przez podmiot powierzający wykonywanie pracy cudzoziemcowi jako podatnika podatku dochodowego od osób prawnych w roku podatkowym poprzedzającym złożenie wniosku – w przypadku wniosku o zezwolenie typu B;
8. dokumenty potwierdzające stan zatrudnienia w roku poprzedzającym złożenie wniosku – w przypadku wniosku o zezwolenie typu B;
9. dokumenty potwierdzające okoliczności, o których mowa w art. 88c ust. 4 pkt 2 ustawy – w przypadku wniosku o zezwolenie typu B, jeżeli przesłanką wydania zezwolenia jest wykazanie tych okoliczności (możliwość osiągnięcia wymaganych kryteriów dochodowych i rozwojowych dla spółek uprawnionych do prowadzenia działalności gospodarczej);
10. informację o aktualnym stanie zatrudnienia w podmiocie powierzającym wykonywanie pracy cudzoziemcowi – w przypadku wniosku o zezwolenie typu B, jeżeli strona wnioskuje o wydanie zezwolenia na okres przekraczający 3 lata;
11. umowę, na podstawie której usługa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest lub będzie świadczona – w przypadku wniosku o zezwolenie typu D;
12. dokument sporządzony przez pracodawcę użytkownika, potwierdzający uzgodnienie w zakresie skierowania cudzoziemca przez agencję pracy tymczasowej – w przypadku gdy podmiotem powierzającym pracę jest ta agencja;
13. dokumenty potwierdzające powiązania, o których mowa w art. 88 ust. 1 pkt 3 ustawy- typ C (powiązania zakładu lub oddziału z podmiotem zagranicznym);
14. dokumenty potwierdzające spełnienie przez cudzoziemca wymagań stawianych kandydatom do pracy przez podmiot powierzający wykonywanie pracy, określonych w informacji starosty o braku możliwości zaspokojenia potrzeb kadrowych pracodawcy – w przypadku wniosku o zezwolenie typu A – jeżeli informacja starosty była wymagana;
15. dowód wpłaty – zawierający imię i nazwisko cudzoziemca
16. dokumenty potwierdzające spełnienie wymagań kwalifikacyjnych i innych i warunków w przypadku zamiaru powierzenia cudzoziemcowi wykonywania pracy w zawodzie regulowanym.
17. oryginał pełnomocnictwa do reprezentowania pracodawcy, jeżeli w jego imieniu występuje osoba trzecia.

Jeśli cudzoziemiec spełnia warunki, które predestynują go do wydania przez wojewodę zezwolenia na pracę bez uwzględnienia warunków, o których mowa w art. 88c ust. 1-5 i 7 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, tzn. jeśli:

1. w okresie 3 lat poprzedzających złożenie wniosku o wydanie zezwolenia na pracę ukończył uczelnię z siedzibą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej albo innego państwa Europejskiego Obszaru Gospodarczego (Islandia, Norwegia, Lichtenstein) lub Konfederacji Szwajcarskiej albo jest uczestnikiem studiów doktoranckich odbywanych w Rzeczypospolitej Polskiej lub
2. przez 3 lata poprzedzające złożenie wniosku o wydanie zezwolenia na pracę przebywał legalnie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej a pobyt był nieprzerwany w rozumieniu art. 195 ust. 4 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach.) – należy przedłożyć dokumenty potwierdzające ich spełnienie

wówczas zwolniony jest ze spełnienia warunków wymienionych w pkt 6, 7, 8

Dokumenty sporządzone w języku obcym, z wyjątkiem dokumentów podróży, służące za dowód odpowiednio w postępowaniu o wydanie zezwolenia na pracę albo w postępowaniu o przedłużenie zezwolenia na pracę, składa się wraz z ich tłumaczeniem na język polski, dokonany przez tłumacza przysięgłego.

Załącznik nr 6 – klasyfikacja zezwoleń na pracę

Cudzoziemiec wykonuje pracę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie umowy z podmiotem, którego siedziba lub miejsce zamieszkania albo oddział, zakład lub inna forma zorganizowanej działalności znajduje się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (**TYP a**).

Uwaga: od 1 stycznia 2018 r. zezwolenia na pracę typ A wydawane są tylko poza zakresem działalności określonych w rozporządzeniu Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 grudnia 2017 r. w sprawie podklas działalności według klasyfikacji PKD, w których wydawane są zezwolenia na pracę sezonową cudzoziemca (Dz.U. z 2017, poz. 2348), czyli poza pracą sezonową.

Cudzoziemiec wykonuje pracę w związku z pełnieniem funkcji w zarządzie osoby prawnej wpisanej do rejestru przedsiębiorców lub będącej spółką kapitałową w organizacji albo w związku z prowadzeniem spraw spółki komandytowej lub komandytowo-akcyjnej jako komplementariusz, albo w związku z udzieleniem mu prokury przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres przekraczający łącznie 6 miesięcy w ciągu kolejnych 12 miesięcy (**TYP b**).

Cudzoziemiec wykonuje pracę u pracodawcy zagranicznego i jest delegowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na okres przekraczający 30 dni w roku kalendarzowym do oddziału lub zakładu podmiotu zagranicznego albo podmiotu powiązanego, w rozumieniu ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, z pracodawcą zagranicznym (**TYP c**).

Cudzoziemiec wykonuje pracę u pracodawcy zagranicznego nieposiadającego oddziału, zakładu lub innej formy zorganizowanej działalności na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i jest delegowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w celu realizacji usługi o charakterze tymczasowym i okazjonalnym (usługa eksportowa) (**TYP d**).

Cudzoziemiec wykonuje pracę u pracodawcy zagranicznego i jest delegowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na okres przekraczający 30 dni w ciągu kolejnych 6 miesięcy w innym celu niż wskazany w pkt 2-4 (**TYP e**).

PODROZDZIAŁ II. PROCEDURA UZYSKIWANIA ZEZWOLENIA NA PRACĘ SEZONOWĄ ORAZ POBYT CZASOWY W ZWIĄZKU Z PRACĄ SEZONOWĄ

1. PODMIOTY OBJĘTE ZEZWOLENIEM NA PRACĘ SEZONOWĄ

- Cudzoziemcy, będący obywatelami:

- Republiki Armenii;
- Republiki Białorusi;
- Republiki Gruzji;
- Republiki Mołdawii;
- Federacji Rosyjskiej;
- Ukrainy,

są uprzywilejowani i zwolnieni z testu rynku pracy;

- pozostali cudzoziemcy – obywatele państw trzecich nie są zwolnieni z testu tynku pracy, chyba że zamierzają pracować w zawodach określonych w **ZAŁĄCZNIKU NR 4 DO PROCEDURY** dotyczącej zezwolenia na pobyt czasowy i pracę, zawartym w podrozdziale I i pod warunkiem, że którykolwiek z tych zawodów wykonywany jest w dziedzinie działalności określonej w **ZAŁĄCZNIKU NR 1 DO PROCEDURY** dotyczącej zezwolenia na pobyt czasowy i pracę, zawartym w podrozdziale I;
- którzy wykonują pracę w zakresach działalności, określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 90 ust. 9, tj. Rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie podklas działalności według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD), w których wydawane są zezwolenia na pracę sezonową cudzoziemca (Dz.U. z 2017 r. poz. 2348), a obejmujących: patrz **ZAŁĄCZNIK NR 1 DO PROCEDURY**, dotyczący zezwolenia na pobyt czasowy i pracę, zawarty w podrozdziale I

przez okres nie dłuższy niż 9 miesięcy w ciągu kolejnych 12 miesięcy.

2. WARUNKI WYDANIA ZEZWOLENIA

- wysokość wynagrodzenia, która będzie określona w umowie z cudzoziemcem, nie będzie niższa od wynagrodzenia pracowników wykonujących w tym samym wymiarze czasu pracę porównywalnego rodzaju lub na porównywalnym stanowisku i nie niższa niż minimalne wynagrodzenie za pracę;
- podmiot powierzający wykonywanie pracy cudzoziemcowi dołączył do wniosku o wydanie zezwolenia na pracę sezonową informację starosty, iż nie może zaspokoić potrzeb kadrowych na lokalnym rynku pracy;
- testu rynku pracy nie stosuje się w przypadku powierzenia wykonywania pracy cudzoziemcowi będącemu obywatelem państwa określonego w przepisach wydanych na podstawie art. 90 ust. 10 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Republika Armenii; Republika Białorusi; Republika Gruzji; Republika Mołdawii; Federacja Rosyjska; Ukraina). W pozostałych przypadkach test rynku pracy przeprowadzany jest na zasadach jak w pozwoleniu o pracę, uzyskiwanym w zwykłym trybie;
- cudzoziemiec posiada określone kwalifikacje lub zezwolenia, w przypadku, gdy zawód, który ma wykonywać ma charakter regulowany, lub przepisy wymagają określonych zezwoleń;
- dodatkowo bez testu rynku pracy oraz innych wymagań dotyczących zezwolenia można udzielić zezwolenia na pracę sezonową, dla cudzoziemców którzy:
 - w okresie 3 lat poprzedzających złożenie wniosku o wydanie zezwolenia na pracę sezonową ukończyli uczelnię z siedzibą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej albo innego państwa Europejskiego Obszaru Gospodarczego lub Konfederacji Szwajcarskiej albo są uczestnikami studiów doktoranckich odbywanych w Rzeczypospolitej Polskiej lub
 - przez 3 lata poprzedzające złożenie wniosku o wydanie zezwolenia na pracę przebywali legalnie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, a pobyt był nieprzerwany w rozumieniu art. 195 ust. 4 ustawy o cudzoziemcach;
- cudzoziemiec spełnia przesłanki do wydania zezwolenia na pracę sezonową lub zwolnień z obowiązku posiadania takiego zezwolenia;
- **PRZEBYWANIE W POLSCE W OPARCIU O ZEZWOLENIE NA PRACĘ SEZONOWĄ UNIEMOŻLIWIA UZYSKANIE ZEZWOLENIA NA POBYT CZASOWY I PRACĘ W TRYBIE ZWYKŁYM.**

3. Procedura wydawania zezwoleń

- organ właściwy: starosta w miejscu siedziby podmiotu powierzającego pracę (w miastach prezydenckich funkcję tą sprawuje prezydent miasta),
- podmiot wnioskujący: pracodawca – wniosek na formularzu analogicznym do formularza zezwolenia na pracę w trybie zwykłym,
- procedura wpisu wniosku do ewidencji wniosków w sprawie pracy sezonowej:
 - Jeżeli cudzoziemiec wskazany we wniosku o wydanie zezwolenia na pracę sezonową będzie ubiegał się o wydanie wizy, o której mowa w art. 60 ust. 1 pkt 5a ustawy o cudzoziemcach (wiza ze względu na pracę sezonową), lub zamierza wjechać na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w ramach ruchu bezwizowego, a pracodawca spełnia warunki, o których mowa w art. 88o ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (**PATRZ PUNKT 2 PROCEDURY**), i nie zachodzą okoliczności, z powodu których odmawia się wydania zezwolenia na pracę sezonową, właściwy starosta wpisuje wniosek do ewidencji;
 - wydaje też podmiotowi powierzającemu wykonywanie pracy cudzoziemcowi zaświadczenie o wpisie do ww. ewidencji w 3 egzemplarzach.
 - starosta rozpatruje wnioski o wydanie zezwolenia na pracę sezonową z uwzględnieniem pierwszeństwa cudzoziemców, którzy co najmniej raz w okresie 5 lat poprzedzających złożenie wniosku wykonywali pracę na rzecz danego podmiotu na podstawie zezwolenia na pracę sezonową, jeżeli praca będzie wykonywana na podstawie umowy o pracę.
 - w sprawach niewymagających postępowania wyjaśniającego starosta dokonuje czynności wpisania wniosku do ewidencji i wydania zaświadczenia, albo wydaje decyzję o odmowie wydania zezwolenia na pracę sezonową, w terminie 7 dni roboczych od dnia złożenia kompletnego wniosku.
 - w sprawach wymagających postępowania wyjaśniającego starosta dokonuje powyższych czynności, albo wydaje decyzję o odmowie wydania zezwolenia na pracę sezonową, w terminie 30 dni od dnia złożenia kompletnego wniosku.
 - terminy 7 lub 30 dni stosuje się odpowiednio w sprawach dotyczących wydania zezwolenia na pracę sezonową, w których wpis do ewidencji wniosków w sprawie pracy sezonowej nie jest wymagany.
 - zaświadczenie o wpisie wniosku o wydanie zezwolenia na pracę sezonową do ewidencji wniosków w sprawie pracy sezonowej pracodawca przekazuje temu cudzoziemcowi.
 - jeżeli wniosek o wydanie zezwolenia na pracę sezonową został wpisany do ewidencji wniosków, **zezwolenie na pracę sezonową** wydaje się po wjeździe cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie wizy wydanej w celu wykonywania pracy sezonowej (art. 60 pkt 5a ustawy o cudzoziemcach) lub w ramach ruchu bezwizowego, jeżeli pracodawca przedstawił właściwemu staroście:
 - kopię ważnego dokumentu uprawniającego cudzoziemca do pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (a);
 - informację o adresie zakwaterowania cudzoziemca w okresie pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (b).
 - pracę na warunkach określonych w zaświadczeniu o wpisie wniosku o wydanie zezwolenia na pracę sezonową do ewidencji wniosków w sprawie pracy sezonowej **uważa się za legalną od dnia**, w którym podmiot powierzający wykonywanie pracy cudzoziemcowi przedstawił dokumenty, o których mowa w punkcie 3a i b procedury, do dnia doręczenia decyzji starosty w sprawie zezwolenia na pracę sezonową. Do okresów legalnej pracy nie wlicza się okresów zawieszenia postępowania na wniosek strony.
 - jeżeli dzień rozpoczęcia pracy przez cudzoziemca przypada na dzień wolny od pracy urzędu, pracę na warunkach określonych w zaświadczeniu o wpisie wniosku o wydanie zezwolenia na pracę sezonową do ewidencji wniosków w sprawie pracy sezonowej uważa się za legalną również wówczas, gdy w pierwszym dniu pracy urzędu podmiot powierzający wykonywanie pracy cudzoziemcowi przedstawił właściwemu staroście dokumenty, o których mowa w punkcie 3a i b procedury.

- jeżeli wniosek o wydanie zezwolenia na pracę sezonową został wpisany do ewidencji wniosków prowadzonych przez starostę, a podmiot powierzający wykonywanie pracy cudzoziemcowi **w terminie 120 dni** od dnia dokonania wpisu nie przedstawił kopii ważnego dokumentu uprawniającego cudzoziemca do pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, postępowanie w sprawie wniosku o wydanie zezwolenia na pracę sezonową umarza się. Przepisu tego nie stosuje się, jeżeli okoliczności wskazują, że zezwolenie na pracę sezonową zostanie wykorzystane zgodnie z celem w późniejszym terminie.
- **ważne:** jeżeli wniosek o wydanie zezwolenia na pracę sezonową dotyczy cudzoziemca przebywającego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie innego dokumentu niż wiza wydana w celu wykonywania pracy sezonowej lub w ramach ruchu bezwizowego bez związku z wnioskiem wpisanym do ewidencji pracę tego cudzoziemca na warunkach określonych we wniosku uważa się za legalną od dnia złożenia wniosku, który nie zawiera braków formalnych, do dnia doręczenia decyzji starosty w sprawie zezwolenia na pracę sezonową, **nie dłużej jednak niż przez okres 30 dni**. Przepisy art. 88p ust. 9 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy stosuje się odpowiednio (praca rozpoczęta w dzień wolny).
- Zezwolenie na pracę sezonową jest wydawane dla określonego cudzoziemca.
- Zezwolenie określa: pracodawcę, najniższe wynagrodzenie cudzoziemca, wymiar czasu pracy albo liczbę godzin pracy w tygodniu lub miesiącu, rodzaj umowy będącej podstawą wykonywania pracy oraz okres ważności zezwolenia. Jeżeli zezwolenie dotyczy pracy cudzoziemca w charakterze pracownika tymczasowego, w zezwoleniu na pracę jest określany także pracodawca użytkownik, a także datę wjazdu na terytorium państw obszaru Schengen oraz dane dotyczące pobytu cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w dniu złożenia wniosku, w tym jego podstawy prawnej; informację, czy cudzoziemiec, którego dotyczy wniosek, wykonywał pracę na rzecz wnioskodawcy w okresie 5 lat poprzedzających złożenie wniosku na podstawie zezwolenia na pracę sezonową; oświadczenie, że według wiedzy podmiotu powierzającego wykonywanie pracy cudzoziemcowi na podstawie zezwolenia na pracę sezonową cudzoziemiec zapewnia sobie zakwaterowanie we własnym zakresie, albo oświadczenie podmiotu powierzającego wykonywanie pracy cudzoziemcowi o zapewnieniu cudzoziemcowi zakwaterowania; informacje dotyczące przewidywanego płatnego urlopu przysługującego cudzoziemcowi.
- Zezwolenie na pracę sezonową wydaje się **na czas określony**, który **nie może być dłuższy niż 9 miesięcy w roku kalendarzowym**.
- w przypadku cudzoziemca, który wjechał na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie wizen wydanej w celu wykonywania pracy sezonowej lub w ramach ruchu bezwizowego w związku z wnioskiem o wydanie zezwolenia na pracę sezonową wpisanym do ewidencji wniosków, prowadzonym przez starostę, okres objęty zezwoleniem jest liczony od dnia pierwszego wjazdu cudzoziemca na terytorium państw obszaru Schengen w danym roku kalendarzowym.
- jeżeli wniosek o wydanie zezwolenia na pracę sezonową dotyczy cudzoziemca, który przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na innej podstawie niż wiza w związku z wykonywaniem pracy sezonowej lub ruch bezwizowy, zwiany z wykonywaniem takiej pracy, a z którą może wiązać się uprawnienie do wykonywania pracy, zezwolenie może być wydane na okres legalnego pobytu, nie dłużej jednak niż na okres 9 miesięcy w ciągu roku kalendarzowego, liczony łącznie z okresami określonymi w poprzednio wydanych zezwoleniach na pracę sezonową dla tego cudzoziemca.
- jeżeli cudzoziemiec wjechał na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie wizen wydanej w celu wykonywania pracy sezonowej lub w ramach ruchu bezwizowego w związku z wnioskiem o wydanie zezwolenia na pracę sezonową wpisanym do ewidencji, prowadzonej przez starostę, a pracodawca na podstawie zezwolenia na pracę sezonową zapewnia mu zakwaterowanie, podmiot ten jest obowiązany do zawarcia z cudzoziemcem na piśmie odrębnej umowy określającej warunki najmu lub użyczenia kwatery mieszkalnej.
 - Czynsz najmu kwatery mieszkalnej nie może być potrącany z wynagrodzenia cudzoziemca. Postanowienia umowy przewidujące możliwość automatycznego potrącenia czynszu z wynagrodzenia cudzoziemca są nieważne.

- Przed podpisaniem umowy o zakwaterowanie podmiot powierzający wykonywanie pracy cudzoziemcowi jest obowiązany do przedstawienia cudzoziemcowi tłumaczenia umowy na język dla niego zrozumiały

4. OBOWIĄZKI PRACODAWCY

- uwzględnienie w umowie z cudzoziemcem warunków ogólnych pozwolenia na pracę sezonową (**PATRZ PUNKT 2 PROCEDURY**);
- dostosowywanie wysokości wynagrodzenia cudzoziemca do aktualnej wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę co najmniej raz w roku;
- zawarcie z cudzoziemcem umowy w formie pisemnej oraz przedstawienie cudzoziemcowi przed podpisaniem umowy jej tłumaczenia na język przekazanie jednego egzemplarza zezwolenia na pracę sezonową cudzoziemcowi, którego dotyczy zezwolenie, w formie pisemnej;
- informowanie cudzoziemca o działaniach podejmowanych w związku z postępowaniem o udzielenie lub przedłużenie zezwolenia na pracę oraz decyzjach o wydaniu, odmowie wydania lub uchyleniu zezwolenia;
- zachowanie należytej staranności w postępowaniach o zezwolenie, przedłużenie i uchylenie zezwolenia na pracę sezonową cudzoziemca;
- w przypadku stwierdzenia naruszenia powyższych obowiązków oraz niewypłacenia należnego wynagrodzenia lub nieopłacenia należnych składek na ubezpieczenia społeczne pracodawca jest obowiązany do (a):
 - niezwłocznego dokonania czynności, do których jest zobowiązany, wypłaty wynagrodzenia oraz spłaty zobowiązań społecznych (a);
- pracodawca w terminie 7 dni pisemnie powiadamia wojewodę, który wydał zezwolenie na pracę, o następujących okolicznościach:
 - cudzoziemiec rozpoczął pracę o innym charakterze lub na innym stanowisku niż określone w zezwoleniu na pracę, na warunkach dozwolonych prawem (30 dni w okresie ważności zezwolenia – **PATRZ PUNKT 6a PROCEDURY**);
 - nastąpiła zmiana siedziby lub miejsca zamieszkania, nazwy lub formy prawnej pracodawcy lub przejęcie zakładu pracy lub jego części przez innego pracodawcę;
 - nastąpiło przejście zakładu pracy lub jego części na innego pracodawcę;
 - zmieniła się osoba reprezentująca pracodawcę wyznaczona do kontaktów z urzędem;
 - cudzoziemiec nie podjął pracy w okresie 3 miesięcy od początkowej daty ważności zezwolenia na pracę sezonową;
 - cudzoziemiec przerwał pracę na okres przekraczający 3 miesiące;
 - cudzoziemiec zakończył pracę wcześniej niż 3 miesiące przed upływem okresu ważności zezwolenia na pracę.

5. WIELOLETNIE ZEZWOLENIA NA PRACĘ SEZONOWĄ

- Na wniosek pracodawcy starosta może dokonać wpisu wniosku o wydanie zezwolenia na pracę sezonową na okresy nie dłuższe niż 9 miesięcy w ciągu roku kalendarzowego przypadające odpowiednio w ciągu nie więcej niż 3 kolejnych lat kalendarzowych do ewidencji wniosków, którą prowadzi, jeżeli cudzoziemiec jest obywatelem Republiki Armenii; Republiki Białorusi; Republiki Gruzji; Republiki Mołdawii; Federacji Rosyjskiej; Ukrainy, a podmiot powierzający wykonywanie pracy cudzoziemcowi:
 - powierzał wykonywanie pracy cudzoziemcowi, którego dotyczy wniosek, zgodnie z zezwoleniem na pracę sezonową co najmniej raz w okresie 5 lat poprzedzających dzień złożenia wniosku;
 - nie zalega z uiszczeniem zaliczek na podatek dochodowy i składek na ubezpieczenia społeczne, jeżeli były wymagane w związku z pracą wykonywaną przez tego cudzoziemca, z wyjątkiem przypadków, gdy uzyskał rozłożenie na raty zaległych płatności lub wstrzymanie w całości wykonania decyzji właściwego organu.

6. Warunki zmiany zezwolenia

- Podmiot powierzający wykonywanie pracy cudzoziemcowi na podstawie zezwolenia na pracę sezonową może powierzyć mu pracę innego rodzaju niż praca wykonywana w ramach działalności określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 90 ust. 9 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (**PATRZ ZAŁĄCZNIK NR 1 DO PROCEDURY, WYMIONIEJ W PODROZDZIALE I**) na okresy nie dłuższe niż łącznie 30 dni w ciągu ważności zezwolenia, jeżeli zostały spełnione łącznie następujące warunki (a):
 - cudzoziemiec jest obywatelem Republiki Armenii; Republiki Białorusi; Republiki Gruzji; Republiki Mołdawii; Federacji Rosyjskiej; Ukrainy
 - cudzoziemiec otrzymuje wynagrodzenie nie niższe niż określone w posiadanym zezwoleniu na pracę sezonową;
 - cudzoziemiec nie wykonuje pracy w charakterze pracownika tymczasowego.
- Wydanie nowego zezwolenia na pracę sezonową nie jest wymagane, jeżeli (b):
 - nastąpiła zmiana siedziby lub miejsca zamieszkania, nazwy lub formy prawnej pracodawcy lub przejęcie zakładu pracy lub jego części przez innego pracodawcę (b);
 - nastąpiło przejście zakładu pracy lub jego części na innego pracodawcę (b);
 - pracodawca i cudzoziemiec zawarli umowę o pracę zamiast umowy cywilnoprawnej lub umowę o pomocy przy zbiorach w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników zamiast innej umowy cywilnoprawnej (b);
 - pracodawca i cudzoziemiec zawarli umowę inną niż wskazana w zezwoleniu na pracę sezonową umowa o pomocy przy zbiorach w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników (b);
 - zaistniały okoliczności, o których mowa w punkcie 5a procedury.
- Jeżeli podmiotem powierzającym wykonywanie pracy cudzoziemcowi jest agencja pracy tymczasowej, podmiot ten pisemnie powiadamia starostę, który wydał zezwolenie na pracę sezonową, o okolicznościach, o których mowa w punkcie 5b procedury, w terminie 7 dni od dnia ich zaistnienia.

7. Przedłużenie zezwolenia

- Jeżeli cudzoziemiec wjechał na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie wizy wydanej w celu wykonywania pracy sezonowej lub w ramach ruchu bezwizowego w związku z wnioskiem o wydanie zezwolenia na pracę sezonową wpisanym do ewidencji, prowadzonej przez starostę, starosta może wydać przedłużenie zezwolenia na pracę sezonową w celu kontynuacji pracy sezonowej przez cudzoziemca na rzecz **tego samego pracodawcy** lub w celu wykonywania pracy sezonowej na rzecz **innego pracodawcy**. Przepis art. 88p ust. 7 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy stosuje się odpowiednio (obowiązek przedstawienia dokumentu podróży i adresu zakwaterowania).
- Jeżeli cudzoziemiec przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie innego dokumentu niż wiza wydana w celu wykonywania pracy sezonowej lub w ramach ruchu bezwizowego bez związku z wnioskiem wpisanym do ewidencji, prowadzonym przez starostę, starosta odmawia wszczęcia postępowania w sprawie udzielenia przedłużenia zezwolenia na pracę sezonową. (**PRZEDŁUŻENIE NIE JEST MOŻLIWE W PRZYPADKU UZYSKANIA INNEGO TYTUŁU POBYTOWEGO**)
- Przedłużenie zezwolenia na pracę sezonową wydaje się na okres, który łącznie z okresem pobytu cudzoziemca w celu wykonywania pracy sezonowej, liczoną od dnia pierwszego wjazdu na terytorium państw obszaru Schengen w danym roku kalendarzowym, **nie jest dłuższy niż 9 miesięcy** w ciągu roku kalendarzowego.
- Jeżeli pracodawca, na podstawie zezwolenia na pracę sezonową, złożył wniosek o przedłużenie zezwolenia na pracę sezonową dla tego cudzoziemca, a wniosek nie zawiera braków formalnych lub braki formalne zostały uzupełnione w terminie, pracę cudzoziemca na warunkach określonych w zezwoleniu na pracę sezonową uważa się za legalną od dnia złożenia wniosku do dnia, w którym decyzja w sprawie przedłużenia zezwolenia na pracę sezonową staje się ostateczna. Do okresów legalnej pracy nie wlicza się okresów zawieszenia postępowania na wniosek strony.
- Powyższa reguła znajduje odpowiednie zastosowanie, jeżeli po zakończeniu pracy na podstawie umowy o pomocy przy zbiorach w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników cudzoziemiec

będzie wykonywał pracę na podstawie innej umowy, a pozostałe warunki wykonywania pracy określone w zezwoleniu na pracę sezonową nie ulegną zmianie.

- **ważne:** jeżeli wniosek o przedłużenie zezwolenia na pracę sezonową złożył podmiot, który nie powierzał pracy danemu cudzoziemcowi na podstawie zezwolenia na pracę sezonową w okresie bezpośrednio poprzedzającym dzień złożenia wniosku, pracę tego cudzoziemca na warunkach określonych we wniosku uważa się za legalną do dnia wydania decyzji starosty, nie dłużej jednak niż przez okres 30 dni liczonych od dnia złożenia wniosku, który nie zawiera braków formalnych.

8. Odmowa udzielenia zezwolenia na pracę

- przestanki obligatoryjne po stronie pracodawcy:
 - gdy w toku postępowania:
 - złożył wniosek zawierający nieprawdziwe dane osobowe lub fałszywe informacje lub dołączył do niego dokumenty zawierające takie dane lub
 - zeznał nieprawdę lub zataił prawdę, albo w celu użycia jako autentyczny podrobił lub przerobił dokument albo takiego dokumentu jako autentycznego używał;
 - nie spełnił wymogów ogólnych wydania zezwolenia – patrz **PUNKT 2 PROCEDURY**)
 - został prawomocnie ukarany za wykroczenie określone w art. 120 ust. 3-5¹ ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy², chyba że pracodawca został skazany za wykroczenie z art. 120 ust. 1 ustawy (a)
 - w ciągu dwóch lat od uznania za winnego popełnienia czynu, o którym mowa w art. 120 ust. 1, został ponownie prawomocnie ukarany za podobne wykroczenie⁸ (b)
 - jest osobą fizyczną, karaną za popełnienie czynu z art. 218-221 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny^{3;8} (c)
 - jest osobą fizyczną, karaną za popełnienie w związku z postępowaniem o wydanie zezwolenia na pracę, czynu z art. 270-275 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny, albo jest podmiotem zarządzanym lub kontrolowanym przez taką osobę^{4;8} (d)
 - jest osobą fizyczną karaną za czyn, o którym mowa w art. 189a ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny⁵, lub karaną w innym państwie na podstawie przepisów Protokołu o zapobieganiu, zwalczaniu oraz karaniu za handel ludźmi, w szczególności kobietami i dziećmi, uzupełniającego Konwencję Narodów Zjednoczonych przeciwko międzynarodowej przestępczości zorganizowanej, albo jest podmiotem zarządzanym lub kontrolowanym przez taką osobę⁸ (e)
 - nie dopełnia obowiązków wynikających z art. 88h ust. 4 (**PATRZ PUNKT 4a PROCEDURY**);
- przestanki obligatoryjne po stronie cudzoziemca – odmowa następuje, gdy:
 - nie spełnia on wymagań kwalifikacyjnych i innych warunków w przypadku zamiaru powierzenia wykonywania pracy w zawodzie regulowanym,
 - nie spełnia wymagań pracodawcy określonych w informacji starosty o braku możliwości zaspokojenia potrzeb kadrowych pracodawcy,
 - w związku z postępowaniem o wydanie zezwolenia na pracę został ukarany za czyn określony w art. 270-275 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny.
 - dane osoby, której dotyczy wniosek, zostały umieszczone w wykazie cudzoziemców, których pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest niepożądany;
 - wymagają tego zobowiązania wynikające z postanowień ratyfikowanych umów międzynarodowych obowiązujących Rzeczpospolitą Polską.
- przestanki fakultatywne po stronie pracodawcy (odmowa może nastąpić, ale nie musi):
 - z okoliczności wynika, że wniosek o wydanie zezwolenia na pracę został złożony dla pozorów, lub

¹ patrz przypis numer 1.

² dotyczy także osoby działającej w imieniu podmiotu powierzającego pracę.

³ patrz przypis numer 2.

⁴ patrz przypis numer 4.

⁵ patrz przypis numer 5.

- pracodawca nie dopełnia obowiązków związanych z prowadzeniem działalności lub powierzeniem pracy innym osobom, w szczególności:
 - nie posiada środków finansowych ani źródeł dochodu niezbędnych do pokrycia zobowiązań wynikających z powierzenia pracy cudzoziemcowi lub
 - nie prowadzi działalności gospodarczej, rolniczej lub statutowej uzasadniającej powierzenie pracy danemu cudzoziemcowi w danym okresie, w tym zawiesił działalność, został wykreślony z właściwego rejestru lub jego działalność jest w okresie likwidacji, lub
 - nie dopełnia obowiązku opłacania składek na ubezpieczenia społeczne, na ubezpieczenie zdrowotne, na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych oraz na Fundusz Emerytur Pomostowych albo nie dopełnia obowiązku opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników, lub
 - nie zgłasza do ubezpieczenia społecznego pracowników lub innych osób objętych obowiązkowym ubezpieczeniem społecznym albo nie zgłasza pomocników rolnika w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników do ubezpieczenia społecznego rolników, lub
 - zalega z uiszczeniem podatków, z wyjątkiem przypadków, gdy uzyskał przewidziane prawem zwolnienie, odroczenie, rozłożenie na raty zaległych płatności lub wstrzymanie w całości wykonania decyzji właściwego organu.
- przesłanki fakultatywne po stronie cudzoziemca (odmowa może nastąpić, ale nie musi):
 - zezwolenie będzie wykorzystane przez cudzoziemca w celu innym niż wykonywanie pracy dla danego podmiotu.

9. Cofnięcie zezwolenia

- uległy zmianie okoliczności lub dowody, odnoszące się do wydanej decyzji;
- ustała przyczyna udzielenia zezwolenia na pracę sezonową;
- pracodawca w toku postępowania:
 - złożył wniosek zawierający nieprawdziwe dane osobowe lub fałszywe informacje lub dołączył do niego dokumenty zawierające takie dane lub
 - zeznał nieprawdę lub zataił prawdę albo w celu użycia jako autentyczny podrobił lub przerobił dokument, albo takiego dokumentu jako autentycznego używał;
 - pracodawca nie dopełnił obowiązków, o których mowa w **PUNKCIE 4a PROCEDURY**;
 - pracodawca nie prowadzi działalności uzasadniającej powierzenie pracy cudzoziemcowi, w szczególności nie prowadzi działalności gospodarczej, statutowej lub rolniczej, jego działalność jest w okresie likwidacji lub w okresie zawieszenia (a);
 - zaistniały okoliczności, o których mowa w **PUNKCIE 8 a-e PROCEDURY** (b).
- W przypadku uchylenia zezwolenia na pracę sezonową na podstawie **PUNKTU 9 a LUB B PROCEDURY** cudzoziemcowi przysługuje prawo do odszkodowania od pracodawcy za niewykonanie zobowiązań, które ten podmiot musiałby wykonać, gdyby zezwolenie na pracę sezonową nie zostało uchylone.

10. Zezwolenie na POBYT CZASOWY I PRACĘ SEZONOWĄ

I. PODSTAWY WYDANIA ZEZWOLENIA

- Zezwolenia na pobyt czasowy ze względu na pracę sezonową udziela się cudzoziemcowi w przypadku, gdy celem jego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest wykonywanie pracy sezonowej u dotychczasowego pracodawcy lub u innego pracodawcy, jeżeli cudzoziemiec spełnia łącznie następujące warunki:
 - wjechał na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie wizy wydanej w celu, o którym mowa w art. 60 ust. 1 pkt 5a (wiza w celu pracy sezonowej), albo w ramach ruchu bezwizowego, w związku z wnioskiem o wydanie zezwolenia na pracę sezonową wpisanym do ewidencji wniosków, prowadzoną przez starostę;

- posiada zezwolenie na pracę sezonową lub przedłużenie zezwolenia na pracę sezonową, ważne w okresie przekraczającym okres pobytu określony w wizie albo okres pobytu w ramach ruchu bezwizowego (**ważne:** praca sezonowa zazwyczaj opiera się na ruchu wizowym lub bezwizowym, pozwolenie jest w tym zakresie uzupełniające);
 - posiada źródło stabilnego i regularnego dochodu wystarczającego na pokrycie kosztów utrzymania (701 zł indywidualnie i 529 zł na każdego członka rodziny, nie mniej niż płaca minimalna);
 - posiada ubezpieczenie zdrowotne lub potwierdzenie pokrycia przez ubezpieczyciela kosztów leczenia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
 - ma zapewnione zakwaterowanie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
- Zezwolenia na pobyt czasowy i pracę sezonową udziela się na okres posiadanego przez cudzoziemca zezwolenia na pracę sezonową lub przedłużenia zezwolenia na pracę sezonową, nie dłuższy niż 9 miesięcy od dnia pierwszego wjazdu następującego w danym roku kalendarzowym.
 - **ważne:** Zezwolenia na pobyt czasowy i pracę sezonową można także udzielić w przypadku, gdy okoliczności ubiegania się o to zezwolenie nie uzasadniają pobytu cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres dłuższy niż 3 miesiące.

II. Odmowa udzielenia zezwolenia

- nie spełnia on wymogów udzielenia mu tego zezwolenia;
- obowiązuje wpis danych cudzoziemca do wykazu cudzoziemców, których pobyt jest na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej niepożądany, lub
- jego dane znajdują się w Systemie Informacyjnym Schengen do celów odmowy wjazdu, lub
- wymagają tego względy obronności lub bezpieczeństwa państwa lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego lub zobowiązania wynikające z postanowień ratyfikowanych umów międzynarodowych obowiązujących Rzeczpospolitą Polską, lub
- w postępowaniu w sprawie udzielenia mu zezwolenia na pobyt czasowy:
 - złożył on wniosek zawierający nieprawdziwe dane osobowe lub fałszywe informacje lub dołączył do niego dokumenty zawierające takie dane lub informacje, lub
 - zeznał on nieprawdę lub zataił prawdę albo podrobił lub przerobił dokument w celu użycia go jako autentycznego lub takiego dokumentu używał jako autentycznego, lub
- zalega z uiszczeniem podatków, z wyjątkiem przypadków gdy uzyskał przewidziane prawem zwolnienie, odroczenie, rozłożenie na raty zaległych płatności lub wstrzymanie w całości wykonania decyzji właściwego organu, lub
- nie zwrócił kosztów związanych z wydaniem i wykonaniem decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, które zostały pokryte z budżetu państwa, lub
- podlegając obowiązkowi leczenia nie wyraża zgody na to leczenie, lub
- złożył wniosek podczas nielegalnego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub przebywa na tym terytorium nielegalnie.
- udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy można odmówić (**przesłanka fakultatywna**), w razie niewykonania obowiązku, o którym mowa w art. 113 ustawy o cudzoziemcach (powiadomienie wojewody o ustaniu przyczyn uzasadniających pobyt w ciągu 15 dni roboczych), jeżeli wniosek o udzielenie kolejnego zezwolenia na pobyt czasowy cudzoziemiec złożył **PRZED UPŁYWEM 1 ROKU** od upływu okresu ważności poprzedzającego go zezwolenia albo od dnia, w którym decyzja o cofnięciu zezwolenia na pobyt czasowy stała się ostateczna.

III. Cofnięcie zezwolenia

- ustał cel pobytu, ze względu na który zezwolenie zostało udzielone,
- cudzoziemiec przestał spełniać wymogi udzielenia mu tego zezwolenia
- obowiązuje wpis danych cudzoziemca do wykazu cudzoziemców, których pobyt jest na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej niepożądany, lub

- wymagają tego względy obronności lub bezpieczeństwa państwa lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego lub zobowiązania wynikające z postanowień ratyfikowanych umów międzynarodowych obowiązujących Rzeczpospolitą Polską, lub
- w postępowaniu w sprawie udzielenia mu zezwolenia na pobyt czasowy:
 - złożył on wniosek zawierający nieprawdziwe dane osobowe lub fałszywe informacje lub dołączył do niego dokumenty zawierające takie dane lub informacje, lub
 - zeznał on nieprawdę lub zataił prawdę albo podrobił lub przerobił dokument w celu użycia go jako autentycznego lub takiego dokumentu używał jako autentycznego, lub
- zalega z uiszczeniem podatków, z wyjątkiem przypadków gdy uzyskał przewidziane prawem zwolnienie, odroczenie, rozłożenie na raty zaległych płatności lub wstrzymanie w całości wykonania decyzji właściwego organu, lub
- nie zwrócił kosztów związanych z wydaniem i wykonaniem decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, które zostały pokryte z budżetu państwa, lub
- podlegając obowiązkowi leczenia nie wyraża zgody na to leczenie,

11. Wymagane dokumenty

- wypełniony wniosek o udzielenie zgody na pobyt czasowy,
- wypełniony załącznik nr 1 do wniosku o pobyt czasowy,
- potwierdzenie wniesienia opłaty skarbowej od wniosku,
- potwierdzenie posiadania ubezpieczenia zdrowotnego lub potwierdzenie pokrycia kosztów leczenia przez ubezpieczyciela,
- potwierdzenie posiadania środków utrzymania (może być w postaci zawartej umowy o pracę lub umowy cywilnoprawnej, lub poprzez wydruk z konta, dowodzący regularnych wpływów środków pieniężnych na konto),
- potwierdzenie posiadania miejsca zakwaterowania (poświadczenie od pracodawcy wraz z umową o zakwaterowanie, spełniającą warunki zezwolenia na pracę sezonową lub inna forma umowy, jeżeli cudzoziemiec spełnia warunek zakwaterowania we własnym zakresie),
- umowa o pracę zawarta z pracodawcą, lub umowa cywilnoprawna zawarta z pracodawcą, względnie oświadczenie pracodawcy o zamiarze zatrudnienia z określoną datą, gdy ta jeszcze nie nastąpiła,
- informacja od starosty o braku możliwości zaspokojenia potrzeb pracodawcy na lokalnym rynku pracy, chyba że cudzoziemiec jest zwolniony z przedstawienia takiej informacji,
- zezwolenie na pracę sezonową,
- kserokopia wszystkich stron paszportu oraz 4 zdjęcia paszportowe,
- inne dokumenty, jeżeli organ ich zażąda – w szczególności świadectwa pracy u tego samego pracodawcy z poprzednich lat, inne formy potwierdzenia zatrudnienia, druki PIT za poprzednie lata, itp.)

12. Forma załatwienia sprawy

- decyzja administracyjna, standardowo wydawana w ciągu 60 dni
- formy:
 - odmowa wszczęcia, pozostawienie wniosku bez rozpoznania – forma zaskarżenia: wniosek o przywrócenie terminu, skarga na bezczynność organu (7 dni od stwierdzenia uchybień) + dopełnienie brakujących formalności
 - decyzja negatywna – odmowa wydania pozwolenia – forma zaskarżenia – odwołanie do Szefa Urzędu ds. Cudzoziemców (14 dni)
- opłata – za wydanie pozwolenia na pobyt czasowy opłata skarbową wynosi 170 złotych + opłata za pozwolenie **PATRZ ZAŁĄCZNIK NR 3 DO PROCEDURY, ZAWARTEJ W PODROZDZIALE I.**

13. Obowiązki związane z utratą podstaw pobytu

- zaprzestanie spełniania warunków lub upływ terminu zezwolenia – wyjazd z Polski w ostatnim dniu legalnego pobytu. Jeżeli ważność zezwolenia nie jest jedyną podstawą pobytu wyjazd może nastąpić po upływie okresu pobytu przewidzianego prawem na innej podstawie (np. ruchu bezwizowego, wize Schengen)
- w przypadku wydania decyzji odmownej lub cofnięcia zezwolenia – wyjazd musi nastąpić w ciągu 30 dni od zyskania przed tą decyzją przymiotu ostateczności, a jeżeli decyzja stała się ostateczna wskutek oddalenia odwołania – 30 dni od dnia doręczenia tej decyzji.

Schemat postępowania

1. podmiot powierzający pracę rejestruje wniosek o wydanie pozwolenia na pracę sezonową u starosty;
2. starosta rejestruje wniosek i wydaje zaświadczenie – 1 egzemplarz wydawany jest cudzoziemcowi;
3. cudzoziemiec uzyskuje wizę na pracę sezonową lub wjeżdża do Polski w oparciu o ruch bezwizowy;
4. cudzoziemiec przekazuje kopię dokumentu podróży oraz dane o zakwaterowaniu pracodawcy, który rejestruje je u starosty uzyskując pozwolenie na pracę sezonową – zwykłe, lub długotrwałe;
5. cudzoziemiec uzyskuje zgodę na pobyt czasowy i pracę sezonową, jeżeli wystąpi o taki pobyt do wojewody – może wykonywać też pracę na wizie lub pobycie bezwizowym.

PODROZDZIAŁ III. PROCEDURA PODEJMOWANIA PRACY W POLSCE W OPARCIU O OŚWIADCZENIE PRACODAWCY

1. PODMIOTY OBJĘTE ZEZWOLENIEM NA PRACĘ SEZONOWĄ W OPARCIU O OŚWIADCZENIE

- Cudzoziemcy, będący obywatelami:
 - Republiki Armenii;
 - Republiki Białorusi;
 - Republiki Gruzji;
 - Republiki Mołdawii;
 - Federacji Rosyjskiej;
 - Ukrainy,
- pracujący w dziedzinach działalności PKD **nieobjętych pozwoleniem na pracę sezonową**, a zatem nieznajdujących się w przepisach wydanych na podstawie art. 90 ust. 9, tj. Rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie podklas działalności według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD), w których wydawane są zezwolenia na pracę sezonową cudzoziemca (Dz. U. z 2017 r. poz. 2348) – patrz **załącznik nr 1 do procedury, wymienionej w Podrozdziale I**;

przez okres nie dłuższy niż 6 miesięcy w ciągu kolejnych 12 miesięcy, niezależnie od liczby podmiotów powierzających pracę.

2. WARUNKI WPISANIA OŚWIADCZENIA DO EWIDENCJI

- wysokość wynagrodzenia, która będzie określona w umowie z cudzoziemcem, nie będzie niższa od wynagrodzenia pracowników wykonujących w tym samym wymiarze czasu pracę porównywalnego rodzaju lub na porównywalnym stanowisku i nie niższa niż minimalne wynagrodzenie za pracę w przypadku zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy;
- cudzoziemiec posiada określone kwalifikacje lub zezwolenia, w przypadku, gdy zawód, który ma wykonywać ma charakter regulowany, lub przepisy wymagają określonych zezwoleń
- cudzoziemiec przebywa w Polsce na legalnej podstawie pobytu – np. pobyt czasowy, pobyt w ruchu bezwizowym w okresie dopuszczalnym, wiza dotycząca pracy w oparciu o oświadczenie (art. 60 pkt 5 ustawy o cudzoziemcach)

3. PROCEDURA WYDANIA ZEZWOLEŃ

- organ właściwy: Powiatowy Urząd Pracy właściwy dla siedziby podmiotu powierzającego pracę.
- organ wnioskujący: pracodawca – wniosek na specjalnym formularzu, zawierającym szczegółowe informacje dotyczące pracodawcy, rodzaju oferowanej pracy, cudzoziemca oraz ewentualnie pośredników pracy.
- procedura wpisu wniosku do ewidencji oświadczeń:
 - oświadczenie wpisywane jest do ewidencji jeżeli cudzoziemiec jest obywatelem państwa uprawnionym do podejmowania pracy w oparciu o oświadczenie, wykonywana praca nie stanowi pracy, dla której wydawane jest zezwolenie na pracę sezonową, a okres wskazany we wniosku o wpis oraz łączne okresy uprzednio zarejestrowanych oświadczeń nie przekraczają 6 miesięcy w danym roku kalendarzowym;
 - Powiatowy Urząd Pracy, wpisując oświadczenie o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi do ewidencji oświadczeń, może określić późniejszy dzień rozpoczęcia pracy, niż określony w oświadczeniu, nie wcześniejszy niż dzień następujący po dniu wpisania oświadczenia do ewidencji oświadczeń;
 - W sprawach niewymagających postępowania wyjaśniającego powiatowy urząd pracy wpisuje oświadczenie o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi do ewidencji oświadczeń albo starosta odmawia w drodze decyzji wpisania oświadczenia do ewidencji oświadczeń nie później niż w terminie 7 dni roboczych od dnia otrzymania oświadczenia;

- w sprawach wymagających postępowania wyjaśniającego powiatowy urząd pracy wpisuje oświadczenie o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi do ewidencji oświadczeń albo starosta odmawia w drodze decyzji wpisania oświadczenia do ewidencji oświadczeń – nie później niż w terminie 30 dni od dnia otrzymania oświadczenia;
- Oświadczenie z potwierdzeniem wpisu do ewidencji oświadczeń o zamiarze powierzenia pracy cudzoziemcowi pracodawca przekazuje temu cudzoziemcowi.
- oświadczenie o zamiarze powierzenia pracy cudzoziemcowi jest wydawane dla określonego cudzoziemca.
- Treść oświadczenia (a): w oświadczeniu o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi, podlegającym wpisaniu do ewidencji oświadczeń, pracodawca zamieszcza:
 - informacje dotyczące pracodawcy: nazwę albo imię (imiona) i nazwisko, adres stałego pobytu albo adres siedziby, numer telefonu oraz numer faksu, numery identyfikacyjne NIP i REGON – w przypadku podmiotu prowadzącego działalność gospodarczą, albo numer PESEL – w przypadku osoby fizycznej, numer wpisu do rejestru podmiotów prowadzących agencje zatrudnienia – w przypadku pracodawcy, który prowadzi agencję zatrudnienia świadczącą usługi pracy tymczasowej, **SYMBOL PKD ORAZ OPIS WYKONYWANEJ DZIAŁALNOŚCI ZWIĄZANEJ Z PRACĄ CUDZOZIEMCA**, oświadczenie składane pod rygorem odpowiedzialności karnej, czy zachodzą okoliczności, o których mowa w art. 88z ust. 5 pkt 1-6 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (**PATRZ PUNKT 7 PROCEDURY – PRZESŁANKI OBLIGATORYJNE**) (składający oświadczenie jest obowiązany do zawarcia w nim klauzuli następującej treści: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.”; klauzula ta zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań), oświadczenie o zapoznaniu się z przepisami dotyczącymi zasad powierzenia wykonywania pracy cudzoziemcom;
 - informacje dotyczące cudzoziemca: imię (imiona) i nazwisko, płeć, datę urodzenia, obywatelstwo, nazwę, serię, numer, datę wydania i datę ważności dokumentu podróży, numer wizy lub karty pobytu oraz okres ważności tego dokumentu, jeżeli przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, dane dotyczące podstawy prawnej pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz przewidywanego sposobu wykorzystania oświadczenia wpisanego do ewidencji oświadczeń;
 - dane dotyczące pracy oferowanej cudzoziemcowi: nazwę zawodu, **PODKLASĘ DZIAŁALNOŚCI WEDŁUG KLASYFIKACJI PKD**, w której powierza pracę cudzoziemcowi, stanowisko lub rodzaj pracy, miejsce wykonywania pracy, okres lub okresy pracy oznaczone datami, rodzaj umowy stanowiącej podstawę wykonywania pracy, najniższe wynagrodzenie, jakie może otrzymywać cudzoziemiec, określone stawką godzinową lub miesięczną, wymiar czasu pracy lub liczbę godzin pracy w tygodniu lub w miesiącu;
 - dane dotyczące pracodawcy użytkownika, jeżeli oświadczenie dotyczy pracy cudzoziemca w charakterze pracownika tymczasowego: nazwę albo imię (imiona) i nazwisko, adres stałego pobytu albo siedziby.
- okres pracy wpisany w oświadczeniu **nie może być dłuższy niż 6 miesięcy w roku kalendarzowy** i nie może przekraczać 6 miesięcy razem z uprzednio zarejestrowanymi oświadczeniami w danym roku kalendarzowym – pracodawca lub cudzoziemiec jest zobowiązany sprawdzić te okoliczności.

4. OBOWIĄZKI ORAZ OBOWIĄZKI INFORMACYJNE PODMIOTU POWIERZAJĄCEGO PRACĘ I CUDZOZIEMCA

- zawarcie z cudzoziemcem umowy na piśmie oraz przedstawienie cudzoziemcowi przed podpisaniem umowy jej tłumaczenia na język zrozumiały dla cudzoziemca;
- przekazanie jednego egzemplarza zarejestrowanego oświadczenia cudzoziemcowi, którego dotyczy zamiar powierzenia pracy;
- pracodawca, którego oświadczenie o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi zostało wpisane do ewidencji oświadczeń, **PISEMNI POWIADAMIA WŁAŚCIWY POWIATOWY URZĄD PRACY O:**

- podjęciu pracy przez cudzoziemca najpóźniej w dniu rozpoczęcia pracy;
- niepodjęciu pracy przez cudzoziemca w terminie 7 dni od dnia rozpoczęcia pracy określonego w ewidencji oświadczeń.
- W przypadku, gdy pracodawca nie dopełnił obowiązku informacyjnego, o którym mowa powyżej, uznaje się na potrzeby ustalenia okresu wykonywania pracy przez cudzoziemca na podstawie oświadczenia o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi wpisanego do ewidencji oświadczeń, że cudzoziemiec wykonywał pracę od dnia określonego w oświadczeniu, chyba że z okoliczności wynika, że cudzoziemiec rozpoczął pracę na podstawie oświadczenia w późniejszym terminie (**ważne:** ma to istotne znaczenie dla liczenia dopuszczalnego okresu pracy w oparciu o oświadczenie pracodawcy).
- Domniemywa się, że cudzoziemiec, którego dotyczy oświadczenie o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi wpisane do ewidencji oświadczeń, zakończył wykonywanie pracy w dniu określonym w oświadczeniu, chyba że z okoliczności wynika, że cudzoziemiec zakończył pracę na podstawie oświadczenia w innym terminie (**ważne:** ma to istotne znaczenie dla liczenia dopuszczalnego okresu pracy w oparciu o oświadczenie pracodawcy).
- pracodawca na podstawie oświadczenia o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi wpisanego do ewidencji oświadczeń lub cudzoziemiec wykonujący pracę na podstawie takiego oświadczenia mogą powiadomić właściwy powiatowy urząd pracy o zakończeniu tej pracy (**ważne:** ma to istotne znaczenie dla liczenia dopuszczalnego okresu pracy w oparciu o oświadczenie pracodawcy).

5. PRZEJŚCIE Z PRACY W OPARCIU O OŚWIADCZENIE NA PRACĘ W OPARCIU O ZEZWOLENIE

- Jeżeli pracodawca, który zatrudniał cudzoziemca przez okres **nie krótszy niż 3 miesiące** w związku z oświadczeniem o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi wpisanym do ewidencji oświadczeń, złożył przed upływem daty zakończenia pracy wskazanej w oświadczeniu wnioski o wydanie zezwolenia na pracę dla tego cudzoziemca na tym samym stanowisku na podstawie umowy o pracę, a wniosek nie zawiera braków formalnych lub braki formalne zostały uzupełnione w terminie, pracę cudzoziemca na warunkach nie gorszych niż określone w oświadczeniu uważa się za legalną od dnia upływu ważności tego oświadczenia do dnia wydania zezwolenia na pracę lub doręczenia decyzji odmownej w tej sprawie – **PATRZ PROCEDURY: POBYT CZASOWY I PRACA SEZONOWA, POBYT CZASOWY I PRACA.**
- Powyższą regułą stosuje się odpowiednio w przypadku wniosku cudzoziemca o udzielenie zezwolenia na pobyt czasowy i pracę w celu kontynuacji zatrudnienia u danego pracodawcy.

6. WARUNKI ZMIANY ZEZWOLENIA

- Wpis nowego oświadczenia o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi do ewidencji oświadczeń nie jest wymagany, jeżeli:
 - nastąpiła zmiana siedziby lub miejsca stałego pobytu, nazwy lub formy prawnej pracodawcy lub przejście zakładu pracy lub jego części przez innego pracodawcę;
 - nastąpiło przejście zakładu pracy lub jego części na innego pracodawcę;
 - pracodawca i cudzoziemiec zawarli umowę o pracę zamiast umowy cywilnoprawnej;
 - cudzoziemiec jest pracownikiem tymczasowym, skierowanym przez pracodawcę do innego pracodawcy użytkownika, niż określony w oświadczeniu, jeżeli dane dotyczące pracy oferowanej cudzoziemcowi określone w oświadczeniu, z wyjątkiem miejsca wykonywania pracy, nie uległy zmianie.
- w pozostałych przypadkach, gdy zmianie ulegają dane określone **w punkcie 3a PROCEDURY**, konieczne jest zarejestrowanie nowego oświadczenia.

7. ODMOWA WPISANIA OŚWIADCZENIA DO EWIDENCJI

- przestanki obligatoryjne – starosta wydaje decyzję o odmowie wpisania oświadczenia o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi do ewidencji oświadczeń:
 - pracodawca lub osoba fizyczna, która działała w jego imieniu, zostali co najmniej dwukrotnie prawomocnie ukarani za popełnienie czynu, o którym mowa w art. 120 ust. 10 ustawy

- o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy¹ w okresie 12 miesięcy poprzedzających datę złożenia oświadczenia w powiatowym urzędzie pracy;
- pracodawca lub osoba fizyczna, która działała w jego imieniu, zostali prawomocnie ukarani za popełnienie czynu, o którym mowa w art. 120 ust. 3-5 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy²;
 - pracodawca lub osoba fizyczna, która działała w jego imieniu, zostali ponownie prawomocnie ukarani w ciągu dwóch lat od uznania za winnego popełnienia czynu, o którym mowa w art. 120 ust. 1 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, za podobne wykroczenie;
 - pracodawca jest osobą fizyczną, karaną za popełnienie czynu z art. 218-221 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny³;
 - pracodawca jest osobą fizyczną, karaną za popełnienie w związku z postępowaniem o wydanie zezwolenia na pracę czynu z art. 270-275 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny⁴, albo jest podmiotem zarządzanym lub kontrolowanym przez taką osobę;
 - pracodawca jest osobą fizyczną, karaną za czyn, o którym mowa w art. 189a ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny⁵, lub karaną w innym państwie na podstawie przepisów Protokołu o zapobieganiu, zwalczaniu oraz karaniu za handel ludźmi, w szczególności kobietami i dziećmi, uzupełniającego Konwencję Narodów Zjednoczonych przeciwko międzynarodowej przestępczości zorganizowanej, albo jest podmiotem zarządzanym lub kontrolowanym przez taką osobę;
- przesłanki fakultatywne – starosta może wydać decyzję o odmowie wpisania oświadczenia o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi do ewidencji oświadczeń:
 - z okoliczności wynika, że oświadczenie zostało złożone dla pozorów,
 - oświadczenie będzie wykorzystane przez cudzoziemca w celu innym niż wykonywanie pracy dla danego podmiotu lub
 - pracodawca nie dopełnia obowiązków związanych z prowadzeniem działalności lub powierzeniem pracy innym osobom, w szczególności:
 - nie posiada środków finansowych ani źródeł dochodu niezbędnych do pokrycia zobowiązań wynikających z powierzenia pracy cudzoziemcowi lub
 - nie prowadzi działalności gospodarczej, rolniczej lub statutowej uzasadniającej powierzenie pracy danemu cudzoziemcowi w danym okresie, w tym zawiesił działalność, został wykreślony z właściwego rejestru lub jego działalność jest w okresie likwidacji, lub
 - nie dopełnia obowiązku opłacania składek na ubezpieczenia społeczne, na ubezpieczenie zdrowotne, na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych oraz na Fundusz Emerytur Pomostowych albo nie dopełnia obowiązku opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników, lub
 - nie zgłasza do ubezpieczenia społecznego pracowników lub innych osób objętych obowiązkowym ubezpieczeniem społecznym albo nie zgłasza pomocników rolnika w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników do ubezpieczenia społecznego rolników, lub
 - zalega z uiszczeniem podatków, z wyjątkiem przypadków, gdy uzyskał przewidziane prawem zwolnienie, odroczenie, rozłożenie na raty zaległych płatności lub wstrzymanie w całości wykonania decyzji właściwego organu.

¹ Art. 120 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy:
10. Kto nie dopełnia obowiązku, o którym mowa w art. 88z ust. 13, lub przekazuje nieprawdziwe informacje o podjęciu, niepodjęciu lub zakończeniu pracy przez cudzoziemca na podstawie oświadczenia o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi, podlega karze grzywny.

² patrz przypis numer 1

³ patrz przypis numer 3.

⁴ patrz przypis numer 4.

⁵ patrz przypis numer 5.

8. Wymagane dokumenty

- wypełnione oświadczenie o zamiarze powierzenia wykonywania pracy.
- potwierdzenie wniesienia opłaty skarbowej od wniosku.

9. Forma załatwienia sprawy

- rejestracja oświadczenia w rejestrze lub decyzja administracyjna, standardowo wydawana w ciągu 7 (30) dni
- formy:
 - odmowa wszczęcia, pozostawienie wniosku bez rozpoznania – forma zaskarżenia: wniosek o przywrócenie terminu, skarga na bezczynność organu (7 dni od stwierdzenia uchybień) + dopełnienie brakujących formalności,
 - decyzja pozytywna – rejestracja oświadczenia,
 - decyzja negatywna – odmowa rejestracji oświadczenia – forma zaskarżenia – odwołanie do Ministra Pracy, Rodziny i Polityki Społecznej (14 dni).
- opłata – **PATRZ ZAŁĄCZNIK NR 3 DO PROCEDURY, WYMIENIONEJ W PODROZDZIALE I**

10. Obowiązki związane z utratą podstaw pobytu

- zaprzestanie spełniania warunków lub upływ czasu zatrudnienia wskazanego w oświadczeniu – wyjazd z Polski w ostatnim dniu legalnego pobytu. Jeżeli oświadczenie nie jest jedyną podstawą pobytu wyjazd może nastąpić po upływie okresu pobytu przewidzianego prawem na innej podstawie (np. ruchu bezwizowego, wizy Schengen)
- w przypadku wydania decyzji odmownej lub cofnięcia zezwolenia – wyjazd musi nastąpić w ciągu 30 dni od zyskania przed te decyzje przymiotu ostateczności, a jeżeli decyzja stała się ostateczna wskutek oddalenia odwołania – 30 dni od dnia doręczenia tej decyzji (**uwaga:** wnioskowanie per analogiam do innych podobnych zdarzeń, gdyż w ustawie nie uregulowano tej kwestii!!!).

Schemat postępowania

1. podmiot powierzający pracę rejestruje oświadczenie w powiatowym urzędzie pracy;
2. starosta rejestruje oświadczenie oraz je potwierdza wydając 3 kopie – 1 egzemplarz wydawany jest cudzoziemcowi;
3. cudzoziemiec uzyskuje wizę do pracy w związku z zarejestrowanym oświadczeniem o jej powierzeniu lub wjeżdża do Polski w oparciu o ruch bezwizowy;
4. cudzoziemiec wjeżdża do Polski lub przebywając w Polsce rozpoczyna pracę po rejestracji oświadczenia.

PODROZDZIAŁ IV. PROCEDURA UZYSKIWANIA ZEZWOLENIA NA POBYT I PRACĘ W ZAWODZIE WYMAGAJĄCYM WYSOKICH KWALIFIKACJI – NIEBIESKA KARTA UE

1. PODMIOTY OBJĘTE ZEZWOLENIEM USTAWOWYM (POBYT CZASOWY I PRACA – ART. 127 I N. USTAWY O CUDZOZIEMCACH)

Obywatele państw trzecich, których celem pobytu jest wykonywanie pracy na terytorium RP w zawodzie wymagającym wysokich kwalifikacji oraz którzy spełniają następujące warunki:

- zawarli, na okres przynajmniej 1 roku, umowę o pracę, umowę o pracę nakładczą¹, umowę cywilnoprawną, na podstawie której wykonują pracę, świadczą usługi lub pozostają w stosunku służbowym,
- posiadają formalne kwalifikacje i spełniają inne warunki, które są wymagane, w przypadku zamiaru wykonywania pracy w zawodzie regulowanym w rozumieniu art. 5 pkt 4 ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej,
- posiadają wyższe kwalifikacje zawodowe²,
- posiadają ubezpieczenie zdrowotne lub potwierdzenie pokrycia przez ubezpieczyciela kosztów leczenia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- posiadają zgodę właściwego organu na zajmowanie określonego stanowiska, wykonywanie zawodu lub prowadzenie innej działalności, gdy obowiązek jej uzyskania przed zawarciem umowy wynika z odrębnych przepisów;
- podmiot powierzający cudzoziemcowi wykonywanie tej pracy nie ma możliwości zaspokojenia potrzeb kadrowych na lokalnym rynku pracy – **TEST RYNKU PRACY**;
- roczne wynagrodzenie brutto wynikające z miesięcznego lub rocznego wynagrodzenia, wskazane w umowie, nie jest niższe niż równowartość 150% kwoty przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w roku poprzedzającym zawarcie umowy ogłoszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie art. 20 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2017 r. poz. 1383, 1386 i 2120) (**obecnie jest to min. 6781,62 złotych**).

2. PODMIOTY UPRAWNIONE DO PRACY W POLSCE W ZAWODACH WYMAGAJĄCYCH WYSOKICH KWALIFIKACJI (WG. TYPU ODRĘBNYCH ZEZWOLEŃ POBYTOWYCH)

- wszystkie osoby wymienione w punkcie 1 Podrozdziału I z wyjątkiem:
 - uchodźców, osób objętych ochroną uzupełniającą, chyba że zrezygnują z ochrony międzynarodowej;
 - osób posiadających pobyt stały, lub pobyt rezydenta długoterminowego UE – mają swobodny dostęp do rynku pracy;
 - osób posiadających pobyt tolerowany lub korzystających z ochrony czasowej na terytorium RP;
 - uchodźcy w procedurze – cudzoziemca posiadającego ważne zaświadczenie wydane na podstawie art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (zaświadczenie wydane przez Szefa Urzędu ds. Cudzoziemców, iż pozostaje w procedurze o udzielenie ochrony międzynarodowej od co najmniej 6 miesięcy i bez jego winy nie wydano jeszcze decyzjyobywatela UE, EOG, Konfederacji Szwajcarskiej, oraz członków ich rodzin – mają swobodny dostęp do rynku;
 - osób delegowanych do pracy w Polsce w ramach przemieszczenia wewnątrz przedsiębiorstwa, korzystających z mobilności długoterminowej lub krótkoterminowej;

¹ praca nakładcza – praca wykonywana w miejscu zamieszkania lub poza siedzibą pracodawcy w oparciu o narzędzia, środki pracy oraz surowce dostarczone przez pracodawcę. W umowie nie określa się również wymiaru czasu pracy

² kwalifikacje uzyskane w wyniku ukończenia studiów wyższych albo co najmniej pięcioletnie doświadczenie zawodowe na poziomie porównywalnym z poziomem kwalifikacji uzyskanych w wyniku ukończenia studiów wyższych, niezbędne do wykonywania pracy określonej w umowie lub w ofercie pracy stanowiącej ofertę zawarcia umowy w rozumieniu przepisów ustawy – Kodeks cywilny

3. Zwolnienie z uzyskania zezwolenia na pracę. Zwolnienie z testu rynku pracy

- I. Niebieską kartę UE można uzyskać wyłącznie w trybie wystąpienia o pozwolenie na pobyt czasowy i pracę w zawodzie wymagającym wysokich kwalifikacji. Zwolnienia ustawowe oraz znajdujące się w aktach wykonawczych dla klasycznych pozwoleń na pracę nie mają zastosowania do zezwoleń na pracę udzielanych w związku z pracą w zawodzie wymagającym wysokich kwalifikacji.
- II. Uprawnienia cudzoziemców ubiegających się o wydanie Niebieskiej Karty UE do uzyskania zezwolenia na pracę bez konieczności przedstawienia informacji starosty na podstawie Rozporządzenia Wojewody – patrz **Załącznik nr 2 do procedury, opisanej w podrozdziale I.**
- III. Uprawnienia cudzoziemców ubiegających się o wydanie Niebieskiej Karty UE do uzyskania zezwolenia na pracę bez konieczności przedstawienia informacji starosty na podstawie art. 129 ustawy o cudzoziemcach:
 - cudzoziemiec, bezpośrednio przed złożeniem wniosku, posiadał zezwolenie na pracę lub zezwolenie na pobyt i pracę, lub zezwolenie na pracę w zawodzie wymagającym wysokich kwalifikacji u tego samego podmiotu powierzającego mu wykonywanie pracy na tym samym stanowisku, lub
 - cudzoziemiec był już legalnie zatrudniony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres 2 lat na podstawie zezwolenia na pracę w zawodzie wymagającym wysokich kwalifikacji, lub
 - cudzoziemiec spełnia warunki określone w przepisach wydanych na podstawie art. 90 ust. 5 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie określenia przypadków, w których zezwolenie na pracę cudzoziemca jest wydawane bez względu na szczegółowe warunki wydawania zezwoleń na pracę cudzoziemców z dnia 29 stycznia 2009 r. (Dz.U. Nr 16, poz. 85), tj. z dnia 30 grudnia 2014 r. (Dz.U. z 2015 r. poz. 97): stosuje się następujące odstępstwa:
 - dla cudzoziemca będącego członkiem rodziny pracownika przedstawicielstwa dyplomatycznego, urzędu konsularnego, organizacji międzynarodowej lub ich przedstawicielstwa, wykonującego pracę w Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie umów i porozumień międzynarodowych;
 - dla cudzoziemca uprawnionego na zasadach określonych w aktach prawnych wydanych przez organy powołane na mocy Układu ustanawiającego stowarzyszenie między Europejską Wspólnotą Gospodarczą a Turcją, podpisanego w Ankarze dnia 12 września 1963 r. (Dz.Urz. WE L 217 z 29.12.1964, str. 3687; Dz.Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 11, t. 11, str. 10);
 - cudzoziemca upoważnionego do reprezentowania przedsiębiorcy zagranicznego w jego oddziale lub przedstawicielstwie znajdującym się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
 - cudzoziemca – trenera sportowego lub sportowca, wykonującego pracę na rzecz klubów sportowych i innych podmiotów, których działalność statutowa obejmuje upowszechnianie kultury fizycznej i sportu;
 - lekarza i lekarza dentystry, odbywającego szkolenie lub realizującego program specjalizacji, na podstawie przepisów w sprawie specjalizacji lekarzy i lekarzy dentyistów, lub
 - cudzoziemca zamierzającego pracować w zawodach określonych w **załączniku nr 4 do procedury, opisanej w podrozdziale I**, z wyłączeniem zawodów o kodzie: 2221, 341201, 341202, 341203, 7112, 7114, 7115, 7116, 7121, 7122, 7123, 7124, 7131, 7212, 7222, 833101, 8332, które nie spełniają definicji zawodów wymagających wysokich kwalifikacji.
 - cudzoziemiec spełnia warunki zwolnienia z obowiązku posiadania zezwolenia na pracę, określone odrębnymi przepisami.
- IV. Test rynku pracy – procedura
 - Informację starosta wydaje na wniosek podmiotu powierzającego wykonywanie pracy cudzoziemcowi w terminie:
 - nie dłuższym niż 14 dni od dnia złożenia oferty pracy w powiatowym urzędzie pracy, jeżeli z analizy rejestrów bezrobotnych i poszukujących pracy nie wynika, że istnieje możliwość zorganizowania rekrutacji;
 - nie dłuższym niż 21 dni od dnia złożenia oferty pracy w przypadku organizowania rekrutacji wśród bezrobotnych i poszukujących pracy

4. Procedura uzyskiwania zezwolenie na pracę w zawodzie wymagającym wysokich kwalifikacji

I. Założenia ogólne postępowania

- zezwolenie wydawane jest w jednolitym postępowaniu wszczętym przez cudzoziemca i na jego wniosek – pracodawca w tym postępowaniu wypełnia załącznik nr 1, a cudzoziemiec załącznik nr 2 do wniosku o pobyt czasowy i pracę.
- test rynku pracy obowiązuje w tym postępowaniu na zasadach ogólnych z odstępstwami opisanymi **w punkcie 3 procedury**. W wypadkach przewidzianych w ustawie niezbędna jest informacja starosty o braku możliwości zaspokojenia potrzeb kadrowych na lokalnym rynku pracy

II. Odmowa wszczęcia postępowania o udzielenie zgody na pobyt czasowy i pracę

- cudzoziemiec posiada zezwolenie na pobyt stały lub zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego UE lub
- przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie wizy Schengen upoważniającej tylko do wjazdu na to terytorium wydanej w celu, o którym mowa w art. 60 ust. 1 pkt 23 ustawy o cudzoziemcach (wjazd humanitarny, ze względu na interes państwa lub zobowiązania międzynarodowe) lub
- przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy, udzielonego w przypadkach, o których mowa w art. 181 ust. 1 (pobyt krótkotrwały), lub
- przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zgody na pobyt tolerowany lub zgody na pobyt ze względów humanitarnych albo w związku z udzieleniem mu azylu, ochrony uzupełniającej lub ochrony czasowej lub nadaniem mu statusu uchodźcy w Rzeczypospolitej Polskiej (**PRZYPADKI OCHRONY MIĘDZYNARODOWEJ**), lub
- ubiega się o udzielenie ochrony międzynarodowej lub o udzielenie azylu, lub
- jest zatrzymany, umieszczony w strzeżonym ośrodku lub w areszcie dla cudzoziemców lub stosuje się wobec niego środek zapobiegawczy w postaci zakazu opuszczania kraju, lub
- odbywa karę pozbawienia wolności lub jest tymczasowo aresztowany, lub
- przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej po tym, jak został zobowiązany do powrotu, i nie upłynął jeszcze termin dobrowolnego powrotu określony w decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, także w przypadku przedłużenia tego terminu, lub
- jest obowiązany opuścić terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w przypadkach, o których mowa w art. 299 ust. 6 ustawy o cudzoziemcach (30. dniowy termin na opuszczenie kraju w przypadku decyzji odmownych lub cofających zezwolenia)
- przebywa poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej.
- przy składaniu wniosku o udzielenie zezwolenia albo w terminie, o którym mowa w art. 106 ust. 5 ustawy o cudzoziemcach (7 dni od wezwania przez wojewodę) nie złożył odcisków linii papilarnych w celu wydania karty pobytu.
- ubiega się o zezwolenie, o którym mowa w art. 151 ustawy o cudzoziemcach, lub posiada takie zezwolenie (pobyt czasowy w związku z prowadzeniem badań naukowych), lub
- jest pracownikiem przedsiębiorstwa prowadzącego działalność gospodarczą w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej i jest czasowo oddelegowany przez pracodawcę w celu świadczenia usług na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, lub
- przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zobowiązań określonych w umowie międzynarodowej dotyczącej ułatwienia wjazdu i czasowego pobytu niektórych kategorii osób fizycznych zajmujących się wymianą handlową lub inwestycjami, lub
- posiada zezwolenie, o którym mowa w art. 186 ust. 1 pkt 3 lit. a (cudzoziemcy posiadający zezwolenie na pobyt rezydenta UE, wydane przez inne państwo członkowskie, którzy przyjechali do Polski w celu pracy, działalności zarobkowej), lub
- przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w celu wykonywania pracy, o której mowa w art. 88 ust. 2 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (praca sezonowa)

III. Warunki udzielenia zezwolenia

- **CUDZOZIEMIEC POSIADA (a):**
 - zawartą na okres przynajmniej 1 roku umowę o pracę, umowę o pracę nakładczą, umowę cywilnoprawną, na podstawie której wykonuje pracę, świadczy usługi lub pozostaje w stosunku służbowym,
 - formalne kwalifikacje i spełnia inne warunki, które są wymagane, w przypadku zamiaru wykonywania pracy w zawodzie regulowanym w rozumieniu art. 5 pkt 4 ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej,
 - wyższe kwalifikacje zawodowe,
 - ubezpieczenie zdrowotne lub potwierdzenie pokrycia przez ubezpieczyciela kosztów leczenia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
 - zgodę właściwego organu na zajmowanie określonego stanowiska, wykonywanie zawodu lub prowadzenie innej działalności, gdy obowiązek jej uzyskania przed zawarciem umowy wynika z odrębnych przepisów;
- **Pracodawca** nie ma możliwości zaspokojenia potrzeb kadrowych na lokalnym rynku pracy – **TEST RYNKU PRACY**; chyba że cudzoziemiec lub wykonywany przez niego zawód podlega zwolnieniom z testu rynku pracy – **PATRZ WYJĄTKI OPISANE WYŻEJ – PUNKT 3.II I III PROCEDURY (b)**
- **ROczne WYnAGRODZENIE BRUTTO** wynikające z miesięcznego lub rocznego wynagrodzenia, wskazane w umowie, nie jest niższe niż równowartość 150% kwoty przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w roku poprzedzającym zawarcie umowy ogłoszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie art. 20 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2017 r. poz. 1383, 1386 i 2120) (**obecnie jest to min. 6781,62 ZŁOTYCH**). (c)

IV. Odmowa udzielenia zezwolenia

- cudzoziemiec nie spełnia on wymogów udzielenia mu tego zezwolenia;
- obowiązuje wpis danych cudzoziemca do wykazu cudzoziemców, których pobyt jest na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej niepożądany, lub
- jego dane znajdują się w Systemie Informacyjnym Schengen do celów odmowy wjazdu (w wyjątkowych wypadkach można udzielić zezwolenia z uwzględnieniem interesów państwa Schengen które dokonało wpisu), lub
- wymagają tego względy obronności lub bezpieczeństwa państwa lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego lub zobowiązania wynikające z postanowień ratyfikowanych umów międzynarodowych obowiązujących Rzeczpospolitą Polską, lub
- w postępowaniu w sprawie udzielenia mu zezwolenia na pobyt czasowy:
 - złożył on wniosek zawierający nieprawdziwe dane osobowe lub fałszywe informacje lub dołączył do niego dokumenty zawierające takie dane lub informacje, lub
 - zeznał on nieprawdę lub zataił prawdę albo podrobił lub przerobił dokument w celu użycia go jako autentycznego lub takiego dokumentu używał jako autentycznego, lub
- podlegając obowiązkowi leczenia nie wyraża zgody na to leczenie, lub
- złożył wniosek podczas nielegalnego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub przebywa na tym terytorium nielegalnie, lub
- podmiot powierzający wykonywanie pracy lub podmiot zarządzający nim lub kontrolujący go:
 - został prawomocnie ukarany za wykroczenie, o którym mowa w art. 120 ust. 1¹ ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, i w ciągu 2 lat od ukarania został ponownie ukarany za podobne wykroczenie lub

¹ Patrz przypis numer 1

- został prawomocnie ukarany za wykroczenia, o których mowa w art. 120 ust. 3-5¹⁹ ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.
- udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy można odmówić (**przesłanka fakultatywna**), w razie niewykonania obowiązku, o którym mowa w art. 113 ustawy o cudzoziemcach (powiadomienie wojewody o ustaniu przyczyn uzasadniających pobyt w ciągu 15 dni roboczych), jeżeli wniosek o udzielenie kolejnego zezwolenia na pobyt czasowy cudzoziemiec złożył **PRZED UPŁYWEM 1 ROKU** od upływu okresu ważności poprzedzającego go zezwolenia albo od dnia, w którym decyzja o cofnięciu zezwolenia na pobyt czasowy stała się ostateczna.

V. Forma i treść decyzji

- treść decyzji (a): okres ważności zezwolenia, oznaczenie pracodawcy, stanowisko, na jakim cudzoziemiec ma wykonywać pracę; minimalne wynagrodzenie, które ma otrzymywać cudzoziemiec na danym stanowisku; minimalny wymiar czasu pracy; rodzaj umowy, na podstawie której cudzoziemiec ma wykonywać pracę.

VI. Okres pozwolenia

- równy określonymu umową okresowi zatrudnienia w zawodzie wymagającym wysokich kwalifikacji przedłużonym o 3 miesiące
- w przedziale 3 miesięcy – 3 lata

VII. Zmiany decyzji i pozwolenia

- Zezwolenie na pracę w zawodzie wymagającym wysokich kwalifikacji może być w każdym czasie, na wniosek cudzoziemca, zmienione przez wojewodę właściwego ze względu na miejsce aktualnego pobytu cudzoziemca, jeżeli cudzoziemiec zamierza:
 - rozpocząć wykonywanie pracy u innego podmiotu niż określony w zezwoleniu,
 - zamierza zmienić stanowisko lub
 - będzie otrzymywać niższe wynagrodzenie niż określone w zezwoleniu.
- **w okresie pierwszych 2 lat pobytu** cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na pracę w zawodzie wymagającym wysokich kwalifikacji (a):
 - cudzoziemiec **nie może** rozpocząć wykonywania pracy u innego podmiotu niż określony w zezwoleniu,
 - cudzoziemiec **nie może** zmienić stanowiska, na jakim jest zatrudniony,
 - cudzoziemcowi **nie można** wypłacać wynagrodzenia niższego niż określone w zezwoleniu

bez zmiany tego zezwolenia.

- zmiana zezwolenia na pracę w zawodzie wymagającym wysokich kwalifikacji nie jest wymagana w przypadku zmiany nazwy lub formy prawnej pracodawcy, a także w przypadku przejęcia zakładu pracy lub jego części przez inny podmiot.
- Odmowa zmiany zezwolenia na pracę w zawodzie wymagającym wysokich kwalifikacji:
 - okres, w którym cudzoziemiec pozostaje bez pracy:
 - przekracza 3 miesiące liczone od dnia utraty pracy do dnia złożenia przez cudzoziemca wniosku o zmianę zezwolenia ze względu na zmianę podmiotu powierzającego mu wykonywanie pracy lub
 - wystąpił więcej niż 2 razy w trakcie ważności zezwolenia, lub
 - cudzoziemiec nie powiadomił wojewody o utracie pracy w terminie 15 dni roboczych, lub
 - cudzoziemiec przestał spełniać warunki, o których mowa w **punkcie 4.III a PROCEDURY**, lub
 - podmiot, który będzie powierzał pracę cudzoziemcowi, nie spełnia warunków, o których mowa w **punkcie 4.III B i c PROCEDURY**
 - okres ważności zmienionego zezwolenia przekroczy 3 lata.

VIII. OBOWIĄZKI INFORMACYJNE

- Cudzoziemiec przebywający na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na pracę w zawodzie wymagającym wysokich kwalifikacji w terminie **15 DNI ROBOCZYCH** zawiadamia pisemnie o utracie pracy wojewodę, który udzielił tego zezwolenia lub, który orzekł w sprawie zezwolenia w I instancji.
- Jeżeli **w OKRESIE PIERWSZYCH 2 LAT POBYTU** cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na pracę w zawodzie wymagającym wysokich kwalifikacji zmieniły się określone w zezwoleniu warunki pracy, o których mowa w art. 137 pkt 4 ustawy o cudzoziemcach (minimalny wymiar czasu pracy oraz rodzaj umowy), cudzoziemiec w ciągu **15 DNI ROBOCZYCH** powiadamia o tej zmianie właściwego wojewodę (zmiana nie wymaga zmiany zezwolenia),
- Jeżeli **PO UPŁYWIE 2 LAT POBYTU** cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na pracę w zawodzie wymagającym wysokich kwalifikacji nastąpiła:
 - zmiana stanowiska,
 - wynagrodzenia na niższe lub
 - zmiana minimalnego wymiaru czasu pracy i rodzaju umowy (**oba na raz**),
 na podstawie której cudzoziemiec wykonuje pracę, cudzoziemiec w ciągu **15 DNI ROBOCZYCH** powiadamia o tej zmianie właściwego wojewodę (zmiana nie wymaga zmiany zezwolenia).

IX. COFNIECIE ZEZWOLENIA

- ustał cel pobytu, który był powodem udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy (a), lub
- cudzoziemiec przestał spełniać wymogi udzielenia mu zezwolenia na pobyt czasowy ze względu na deklarowany cel pobytu (b), lub
- wystąpiła przynajmniej jedna z następujących okoliczności:
 - obowiązuje wpis danych cudzoziemca do wykazu cudzoziemców, których pobyt jest na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej niepożądany
 - wymagają tego względy obronności lub bezpieczeństwa państwa lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego lub zobowiązania wynikające z postanowień ratyfikowanych umów międzynarodowych obowiązujących Rzeczpospolitą Polską, lub
 - w postępowaniu w sprawie udzielenia mu zezwolenia na pobyt czasowy:
 - złożył on wniosek zawierający nieprawdziwe dane osobowe lub fałszywe informacje lub dołączył do niego dokumenty zawierające takie dane lub informacje, lub
 - zeznał on nieprawdę lub zataił prawdę albo podrobił lub przerobił dokument w celu użycia go jako autentycznego lub takiego dokumentu używał jako autentycznego, lub
 - zalega z uiszczeniem podatków, z wyjątkiem przypadków gdy uzyskał przewidziane prawem zwolnienie, odroczenie, rozłożenie na raty zaległych płatności lub wstrzymanie w całości wykonania decyzji właściwego organu, lub
 - nie zwrócił kosztów związanych z wydaniem i wykonaniem decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, które zostały pokryte z budżetu państwa, lub
 - podlegając obowiązkowi leczenia nie wyraża zgody na to leczenie
- nie przestrzega ograniczenia w dostępie do rynku pracy, o którym mowa **w punkcie 4.VII a PROCEDURY**, lub
- warunków cofnięcia zezwolenia, o których mowa **w punkcie 4.IX a i b PROCEDURY** nie stosuje się, jeżeli **łącznie** spełnione są następujące warunki:
 - okres pozostawania cudzoziemca bez pracy nie przekroczył 3 miesięcy w okresie ważności zezwolenia na pracę w zawodzie wymagającym wysokich kwalifikacji,
 - okres pozostawania cudzoziemca bez pracy wystąpił nie więcej niż 2 razy w okresie ważności zezwolenia;

- cudzoziemiec wykaże, że dopełnił obowiązku powiadomienia wojewody w ciągu 15 dni roboczych o utracie pracy, lub że powiadomienie nie zostało doręczone wojewodzie z powodów niezależnych od cudzoziemca

5. Wymagane dokumenty

- wypełniony wniosek o udzielenie zgody na pobyt czasowy;
- wypełniony załącznik nr 1 i 2 do wniosku o pobyt czasowy;
- potwierdzenie wniesienia opłaty skarbowej od wniosku;
- potwierdzenie posiadania ubezpieczenia zdrowotnego lub potwierdzenie pokrycia kosztów leczenia przez ubezpieczyciela;
- umowa zawarta z pracodawcą na minimalny wymagany okres z warunkami wynagrodzenia spełniającymi wymogi ustawowe;
- potwierdzenie posiadania miejsca zamieszkania (umowa najmu lub inna forma umowy, dowodząca posiadania prawa do lokalu, w którym cudzoziemiec zamieszkuje);
- dokumenty potwierdzające posiadanie wysokich kwalifikacji – dyplom studiów wyższych, dokumenty potwierdzające 5. letnie doświadczenie zawodowe;
- informacja od starosty o braku możliwości zaspokojenia potrzeb pracodawcy na lokalnym rynku pracy, chyba że cudzoziemiec jest zwolniony z przedstawienia takiej informacji;
- kserokopia wszystkich stron paszportu oraz 4 zdjęcia paszportowe.

6. Forma załatwienia sprawy

- decyzja administracyjna, standardowo wydawana w ciągu minimum 60 dni
- formy:
 - odmowa wszczęcia, pozostawienie wniosku bez rozpoznania – forma zaskarżenia: wniosek o przywrócenie terminu, skarga na bezczynność organu (7 dni od stwierdzenia uchybień) + dopełnienie brakujących formalności;
 - decyzja pozytywna – wydanie zezwolenia
 - decyzja negatywna – odmowa wydania pozwolenia – forma zaskarżenia – odwołanie do Szefa Urzędu ds. Cudzoziemców (14 dni)

7. OPŁATA – za WYDANIE POZWOLENIA na POBYT CZASOWY OPŁATA SKARBOWA WYN7.

Terminy

- wniosek należy złożyć najpóźniej w ostatnim dniu legalnego pobytu w Polsce
- w przypadku złożenia wniosku w terminie i braku konieczności uzupełnienia braków formalnych wniosku cudzoziemiec otrzymuje stempel potwierdzający legalność jego pobytu – pobyt jest legalny od dnia złożenia wniosku do dnia wydania decyzji ostatecznej
- **ważne:** jeżeli cudzoziemiec przed złożeniem wniosku posiadał zezwolenia na pracę lub zezwolenie na pracę w zawodzie wymagającym wysokich kwalifikacji może kontynuować pracę po złożeniu wniosku, jeżeli nie posiadał wcześniej zezwolenia na pracę – podjąć ją będzie mógł dopiero po wydaniu decyzji.

8. Obowiązki związane z UTRATĄ PODSTAW POBYTU

- zaprzestanie spełniania warunków lub upływ terminu zezwolenia – wyjazd z Polski w ostatnim dniu legalnego pobytu. Jeżeli ważność zezwolenia nie jest jedyną podstawą pobytu wyjazd może nastąpić po upływie okresu pobytu przewidzianego prawem na innej podstawie (np. ruchu bezwizowego, wizy Schengen)

- w przypadku wydania decyzji odmownej lub cofnięcia zezwolenia – wyjazd musi nastąpić w ciągu 30 dni od zyskania przed te decyzje przymiotu ostateczności, a jeżeli decyzja stała się ostateczna wskutek oddalenia odwołania – 30 dni od dnia doręczenia tej decyzji.

Schemat postępowania

1. Złożenie wniosku o udzielenie zezwolenia na pobyt czasowy i pracę
 - a) wypełnienie wniosku, wniesienie opłat oraz załączenie wymaganych dokumentów
 - b) wypełnienie przez upoważnionego przedstawiciela pracodawcy załącznika nr 1 oraz wypełnienie przez cudzoziemca załącznika nr 2 do wniosku
 - c) załączenie informacji od starosty o braku możliwości zaspokojenia potrzeb na lokalnym rynku pracy, chyba że cudzoziemiec jest zwolniony
 - d) złożenie odcisków palców w urzędzie
2. wydanie decyzji przez urząd
3. wyrobienie karty pobytu

PODROZDZIAŁ V. PROCEDURA UZYSKIWANIA ZEZWOLENIA NA POBYT I PRACĘ KADRY MENEDŻERSKIEJ NIEPOSIADAJĄCYCH UDZIAŁÓW W SPÓŁKACH, KTÓRE ICH ZATRUDNIAJĄ

1. PODMIOTY OBJĘTE ZEZWOLENIEM USTAWOWYM (POBYT CZASOWY I PRACA – ART. 126 USTAWY O CUDZOZIEMCACH)

Obywatele państw trzecich, których celem pobytu jest wykonywanie pracy na terytorium RP, jako:

- członkowie zarządów spółek lub osób prawnych wpisanych do rejestru, których udziałów lub akcji cudzoziemiec nie posiada.
- prokurenci spółek lub osób prawnych wpisanych do rejestru, których udziałów lub akcji cudzoziemiec nie posiada..

2. PODMIOTY UPRAWNIONE DO PRACY W POLSCE I PEŁNIENIA FUNKCJI W ZARZĄDACH PODMIOTÓW WPISANYCH DO REJESTRU (WG. TYPU ODRĘBNYCH ZEZWOLEŃ POBYTOWYCH)

- wszystkie osoby wskazane w punkcie 1 Podrozdziału 1, z wyjątkiem:
 - menedżerów posiadających udziały w spółkach prawa handlowego, którymi zarządzają, lub w którym pełnią rolę prokurenta;
 - delegowanych wewnątrz przedsiębiorstwa – cudzoziemiec posiada zezwolenie na pobyt czasowy w związku z przeniesieniem wewnątrz przedsiębiorstwa (art. 139a ust. 1 ustawy o cudzoziemcach) – typ zezwolenia: zgoda wydana na wniosek jednostki przyjmującej z adnotacją ICT
 - osób posiadających wizę, o której mowa w art. 60 pkt 23 ustawy o cudzoziemcach (wiza wydana w celach humanitarnych, ze względu na interes Polski lub zobowiązania międzynarodowe), lub pobyt, o którym mowa w art. 181 ustawy o cudzoziemcach (pobyt krótkoterminowy)

3. ZWOLNIENIE Z UZYSKANIA ZEZWOLENIA NA PRACĘ DLA KADRY MENEDŻERSKIEJ BEZ UDZIAŁÓW

- I. Analogiczne jak w punkcie 2.I Podrozdziału I, z wyjątkiem akapitu dotyczącego pracy w oparciu o oświadczenie pracodawcy,
- II. Z obowiązku posiadania zezwolenia na pracę zwolnieni, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie przypadków, w których powierzenie wykonywania pracy cudzoziemcowi na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest dopuszczalne bez konieczności uzyskania zezwolenia na pracę z dnia 21 kwietnia 2015 r. (Dz.U. z 2015 r. poz. 588) są następujący cudzoziemcy:
 - duchowni – będący duchownymi, członkami zakonów lub innymi osobami, którzy wykonują pracę w związku z pełnioną funkcją religijną, w kościołach i związkach wyznaniowych oraz krajowych organizacjach międzykościelnych, których status uregulowany jest umową międzynarodową, przepisami o stosunku Państwa do kościoła lub innego związku wyznaniowego, lub które działają na podstawie wpisu do rejestru kościołów i innych związków wyznaniowych, ich osobach prawnych lub jednostkach organizacyjnych, a także którzy wykonują pracę w ramach pełnienia funkcji religijnej w innych podmiotach, na podstawie skierowania przez właściwy organ kościoła lub innego związku wyznaniowego albo jego osoby prawnej;
 - studenci – będący studentami studiów stacjonarnych odbywanych w Rzeczypospolitej Polskiej lub uczestnikami stacjonarnych studiów doktoranckich odbywanych w Rzeczypospolitej Polskiej (niezależnie od posiadania lub nieposiadania zezwolenia, o którym mowa w art. 144 ustawy o cudzoziemcach);
 - absolwenci – będący absolwentami polskich szkół ponadgimnazjalnych, stacjonarnych studiów wyższych lub stacjonarnych studiów doktoranckich na polskich uczelniach, w instytutach naukowych Polskiej Akademii Nauk lub instytutach badawczych działających na podstawie przepisów o instytutach badawczych (**STATUS ABSOLWENTA JEST WYSTARCZAJĄCY**);

- Turcy – uprawnionych na zasadach określonych w aktach prawnych wydanych przez organy powołane na mocy Układu ustanawiającego stowarzyszenie między Europejską Wspólnotą Gospodarczą a Turcją, podpisanego w Ankarze dnia 12 września 1963 r. (Dz.Urz. WE L 217 z 29.12.1964, str. 3685; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 11, t. 11, str. 10).

III. Uprawnienia niektórych cudzoziemców do uzyskania odstępstw od wymogów zezwolenia na pracę w zwykłym trybie na podstawie Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie określenia przypadków, w których zezwolenie na pracę cudzoziemca jest wydawane bez względu na szczegółowe warunki wydawania zezwoleń na pracę cudzoziemców z dnia 29 stycznia 2009 r. (Dz.U. Nr 16, poz. 85), tj. z dnia 30 grudnia 2014 r. (Dz.U. z 2015 r. poz. 97)

Wojewoda wydaje zezwolenie na pracę bez konieczności uzyskania informacji od starosty (**TEST RYNKU PRACY**), w przypadku:

- cudzoziemca upoważnionego do reprezentowania przedsiębiorcy zagranicznego w jego oddziale lub przedstawicielstwie znajdującym się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;

Wojewoda wydaje zezwolenie na pracę bez uwzględnienia warunków, o których mowa w art. 88c ust. 1-5 i 7 ustawy (ogólne warunki wydania zezwolenia na pracę) dla cudzoziemca:

- uprawnionego na zasadach określonych w aktach prawnych wydanych przez organy powołane na mocy Układu ustanawiającego stowarzyszenie między Europejską Wspólnotą Gospodarczą a Turcją, podpisanego w Ankarze dnia 12 września 1963 r. (Dz. Urz. WE L 217 z 29.12.1964, str. 3687; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 11, t. 11, str. 10).

IV. Ograniczenia czasowe przy wydawaniu przez **Wojewodę Małopolskiego** zezwoleń na pracę

Zezwolenie na pracę może być wydane na okres krótszy, niż wskazany we wniosku o wydanie zezwolenia na pracę, w przypadku, gdy wniosek:

- jest złożony przez podmiot prowadzący działalność gospodarczą, jeżeli od rozpoczęcia jej prowadzenia do dnia złożenia wniosku o wydanie zezwolenia na pracę nie upłynął okres dłuższy niż 1 rok;
- jest złożony przez pracodawcę, który ubiega się o wydanie zezwolenia dla cudzoziemca, któremu zamierza powierzyć wykonywanie pracy na podstawie umowy cywilnoprawnej;
- dotyczy cudzoziemca pełniącego funkcję w zarządzie podmiotu, który na dzień złożenia wniosku nie spełnia wymogów określonych w art. 88c ust. 4. pkt 1 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (obowiązek generowania dochodu nie niższego niż 12-krotność aktualnego w dniu złożenia wniosku przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w województwie, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie art. 30 ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1995 r. o niektórych formach popierania budownictwa mieszkaniowego, oraz zatrudnia na czas nieokreślony i w pełnym wymiarze czasu pracy przez okres co najmniej roku poprzedzającego złożenie wniosku co najmniej dwóch pracowników, którzy nie podlegają obowiązkowi posiadania zezwolenia na pracę), ale wykaże posiadanie środków, lub prowadzenie działań pozwalających na spełnienie w przyszłości tych warunków, w szczególności przez prowadzenie działalności przyczyniającej się do wzrostu inwestycji, transferu technologii, wprowadzania korzystnych innowacji lub tworzenia miejsc pracy.

Okres, na który wydawane jest zezwolenie w przypadkach wskazanych powyżej **wynosi maksymalnie 12 miesięcy**.

Ograniczeń powyższych nie stosuje się, gdy wniosek dotyczy:

- cudzoziemca, pełniącego funkcję w zarządzie osoby prawnej, o którym mowa w art. 88e ust. 2 ustawy (na dzień złożenia wniosku zatrudnia powyżej 25 osób);
- cudzoziemca, o którym mowa w art. 88c ust. 8 pkt 1 i 2 ustawy (w okresie 3 lat poprzedzających złożenie wniosku o wydanie zezwolenia na pracę ukończył uczelnię z siedzibą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej albo innego państwa Europejskiego Obszaru Gospodarczego lub Konfederacji Szwajcarskiej albo jest uczestnikiem studiów doktoranckich odbywanych w Rzeczypospolitej Polskiej lub przez 3 lata poprzedzające złożenie wniosku o wydanie zezwolenia na pracę przebywał legalnie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej a pobyt był nieprzerwany w rozumieniu art. 195 ust. 4 ustawy o cudzoziemcach)

4. Procedura uzyskiwania zezwolenia na pracę w trybie zwykłym dla kadry menedżerskiej

I. Ogólne warunki uzyskiwania pozwolenia na pracę – kategorie pracodawców

Cudzoziemiec, który nie mieści się w kategoriach osób zwolnionych z posiadania zezwolenia na pracę musi jej posiadać ilekroć:

- w związku z pełnieniem funkcji w zarządzie osoby prawnej wpisanej do rejestru przedsiębiorców lub będącej spółką kapitałową w organizacji albo w związku z prowadzeniem spraw spółki komandytowej lub komandytowo-akcyjnej jako komplementariusz, albo w związku z udzieleniem mu prokury przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres przekraczający łącznie 6 miesięcy w ciągu kolejnych 12 miesięcy;
- wykonuje pracę u pracodawcy zagranicznego i jest delegowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na okres przekraczający 30 dni w roku kalendarzowym do oddziału lub zakładu podmiotu zagranicznego albo podmiotu powiązanego z pracodawcą zagranicznym;
- wykonuje pracę u pracodawcy zagranicznego, nieposiadającego oddziału, zakładu lub innej formy zorganizowanej działalności na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i jest delegowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w celu realizacji usługi o charakterze tymczasowym i okazjonalnym (usługa eksportowa);
- wykonuje pracę u pracodawcy zagranicznego i jest delegowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na okres przekraczający 30 dni w ciągu kolejnych 6 miesięcy w innym celu niż wskazany wyżej.

II. Warunki wydania zezwolenia na pracę

- patrz punkt 3.II Podrozdziału I.

III. Okres wydania zezwolenia

- patrz punkt 3.III Podrozdziału I.

IV. Treść zezwolenia i przypadki, gdy wymagana jest jego zmiana

- patrz punkt 3.IV Podrozdziału I.

V. Wygaśnięcie i ważność zezwolenia na pracę lub pozwolenia na pracę

- patrz punkt 3.V Podrozdziału I.

VI. Obowiązki pracodawcy, od którego wymagane jest zezwolenie

- patrz punkt 3.VI Podrozdziału I

VII. Odmowa udzielenia zezwolenia na pracę

- patrz punkt 3.VII Podrozdziału I.

VIII. Podstawy uchylecia zezwolenia na pracę

- patrz punkt 3.VIII Podrozdziału I.

IX. Wygaśnięcie zezwolenia na pracę

- patrz punkt 3.IX Podrozdziału I

X. Forma załatwienia sprawy

- patrz punkt 3.X Podrozdziału I
- opłata – **PATRZ ZAŁĄCZNIK NR 3 DO PROCEDURY, OPISANEJ W PODROZDZIALE I**

5. PROCEDURA UZYSKIWANIA ZEZWOLENIE NA PRACĘ W TRYBIE POSTĘPOWANIA O ZEZWOLENIE NA POBYT CZASOWY I PRACĘ DLA KADRY MENEDŻERSKIEJ BEZ UDZIAŁÓW – ART. 126 USTAWY O CUDZOZIEMCACH

I. Założenia ogólne postępowania

- zezwolenie wydawane jest w jednolitym postępowaniu wszczętym przez cudzoziemca i na jego wniosek – pracodawca w tym postępowaniu wypełnia załącznik nr 1 do wniosku o pobyt czasowy i pracę.
- **TEST RYNKU PRACY NIE OBOWIĄDUJE W POSTĘPOWANIU PROWADZONYM W TYM TRYBIE**

II. Odmowa wszczęcia postępowania o udzielenie zgody na pobyt czasowy i pracę

- cudzoziemiec posiada zezwolenie na pobyt stały lub zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego UE lub
- przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie wizy Schengen upoważniającej tylko do wjazdu na to terytorium wydanej w celu, o którym mowa w art. 60 ust. 1 pkt 23 ustawy o cudzoziemcach (wjazd humanitarny, ze względu na interes państwa lub zobowiązania międzynarodowe) lub
- przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy, udzielonego w przypadkach, o których mowa w art. 181 ust. 1 (pobyt krótkotrwały), lub
- przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zgody na pobyt tolerowany lub zgody na pobyt ze względów humanitarnych albo w związku z udzieleniem mu azylu, ochrony uzupełniającej lub ochrony czasowej lub nadaniem mu statusu uchodźcy w Rzeczypospolitej Polskiej (**PRZYPADKI OCHRONY MIĘDZYNARODOWEJ**), lub
- ubiega się o udzielenie ochrony międzynarodowej lub o udzielenie azylu, lub
- jest zatrzymany, umieszczony w strzeżonym ośrodku lub w areszcie dla cudzoziemców lub stosuje się wobec niego środek zapobiegawczy w postaci zakazu opuszczania kraju, lub
- odbywa karę pozbawienia wolności lub jest tymczasowo aresztowany, lub
- przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej po tym, jak został zobowiązany do powrotu, i nie upłynął jeszcze termin dobrowolnego powrotu określony w decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, także w przypadku przedłużenia tego terminu, lub
- jest obowiązany opuścić terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w przypadkach, o których mowa w art. 299 ust. 6 ustawy o cudzoziemcach (30. dniowy termin na opuszczenie kraju w przypadku decyzji odmownych lub cofających zezwolenia)
- przebywa poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej.
- przy składaniu wniosku o udzielenie zezwolenia albo w terminie, o którym mowa w art. 106 ust. 5 ustawy o cudzoziemcach (7 dni od wezwania przez wojewodę) nie złożył odcisków linii papilarnych w celu wydania karty pobytu.

III. Warunki udzielenia zezwolenia

- cudzoziemiec posiada:
 - ubezpieczenie zdrowotne lub potwierdzenie pokrycia przez ubezpieczyciela kosztów leczenia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
 - źródło stabilnego i regularnego dochodu wystarczającego na pokrycie kosztów utrzymania siebie i członków rodziny pozostających na jego utrzymaniu; wyższe niż wysokość dochodu uprawniającego do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej określonych w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2017 r. poz. 1769 i 1985), w odniesieniu do cudzoziemca oraz każdego członka rodziny pozostającego na jego utrzymaniu (odpowiednio 701 zł i 529 zł)
 - na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej miejsce zamieszkania;
 - posiada kwalifikacje lub zezwolenie na wykonywanie określonej działalności ilekroć przepisy wymagają posiadania dodatkowych uprawnień;
- podmiot powierzający wykonywanie pracy w roku podatkowym poprzedzającym złożenie wniosku o udzielenie cudzoziemcowi zezwolenia na pobyt czasowy w celu pełnienia funkcji w zarządzie osoby

prawnej lub wykonywania prokury **osiągnął DOCHÓD** nie niższy niż 12-krotność przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w gospodarce narodowej w województwie, w którym podmiot ten ma siedzibę lub miejsce zamieszkania, w roku poprzedzającym złożenie wniosku, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie art. 30 ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1995 r. o niektórych formach popierania budownictwa mieszkaniowego (**obecnie 56 189,40 ZŁOTYCH**), lub **ZATRUDNIA NA CZAS NIEOKREŚLONY I W PEŁNYM WYMIARZE CZASU PRACY CO NAJMNIEJ PRZEZ OKRES 1 ROKU POPRZEDZAJĄCEGO ZŁOŻENIE WNIOSKU CO NAJMNIEJ 2 PRACOWNIKÓW BĘDĄCYCH OBYWATELAMI POLSKIMI LUB CUDZOZIEMCAMI**, o których mowa w art. 87 ust. 1 pkt 1-9 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (status uchodźcy, ochrona uzupełniająca, pobyt stały, pobyt rezydenta UE, pobyt ze względów humanitarnych, zgoda na pobyt tolerowany, ochrona czasowa, zaświadczenie o byciu w procedurze udzielania ochrony międzynarodowej przez > 6 miesięcy, obywatel UE, obywatel EOG, obywatel innego państwa korzystającego ze swobody przepływu osób – nie dotyczy członków rodzin tych obywateli) lub wykaże, że **POSIADA ŚRODKI** pozwalające na spełnienie w przyszłości tych warunków lub **PROWADZI DZIAŁANIA** pozwalające na spełnienie w przyszłości tych warunków, w szczególności **PRZYCZYNIAJĄCE SIĘ DO WZROSTU INWESTYCJI, TRANSFERU TECHNOLOGII, WPROWADZANIA KORZYSTNYCH INNOWACJI LUB TWORZENIA MIEJSC PRACY**

IV. Odmowa udzielenia zezwolenia

- cudzoziemiec nie spełnia on wymogów udzielenia mu tego zezwolenia;
- obowiązuje wpis danych cudzoziemca do wykazu cudzoziemców, których pobyt jest na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej niepożądany, lub
- jego dane znajdują się w Systemie Informacyjnym Schengen do celów odmowy wjazdu (w wyjątkowych wypadkach można udzielić zezwolenia z uwzględnieniem interesów państwa Schengen które dokonało wpisu), lub
- wymagają tego względy obronności lub bezpieczeństwa państwa lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego lub zobowiązania wynikające z postanowień ratyfikowanych umów międzynarodowych obowiązujących Rzeczpospolitą Polską, lub
- w postępowaniu w sprawie udzielenia mu zezwolenia na pobyt czasowy:
 - złożył on wniosek zawierający nieprawdziwe dane osobowe lub fałszywe informacje lub dołączył do niego dokumenty zawierające takie dane lub informacje, lub
 - zeznał on nieprawdę lub zataił prawdę albo podrobił lub przerobił dokument w celu użycia go jako autentycznego lub takiego dokumentu używał jako autentycznego, lub
- zalega z uiszczeniem podatków, z wyjątkiem przypadków gdy uzyskał przewidziane prawem zwolnienie, odroczenie, rozłożenie na raty zaległych płatności lub wstrzymanie w całości wykonania decyzji właściwego organu, lub
- nie zwrócił kosztów związanych z wydaniem i wykonaniem decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, które zostały pokryte z budżetu państwa, lub
- podlegając obowiązkowi leczenia nie wyraża zgody na to leczenie, lub
- złożył wniosek podczas nielegalnego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub przebywa na tym terytorium nielegalnie, lub
- podmiot powierzający wykonywanie pracy lub podmiot zarządzający nim lub kontrolujący go:
 - został prawomocnie ukarany za wykroczenie, o którym mowa w art. 120 ust. 1 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, i w ciągu 2 lat od ukarania został ponownie ukarany za podobne wykroczenie lub
 - został prawomocnie ukarany za wykroczenia, o których mowa w art. 120 ust. 3-5 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy¹, lub
 - jest osobą fizyczną skazaną prawomocnym wyrokiem za przestępstwo, o którym mowa w art. 218-221 ustawy kodeks karny², lub

¹ Patrz przypis numer 1.

² Patrz przypis numer 3.

- jest osobą fizyczną skazaną prawomocnym wyrokiem za przestępstwo, o którym mowa w art. 270-275 kodeksu karnego, popełnione w związku z postępowaniem w sprawie wydania zezwolenia na pracę¹, lub
- jest osobą fizyczną skazaną prawomocnym wyrokiem za przestępstwo, o którym mowa w art. 9 lub art. 10 ustawy z dnia 15 czerwca 2012 r. o skutkach powierzania wykonywania pracy cudzoziemcom przebywającym wbrew przepisom na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej², lub
- został prawomocnie ukarany za wykroczenie, o którym mowa w art. 11 ustawy z dnia 15 czerwca 2012 r. o skutkach powierzania wykonywania pracy cudzoziemcom przebywającym wbrew przepisom na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- cudzoziemiec:
 - nie posiada formalnych kwalifikacji lub nie spełnia innych warunków, które są wymagane, w przypadku zamiaru powierzenia mu wykonywania pracy w zawodzie regulowanym w rozumieniu art. 5 pkt 4 ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej (Dz.U. z 2016 r. poz. 65), lub
 - został skazany prawomocnym wyrokiem za przestępstwo, o którym mowa w art. 270-275 kodeksu karnego, popełnione w związku z postępowaniem w sprawie wydania zezwolenia na pracę lub udzielenia mu zezwolenia na pobyt czasowy i pracę, lub
 - posiada prawomocny zakaz pełnienia funkcji, w związku z faktem, że orzeczono wobec niego środek karny w postaci zakazu pełnienia funkcji w organach zarządzających spółek lub osób prawnych.
- Udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy i pracę dla kadry menedżerskiej **można odmówić (przesłanka fakultatywna)**, jeżeli podmiot powierzający wykonywanie pracy cudzoziemcowi nie posiada środków finansowych ani źródeł dochodu niezbędnych do pokrycia zobowiązań wynikających z powierzenia pracy cudzoziemcowi lub nie prowadzi rzeczywistej działalności gospodarczej, rolniczej lub statutowej uzasadniającej powierzenie pracy cudzoziemcowi w danym okresie, w szczególności zawiesił działalność lub został wykreślony z właściwego rejestru lub jego działalność jest w okresie likwidacji.

V. Forma i treść decyzji

- treść decyzji (a): okres ważności zezwolenia, oznaczenie pracodawcy; stanowisko, na jakim cudzoziemiec ma wykonywać pracę;

VI. Okres zezwolenia

- niezbędny do realizacji celu pobytu, nie krótszy niż okres wydanego zezwolenia na pracę
- w przedziale 3 miesiące – 3 lata z ograniczeniami wynikającymi z Rozporządzenia Wojewody (**PATRZ PUNKT 3.IV PROCEDURY**)

¹ Patrz przypis numer 4.

² Ustawa z dnia 15 czerwca 2012 r. o skutkach powierzania wykonywania pracy cudzoziemcom przebywającym wbrew przepisom na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej:

Art. 9

1. Kto powierza, w tym samym czasie, wykonywanie pracy wielu cudzoziemcom przebywającym bez ważnego dokumentu uprawniającego do pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, podlega grzywnie albo karze ograniczenia wolności.

2. Tej samej karze podlega, kto powierza wykonywanie pracy małoletniemu cudzoziemcowi przebywającemu bez ważnego dokumentu uprawniającego do pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

3. Karze określonej w ust. 1 podlega, kto w związku prowadzoną działalnością gospodarczą uporczywie powierza wykonywanie pracy cudzoziemcowi przebywającemu bez ważnego dokumentu uprawniającego do pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 10

1. Kto powierza wykonywanie pracy cudzoziemcowi przebywającemu bez ważnego dokumentu uprawniającego do pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w warunkach szczególnego wykorzystania, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

2. Tej samej karze podlega, kto powierza wykonywanie pracy cudzoziemcowi przebywającemu bez ważnego dokumentu uprawniającego do pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, będącemu pokrzywdzonym przestępstwem określonym w art. 189a § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny.

3. Przez warunki szczególnego wykorzystania, o których mowa w ust. 1, rozumie się warunki pracy osoby lub osób, którym powierzono wykonywanie pracy z naruszeniem prawa, uchybiające godności człowieka i rażąco odmiennie, w szczególności ze względu na płeć, w porównaniu z warunkami pracy osób, którym powierzono wykonywanie pracy zgodnie z prawem, wpływające zwłaszcza na zdrowie lub bezpieczeństwo osób wykonujących pracę.

Art. 11

1. Kto uporczywie powierza wykonywanie pracy cudzoziemcowi przebywającemu bez ważnego dokumentu uprawniającego do pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w przypadku gdy praca ta nie ma związku z prowadzoną przez powierzającego wykonywanie pracy działalnością gospodarczą, podlega karze grzywny do 10 000 zł.

2. Podżeganie i pomocnictwo do czynu, o którym mowa w ust. 1, są karalne

VII. OBOWIĄZKI INFORMACYJNE

- Cudzoziemiec, któremu udzielono zezwolenia na pobyt czasowy, zawiadamia wojewodę, który udzielił tego zezwolenia, **w terminie 15 dni roboczych**, o ustaniu przyczyny udzielenia zezwolenia, pod rygorem odmowy udzielenia kolejnego zezwolenia na pobyt czasowy, jeżeli wniosek o jego udzielenie złożony przed upływem 1 roku od upływu okresu ważności poprzedzającego go zezwolenia albo od dnia, w którym decyzja o cofnięciu zezwolenia na pobyt czasowy stała się ostateczna.
- Cudzoziemiec przebywający na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy i pracę jako członek Zarządu osoby prawnej lub prokurent zawiadamia pisemnie wojewodę, który udzielił tego zezwolenia, **w terminie 15 dni roboczych**, o utracie pracy lub zwolnieniu z funkcji, odwołaniu prokury u podmiotu powierzającego wykonywanie pracy, wymienionego w zezwoleniu (a).

VIII. COFNIĘCIE ZEZWOLENIA

- ustał cel pobytu, który był powodem udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy, lub
- cudzoziemiec przestał spełniać wymogi udzielenia mu zezwolenia na pobyt czasowy ze względu na deklarowany cel pobytu, lub
- wystąpiła przynajmniej jedna z następujących okoliczności:
 - obowiązuje wpis danych cudzoziemca do wykazu cudzoziemców, których pobyt jest na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej niepożądany
 - wymagają tego względy obronności lub bezpieczeństwa państwa lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego lub zobowiązania wynikające z postanowień ratyfikowanych umów międzynarodowych obowiązujących Rzeczpospolitą Polską, lub
 - w postępowaniu w sprawie udzielenia mu zezwolenia na pobyt czasowy:
 - złożył on wniosek zawierający nieprawdziwe dane osobowe lub fałszywe informacje lub dołączył do niego dokumenty zawierające takie dane lub informacje, lub
 - zeznał on nieprawdę lub zataił prawdę albo podrobił lub przerobił dokument w celu użycia go jako autentycznego lub takiego dokumentu używał jako autentycznego, lub
 - zalega z uiszczeniem podatków, z wyjątkiem przypadków gdy uzyskał przewidziane prawem zwolnienie, odroczenie, rozłożenie na raty zaległych płatności lub wstrzymanie w całości wykonania decyzji właściwego organu, lub
 - nie zwrócił kosztów związanych z wydaniem i wykonaniem decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, które zostały pokryte z budżetu państwa, lub
 - podlegając obowiązkowi leczenia nie wyraża zgody na to leczenie
- udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy można odmówić (**przesłanka fakultatywna**), w razie niewykonania obowiązku, o którym mowa w art. 113 ustawy o cudzoziemcach (powiadomienie wojewody o ustaniu przyczyn uzasadniających pobyt w ciągu 15 dni roboczych – **patrz punkt 5.VII.a procedury**), jeżeli wniosek o udzielenie kolejnego zezwolenia na pobyt czasowy cudzoziemiec złożył **przed upływem 1 roku** od upływu okresu ważności poprzedzającego go zezwolenia albo od dnia, w którym decyzja o cofnięciu zezwolenia na pobyt czasowy stała się ostateczna.

6. Wymagane dokumenty

- wypełniony wniosek o udzielenie zgody na pobyt czasowy;
- wypełniony załącznik nr 1 do wniosku o pobyt czasowy;
- potwierdzenie wniesienia opłaty skarbowej od wniosku;
- potwierdzenie posiadania ubezpieczenia zdrowotnego lub potwierdzenie pokrycia kosztów leczenia przez ubezpieczyciela;
- potwierdzenie posiadania środków utrzymania (może być w postaci zawartej umowy o pracę lub umowy cywilnoprawnej, lub akt powołania na funkcję, lub poprzez wydruk z konta, dowodzący regularnych wpływów środków pieniężnych na konto)
- potwierdzenie posiadania miejsca zamieszkania (umowa najmu lub inna forma umowy, dowodząca posiadania prawa do lokalu, w którym cudzoziemiec zamieszkuje);

- umowa o pracę zawarta z pracodawcą, lub umowa cywilnoprawna zawarta z pracodawcą, lub akt powołania na funkcję, potwierdzenie udzielenia prokury;
- wypis z rejestru dla osoby prawnej powierzającej pracę;
- dokumenty potwierdzające kryterium dochodowe dla osoby prawnej lub kryterium zatrudnienia, lub dokumenty związane z inwestycjami – formularz CIT, inne zeznania podatkowe, sprawozdania finansowe osoby prawnej, wyciągi z rachunków bankowych osoby prawnej.
- kserokopia wszystkich stron paszportu oraz 4 zdjęcia paszportowe.

7. Forma załatwienia sprawy

- decyzja administracyjna, standardowo wydawana w ciągu minimum 60 dni.
- formy:
 - odmowa wszczęcia, pozostawienie wniosku bez rozpoznania – forma zaskarżenia: wniosek o przywrócenie terminu, skarga na bezczynność organu (7 dni od stwierdzenia uchybień) + dopełnienie brakujących formalności;
 - decyzja pozytywna – wydanie zezwolenia
 - decyzja negatywna – odmowa wydania pozwolenia – forma zaskarżenia – odwołanie do Szefa Urzędu ds. Cudzoziemców (14 dni)
- opłata – za wydanie pozwolenia na pobyt czasowy opłata skarbową wynosi 440 złotych

8. Terminy

- wniosek należy złożyć najpóźniej w ostatnim dniu legalnego pobytu w Polsce
 - w przypadku złożenia wniosku w terminie i braku konieczności uzupełnienia braków formalnych wniosku cudzoziemiec otrzymuje stempel potwierdzający legalność jego pobytu – pobyt jest legalny od dnia złożenia wniosku do dnia wydania decyzji ostatecznej
 - **ważne:** jeżeli cudzoziemiec przed złożeniem wniosku posiadał zezwolenia na pracę może kontynuować pracę po złożeniu wniosku, jeżeli nie posiadał wcześniej zezwolenia na pracę – podjąć ją będzie mógł dopiero po wydaniu decyzji.

9. Obowiązki związane z utratą podstaw pobytu

- zaprzestanie spełniania warunków lub upływ terminu zezwolenia – wyjazd z Polski w ostatnim dniu legalnego pobytu. Jeżeli ważność zezwolenia nie jest jedyną podstawą pobytu wyjazd może nastąpić po upływie okresu pobytu przewidzianego prawem na innej podstawie (np. ruchu bezwizowego, wiza Schengen)
- w przypadku wydania decyzji odmownej lub cofnięcia zezwolenia – wyjazd musi nastąpić w ciągu 30 dni od zyskania przed tą decyzją przymiotu ostateczności, a jeżeli decyzja stała się ostateczna wskutek oddalenia odwołania – 30 dni od dnia doręczenia tej decyzji.

Schemat postępowania

1. Wydanie pozwolenia na pobyt czasowy osobom zwolnionym z posiadania zezwolenia na pracę.
2. Złożenie wniosku o udzielenie zezwolenia na pobyt czasowy i pracę w związku z pełnieniem funkcji w zarządzie osób prawnych lub wykonywaniem prokury:
 - a) wypełnienie wniosku, wniesienie opłat oraz załączenie wymaganych dokumentów
 - b) wypełnienie przez upoważnionego przedstawiciela pracodawcy załącznika nr 1 do wniosku
 - c) złożenie odcisków palców w urzędzie
3. wydanie decyzji przez urząd
4. wyrobienie karty pobytu

PODROZDZIAŁ VI. PROCEDURA UZYSKIWANIA ZEZWOLENIA NA POBYT**I PROWADZENIE DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ W POLSCE, W TYM JAKO KADRA MENEDŻERSKA SPÓLEK, KTÓRYCH UDZIAŁY CUDZOZIEMCY POSIADAJĄ****1. PODMIOTY OBJĘTE ZEZWOLENIEM USTAWOWYM (POBYT CZASOWY I DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA (ART. 142 USTAWY O CUDZOZIEMCACH))**

- Obywatele państw trzecich, których głównym celem pobytu jest prowadzenie działalności gospodarczej na terytorium RP w formie dozwolonej przez prawo i w skali wymaganej przez przepisy.
- Obywatele państw trzecich, których celem jest wykonywanie pracy poprzez pełnienie funkcji w zarządzie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością lub spółki akcyjnej, którą utworzył lub której udziały lub akcje objął lub nabył, lub prowadzenie spraw spółki komandytowej lub komandytowo-akcyjnej przez komplementariusza, lub działanie w charakterze prokurenta

2. PODMIOTY UPRAWNIONE DO PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ W POLSCE ORAZ FORMA TAKIEJ DZIAŁALNOŚCI

- Osoby zagraniczne mogą podejmować i wykonywać działalność gospodarczą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na zasadach określonych w ustawie z dnia 6 marca 2018 roku o zasadach uczestnictwa przedsiębiorców zagranicznych i innych osób zagranicznych w obrocie gospodarczym na terytorium RP (Dz. U. z 2018, poz. 649).
- Osoby zagraniczne będące przedsiębiorcami mogą tworzyć w Rzeczypospolitej Polskiej oddziały, przedstawicielstwa lub czasowo oferować lub świadczyć usługę, na zasadach określonych w wyżej wskazanej ustawie.
- **DEFINICJA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ** – zorganizowana działalność zarobkowa, wykonywana we własnym imieniu i w sposób ciągły.
- **OSOBA ZAGRANICZNA**
 - osoba fizyczną nieposiadającą obywatelstwa polskiego,
 - osoba prawna z siedzibą za granicą,
 - jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną posiadającą zdolność prawną, z siedzibą za granicą.
- **PRZEDSIĘBIORCA ZAGRANICZNY**
 - osoba zagraniczna wykonującą działalność gospodarczą za granicą oraz
 - obywatel polski wykonujący działalność gospodarczą za granicą.
- **FORMY DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ**
 - osobista, indywidualna działalność gospodarcza – podlega ujawnieniu w Centralnej Ewidencji i Informacji Gospodarczej poprzez wpis firmy do rejestru (CEIDG) – indywidualną działalność gospodarczą wykonuje się pod firmą (nazwa działalności gospodarczej);
 - spółka cywilna – umowa między dwoma lub większą liczbą przedsiębiorców indywidualnych, prowadzących działalność gospodarczą osobistą – podlega ujawnieniu w CEIDG pod nazwą spółki cywilnej;
 - spółka osobowa lub kapitałowa: jawna, partnerska, komandytowa, komandytowo-akcyjna, z ograniczoną odpowiedzialnością lub akcyjna – podlegają rejestracji przez Sąd w Krajowym Rejestrze Sądowym pod nazwą spółki;
 - stowarzyszenie, fundacja, związek zawodowy, zakład opieki zdrowotnej, inny podmiot (np. związek sportowy) prowadzące działalność gospodarczą – podlegają rejestracji przez Sąd w Krajowym Rejestrze Sądowym pod nazwą własną i w wybranej formie prawnej;
 - kościół lub związek wyznaniowy prowadzący działalność gospodarczą – podlega rejestracji przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w spisie kościołów oraz związków wyznaniowych. Rejestracja jest procedurą administracyjną wymagającą zgody na utworzenie.
 - oddział lub zakład spółki zagranicznej lub oddział spółki europejskiej – podlega rejestracji przez Sąd w Krajowym Rejestrze Sądowym pod nazwą oddziału.

A. DZIAŁALNOŚĆ BEZ OGRANICZEŃ – W FORMIE INDYWIDUALNEJ LUB W FORMIE SPÓŁKI OSOBOWEJ LUB KAPITAŁOWEJ

- osoby zagraniczne z państw członkowskich UE;
- obywatele Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej;
- członkowie rodziny obywateli Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej posiadający zezwolenie na pobyt czasowy (małżonkowie, małoletnie dzieci pozostające na ich utrzymaniu);
- osoby zagraniczne z innych państw trzecich, które:
 - posiadają w Rzeczypospolitej Polskiej:
 - zezwolenie na pobyt stały,
 - zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej,
 - zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 144 (studenci oraz uczestnicy kursów językowych przygotowujących do studiów), art. 159 ust. 1 (przebywający lub przybywający do Polski w związku z łączeniem rodzin) lub art. 186 ust. 1 pkt 3 i 4 ustawy o cudzoziemcach (cudzoziemcy posiadający status rezydenta UE w innym państwie członkowskim i przybywający do Polski prowadzić działalność zarobkową, studiować lub szkolić się lub posiadający inne zasadne cele pobytowe oraz członkowie ich rodzin) (a)
 - status uchodźcy,
 - ochronę uzupełniającą
 - zgodę na pobyt ze względów humanitarnych lub zgodę na pobyt tolerowany,
 - zezwolenie na pobyt czasowy i pozostają w związku małżeńskim zawartym z obywatelem polskim zamieszkałym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (b),
 - zezwolenie na pobyt czasowy w celu wykonywania działalności gospodarczej, udzielone ze względu na kontynuowanie prowadzonej już działalności gospodarczej na podstawie wpisu do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (tzw. stare zezwolenia)
 - członek rodziny, w rozumieniu art. 159 ust. 3 ustawy o cudzoziemcach (małżonkowie, małoletnie dzieci pozostające na utrzymaniu obywateli polskich i cudzoziemców uprawnionych do łączenia z rodziną – patrz **PROCEDURA – POBYT CZASOWY W ZWIĄZKU Z POŁĄCZENIEM Z RODZINĄ – STR. 122**) posiadający zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z zamierzonym przyjazdem na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub przebywaniem na tym terytorium w celu połączenia z rodziną, może podejmować i wykonywać działalność gospodarczą w takim samym zakresie jak cudzoziemcy, którzy posiadają zezwolenie na pobyt czasowy i wykonują działalność gospodarczą na podstawie wpisu do ewidencji działalności gospodarczej dokonanego na zasadzie wzajemności;
 - korzystają w Rzeczypospolitej Polskiej z ochrony czasowej,
 - posiadają ważną Kartę Polaka,
 - są członkami rodziny, w rozumieniu art. 2 pkt 4 ustawy z dnia 14 lipca 2006 r. o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobytku oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin, dołączającymi do obywateli państw członkowskich UE, lub przebywającymi z nimi (małżonkowie, bezpośredni zstępni obywatela UE lub jego małżonka w wieku do 21 lat pozostający na ich utrzymaniu, bezpośredni wstępni obywatela UE lub jego małżonka, pozostający na jego utrzymaniu),
 - przebywają na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie art. 108 ust. 1 pkt 2 (złożenie w terminie prawidłowego wniosku o pobyt czasowy) lub art. 206 ust. 1 pkt 2 ustawy o cudzoziemcach (złożenie w terminie prawidłowego wniosku o pobyt stały) lub na podstawie umieszczonego w dokumencie podróży odcisku stempla, który potwierdza złożenie wniosku o udzielenie zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej, jeżeli bezpośrednio przed złożeniem wniosku byli uprawnieni do podejmowania i wykonywania działalności gospodarczej na podstawie **PUNKTU 2A.a I B PROCEDURY**
 - osoby zagraniczne obywatele Turcji, podejmujące działalność gospodarczą na podstawie art. 41 ust. 1 Protokołu dodatkowego do Układu ustanawiającego stowarzyszenie między Europejską Wspólnotą Gospodarczą a Turcją oraz członkowie ich rodzin posiadający

zezwolenie na pobyt czasowy (małżonkowie, małoletnie dzieci pozostające na ich utrzymaniu)

- inni cudzoziemcy mogą być uprawnieni do prowadzenia działalności bez ograniczeń na zasadzie wzajemności – wzajemność określana jest na podstawie zawartych umów dwustronnych lub wielostronnych. W przypadku wątpliwości należy zwrócić się z zapytaniem do Ministerstwa Spraw Zagranicznych, które jest zobowiązane udzielić wiążącej odpowiedzi w zakresie uprawnień cudzoziemców do prowadzenia działalności gospodarczej w określonej formie na terytorium RP. Informacja taka winna być udzielona w ciągu 30 dni od złożenia wniosku.

B. Działalność z ograniczeniami – w formie: spółki: komandytowej, komandytowo-akcyjnej, z ograniczoną odpowiedzialnością i akcyjnej, a także poprzez przystępowanie do takich spółek oraz obejmowania bądź nabywania ich udziałów lub akcji

- wszyscy cudzoziemcy – obywatele państw trzecich, nie spełniający kryteriów ustalonych w punkcie 2A.

C. Uregulowania odrębne w zakresie działalności osób zagranicznych

- ustawodawca w art. 12 ustawy o zasadach uczestnictwa przedsiębiorców zagranicznych i innych osób zagranicznych w obrocie gospodarczym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wyłączył szereg form działalności spod działania przepisów tej ustawy. W związku z tym zasad uczestnictwa osób zagranicznych w wykonywaniu tego rodzaju specyficznej działalności należy szukać w ustawach szczególnych, regulujących takie formy działalności.
- Dotyczy to między innymi takiej działalności jak:
 - przewóz osób i towarów oraz spedycja drogową i ruch kolejowy, a także ruch lotniczy (w tym praca portów lotniczych),
 - działalności notariuszy, komorników sądowych, biegłych rewidentów,
 - działalności dziennikarskiej i medialnej oraz w zakresie kinematografii,
 - działalności lekarzy i dentystów oraz publicznej służby zdrowia, ratownictwa medycznego, służby pielęgniarskiej i działalności uzdrowisk,
 - działalności portów i przystani morskich, żegluga śródlądowej, żegluga morskiej i eksploatacji mórz i oceanów,
 - działalności w zakresie wytwarzania materiałów wybuchowych, broni, amunicji oraz obrotu technikami wojskowymi i policyjnymi,
 - działalność farmaceutyczna,
 - działalność organizacji pożytku publicznego oraz organizacja wolontariatu, w tym działalność gospodarcza takich organizacji,
 - działalność w zakresie pomocy społecznej,
 - działalność telekomunikacyjna,
 - działalność szkół wyższych oraz edukacji powszechnej,
 - zasady organizacji gier losowych i hazardowych,
 - działalności pocztowej,
 - działalności rynków finansowych.

D. Dodatkowe wymogi w zakresie podejmowania działalności gospodarczej

- podmioty i osoby zagraniczne chcące wykonywać działalność koncesjonowaną lub licencjonowaną muszą uzyskać owe koncesje i licencje w sposób przewidziany prawem, chyba że licencje i koncesje zagraniczne są uznawane przez Polskę.
- wszelkie wymagania zawodowe i certyfikaty uprawniające do wykonywania określonego zawodu podlegają nostryfikacji, chyba że państwo polskie jest zobowiązane do uznawania certyfikatów i wymagań zagranicznych (państwa członkowskie, umowy dwustronne). Nostryfikacją i uznawalności zajmuje się Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej (NAWA) (www.nawa.gov.pl)

3. Warunki udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą

I. Warunki ogólne zezwolenia

Cudzoziemiec posiada:

- ubezpieczenie zdrowotne lub potwierdzenie pokrycia przez ubezpieczyciela kosztów leczenia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- źródło stabilnego i regularnego dochodu wystarczającego na pokrycie kosztów utrzymania siebie i członków rodziny pozostających na jego utrzymaniu (minimum **701 złotych** dla osoby samotnej oraz **529 złotych** dla kolejnych osób pozostających we wspólnym gospodarstwie)
- zgodę właściwego organu na zajmowanie określonego stanowiska lub wykonywanie zawodu, gdy obowiązek jej uzyskania wynika z przepisów odrębnych;
- zapewnione na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej miejsce zamieszkania;

Podmiot, który prowadzi działalność gospodarczą (a) :

- w roku podatkowym poprzedzającym złożenie wniosku o udzielenie cudzoziemcowi zezwolenia na pobyt czasowy w celu prowadzenia działalności gospodarczej osiągnął dochód nie niższy niż 12-krotność przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w gospodarce narodowej w województwie, w którym podmiot ten ma siedzibę lub miejsce zamieszkania, w roku poprzedzającym złożenie wniosku, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie art. 30 ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1995 r. o niektórych formach popierania budownictwa mieszkaniowego (**obecnie dla województwa małopolskiego jest to 56189,40 złotych**), lub zatrudnia na czas nieokreślony i w pełnym wymiarze czasu pracy co najmniej przez okres 1 roku poprzedzającego złożenie wniosku co najmniej 2 pracowników będących obywatelami polskimi lub następującymi cudzoziemcami: posiadającymi status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą nadaną w Rzeczypospolitej Polskiej; posiadającymi zezwolenie na pobyt stały lub rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej w Rzeczypospolitej Polskiej; posiadającymi zgodę na pobyt ze względów humanitarnych; posiadającymi zgodę na pobyt tolerowany w Rzeczypospolitej Polskiej; korzystającymi z ochrony czasowej w Rzeczypospolitej Polskiej; posiadającymi ważne zaświadczenie wydane na podstawie art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (ponad 6 miesięcy w procedurze o udzielenie ochrony międzynarodowej), będący obywatelami państwa członkowskiego Unii Europejskiej; będący obywatelami państwa Europejskiego Obszaru Gospodarczego, nienależącego do Unii Europejskiej; będący obywatelami państwa niebędącego stroną umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, który może korzystać ze swobody przepływu osób na podstawie umowy zawartej przez to państwo ze Wspólnotą Europejską i jej państwami członkowskimi;
- albo wykaże, że posiada środki pozwalające na spełnienie w przyszłości warunków określonych powyżej lub
- prowadzi działania pozwalające na spełnienie w przyszłości tych warunków, w szczególności przyczyniające się do wzrostu inwestycji, transferu technologii, wprowadzania korzystnych innowacji lub tworzenia miejsc pracy.

Wymogi określone w **punkcie 3a procedury** stosuje się również do utworzonej przez cudzoziemca spółki komandytowej, komandytowo-akcyjnej, spółki z ograniczoną odpowiedzialnością lub spółki akcyjnej albo do spółki, do której cudzoziemiec przystąpił lub której udziały lub akcje objął lub nabył.

II. Odmowa wszczęcia postępowania

Cudzoziemcowi odmawia się wszczęcia postępowania w sprawie udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy, gdy w dniu złożenia wniosku o udzielenie tego zezwolenia:

- posiada zezwolenie na pobyt stały lub zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego UE lub
- przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie wizy Schengen upoważniającej tylko do wjazdu na to terytorium wydanej w celu, o którym mowa w art. 60 ust. 1 pkt 23 (pobyt humanitarny, lub ze względu na interes państwa), lub

- przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy, udzielonego w przypadkach, o których mowa w art. 181 ust. 1 (pobyt krótkotrwały), lub
- przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zgody na pobyt tolerowany lub zgody na pobyt ze względów humanitarnych albo w związku z udzieleniem mu azylu, ochrony uzupełniającej lub ochrony czasowej lub nadaniem mu statusu uchodźcy w Rzeczypospolitej Polskiej, lub
- ubiega się o udzielenie ochrony międzynarodowej lub o udzielenie azylu, lub
- jest zatrzymany, umieszczony w strzeżonym ośrodku lub w areszcie dla cudzoziemców lub stosuje się wobec niego środek zapobiegawczy w postaci zakazu opuszczania kraju, lub
- odbywa karę pozbawienia wolności lub jest tymczasowo aresztowany, lub
- przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej po tym, jak został zobowiązany do powrotu, i nie upłynął jeszcze termin dobrowolnego powrotu określony w decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, także w przypadku przedłużenia tego terminu, lub
- jest obowiązany opuścić terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w przypadkach, o których mowa w art. 299 ust. 6 ustawy o cudzoziemcach (30 dni od wydania decyzji o odmowie udzielenia zgody na pobyt czasowy, stały, rezydenta oraz innych form legalizacji, w tym cofnięcia zgody na pobyt humanitarny), lub
- przebywa poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, lub
- przy składaniu wniosku o udzielenie mu tego zezwolenia albo w terminie, w którym został wezwany przez właściwego wojewodę nie złożył odcisków linii papilarnych w celu wydania karty pobytu.

III. Odmowa udzielenia zezwolenia

- nie spełnia on wymogów udzielenia mu zezwolenia na pobyt czasowy ze względu na deklarowany cel pobytu lub
- okoliczności, które są podstawą ubiegania się o to zezwolenie, nie uzasadniają jego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres dłuższy niż 3 miesiące lub
- obowiązuje wpis danych cudzoziemca do wykazu cudzoziemców, których pobyt jest na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej niepożądany, lub
- jego dane znajdują się w Systemie Informacyjnym Schengen do celów odmowy wjazdu, chyba, że zaistniały poważne przyczyny uzasadniające udzielenie tego zezwolenia, a w szczególności względy humanitarne lub wynikające z zobowiązań międzynarodowych i uwzględniono interesy państwa dokonującego taki wpis, lub
- wymagają tego względy obronności lub bezpieczeństwa państwa lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego lub zobowiązania wynikające z postanowień ratyfikowanych umów międzynarodowych obowiązujących Rzeczpospolitą Polską, lub
- w postępowaniu w sprawie udzielenia mu zezwolenia na pobyt czasowy:
 - złożył on wniosek zawierający nieprawdziwe dane osobowe lub fałszywe informacje lub dołączył do niego dokumenty zawierające takie dane lub informacje, lub
 - zeznał on nieprawdę lub zataił prawdę albo podrobił lub przerobił dokument w celu użycia go jako autentycznego lub takiego dokumentu używał jako autentycznego, lub
- zalega z uiszczeniem podatków, z wyjątkiem przypadków gdy uzyskał przewidziane prawem zwolnienie, odroczenie, rozłożenie na raty zaległych płatności lub wstrzymanie w całości wykonania decyzji właściwego organu, lub
- nie zwrócił kosztów związanych z wydaniem i wykonaniem decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, które zostały pokryte z budżetu państwa, lub
- podlegając obowiązkowi leczenia, nie wyraża zgody na to leczenie, lub
- złożył wniosek podczas nielegalnego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub przebywa na tym terytorium nielegalnie.
- Cudzoziemcowi można odmówić udzielenia kolejnego zezwolenia na pobyt czasowy w przypadku niewykonania obowiązku poinformowania Wojewody w ciągu 15 dni roboczych o ustaniu przyczyny udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy, jeżeli wniosek o udzielenie kolejnego zezwolenia na pobyt czasowy złożył przed upływem 1 roku od upływu okresu ważności poprzedzającego go zezwolenia albo od dnia, w którym decyzja o cofnięciu zezwolenia na pobyt czasowy stała się ostateczna.

IV. CoŃięcie zezwolenia

- ustał cel pobytu, który był powodem udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy, lub
- cudzoziemiec przestał spełniać wymogi udzielenia mu zezwolenia na pobyt czasowy ze względu na deklarowany cel pobytu, lub
- wystąpiła przynajmniej jedna z następujących okoliczności:
 - obowiązuje wpis danych cudzoziemca do wykazu cudzoziemców, których pobyt jest na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej niepożądany
 - wymagają tego względy obronności lub bezpieczeństwa państwa lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego lub zobowiązania wynikające z postanowień ratyfikowanych umów międzynarodowych obowiązujących Rzeczpospolitą Polską, lub
 - w postępowaniu w sprawie udzielenia mu zezwolenia na pobyt czasowy:
 - złożył on wniosek zawierający nieprawdziwe dane osobowe lub fałszywe informacje lub dołączył do niego dokumenty zawierające takie dane lub informacje, lub
 - zeznał on nieprawdę lub zataił prawdę albo podrobił lub przerobił dokument w celu użycia go jako autentycznego lub takiego dokumentu używał jako autentycznego, lub
 - zalega z uiszczeniem podatków, z wyjątkiem przypadków gdy uzyskał przewidziane prawem zwolnienie, odroczenie, rozłożenie na raty zaległych płatności lub wstrzymanie w całości wykonania decyzji właściwego organu, lub
 - nie zwrócił kosztów związanych z wydaniem i wykonaniem decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, które zostały pokryte z budżetu państwa, lub
 - podlegając obowiązkowi leczenia nie wyraża zgody na to leczenie

V. Wygaśnięcie zezwolenia

Zezwolenie na pobyt czasowy wygasa z mocy prawa z dniem:

- uzyskania przez cudzoziemca kolejnego zezwolenia na pobyt czasowy,
- zezwolenia na pobyt stały, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE lub
- obywatelstwa polskiego

VI. Forma i treść decyzji

- treść decyzji: okres ważności zezwolenia, forma działalności gospodarczej i firma.

VII. Okres zezwolenia

- niezbędny do realizacji celu pobytu w przedziale 3 miesiące – 3 lata,
- nowe podmioty, których podstawą uzyskania zgody na prowadzenie działalności było wykazanie w przyszłości spełnienia warunków prowadzenia działalności gospodarczej lub posiadanie środków inwestycyjnych umożliwiających spełnienie tych warunków otrzymają pierwsze pozwolenie najprawdopodobniej na 12 miesięcy.

VIII. Wymagane dokumenty

- wypełniony wniosek o udzielenie zgody na pobyt czasowy,
- potwierdzenie wniesienia opłaty skarbowej od wniosku,
- potwierdzenie posiadania ubezpieczenia zdrowotnego lub potwierdzenie pokrycia kosztów leczenia przez ubezpieczyciela,
- potwierdzenie posiadania środków utrzymania (może być w postaci zawartej umowy o pracę, także zagranicznej lub umowy cywilnoprawnej, lub poprzez wydruk z konta, dowodzący regularnych wpływów środków pieniężnych na konto, PIT-37 za ostatni rok),
- potwierdzenie posiadania miejsca zamieszkania (umowa najmu lub inna forma umowy, dowodząca posiadania prawa do lokalu, w którym cudzoziemiec zamieszkuje),
- wyciąg z właściwego rejestru dotyczący działalności gospodarczej (CEIDG lub KRS),

- dokumenty finansowe związane z prowadzoną działalnością gospodarczą: zeznanie o osiągniętym zysku (CIT-8), potwierdzenie rejestracji VAT, dokumenty związane z inwestycjami, zeznanie PIT-36, listy osób zatrudnionych wraz z umowami, umowy z kontrahentami, rachunek zysków i strat, bilans, sprawozdanie finansowe i merytoryczne z prowadzonej działalności za poprzedni rok, plany inwestycyjne i biznesowe, informacje o zaciągniętych lub posiadanych kredytach,
- dokumenty związane z uprawnieniami do prowadzenia działalności: dyplomy, certyfikaty, zezwolenia,
- kserokopia wszystkich stron paszportu oraz 4 zdjęcia paszportowe.

IX. Forma załatwienia sprawy

- decyzja administracyjna, standardowo wydawana w ciągu minimum 60 dni
- formy:
 - odmowa wszczęcia, pozostawienie wniosku bez rozpoznania – forma zaskarżenia: wniosek o przywrócenie terminu, skarga na bezczynność organu (7 dni od stwierdzenia uchybień) + dopełnienie brakujących formalności;
 - decyzja pozytywna – wydanie zezwolenia
 - decyzja negatywna – odmowa wydania pozwolenia – forma zaskarżenia – odwołanie do Szefa Urzędu ds. Cudzoziemców (14 dni)
- opłata – za wydanie pozwolenia na pobyt czasowy opłata skarbową wynosi 340 złotych

X. Terminy

- wniosek należy złożyć najpóźniej w ostatnim dniu legalnego pobytu w Polsce,
- w przypadku złożenia wniosku w terminie i braku konieczności uzupełnienia braków formalnych wniosku cudzoziemiec otrzymuje stempel potwierdzający legalność jego pobytu – pobyt jest legalny od dnia złożenia wniosku do dnia wydania decyzji ostatecznej,
- **Uwaga:** możliwość prowadzenia działalności gospodarczej jest niezależna od zezwolenia na pobyt czasowy związany z jej udzieleniem. Można zatem prowadzić działalność gospodarczą na zasadach określonych w ustawie o zasadach uczestnictwa przedsiębiorców zagranicznych i innych osób zagranicznych w obrocie gospodarczym na terytorium RP, a nie spełniającą warunków do udzielania przedmiotowego zezwolenia. Zawsze trzeba mieć jednak jakiś tytuł pobytowy, np. wizę, pobyt bezwizowy, pobyt czasowy w oparciu o inną podstawę prawną.

XI. Obowiązki związane z utratą podstaw pobytu

- zaprzestanie spełniania warunków lub upływ terminu zezwolenia – wyjazd z Polski w ostatnim dniu legalnego pobytu, poinformowanie wojewody w ciągu 15 dni o zaprzestaniu spełniania warunków pobytu. Jeżeli ważność zezwolenia nie jest jedyną podstawą pobytu wyjazd może nastąpić po upływie okresu pobytu przewidzianego prawem na innej podstawie (np. ruchu bezwizowego, wizy Schengen),
- w przypadku wydania decyzji odmownej lub cofnięcia zezwolenia – wyjazd musi nastąpić w ciągu 30 dni od zyskania przed tą decyzją przymiotu ostateczności, a jeżeli decyzja stała się ostateczna wskutek oddalenia odwołania – 30 dni od dnia doręczenia tej decyzji.

Schemat postępowania

1. Zarejestrowanie działalności gospodarczej w dozwolonej prawem formie.
2. Stwierdzenie spełnienia przesłanek do udzielenia zezwolenia i zgromadzenie dokumentacji.
3. Złożenie wniosku o pobyt czasowy w związku z prowadzeniem działalności gospodarczej.
 - a) wypełnienie wniosku, wniesienie opłat oraz załączenie wymaganych dokumentów
 - b) złożenie odcisków palców w urzędzie
4. Wydanie decyzji przez urząd
5. Wyrobienie karty pobytu.

4. Warunki udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy dla kadry menedżerskiej oraz prokurentów spółek utworzonych przez cudzoziemców

I. Warunki ogólne zezwolenia

Zezwolenia na pobyt czasowy **w celu prowadzenia działalności gospodarczej** udziela się cudzoziemcowi, którego celem pobytu jest wykonywanie pracy poprzez pełnienie funkcji w zarządzie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością lub spółki akcyjnej, którą utworzył lub której udziały lub akcje objął lub nabył, lub prowadzenie spraw spółki komandytowej lub komandytowo-akcyjnej przez **komplementariusza**, lub działanie w charakterze prokurenta, a cudzoziemiec posiada:

- ubezpieczenie zdrowotne lub potwierdzenie pokrycia przez ubezpieczyciela kosztów leczenia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- źródło stabilnego i regularnego dochodu wystarczającego na pokrycie kosztów utrzymania siebie i członków rodziny pozostających na jego utrzymaniu (minimum **701 złotych** dla osoby samotnej oraz **529 złotych** dla kolejnych osób pozostających we wspólnym gospodarstwie)
- zgodę właściwego organu na zajmowanie określonego stanowiska lub wykonywanie zawodu, gdy obowiązek jej uzyskania wynika z przepisów odrębnych;
- zapewnione na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej miejsce zamieszkania;

oraz **SPÓŁKA**:

- spełnia warunki analogiczne do określonych **w punkcie 3.I.a**

Przypadki, w których posiadanie udziałów w spółce nie jest traktowane jak prowadzenie działalności gospodarczej:

- wykonywanie uprawnień właścicielskich – udział w zyskach z posiadanych udziałów,
- wykonywanie uprawnień komandytariusza w spółce komandytowej i komandytowo-akcyjnej. Komandytariusz to inaczej inwestor – wnosi do spółki komandytowej wkład (sumę komandytową, do której wysokości odpowiada). Nie posiada uprawnień do zarządzania spółką.

II. Odmowa wszczęcia postępowania

Cudzoziemcowi odmawia się wszczęcia postępowania w sprawie udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy na zasadach analogicznych, jak **w punkcie 3.II**:

III. Odmowa udzielenia zezwolenia

- następuje z przyczyn analogicznych, do tych wymienionych **w punkcie 3.III**, a nadto:
- spółka, w której cudzoziemiec ma pełnić funkcję lub podmiot zarządzający nią lub kontrolujący ją:
 - został prawomocnie ukarany za wykroczenie, o którym mowa w art. 120 ust. 1¹ ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, i w ciągu 2 lat od ukarania został ponownie ukarany za podobne wykroczenie lub
 - został prawomocnie ukarany za wykroczenia, o których mowa w art. 120 ust. 3-5 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, lub
 - jest osobą fizyczną skazaną prawomocnym wyrokiem za przestępstwo, o którym mowa w art. 218-221 ustawy kodeks karny², lub
 - jest osobą fizyczną skazaną prawomocnym wyrokiem za przestępstwo, o którym mowa w art. 270-275 kodeksu karnego³, popełnione w związku z postępowaniem w sprawie wydania zezwolenia na pracę, lub
 - jest osobą fizyczną skazaną prawomocnym wyrokiem za przestępstwo, o którym mowa w art. 9 lub art. 10 ustawy z dnia 15 czerwca 2012 r. o skutkach powierzania wykonywania pracy cudzoziemcom przebywającym wbrew przepisom na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej⁴, lub

¹ Patrz przypis numer 1

² Patrz przypis numer 3

³ Patrz przypis numer 5

⁴ Patrz przypis numer 23

- został prawomocnie ukarany za wykroczenie, o którym mowa w art. 11 ustawy z dnia 15 czerwca 2012 r. o skutkach powierzania wykonywania pracy cudzoziemcom przebywającym wbrew przepisom na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- cudzoziemiec:
 - nie posiada formalnych kwalifikacji lub nie spełnia innych warunków, które są wymagane, w przypadku zamiaru powierzenia mu wykonywania pracy w zawodzie regulowanym w rozumieniu art. 5 pkt 4 ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej (Dz.U. z 2016 r. poz. 65), lub
 - został skazany prawomocnym wyrokiem za przestępstwo, o którym mowa w art. 270-275 kodeksu karnego, popełnione w związku z postępowaniem w sprawie wydania zezwolenia na pracę lub udzielenia mu zezwolenia na pobyt czasowy i pracę, lub

IV. Cořenície zezwolenia

- następuje na zasadach analogicznych jak **w punkcie 3.IV.**

V. Wygaśnięcie zezwolenia

- następuje na zasadach analogicznych jak **w punkcie 3.V**

VI. Forma i treść decyzji

- treść decyzji: okres ważności zezwolenia, nazwa spółki/podmiotu zatrudniającego, stanowisko, na którym cudzoziemiec ma pracować (pełnić funkcję).

VII. Okres zezwolenia

- niezbędny do realizacji celu pobytu w przedziale 3 miesiące – 3 lata,
- nowe podmioty, których podstawą uzyskania zgody na prowadzenie działalności było wykazanie w przyszłości spełniania warunków prowadzenia działalności gospodarczej lub posiadanie środków inwestycyjnych umożliwiających spełnienie tych warunków otrzymają pierwsze pozwolenie najprawdopodobniej na 12 miesięcy.

VIII. Wymagane dokumenty

- wypełniony wniosek o udzielenie zgody na pobyt czasowy,
- potwierdzenie wniesienia opłaty skarbowej od wniosku,
- potwierdzenie posiadania ubezpieczenia zdrowotnego lub potwierdzenie pokrycia kosztów leczenia przez ubezpieczyciela,
- potwierdzenie posiadania środków utrzymania (może być w postaci zawartej umowy o pracę, także zagranicznej lub umowy cywilnoprawnej, lub poprzez wydruk z konta, dowodzący regularnych wpływów środków pieniężnych na konto, PIT-37 za ostatni rok),
- potwierdzenie posiadania miejsca zamieszkania (umowa najmu lub inna forma umowy, dowodząca posiadania prawa do lokalu, w którym cudzoziemiec zamieszkuje),
- wyciąg z właściwego rejestru dotyczący działalności gospodarczej (CEIDG lub KRS), z którego wynikałaby pełniona w spółce funkcja ewentualnie akt powołania na funkcję,
- dokumenty finansowe związane z prowadzoną działalnością gospodarczą: zeznanie o osiągniętym zysku (CIT-8), potwierdzenie rejestracji VAT, dokumenty związane z inwestycjami, zeznanie PIT-36, listy osób zatrudnionych wraz z umowami, umowy z kontrahentami, rachunek zysków i strat, bilans, sprawozdanie finansowe i merytoryczne z prowadzonej działalności za poprzedni rok, plany inwestycyjne i biznesowe, informacje o zaciągniętych lub posiadanych kredytach,
- dokumenty związane z uprawnieniami do prowadzenia działalności: dyplomy, certyfikaty, zezwolenia,
- zaświadczenie z Krajowego Rejestru Karnego o niekaralności dla osoby oraz spółki w zakresie określonym ustawą,
- kserokopia wszystkich stron paszportu oraz 4 zdjęcia paszportowe.

IX. Forma załatwienia sprawy

- decyzja administracyjna, standardowo wydawana w ciągu minimum 60 dni
- formy:
 - odmowa wszczęcia, pozostawienie wniosku bez rozpoznania – forma zaskarżenia: wniosek o przywrócenie terminu, skarga na bezczynność organu (7 dni od stwierdzenia uchybień) + dopełnienie brakujących formalności;
 - decyzja pozytywna – wydanie zezwolenia
 - decyzja negatywna – odmowa wydania pozwolenia – forma zaskarżenia – odwołanie do Szefa Urzędu ds. Cudzoziemców (14 dni)
- opłata – za wydanie pozwolenia na pobyt czasowy opłata skarbową wynosi 340 złotych

X. Terminy

- wniosek należy złożyć najpóźniej w ostatnim dniu legalnego pobytu w Polsce
- w przypadku złożenia wniosku w terminie i braku konieczności uzupełnienia braków formalnych wniosku cudzoziemiec otrzymuje stempel potwierdzający legalność jego pobytu – pobyt jest legalny od dnia złożenia wniosku do dnia wydania decyzji ostatecznej **Uwaga:** możliwość prowadzenia działalności gospodarczej jest niezależna od zezwolenia na pobyt czasowy związany z jej udzieleniem. Można zatem prowadzić działalność gospodarczą na zasadach określonych w ustawie o zasadach uczestnictwa przedsiębiorców zagranicznych i innych osób zagranicznych w obrocie gospodarczym na terytorium RP, a nie spełniającą warunków do udzielania przedmiotowego zezwolenia. Zawsze trzeba mieć jednak jakiś tytuł pobytowy, np. wizę, pobyt bezwizowy, pobyt czasowy w oparciu o inną podstawę prawną.

XI. Obowiązki związane z utratą podstaw pobytu

- zaprzestanie spełniania warunków lub upływ terminu zezwolenia – wyjazd z Polski w ostatnim dniu legalnego pobytu, poinformowanie wojewody w ciągu 15 dni o zaprzestaniu spełniania warunków pobytu. Jeżeli ważność zezwolenia nie jest jedyną podstawą pobytu wyjazd może nastąpić po upływie okresu pobytu przewidzianego prawem na innej podstawie (np. ruchu bezwizowego, wizy Schengen)
- w przypadku wydania decyzji odmownej lub cofnięcia zezwolenia – wyjazd musi nastąpić w ciągu 30 dni od zyskania przed tą decyzją przynajmniej ostateczności, a jeżeli decyzja stała się ostateczną wskutek oddalenia odwołania – 30 dni od dnia doręczenia tej decyzji.

Schemat postępowania

1. Zarejestrowanie działalności gospodarczej w formie spółki lub objęcie udziałów/akcji w spółce.
2. Podjęcie uchwały o powołaniu na określoną funkcję w spółce .
3. Stwierdzenie spełniania przesłanek do udzielenia zezwolenia i zgromadzenie dokumentacji.
4. Złożenie wniosku o pobyt czasowy w związku z prowadzeniem działalności gospodarczej.
 - a) wypełnienie wniosku, wniesienie opłat oraz załączenie wymaganych dokumentów
 - b) złożenie odcisków palców w urzędzie
5. Wydanie decyzji przez urząd
6. WYROBNIENIE karty pobytu.

ROZDZIAŁ II. PROCEDURY DOTYCZĄCE PODEJMOWANIA NAUKI I SZKOLENIA ZAWODOWEGO NA TERENIE RP

PODROZDZIAŁ I. PROCEDURA UZYSKIWANIA ZGODY NA POBYT CZASOWY W ZWIĄZKU ZE STUDIAMI LUB KURSEM PRZYGOTOWAWCZYM NA STUDIA

1. PODMIOTY OBJĘTE ZEZWOLENIEM USTAWOWYM (POBYT CZASOWY I KSZTAŁCENIE NA STUDIACH (ART. 144 USTAWY O CUDZOZIEMCACH))

Obywatele państw trzecich, których celem pobytu jest:

- kształcenie się na studiach pierwszego stopnia, drugiego stopnia lub jednolitych studiach magisterskich albo w szkołach doktorskich – studiach wyższych stacjonarnych,
- kontynuowanie stacjonarnych studiów wyższych lub w szkołach doktorskich na polskich uczelniach, także wtedy, gdy stanowią one kontynuację lub uzupełnienie studiów odbywanych w innych państwach członkowskich UE,
- zamierzają odbyć kurs przygotowawczy do podjęcia nauki na studiach wyższych lub w szkołach doktorskich w Polsce.

2. DEFINICJE ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA POSTĘPOWANIA

- **STUDIA STACJONARNE** – forma studiów wyższych, w której co najmniej połowa punktów ETCS uzyskiwana jest podczas zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów;
- **STUDIA WYŻSZE** – studia pierwszego stopnia, studia drugiego stopnia lub jednolite studia magisterskie, prowadzone przez uczelnię uprawnioną do ich prowadzenia;
- **STUDIA PIERWSZEGO STOPNIA** – forma kształcenia, na którą są przyjmowani kandydaci posiadający świadectwo dojrzałości, kończące się uzyskaniem kwalifikacji pierwszego stopnia – tytułu zawodowego **LICENCJATA, INŻYNIERA LUB RÓWNOZĘDNEGO** określonego kierunku studiów i profilu kształcenia, potwierdzonego odpowiednim dyplomem;
- **STUDIA DRUGIEGO STOPNIA** – forma kształcenia, na którą są przyjmowani kandydaci posiadający co najmniej kwalifikacje pierwszego stopnia, kończąca się uzyskaniem kwalifikacji drugiego stopnia – tytułu zawodowego **MAGISTRA, MAGISTRA INŻYNIERA LUB RÓWNOZĘDNEGO** określonego kierunku studiów i profilu kształcenia, potwierdzonego odpowiednim dyplomem;
- **JEDNOLITE STUDIA MAGISTERSKIE** – forma kształcenia, na którą są przyjmowani kandydaci posiadający świadectwo dojrzałości, kończąca się uzyskaniem kwalifikacji drugiego stopnia;
- **SZKOŁY DOKTORSKIE** – jednostka organizacyjna, prowadzona przez uprawnioną jednostkę organizacyjną uczelni, instytut naukowy Polskiej Akademii Nauk, instytut badawczy lub międzynarodowy instytut naukowy działający na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, która mają kategorię naukową od A+ do B+ w co najmniej dwóch dziedzinach, do której przyjmowani są kandydaci posiadający kwalifikacje drugiego stopnia, w drodze konkursu i gdzie kształtując się i prowadząc badania kandydaci uzyskują – **STOPIEŃ NAUKOWY DOKTORA** w określonej dziedzinie nauki w zakresie dyscypliny nauki lub **DOKTORA SZTUKI** określonej dziedziny sztuki w zakresie dyscypliny artystycznej, potwierdzone odpowiednim dyplomem;
- **UCZELNIA PUBLICZNA** – uczelnia utworzona przez państwo reprezentowane przez właściwy organ władzy lub administracji publicznej;
- **UCZELNIA NIEPUBLICZNA** – uczelnia utworzona przez osobę fizyczną albo osobę prawną niebędącą państwem ani samorządową osobą prawną;
- **JEDNOSTKA PROWADZĄCA STUDIA** – podstawowa jednostka organizacyjna uczelni, prowadząca kształcenie na studiach wyższych lub w szkołach doktorskich, określona statutem uczelni;
- **KURS PRZYGOTOWAWCZY NA STUDIA** – dowolna forma kształcenia umożliwiająca lub ułatwiająca podjęcie studiów na terytorium RP. Może to być zarówno kurs językowy, w szczególności kurs języka polskiego, jak i wszelkie formy kształcenia z różnych dziedzin wiedzy. Przyjmuje się, iż kurs taki winien być

prowadzony z intensywnością przynajmniej 4 godzin tygodniowo oraz minimum 90 godzin wykładowych w ogólności.

- **zaświadczenie jednostki prowadzącej studia** – dokument wydawany według wzoru, zawierający następujące dane:
 - imię i nazwisko cudzoziemca; jego datę i miejsce urodzenia; obywatelstwo; numer dokumentu tożsamości i nazwę państwa, które go wydało;
 - nazwę i adres jednostki prowadzącej studia;
 - termin rozpoczęcia kształcenia na studiach; okres kształcenia na studiach, na jaki cudzoziemiec został przyjęty; kierunek studiów lub dyscyplinę naukową albo artystyczną; określenie formy, poziomu studiów i informację o ich odpłatności. (**PATRZ ZAŁĄCZNIK NR 1**)

3. Warunki udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy w związku ze studiami lub kursem przygotowawczym na studia

I. Warunki ogólne zezwolenia

Cudzoziemiec posiada:

- ubezpieczenie zdrowotne lub potwierdzenie pokrycia przez ubezpieczyciela kosztów leczenia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- wystarczające środki finansowe na pokrycie kosztów utrzymania i podróży powrotnej do państwa pochodzenia lub zamieszkania albo kosztów tranzytu do państwa trzeciego, które udzieli pozwolenia na wjazd, oraz kosztów studiów (koszty utrzymania to: minimum **701 złotych** miesięcznie dla osoby samotnej + **1270 złotych** na pierwsze dwa miesiące pobytu oraz koszty podróży: **200 złotych** dla osób powracających do państwa sąsiadującego z Polską, **500 złotych** dla osób powracających do innego państwa UE oraz **2500 złotych** dla osób powracających do pozostałych państw świata;

Cudzoziemiec przedłoży:

- zaświadczenie jednostki prowadzącej studia o przyjęciu na studia lub o kontynuacji studiów,
- dowód uiszczenia opłaty, jeżeli podejmuje lub kontynuuje studia odpłatne;

II. Odmowa wszczęcia postępowania

Cudzoziemcowi odmawia się wszczęcia postępowania w sprawie udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy, gdy w dniu złożenia wniosku o udzielenie tego zezwolenia:

- posiada zezwolenie na pobyt stały lub zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego UE lub
- przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie wizy Schengen upoważniającej tylko do wjazdu na to terytorium wydanej w celu, o którym mowa w art. 60 ust. 1 pkt 23 (pobyt humanitarny, lub ze względu na interes państwa, lub zobowiązania międzynarodowe), lub
- przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy, udzielonego w przypadkach, o których mowa w art. 181 ust. 1 (pobyt krótkotrwały), lub
- przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zgody na pobyt tolerowany lub zgody na pobyt ze względów humanitarnych albo w związku z udzieleniem mu azylu, ochrony uzupełniającej lub ochrony czasowej lub nadaniem mu statusu uchodźcy w Rzeczypospolitej Polskiej, lub
- ubiega się o udzielenie ochrony międzynarodowej lub o udzielenie azylu, lub
- jest zatrzymany, umieszczony w strzeżonym ośrodku lub w areszcie dla cudzoziemców lub stosuje się wobec niego środek zapobiegawczy w postaci zakazu opuszczania kraju, lub
- odbywa karę pozbawienia wolności lub jest tymczasowo aresztowany, lub
- przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej po tym, jak został zobowiązany do powrotu, i nie upłynął jeszcze termin dobrowolnego powrotu określony w decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, także w przypadku przedłużenia tego terminu, lub
- jest obowiązany opuścić terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w przypadkach, o których mowa w art. 299 ust. 6 ustawy o cudzoziemcach (30 dni od wydania decyzji o odmowie udzielenia zgody na pobyt czasowy, stały, rezydenta oraz innych form legalizacji, w tym cofnięcia zgody na pobyt humanitarny), lub
- przebywa poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, lub

- przy składaniu wniosku o udzielenie mu tego zezwolenia albo w terminie, w którym został wezwany przez właściwego wojewodę nie złożył odcisków linii papilarnych w celu wydania karty pobytu.

III. Odmowa udzielenia zezwolenia

- nie spełnia on wymogów udzielenia mu zezwolenia na pobyt czasowy ze względu na deklarowany cel pobytu lub
- okoliczności, które są podstawą ubiegania się o to zezwolenie, nie uzasadniają jego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres dłuższy niż 3 miesiące lub
- obowiązuje wpis danych cudzoziemca do wykazu cudzoziemców, których pobyt jest na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej niepożądany, lub
- jego dane znajdują się w Systemie Informacyjnym Schengen do celów odmowy wjazdu, chyba, że zaistniały poważne przyczyny uzasadniające udzielenie tego zezwolenia, a w szczególności względy humanitarne lub wynikające z zobowiązań międzynarodowych i uwzględniono interesy państwa dokonującego taki wpis, lub
- wymagają tego względy obronności lub bezpieczeństwa państwa lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego lub zobowiązania wynikające z postanowień ratyfikowanych umów międzynarodowych obowiązujących Rzeczpospolitą Polską, lub
- w postępowaniu w sprawie udzielenia mu zezwolenia na pobyt czasowy:
 - złożył on wniosek zawierający nieprawdziwe dane osobowe lub fałszywe informacje lub dołączył do niego dokumenty zawierające takie dane lub informacje, lub
 - zeznał on nieprawdę lub zataił prawdę albo podrobił lub przerobił dokument w celu użycia go jako autentycznego lub takiego dokumentu używał jako autentycznego, lub
- podlegając obowiązkowi leczenia, nie wyraża zgody na to leczenie, lub
- złożył wniosek podczas nielegalnego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub przebywa na tym terytorium nielegalnie.
- posiada zezwolenie na pobyt czasowy w celu podjęcia lub kontynuacji studiów lub szkolenia zawodowego, o którym mowa w art. 186 ust. 1 pkt 3 lit. b, lub (pobyt czasowy cudzoziemca posiadającego pozwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego UE innego państwa członkowskiego, który przybył do Polski)
- **WYKONUJE PRACĘ LUB PROWADZI DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZĄ** na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, **CHYBA ŻE UBIEGA SIĘ O UDZIELENIE MU KOLEJNEGO ZEZWOLENIA**, o udzielenie zgody na pobyt czasowy w związku ze studiami (przedłużenie).
- Cudzoziemcowi można odmówić udzielenia kolejnego zezwolenia na pobyt czasowy w przypadku:
 - niewykonania obowiązku poinformowania Wojewody w ciągu 15 dni roboczych o ustaniu przyczyny udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy, jeżeli wniosek o udzielenie kolejnego zezwolenia na pobyt czasowy złożył przed upływem 1 roku od upływu okresu ważności poprzedzającego go zezwolenia albo od dnia, w którym decyzja o cofnięciu zezwolenia na pobyt czasowy stała się ostateczna.
 - niezaliczenia roku studiów w określonym terminie

IV. Cofnięcie zezwolenia

- ustał cel pobytu, który był powodem udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy, lub
- cudzoziemiec przestał spełniać wymogi udzielenia mu zezwolenia na pobyt czasowy ze względu na deklarowany cel pobytu, lub
- wystąpiła przynajmniej jedna z następujących okoliczności:
 - obowiązuje wpis danych cudzoziemca do wykazu cudzoziemców, których pobyt jest na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej niepożądany
 - wymagają tego względy obronności lub bezpieczeństwa państwa lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego lub zobowiązania wynikające z postanowień ratyfikowanych umów międzynarodowych obowiązujących Rzeczpospolitą Polską, lub
 - w postępowaniu w sprawie udzielenia mu zezwolenia na pobyt czasowy:

- złożył on wniosek zawierający nieprawdziwe dane osobowe lub fałszywe informacje lub dołączył do niego dokumenty zawierające takie dane lub informacje, lub
- zeznał on nieprawdę lub zataił prawdę albo podrobił lub przerobił dokument w celu użycia go jako autentycznego lub takiego dokumentu używał jako autentycznego, lub
- zalega z uiszczeniem podatków, z wyjątkiem przypadków gdy uzyskał przewidziane prawem zwolnienie, odroczenie, rozłożenie na raty zaległych płatności lub wstrzymanie w całości wykonania decyzji właściwego organu, lub
- nie zwrócił kosztów związanych z wydaniem i wykonaniem decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, które zostały pokryte z budżetu państwa, lub
- podlegając obowiązkowi leczenia nie wyraża zgody na to leczenie
- nie zaliczył roku studiów w określonym terminie – dotyczy kolejnego zezwolenia (**przesłanka fakultatywna – nieobowiązkowa**)

V. Wygaśnięcie zezwolenia

Zezwolenie na pobyt czasowy wygasa z mocy prawa z dniem:

- uzyskania przez cudzoziemca kolejnego zezwolenia na pobyt czasowy,
- zezwolenia na pobyt stały, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE lub
- obywatelstwa polskiego

VI. Forma i treść decyzji

- treść decyzji: okres ważności zezwolenia, informacje o jednostce kształcącej, kierunku studiów oraz ich rodzaju.

VII. Okres zezwolenia

- pierwszego zezwolenia na pobyt czasowy w związku ze studiami na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej **podejmowanymi na pierwszym roku**, udziela się na okres 15 miesięcy.
- jeżeli okoliczność będąca podstawą ubiegania się o zezwolenie na pobyt czasowy w związku ze studiami uzasadnia pobyt cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres krótszy niż 1 rok, pierwszego zezwolenia cudzoziemcowi, który podejmuje stacjonarne studia wyższe lub w szkołach doktorskich na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na pierwszym roku, udziela się na czas trwania roku akademickiego lub studiów przedłużony o 3 miesiące. **Uwaga:** status absolwenta studiów zachowuje się do 31 października danego roku akademickiego.
- zezwolenia w celu kształcenia się na studiach pierwszego stopnia, studiach drugiego stopnia lub jednolitych studiach magisterskich albo w szkołach doktorskich w okolicznościach, o których mowa w art. 144 ust. 2 ustawy o cudzoziemcach (kurs przygotowawczy), udziela się na okres trwania kursu przygotowawczego do podjęcia nauki w celu kształcenia się na tych studiach przedłużony o 3 miesiące.
- kolejnego zezwolenia na pobyt czasowy w związku ze studiami udziela się na okres studiów pierwszego stopnia, studiów drugiego stopnia lub jednolitych studiów magisterskich albo w szkołach doktorskich lub na okres kursu przygotowawczego do podjęcia nauki na tych studiach przedłużony o 3 miesiące, nie dłuższy jednak niż 3 lata.

VIII. Uprawnienia

- **DOSTĘP DO RYNKU PRACY** – tak z zastrzeżeniem, że realizacja pobytu opiera się na studiach wyższych, tj. art. 144 ustawy o cudzoziemcach. Jeżeli cudzoziemiec wcześniej pracował, to nie otrzyma zgody na pobyt jako student.
- **PRAWO PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ** – tak z zastrzeżeniem, że realizacja pobytu opiera się na studiach wyższych, tj. art. 144 ustawy o cudzoziemcach. Jeżeli cudzoziemiec wcześniej prowadził działalność gospodarczą, to nie otrzyma zgody na pobyt jako student.

IX. Wymagane dokumenty

- wypełniony wniosek o udzielenie zgody na pobyt czasowy,
- potwierdzenie wniesienia opłaty skarbowej od wniosku,
- potwierdzenie posiadania ubezpieczenia zdrowotnego lub potwierdzenie pokrycia kosztów leczenia przez ubezpieczyciela,
- potwierdzenie posiadania środków utrzymania (czeki podróżne, środki na koncie, limit w rachunku lub karcie kredytowej, potwierdzenie posiadania stypendium, gotówka),
- potwierdzenie posiadania miejsca zamieszkania (umowa najmu lub inna forma umowy, dowodząca posiadania prawa do lokalu, w którym cudzoziemiec zamieszkuje) – fakultatywnie,
- zaświadczenie z jednostki prowadzącej studia o przyjęciu na dany kierunek studiów lub z jednostki prowadzącej kurs przygotowawczy,
- potwierdzenie wniesienia opłaty za studia lub kurs przygotowawczy (jeżeli dotyczy),
- dla studentów kontynuujących studia – zaświadczenie o kontynuacji studiów, dowód zaliczenia roku,
- dla studentów, którzy nie zaliczyli roku – zgoda właściwego organu uczelni na przedłużenie terminu zaliczenia roku akademickiego lub powtarzania studiów,
- kserokopia wszystkich stron paszportu oraz 4 zdjęcia paszportowe.

X. Forma załatwienia sprawy

- decyzja administracyjna, standardowo wydawana w ciągu minimum 60 dni, wydawana z uwzględnieniem daty rozpoczęcia studiów lub ich kontynuowania
- formy:
 - odmowa wszczęcia, pozostawienie wniosku bez rozpoznania – forma zaskarżenia: wniosek o przywrócenie terminu, skarga na bezczynność organu (7 dni od stwierdzenia uchybień) + dopełnienie brakujących formalności;
 - decyzja pozytywna – wydanie zezwolenia;
 - decyzja negatywna – odmowa wydania pozwolenia – forma zaskarżenia – odwołanie do Szefa Urzędu ds. Cudzoziemców (14 dni) ;
- opłata – za wydanie pozwolenia na pobyt czasowy opłata skarbową wynosi 340 złotych

XI. Terminy

- wniosek należy złożyć najpóźniej w ostatnim dniu legalnego pobytu w Polsce;
- w przypadku złożenia wniosku w terminie i braku konieczności uzupełnienia braków formalnych wniosku cudzoziemiec otrzymuje stempel potwierdzający legalność jego pobytu – pobyt jest legalny od dnia złożenia wniosku do dnia wydania decyzji ostatecznej.

XII. Obowiązki informacyjne

Rektor uczelni lub kierownik innej jednostki prowadzącej studia niezwłocznie zawiadamia pisemnie wojewodę, który udzielił cudzoziemcowi zezwolenia na pobyt czasowy w związku ze studiami o skreśleniu cudzoziemca z listy studentów, a także o niezaliczeniu roku studiów w określonym terminie.

XIII. Obowiązki związane z utratą podstaw pobytu

- zaprzestanie spełniania warunków lub upływ terminu zezwolenia – wyjazd z Polski w ostatnim dniu legalnego pobytu, poinformowanie wojewody w ciągu 15 dni o zaprzestaniu spełniania warunków pobytu. Jeżeli ważność zezwolenia nie jest jedyną podstawą pobytu wyjazd może nastąpić po upływie okresu pobytu przewidzianego prawem na innej podstawie (np. ruchu bezwizowego, wizy Schengen);
- w przypadku wydania decyzji odmownej lub cofnięcia zezwolenia – wyjazd musi nastąpić w ciągu 30 dni od zyskania przed te decyzje przymiotu ostateczności, a jeżeli decyzja stała się ostateczna wskutek oddalenia odwołania – 30 dni od dnia doręczenia tej decyzji.

Schemat postępowania

1. Zapisanie się na kurs przygotowawczy lub studia stacjonarne na terenie RP.
2. Uzyskanie niezbędnych dokumentów z uczelni lub od organizatora kursu.
3. Stwierdzenie spełniania przesłanek do udzielenia zezwolenia i zgromadzenie dokumentacji.
4. Złożenie wniosku o pobyt czasowy w związku ze studiami.
 - c) wypełnienie wniosku, wniesienie opłat oraz załączenie wymaganych dokumentów
 - d) złożenie odcisków palców w urzędzie
5. Wydanie decyzji przez urząd.
6. WYROBIENIE KARTY POBYTU.

Załącznik nr 1 – zaświadczenie z uczelni o przyjęciu na studia

Dziennik Ustaw

– 2 –

Poz. 1835

Załącznik do rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa
Wyższego z dnia 24 września 2018 r. (poz. 1835)

WZÓR

.....
(nazwa i adres jednostki prowadzącej
studia albo kształcenie w szkole
doktorskiej)

.....
(miejscowość i data)

**ZAŚWIADCZENIE
o przyjęciu cudzoziemca na studia stacjonarne/kształcenie w szkole doktorskiej/
o kontynuacji przez cudzoziemca studiów stacjonarnych/kształcenia w szkole
doktorskiej¹⁾**

Zaświadcza się, że Pan/Pani
(imię i nazwisko)

urodzony(-na) dnia r. w
(data urodzenia) (miejsce urodzenia)

posiadający(-ca) obywatelstwo

legitymujący(-ca) się dokumentem tożsamości o nr

wydanym w
(państwo, które wydało dokument)

został(a) przyjęty(-ta) na okres od r. do r.
(przewidywany czas trwania studiów stacjonarnych albo kształcenia w szkole
doktorskiej)

na studia stacjonarne/kształcenie w szkole doktorskiej²⁾³⁾

na kierunku/w dyscyplinach naukowych albo artystycznych¹⁾⁴⁾

na zasadach odpłatności/bez odpłatności¹⁾ i kontynuuje te studia/to kształcenie w szkole
doktorskiej¹⁾

na⁵⁾
(semestr lub rok studiów stacjonarnych albo
kształcenia w szkole doktorskiej)

Kształcenie na studiach stacjonarnych/w szkole doktorskiej¹⁾ rozpoczyna się/rozpoczęło się¹⁾

w dniu r.

.....
(podpis kierownika jednostki prowadzącej studia/
kształcenie w szkole doktorskiej)^{1), 6)}

¹⁾ Niewłaściwe skreślić.

²⁾ Skreślić niewłaściwy rodzaj studiów.

³⁾ W przypadku studiów stacjonarnych wpisać właściwe: *pierwszego stopnia, drugiego stopnia, jednolite magisterskie*.

⁴⁾ Wpisać odpowiednio: w przypadku studiów stacjonarnych – nazwę kierunku studiów, w przypadku szkoły doktorskiej – nazwy dyscyplin naukowych albo artystycznych, w których jest prowadzone kształcenie.

⁵⁾ Uzpełnić w przypadku wydawania zaświadczenia o kontynuacji przez cudzoziemca studiów stacjonarnych albo kształcenia w szkole doktorskiej.

⁶⁾ W przypadku wydawania zaświadczenia przez uczelnię podpis składa rektor albo osoba przez niego upoważniona, w przypadku wydawania zaświadczenia przez inną jednostkę – kierownik tej jednostki albo osoba przez niego upoważniona.

PODROZDZIAŁ II. PROCEDURA UZYSKIWANIA ZGODY NA POBYT CZASOWY W ZWIĄZKU Z INNYMI FORMAMI KSZTAŁCENIA NIŻ STUDIA ORAZ W ZWIĄZKU ZE STATUSEM ABSOLWENTA

1. PODMIOTY OBJĘTE ZEZWOLENIEM USTAWOWYM (FAKULTATYWNYM) (POBYT CZASOWY W POLSCE W ZWIĄZKU Z KSZTAŁCENIEM SIĘ LUB STATUSEM ABSOLWENTA (ART. 187 UST. 1 PKT 1 a I B ORAZ 2 USTAWY O CUDZOZIEMCACH))

Obywatele państw trzecich, których celem pobytu jest:

- zamiar podjęcia lub kontynuowania nauki na terytorium Polski zamiar podjęcia lub kontynuowania szkolenia zawodowego na terytorium Polski;
- poszukiwania pracy na terytorium RP jako absolwent polskiej uczelni.

2. DEFINICJE ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA POSTĘPOWANIA

- **uznanie administracyjne** – prawo organu prowadzącego postępowanie do odmowy udzielania zgody na pobyt czasowy mimo spełnienia przesłanek opisanych w ustawie. Prawo to wymaga uzasadnienia podstaw, którym kierował się organ wydając decyzję negatywną.
- **nauka** – zorganizowany proces kształcenia w ramach systemu edukacji powszechnej w placówkach oświatowych funkcjonujących poza system szkolnictwa wyższego. Kształcenie przedszkolne, w ramach szkoły podstawowej, średniej, technicznej, zawodowej lub policealnej, studium lub kolegiów nauczycielskich i innych podobnych szkół.
- **szkolenie zawodowe** – zorganizowany proces dydaktyczny mający na celu uzyskanie, uzupełnienie lub doskonalenie umiejętności, kwalifikacji zawodowych lub ogólnych, potrzebnych do wykonywania pracy, w tym umiejętności poszukiwania zatrudnienia.
- **absolwent uczelni** – osoba, która ukończyła studia wyższe na polskiej uczelni i zdobyła odpowiadający danemu stopniu studiów tytuł zawodowy (licencjat, inżynier, magister, magister inżynier) lub stopień naukowy.
- **studia stacjonarne** – forma studiów wyższych, w której co najmniej połowa punktów ETCS uzyskiwana jest podczas zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów.
- **studia wyższe** – studia pierwszego stopnia, studia drugiego stopnia lub jednolite studia magisterskie, prowadzone przez uczelnię uprawnioną do ich prowadzenia.
- **uczelnia publiczna** – uczelnia utworzona przez państwo reprezentowane przez właściwy organ władzy lub administracji publicznej.
- **uczelnia niepubliczna** – uczelnia utworzona przez osobę fizyczną albo osobę prawną niebędącą państwową ani samorządową osobą prawną.
- **Obowiązek alimentacyjny** – obowiązek dostarczania środków utrzymania, a w miarę potrzeby także środków wychowania, który obciąża krewnych w linii prostej oraz rodzeństwo. Obowiązek ten w pierwszej kolejności obciąża zstępnych (dzieci) przed wstępnymi (rodzice), a wstępnymi (rodzice) przed rodzeństwem, bliższych stopniem (rodzice/dzieci) od dalszych stopniem (wnuki/dziadkowie). Obowiązek alimentacyjny małżonka wyprzedza obowiązek innych krewnych, także po rozwiązaniu małżeństwa lub orzeczeniu separacji. Rodzice zawsze są w pierwszej kolejności zobowiązani do alimentacji swojego dziecka, które nie jest w stanie się samodzielnie utrzymać. Obowiązek alimentacyjny zobowiązanych w dalszej kolejności powstaje dopiero wtedy, gdy dochody i warunki osobiste zobowiązanego w pierwszej kolejności powodują, iż nie jest on w stanie się z tego obowiązku wywiązać, lub dochodzenie od niego należności byłoby znacząco utrudnione (np. nie jest znane jego miejsce pobytu, przebywa w zakładzie karnym, za granicą etc.).

3. Warunki udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy w związku z kształceniem się lub statusem absolwenta polskiej uczelni

I. Warunki ogólne zezwolenia

Kategorie cudzoziemców uprawnionych:

A. Cudzoziemiec podejmujący lub kontynuujący naukę

Cudzoziemiec:

- zamierza na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej podjąć lub kontynuować naukę,
- posiada ubezpieczenie zdrowotne lub potwierdzenie pokrycia przez ubezpieczyciela kosztów leczenia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- posiada źródło stabilnego i regularnego dochodu wystarczające na pokrycie kosztów utrzymania siebie i rodziny pozostającej na jego utrzymaniu (701 złotych miesięcznie dla pojedynczej osoby i 529 złotych dla każdej z kolejnych osób, wchodzących w skład rodziny) oraz powrotu (200 złotych dla krajów sąsiadujących, 500 zł dla krajów UE, 2500 złotych dla pozostałych krajów dla każdej osoby).
- ma zapewnione w Polsce miejsce zamieszkania.

B. Cudzoziemiec podejmujący szkolenie zawodowe

Cudzoziemiec:

- zamierza na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej podjąć lub kontynuować szkolenie zawodowe,
- posiada ubezpieczenie zdrowotne lub potwierdzenie pokrycia przez ubezpieczyciela kosztów leczenia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- posiada źródło stabilnego i regularnego dochodu pozwalające na utrzymanie siebie oraz członków rodziny (701 złotych miesięcznie dla pojedynczej osoby i 529 złotych dla każdej z kolejnych osób, wchodzących w skład rodziny) oraz powrotu (200 złotych dla krajów sąsiadujących, 500 zł dla krajów UE, 2500 złotych dla pozostałych krajów dla każdej osoby).
- ma zapewnione w Polsce miejsce zamieszkania.

Spełnienie kryterium finansowego – spełnienie wymogu posiadania źródła stabilnego i regularnego dochodu może polegać na zapewnieniu takiego źródła przez cudzoziemca wnioskującego lub inną osobę zobowiązaną prawnie do utrzymania cudzoziemca, która zamieszkuje na terytorium RP. **Uwaga:** zobowiązanie do ponoszenia kosztów utrzymania wynika z obowiązków alimentacyjnych (patrz definicja). Jeżeli oprócz cudzoziemców uprawnionych do łączenia, którzy nie spełniają kryterium finansowego w Polsce mieszka inny członek rodziny, który może pokryć te koszty, jest zobowiązany do alimentacji, ale nie jest uprawniony do połączenia z rodziną to jego deklaracja pokrycia kosztów utrzymania cudzoziemca przybywającego musi być przez organ uznana.

C. Absolwent polskiej uczelni poszukujący pracy w Polsce

Cudzoziemiec:

- jest absolwentem polskiej uczelni oraz poszukuje na terytorium RP pracy,
- posiada ubezpieczenie zdrowotne lub potwierdzenie pokrycia przez ubezpieczyciela kosztów leczenia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- ma zapewnione w Polsce utrzymanie (701 złotych miesięcznie dla pojedynczej osoby i 529 złotych dla każdej z wielu osób, wchodzących w skład rodziny) oraz powrotu (200 złotych dla krajów sąsiadujących, 500 zł dla krajów UE, 2500 złotych dla pozostałych krajów dla każdej osoby).
- ma zapewnione w Polsce miejsce zamieszkania.

II. Odmowa wszczęcia postępowania

Cudzoziemcowi odmawia się wszczęcia postępowania w sprawie udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy, gdy w dniu złożenia wniosku o udzielenie tego zezwolenia:

- posiada zezwolenie na pobyt stały lub zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego UE lub

- przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie wizy Schengen upoważniającej tylko do wjazdu na to terytorium wydanej w celu, o którym mowa w art. 60 ust. 1 pkt 23 (pobyt humanitarny, lub ze względu na interes państwa, lub zobowiązania międzynarodowe), lub
- przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy, udzielonego w przypadkach, o których mowa w art. 181 ust. 1 (pobyt krótkotrwały), lub
- przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zgody na pobyt tolerowany lub zgody na pobyt ze względów humanitarnych albo w związku z udzieleniem mu azylu, ochrony uzupełniającej lub ochrony czasowej lub nadaniem mu statusu uchodźcy w Rzeczypospolitej Polskiej, lub
- ubiega się o udzielenie ochrony międzynarodowej lub o udzielenie azylu, lub
- jest zatrzymany, umieszczony w strzeżonym ośrodku lub w areszcie dla cudzoziemców lub stosuje się wobec niego środek zapobiegawczy w postaci zakazu opuszczania kraju, lub
- odbywa karę pozbawienia wolności lub jest tymczasowo aresztowany, lub
- przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej po tym, jak został zobowiązany do powrotu, i nie upłynął jeszcze termin dobrowolnego powrotu określony w decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, także w przypadku przedłużenia tego terminu, lub
- jest obowiązany opuścić terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w przypadkach, o których mowa w art. 299 ust. 6 ustawy o cudzoziemcach (30 dni od wydania decyzji o odmowie udzielenia zgody na pobyt czasowy, stały, rezydenta oraz innych form legalizacji, w tym cofnięcia zgody na pobyt humanitarny), lub
- przebywa poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, lub
- przy składaniu wniosku o udzielenie mu tego zezwolenia albo w terminie, w którym został wezwany przez właściwego wojewodę nie złożył odcisków linii papilarnych w celu wydania karty pobytu.

III. Odmowa udzielenia zezwolenia

- nie spełnia on wymogów udzielenia mu zezwolenia na pobyt czasowy ze względu na deklarowany cel pobytu lub
- okoliczności, które są podstawą ubiegania się o to zezwolenie, nie uzasadniają jego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres dłuższy niż 3 miesiące lub
- obowiązuje wpis danych cudzoziemca do wykazu cudzoziemców, których pobyt jest na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej niepożądany, lub
- jego dane znajdują się w Systemie Informacyjnym Schengen do celów odmowy wjazdu, chyba, że zaistniały poważne przyczyny uzasadniające udzielenie tego zezwolenia, a w szczególności względy humanitarne lub wynikające z zobowiązań międzynarodowych i uwzględniono interesy państwa dokonującego taki wpis, lub
- wymagają tego względy obronności lub bezpieczeństwa państwa lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego lub zobowiązania wynikające z postanowień ratyfikowanych umów międzynarodowych obowiązujących Rzeczpospolitą Polską, lub
- w postępowaniu w sprawie udzielenia mu zezwolenia na pobyt czasowy:
 - złożył on wniosek zawierający nieprawdziwe dane osobowe lub fałszywe informacje lub dołączył do niego dokumenty zawierające takie dane lub informacje, lub
 - zeznał on nieprawdę lub zataił prawdę albo podrobił lub przerobił dokument w celu użycia go jako autentycznego lub takiego dokumentu używał jako autentycznego, lub
- podlegając obowiązkowi leczenia nie wyraża zgody na to leczenie, przy czym nie dotyczy to przypadku wydania kolejnego zezwolenia, lub
- złożył wniosek podczas nielegalnego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub przebywa na tym terytorium nielegalnie
- Cudzoziemcowi można odmówić udzielenia kolejnego zezwolenia na pobyt czasowy w przypadku:
 - niewykonania obowiązku poinformowania Wojewody w ciągu 15 dni roboczych o ustaniu przyczyny udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy, jeżeli wniosek o udzielenie kolejnego zezwolenia na pobyt czasowy złożył przed upływem 1 roku od upływu okresu ważności poprzedzającego go zezwolenia albo od dnia, w którym decyzja o cofnięciu zezwolenia na pobyt czasowy stała się ostateczna.

IV. Cořenície zezwolenia

- ustaał cel pobytu, który był powodem udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy, lub
- cudzoziemiec przestał spełniać wymogi udzielenia mu zezwolenia na pobyt czasowy ze względu na deklarowany cel pobytu, lub
- wystąpiła przynajmniej jedna z następujących okoliczności:
 - obowiązuje wpis danych cudzoziemca do wykazu cudzoziemców, których pobyt jest na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej niepożądany
 - wymagają tego względy obronności lub bezpieczeństwa państwa lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego lub zobowiązania wynikające z postanowień ratyfikowanych umów międzynarodowych obowiązujących Rzeczypospolitą Polską, lub
 - w postępowaniu w sprawie udzielenia mu zezwolenia na pobyt czasowy:
 - złożył on wniosek zawierający nieprawdziwe dane osobowe lub fałszywe informacje lub dołączył do niego dokumenty zawierające takie dane lub informacje, lub
 - zeznał on nieprawdę lub zataił prawdę albo podrobił lub przerobił dokument w celu użycia go jako autentycznego lub takiego dokumentu używał jako autentycznego, lub
 - zalega z uiszczeniem podatków, z wyjątkiem przypadków gdy uzyskał przewidziane prawem zwolnienie, odroczenie, rozłożenie na raty zaległych płatności lub wstrzymanie w całości wykonania decyzji właściwego organu, lub
 - nie zwrócił kosztów związanych z wydaniem i wykonaniem decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, które zostały pokryte z budżetu państwa, lub

V. Wygaśnięcie zezwolenia

- na podstawach analogicznych, jak w **punkcie 3.V Podrozdziału I Rozdziału II**

VI. Forma i treść decyzji

- treść decyzji: okres ważności zezwolenia, informacje o podstawie prawnej udzielenia zezwolenia.

VII. Okres zezwolenia

- okres niezbędny do realizacji celu pobytu nie dłuższy niż 1 rok – dla cudzoziemca, o którym mowa w **punkcie 3.I. A i B PROCEDURY** (okres nauki lub szkolenia zawodowego)
- 1 rok (bezpośrednio i jednorazowo od ukończenia studiów) – dla cudzoziemca, o którym mowa w **punkcie 3.I. C PROCEDURY**. **Uwaga:** okres 12 miesięcy liczony jest od dnia ukończenia studiów, a nie od dnia wydania decyzji pobytowej.

VIII. Uprawnienia

- **DOSTĘP DO RYNKU PRACY**
 - tak, bez pozwolenia na pracę dla cudzoziemca, o którym mowa w **punkcie 3.I. C PROCEDURY**,
 - tak, z pozwoleniem na pracę dla cudzoziemca, o którym mowa w **punkcie 3.I. A i B PROCEDURY**
- **PRAWO PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ** – tak, wyłącznie w formie spółki: komandytowej, komandytowo-akcyjnej, z ograniczoną odpowiedzialnością i akcyjnej, a także do przystępowania do takich spółek oraz obejmowania bądź nabywania ich udziałów lub akcji.

IX. Wymagane dokumenty

- wypełniony wniosek o udzielenie zgody na pobyt czasowy,
- potwierdzenie wniesienia opłaty skarbowej od wniosku,
- dla cudzoziemca określonego w **punkcie 3.I.A PROCEDURY**: dokument ze szkoły o przyjęciu do nauki, zaświadczenie ze szkoły; potwierdzenie posiadania ubezpieczenia zdrowotnego, potwierdzenie posiadania środków finansowych – wyciągi bankowe, karta kredytowa, zaświadczenie o wysokości osiąganego

dochodu od pracodawcy, PIT-37, PIT-36 w przypadku prowadzących działalność gospodarczą, dokumenty finansowe spółek, etc., potwierdzenie zameldowania oraz dokument z tytułem prawnym do lokalu, umowa o pracę, umowa o dzieło lub zlecenia (o ile dotyczy) dla osób utrzymujących;

- dla cudzoziemca określonego **w punkcie 3.1.B procedury**: dokument o przyjęciu na szkolenie zawodowe; potwierdzenie posiadania ubezpieczenia zdrowotnego, potwierdzenie posiadania środków finansowych – wyciągi bankowe, karta kredytowa, zaświadczenie o wysokości osiąganego dochodu od pracodawcy, PIT-37, PIT-36 w przypadku prowadzących działalność gospodarczą, dokumenty finansowe spółek, etc., potwierdzenie zameldowania oraz dokument z tytułem prawnym do lokalu;
- dla cudzoziemca określonego **w punkcie 3.1.C procedury**: dyplom ukończenia studiów; zaświadczenie o zarejestrowaniu jako bezrobotny (fakultatywnie), potwierdzenie posiadania ubezpieczenia zdrowotnego, potwierdzenie posiadania środków finansowych lub pozostawania na utrzymaniu – wyciągi bankowe, karta kredytowa, zaświadczenie o wysokości osiąganego dochodu od pracodawcy, PIT-37, PIT-36 w przypadku prowadzących działalność gospodarczą, dokumenty finansowe spółek, etc., potwierdzenie zameldowania oraz dokument z tytułem prawnym do lokalu,
- kserokopia wszystkich stron paszportu oraz 4 zdjęcia paszportowe.

X. Forma załatwienia sprawy

- decyzja administracyjna, standardowo wydawana w ciągu minimum 60 dni,
- formy:
 - odmowa wszczęcia, pozostawienie wniosku bez rozpoznania – forma zaskarżenia: wniosek o przywrócenie terminu, skarga na bezczynność organu (7 dni od stwierdzenia uchybień) + dopełnienie brakujących formalności;
 - decyzja pozytywna – wydanie zezwolenia;
 - decyzja negatywna – odmowa wydania pozwolenia – forma zaskarżenia – odwołanie do Szefa Urzędu ds. Cudzoziemców (14 dni).
- opłata – za wydanie pozwolenia na pobyt czasowy opłata skarbową wynosi 340 złotych

XI. Terminy

- wniosek należy złożyć najpóźniej w ostatnim dniu legalnego pobytu w Polsce,
- dla cudzoziemca określonego **w punkcie 3.1.C procedury**: wniosek należy złożyć bezpośrednio po ukończeniu studiów, najpóźniej w ostatnim dniu ważności karty pobytu wydanej w związku ze studiami.
- w przypadku złożenia wniosku w terminie i braku konieczności uzupełnienia braków formalnych wniosku cudzoziemiec otrzymuje stempel potwierdzający legalność jego pobytu – pobyt jest legalny od dnia złożenia wniosku do dnia wydania decyzji ostatecznej.

XII. Obowiązki informacyjne

Powiadomienie wojewody w ciągu 15 dni roboczych o ustaniu przyczyny udzielenia zezwolenia.

XIII. Obowiązki związane z utratą podstaw pobytu

- zaprzestanie spełniania warunków lub upływ terminu zezwolenia – wyjazd z Polski w ostatnim dniu legalnego pobytu, poinformowanie wojewody w ciągu 15 dni o zaprzestaniu spełniania warunków pobytu. Jeżeli ważność zezwolenia nie jest jedyną podstawą pobytu wyjazd może nastąpić po upływie okresu pobytu przewidzianego prawem na innej podstawie (np. ruchu bezwizowego, wizy Schengen)
- w przypadku wydania decyzji odmownej lub cofnięcia zezwolenia – wyjazd musi nastąpić w ciągu 30 dni od zyskania przed tą decyzją przyniotu ostateczności, a jeżeli decyzja stała się ostateczna wskutek oddalenia odwołania – 30 dni od dnia doręczenia tej decyzji.

Schemat postępowania

1. Uzyskanie niezbędnych dokumentów.
2. Stwierdzenie spełniania przesłanek do udzielenia zezwolenia i zgromadzenie dokumentacji.
3. Złożenie wniosku o pobyt czasowy ze względu na kształcenie się lub bycie absolwentem:
 - a) wypełnienie wniosku, wniesienie opłat oraz załączenie wymaganych dokumentów
 - b) złożenie odcisków palców w urzędzie
4. Wydanie decyzji przez urząd.
5. Wyrobienie karty pobytu.

ROZDZIAŁ III. PROCEDURY ZWIĄZANE Z WIĘZAMI RODZINNymi

PODROZDZIAŁ I. PROCEDURA UZYSKIWANIA ZGODY NA POBYT MAŁŻONKÓW OBYWATELI POLSKICH

1. PODMIOTY OBJĘTE ZEZWOLENIEM USTAWOWYM (POBYT CZASOWY MAŁŻONKÓW (ART. 158 USTAWY O CUDZOZIEMCACH))

Obywatele państw trzecich, których celem pobytu jest:

- przebywanie z małżonkiem, który jest obywatelem polskim,
- kontynuowanie pobytu w Polsce w przypadku rozwodu lub separacji oraz owdowienia.

2. DEFINICJE ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA POSTĘPOWANIA

- **małżeństwo** – związek jednej kobiety i jednego mężczyzny, uznawany przez polskie prawo, a zatem zawarty albo w Polsce jako ślub cywilny lub religijny w kościołach, z którymi Rzeczpospolita Polska zawarła umowy o regulowaniu stosunku między państwem a kościołem, albo przed właściwym urzędem państwa trzeciego lub w obrzędku religijnym potwierdzonym jako legalny przez państwo trzecie, w którym do zawarcia takiego ślubu doszło. **Uwaga:** zgodnie z wyrokiem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej każdy małżonek obywatela Unii, który zawarł z nim związek małżeński na podstawie prawa obowiązującego w danym państwie członkowskim ma prawo do korzystania z prawa pobytu i swobody przepływu bez dyskryminacji, a zatem na zasadach ustalonych przez państwo osiedlenia (orzeczenie Relu Adrian Coman i in. C-673/16);
- **związek małżeński zawarty dla pozorów** – związek małżeński zawarty w celu obejścia przepisów określających zasady i warunki wjazdu cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, ich przejazdu przez to terytorium, pobytu na nim i wyjazdu z niego. Fakt ten jest ustalany w każdym postępowaniu dotyczącym małżonka obywatela polskiego lub cudzoziemca uprawnionego do połączenia z rodziną. Ustalając czy małżeństwo nie zostało zawarte dla pozorów organ ustala czy:
 - jedno z małżonków przyjęło korzyść majątkową w zamian za wyrażenie zgody na zawarcie małżeństwa, o ile nie wynikało to ze zwyczaju ugruntowanego w danym państwie lub danej grupie społecznej (prezenty, kontrakty przedmałżeńskie, posagi oraz inne formy kulturowo przyjęte są dopuszczalne);
 - małżonkowie nie wypełniają prawnych obowiązków wynikających z zawarcia małżeństwa;
 - małżonkowie nie zamieszkują wspólnie lub nie prowadzą wspólnego gospodarstwa domowego;
 - małżonkowie nie spotkali się przed zawarciem małżeństwa;
 - małżonkowie nie mówią językiem zrozumiałym dla obojga;
 - małżonkowie nie są zgodni co do dotyczących ich danych osobowych i innych istotnych okoliczności ich dotyczących;
 - jedno z małżonków lub oboje małżonkowie w przeszłości zawierali już pozorne małżeństwa.
 - inne okoliczności sprawy wskazują na to, iż małżeństwo jest pozorne i zostało zawarte w celu obejścia przepisów ustawy i zasad pobytu cudzoziemców w Polsce

Przy ustalaniu wyżej wymienionych okoliczności wojewoda może prosić Straż Graniczną o przeprowadzenie wywiadu środowiskowego oraz innych czynności, mających na celu zebranie dowodów w sprawie.
- **OBOWIĄZKI PRAWNE W MAŁŻEŃSTWIE** – obowiązek pożycia, wzajemna pomoc i wierność, współdziałanie dla dobra założonej rodziny, obowiązek przyczyniania się według własnych sił do zaspokajania potrzeb rodziny.
- **ROZWÓD** – rozwiązanie małżeństwa zgodnie z prawem polskim, lub prawem kraju Unii Europejskiej, lub prawem kraju w którym zostało zawarte. Organem uprawnionym do rozwiązania małżeństwa najczęściej jest Sąd lub organ administracji publicznej. W niektórych krajach rozwiązanie małżeństwa może nastąpić w mniej sformalizowany sposób. Na potrzeby polskiego postępowania taki rozwód winien być jednak urzędowo poświadczony.

- **separacja** – forma relacji między małżonkami, w której nastąpił między nimi zupełny rozkład pożycia, który nie ma jednak charakteru trwałego. Separacja musi być orzeczona przez polski sąd rodzinny lub inny sąd Unii Europejskiej o ile w państwie członkowskim istnieje podobna instytucja prawna. Skutki separacji są takie same jak rozwodu. Zniesienie separacji nie wymaga jednak zawarcia ponownego małżeństwa między tymi samymi osobami. Małżonek pozostający w separacji nie może zawrzeć ponownie małżeństwa.

3. Warunki udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy małżonków obywateli polskich

I. Warunki ogólne zezwolenia

Cudzoziemiec:

- pozostaje w uznawanym przez Rzeczpospolitą Polską związku małżeńskim z obywatelem polskim

Cudzoziemcowi, który posiadał zezwolenie na pobyt czasowy dla członka rodziny obywatela polskiego udziela się **jednorazowo** kolejnego zezwolenia na pobyt czasowy, gdy:

- rozwiódł się z obywatelem polskim lub pozostaje z nim w separacji i **przemawia za tym jego ważny interes** ;
- owdowiał – jego małżonek zmarł.

II. Odmowa wszczęcia postępowania

Cudzoziemcowi odmawia się wszczęcia postępowania w sprawie udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy, gdy w dniu złożenia wniosku o udzielenie tego zezwolenia:

- posiada zezwolenie na pobyt stały lub zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego UE lub
- przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie wizy Schengen upoważniającej tylko do wjazdu na to terytorium wydanej w celu, o którym mowa w art. 60 ust. 1 pkt 23 ustawy o cudzoziemcach (pobyt humanitarny, lub ze względu na interes państwa, lub zobowiązania międzynarodowe), lub
- przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy, udzielonego w przypadkach, o których mowa w art. 181 ust. 1 ustawy o cudzoziemcach (pobyt krótkotrwały), lub
- przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zgody na pobyt tolerowany lub zgody na pobyt ze względów humanitarnych albo w związku z udzieleniem mu azylu, ochrony uzupełniającej lub ochrony czasowej lub nadaniem mu statusu uchodźcy w Rzeczypospolitej Polskiej, lub
- ubiega się o udzielenie ochrony międzynarodowej lub o udzielenie azylu, lub
- jest zatrzymany, umieszczony w strzeżonym ośrodku lub w areszcie dla cudzoziemców lub stosuje się wobec niego środek zapobiegawczy w postaci zakazu opuszczania kraju, lub
- odbywa karę pozbawienia wolności lub jest tymczasowo aresztowany, lub
- przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej po tym, jak został zobowiązany do powrotu, i nie upłynął jeszcze termin dobrowolnego powrotu określony w decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, także w przypadku przedłużenia tego terminu, lub
- jest obowiązany opuścić terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w przypadkach, o których mowa w art. 299 ust. 6 ustawy o cudzoziemcach (30 dni od wydania decyzji o odmowie udzielenia zgody na pobyt czasowy, stały, rezydenta oraz innych form legalizacji, w tym cofnięcia zgody na pobyt humanitarny), lub
- przebywa poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, lub
- przy składaniu wniosku o udzielenie mu tego zezwolenia albo w terminie, w którym został wezwany przez właściwego wojewodę nie złożył odcisków linii papilarnych w celu wydania karty pobytu.

III. Odmowa udzielenia zezwolenia

- nie spełnia on wymogów udzielenia mu zezwolenia na pobyt czasowy ze względu na deklarowany cel pobytu lub
- okoliczności, które są podstawą ubiegania się o to zezwolenie, nie uzasadniają jego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres dłuższy niż 3 miesiące lub

- obowiązuje wpis danych cudzoziemca do wykazu cudzoziemców, których pobyt jest na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej niepożądany, lub
- jego dane znajdują się w Systemie Informacyjnym Schengen do celów odmowy wjazdu, chyba, że zaistniały poważne przyczyny uzasadniające udzielenie tego zezwolenia, a w szczególności względy humanitarne lub wynikające z zobowiązań międzynarodowych i uwzględniono interesy państwa dokonującego taki wpis, lub
- wymagają tego względy obronności lub bezpieczeństwa państwa lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego lub zobowiązania wynikające z postanowień ratyfikowanych umów międzynarodowych obowiązujących Rzeczpospolitą Polską, lub
- w postępowaniu w sprawie udzielenia mu zezwolenia na pobyt czasowy:
 - złożył on wniosek zawierający nieprawdziwe dane osobowe lub fałszywe informacje lub dołączył do niego dokumenty zawierające takie dane lub informacje, lub
 - zeznał on nieprawdę lub zataił prawdę albo podrobił lub przerobił dokument w celu użycia go jako autentycznego lub takiego dokumentu używał jako autentycznego
- małżeństwo zostało zawarte dla pozorów.
- Cudzoziemcowi można odmówić udzielenia kolejnego zezwolenia na pobyt czasowy w przypadku:
 - niewykonania obowiązku poinformowania Wojewody w ciągu 15 dni roboczych o ustaniu przyczyny udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy, jeżeli wniosek o udzielenie kolejnego zezwolenia na pobyt czasowy złożył przed upływem 1 roku od upływu okresu ważności poprzedzającego go zezwolenia albo od dnia, w którym decyzja o cofnięciu zezwolenia na pobyt czasowy stała się ostateczna – w praktyce przestanka ta będzie dotyczyła wyłącznie osób, które się rozwiódły, owdowiały, lub które pozostają w separacji.

IV. Cofnięcie zezwolenia

- ustał cel pobytu, który był powodem udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy, lub
- cudzoziemiec przestał spełniać wymogi udzielenia mu zezwolenia na pobyt czasowy ze względu na deklarowany cel pobytu, lub
- wystąpiła przynajmniej jedna z następujących okoliczności:
 - obowiązuje wpis danych cudzoziemca do wykazu cudzoziemców, których pobyt jest na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej niepożądany
 - wymagają tego względy obronności lub bezpieczeństwa państwa lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego lub zobowiązania wynikające z postanowień ratyfikowanych umów międzynarodowych obowiązujących Rzeczpospolitą Polską, lub
 - w postępowaniu w sprawie udzielenia mu zezwolenia na pobyt czasowy:
 - złożył on wniosek zawierający nieprawdziwe dane osobowe lub fałszywe informacje lub dołączył do niego dokumenty zawierające takie dane lub informacje, lub
 - zeznał on nieprawdę lub zataił prawdę albo podrobił lub przerobił dokument w celu użycia go jako autentycznego lub takiego dokumentu używał jako autentycznego

V. Wygaśnięcie zezwolenia

Zezwolenie na pobyt czasowy wygasa z mocy prawa z dniem:

- uzyskania przez cudzoziemca kolejnego zezwolenia na pobyt czasowy,
- zezwolenia na pobyt stały, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE lub
- obywatelstwa polskiego

VI. Forma i treść decyzji

- treść decyzji: okres ważności zezwolenia, informacje o udzieleniu zezwolenia w związku z małżeństwem z obywatelem polskim.

VII. Okres zezwolenia

- okres niezbędny do realizacji celu pobytu nie dłuższy niż 3 lata.
- dla cudzoziemców rozwiedzionych, owdowiałych lub pozostających w separacji – do 3 lat

VIII. Uprawnienia

- **DOSTĘP DO RYNKU PRACY** – tak
- **PRAWO PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ** – tak (na zasadach obowiązujących obywateli polskich)

IX. Wymagane dokumenty:

- wypełniony wniosek o udzielenie zgody na pobyt czasowy,
- potwierdzenie wniesienia opłaty skarbowej od wniosku,
- akta zawarcia małżeństwa – odpis skrócony wydany przez polski Urząd Stanu Cywilnego (USC),
- kserokopia wszystkich stron paszportu oraz 4 zdjęcia paszportowe.

PROCEDURA UMIEJSCOWIENIA AKTU OBCEGO W POLSKICH KSIĘGACH STANU CYWILNEGO

- wniosek składa się w Urzędzie Gminy, w której ustanowiony jest Urząd Stanu Cywilnego w miejscu zamierzonego zamieszkania cudzoziemca. W braku takiego miejsca składa się wniosek do Urzędu m. st. Warszawy – dzielnica Śródmieście.
- wniosek składa się na formularzu – opłata skarbowa za wydanie odpisu pełnego wynosi 50 złotych, odpisu skróconego 30 złotych. Wnosi się ją na rachunek opłat skarbowych Urzędu Gminy.
- do wniosku należy załączyć **ORYGINAŁ AKTU MAŁŻEŃSTWA** wydany przez państwo zawarcia małżeństwa wraz z jego tłumaczeniem na język polski – tłumaczenie przysięgłe jest wymagane, przez tłumacza przysięgłego z listy tłumaczy publikowanej przez Ministerstwo Sprawiedliwości lub konsula. **Uwaga:** oryginał nie zostanie zwrócony, chyba że cudzoziemiec udowodni, iż uzyskanie aktu w kraju pochodzenia nie jest możliwe lub znacznie utrudnione.
- do wniosku należy złożyć pisemne oświadczenie obu małżonków o przybranych nazwiskach po zawarciu małżeństwa oraz o nazwiskach dzieci (o ile dotyczy).
- składając wniosek należy okazać dokument tożsamości.
- okres rozpatrzenia wniosku wynosi 60 dni.
- cudzoziemiec otrzymuje odpis pełny aktu małżeństwa lub decyzję odmowną, którą można zaskarżyć do wojewody, właściwego ze względu na siedzibę kierownika USC.

X. Forma załatwienia sprawy

- decyzja administracyjna, standardowo wydawana w ciągu minimum 60 dni,
- formy:
 - odmowa wszczęcia, pozostawienie wniosku bez rozpoznania – forma zaskarżenia: wniosek o przywrócenie terminu, skarga na bezczynność organu (7 dni od stwierdzenia uchybień) + dopełnienie brakujących formalności;
 - decyzja pozytywna – wydanie zezwolenia;
 - decyzja negatywna – odmowa wydania pozwolenia – forma zaskarżenia – odwołanie do Szefa Urzędu ds. Cudzoziemców (14 dni);
- opłata – za wydanie pozwolenia na pobyt czasowy opłata skarbowa wynosi 340 złotych.

XI. Terminy

- wniosek należy złożyć najpóźniej w ostatnim dniu legalnego pobytu w Polsce, przy czym naruszenie tego terminu nie rodzi negatywnych konsekwencji dla cudzoziemca (wniosek może być złożony podczas nielegalnego pobytu w Polsce);

- w przypadku złożenia wniosku w terminie i braku konieczności uzupełnienia braków formalnych wniosku cudzoziemiec otrzymuje stempel potwierdzający legalność jego pobytu – pobyt jest legalny od dnia złożenia wniosku do dnia wydania decyzji ostatecznej.

XII. Obowiązki informacyjne

Powiadomienie wojewody w ciągu 15 dni roboczych o ustaniu przyczyny udzielenia zezwolenia, np. prawomocnym orzeczeniu rozwodu, separacji, lub o zgonie małżonka.

XIII. Obowiązki związane z utratą podstaw pobytu

- zaprzestanie spełniania warunków lub upływ terminu zezwolenia – wyjazd z Polski w ostatnim dniu legalnego pobytu, poinformowanie wojewody w ciągu 15 dni o zaprzestaniu spełniania warunków pobytu. Jeżeli ważność zezwolenia nie jest jedyną podstawą pobytu wyjazd może nastąpić po upływie okresu pobytu przewidzianego prawem na innej podstawie (np. ruchu bezwizowego, wizy Schengen);
- w przypadku wydania decyzji odmownej lub cofnięcia zezwolenia – wyjazd musi nastąpić w ciągu 30 dni od zyskania przed tą decyzją przymiotu ostateczności, a jeżeli decyzja stała się ostateczna wskutek oddalenia odwołania – 30 dni od dnia doręczenia tej decyzji.

Schemat postępowania

1. Zawarcie małżeństwa.
2. Umiejscowienie aktu obcego w polskich księgach stanu cywilnego (o ile dotyczy).
3. Uzyskanie niezbędnych dokumentów
4. Stwierdzenie spełniania przesłanek do udzielenia zezwolenia i zgromadzenie dokumentacji.
5. Złożenie wniosku o pobyt czasowy w związku z małżeństwem z obywatelem polskim.
 - a) wypełnienie wniosku, wniesienie opłat oraz załączenie wymaganych dokumentów
 - b) złożenie odcisków palców w urzędzie
6. Wydanie decyzji przez urząd.
7. Wyrobiecie karty pobytu.

Załącznik nr 1 – wniosek o umiejscowienie aktu obcego w polskich księgach stanu cywilnego (załącznik z Krakowa)

Załącznik nr 2 do procedury SC-6

Sygnatura sprawy	SC-03.5353.	Data wpływu:
		Przyjął:

**KIEROWNIK
URZĘDU STANU CYWILNEGO
W KRAKOWIE**

	Wnioskodawca 1	Wnioskodawca 2	Pełnomocnik
IMIĘ			
NAZWISKO			
ADRES			
PESEL			
NAZWA DOKUMENTU TOŻSAMOŚCI			
SERIA I NUMER			
TEL. KONTAKTOWY			

**WNIOSEK
O PRZENIESIENIE DO REJESTRU STANU CYWILNEGO W DRODZE TRANSKRYPCJI
ZAGRANICZNEGO DOKUMENTU STANU CYWILNEGO
POTWIERDZAJĄCEGO ZAWARCIE ZWIĄZKU MAŁŻEŃSKIEGO**

Wnoszę(-imy) o przeniesienie do rejestru stanu cywilnego aktu małżeństwa na nazwiska: (mężczyzna)

..... i (kobieta)

..... zawartego dnia

w miejscowości kraj

Obywatelstwo małżonków:

-MĘŻCZYŻNA

-KOBIETA

Adresy małżonków (jeśli nie są Wnioskodawcami):

-MĘŻCZYŻNA

-KOBIETA

1. Wnoszę o dostosowanie pisowni danych zawartych w zagranicznym dokumencie do reguł pisowni polskiej:
TAK / NIE *.
2. Oświadczam, że akt nie był do tej pory sporządzony w żadnym Urzędzie Stanu Cywilnego na terenie Polski.
3. Zostałem(-am/liśmy) poinformowany(-na/ni), że składane wraz z wnioskiem oryginały dokumentów zagranicznych oraz ich tłumaczenie nie podlegają zwrotowi.
4. Zostałem(-am/liśmy) poinformowany(-na/ni), że w przypadku zmiany nazwiska w wyniku zawarcia związku małżeńskiego istnieje obowiązek wymiany polskiego dowodu osobistego.
5. Jeżeli zagraniczny akt małżeństwa nie zawiera zapisu o nazwisku małżonków noszonym po zawarciu małżeństwa, małżonkowie mogą złożyć takie oświadczenie w składanym wniosku o transkrypcję. W tym samym trybie małżonkowie mogą złożyć oświadczenie w sprawie nazwiska dzieci zrodzonych z tego małżeństwa.

Załącznik nr 2 do procedury SC-6

Oświadczenie w sprawie nazwisk noszonych po zawarciu małżeństwa:

Mężczyzna

Kobieta

Dzieci

.....
podpis męża

.....
podpis żony

6. Zostałem(-am/liśmy) poinformowani o możliwości sprostowania i / lub uzupełnienia treści aktu*:

a) Wnoszę(-imy) o dokonanie tych czynności:

.....

b) Nie wnoszę(-imy) o dokonanie tych czynności.

7. Dodatkowe wyjaśnienia:

.....

8. Pełnomocnictwo* (wypełnić, jeśli w sprawie ma działać pełnomocnik):

a) Wyznaczam(-y) w ww. sprawach *pełnomocnika do doręczeń* (imię, nazwisko, adres, numer telefonu):

.....

b) Wyznaczam(-y) *pełnomocnika do prowadzenia ww. spraw* (imię, nazwisko, adres, numer telefonu):

.....

Jednocześnie określam(-y) stopień pokrewieństwa między mną/nami, a pełnomocnikiem:

Wnioskodawca I:

Wnioskodawca II:

9. Odbioru odpisów sporządzonego aktu dokona*:

a) Wnioskodawca / Pełnomocnik* osobiście

b) Wnioskodawca / Pełnomocnik* pocztą na adres:

.....

Jako załączniki przedkładam(-y):

1 a) oryginał zagranicznego dokumentu stanu cywilnego wraz z urzędowym tłumaczeniem na język polski;

b) odpis aktu małżeństwa wydany zgodnie z Konwencją wiedeńską z dn. 08.09.1976r.

2 Dowód uiszczenia opłaty skarbowej na kwotę:

3 Inne:

*zakreślić właściwe

.....
(podpis/ Wnioskodawca 1)

.....
(podpis/ Wnioskodawca 2)

.....
(podpis/ Pełnomocnik)

PODROZDZIAŁ II. PROCEDURA UZYSKIWANIA ZGODY NA POBYT CZŁONKÓW RODZINY OBYWATELI POLSKICH

1. PODMIOTY OBJĘTE ZEZWOLENIEM USTAWOWYM (POBYT CZASOWY CZŁONKÓW RODZIN OBYWATELI POLSKICH (ART. 158 USTAWY O CUDZOZIEMCACH))

Obywatele państw trzecich, których celem pobytu jest:

- przebywanie z rodzicem, który jest cudzoziemcem pozostającym w związku małżeńskim z obywatelem polskim, tylko jeżeli są małoletni,
- kontynuowanie pobytu w Polsce w przypadku małoletnich osieroconych przez cudzoziemca, który jest małżonkiem obywatela polskiego.

2. DEFINICJE ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA POSTĘPOWANIA

- **małżeństwo** – zobacz **PUNKT 2 PODROZDZIAŁU I**,
- **małoletni** – osoba, która nie ukończyła 18 roku życia,
- **rodzic** – biologiczny ojciec lub biologiczna matka, opiekunowie prawni, którzy przysposobili dziecko wskutek adopcji.

3. WARUNKI UDZIELENIA ZEZWOLENIA NA POBYT CZASOWY DLA CZŁONKÓW RODZIN OBYWATELI POLSKICH

I. Warunki ogólne zezwolenia

Cudzoziemiec:

- jest małoletni,
- jest dzieckiem cudzoziemca, który jest małżonkiem obywatela polskiego,
- rodzic małoletniego posiada zezwolenie na pobyt czasowy dla członka rodziny obywatela polskiego, lub
- rodzic małoletniego posiada zezwolenie na pobyt stały w związku z pozostawaniem z obywatelem polskim w małżeństwie.

Małoletniemu cudzoziemcowi, który posiadał zezwolenie na pobyt czasowy dla członka rodziny obywatela polskiego udziela się **JEDNORAZOWO** kolejnego zezwolenia na pobyt czasowy, gdy:

- jego rodzic, będący cudzoziemcem pozostającym w związku małżeńskim z obywatelem polskim zmarł i przemawia za tym ważny interes dziecka.

II. Odmowa wszczęcia postępowania

- Cudzoziemcowi odmawia się wszczęcia postępowania w sprawie udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy na podstawach analogicznych dla małżonka obywatela polskiego – patrz **PUNKT 3.II PODROZDZIAŁU 1**.

III. Odmowa udzielenia zezwolenia

- nie spełnia on wymogów udzielenia mu zezwolenia na pobyt czasowy ze względu na deklarowany cel pobytu lub
- okoliczności, które są podstawą ubiegania się o to zezwolenie, nie uzasadniają jego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres dłuższy niż 3 miesiące lub
- obowiązuje wpis danych cudzoziemca do wykazu cudzoziemców, których pobyt jest na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej niepożądany, lub
- jego dane znajdują się w Systemie Informacyjnym Schengen do celów odmowy wjazdu, chyba, że zaistniały poważne przyczyny uzasadniające udzielenie tego zezwolenia, a w szczególności względy humanitarne lub wynikające z zobowiązań międzynarodowych i uwzględniono interesy państwa dokonującego taki wpis, lub

- wymagają tego względy obronności lub bezpieczeństwa państwa lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego lub zobowiązania wynikające z postanowień ratyfikowanych umów międzynarodowych obowiązujących Rzeczpospolitą Polską, lub
- w postępowaniu w sprawie udzielenia mu zezwolenia na pobyt czasowy:
 - złożył on wniosek zawierający nieprawdziwe dane osobowe lub fałszywe informacje lub dołączył do niego dokumenty zawierające takie dane lub informacje, lub
 - zeznał on nieprawdę lub zataił prawdę albo podrobił lub przerobił dokument w celu użycia go jako autentycznego lub takiego dokumentu używał jako autentycznego, lub
- zalega z uiszczeniem podatków, z wyjątkiem przypadków gdy uzyskał przewidziane prawem zwolnienie, odroczenie, rozłożenie na raty zaległych płatności lub wstrzymanie w całości wykonania decyzji właściwego organu, lub
- nie zwrócił kosztów związanych z wydaniem i wykonaniem decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, które zostały pokryte z budżetu państwa, lub
- podlegając obowiązkowi leczenia nie wyraża zgody na to leczenie, przy czym nie dotyczy to przypadku wydania kolejnego zezwolenia, lub
- złożył wniosek podczas nielegalnego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub przebywa na tym terytorium nielegalnie. **Uwaga:** W tym przypadku nie może być to jednak jedyna przyczyna odmowy
- Cudzoziemcowi można odmówić udzielenia kolejnego zezwolenia na pobyt czasowy w przypadku:
 - niewykonania obowiązku poinformowania Wojewody w ciągu 15 dni roboczych o ustaniu przyczyny udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy, jeżeli wniosek o udzielenie kolejnego zezwolenia na pobyt czasowy złożył przed upływem 1 roku od upływu okresu ważności poprzedzającego go zezwolenia albo od dnia, w którym decyzja o cofnięciu zezwolenia na pobyt czasowy stała się ostateczna.

IV. Cofnięcie zezwolenia

- ustał cel pobytu, który był powodem udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy, lub
- cudzoziemiec przestał spełniać wymogi udzielenia mu zezwolenia na pobyt czasowy ze względu na deklarowany cel pobytu, lub
- wystąpiła przynajmniej jedna z następujących okoliczności:
 - obowiązuje wpis danych cudzoziemca do wykazu cudzoziemców, których pobyt jest na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej niepożądany
 - wymagają tego względy obronności lub bezpieczeństwa państwa lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego lub zobowiązania wynikające z postanowień ratyfikowanych umów międzynarodowych obowiązujących Rzeczpospolitą Polską, lub
 - w postępowaniu w sprawie udzielenia mu zezwolenia na pobyt czasowy:
 - złożył on wniosek zawierający nieprawdziwe dane osobowe lub fałszywe informacje lub dołączył do niego dokumenty zawierające takie dane lub informacje, lub
 - zeznał on nieprawdę lub zataił prawdę albo podrobił lub przerobił dokument w celu użycia go jako autentycznego lub takiego dokumentu używał jako autentycznego, lub
 - zalega z uiszczeniem podatków, z wyjątkiem przypadków gdy uzyskał przewidziane prawem zwolnienie, odroczenie, rozłożenie na raty zaległych płatności lub wstrzymanie w całości wykonania decyzji właściwego organu, lub
 - nie zwrócił kosztów związanych z wydaniem i wykonaniem decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, które zostały pokryte z budżetu państwa, lub
 - podlegając obowiązkowi leczenia nie wyraża zgody na to leczenie.

V. Wygaśnięcie zezwolenia

- na zasadach analogicznych do określonych w punkcie 3.V Podrozdziału I

VI. Forma i treść decyzji

- treść decyzji: okres ważności zezwolenia, informacje o udzieleniu zezwolenia dla członków rodziny obywateli polskich

VII. Okres zezwolenia

- okres niezbędny do realizacji celu pobytu nie dłuższy niż 3 lata.
- dla cudzoziemców osieroconych – do 3 lat

VIII. Uprawnienia

- - **DOSTĘP DO RYNKU PRACY** – tak, od 16 roku życia
- - **PRAWO PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ** – nie

IX. Wymagane dokumenty:

- wypełniony wniosek o udzielenie zgody na pobyt czasowy,
- potwierdzenie wniesienia opłaty skarbowej od wniosku,
- akta urodzenia oraz akt małżeństwa rodziców – odpisy skrócone wydane przez polski Urząd Stanu Cywilnego (USC),
- kserokopia wszystkich stron paszportu oraz 4 zdjęcia paszportowe.

PROCEDURA UMIEJSCOWIENIA AKTU OBCEGO W POLSKICH KSIĘGACH STANU CYWILNEGO

- patrz **PUNKT 3.IX PODROZDZIAŁU I** oraz **ZAŁĄCZNIK NUMER 1** w podrozdziale I oraz tym Podrozdziale.

X. Forma załatwienia sprawy

- decyzja administracyjna, standardowo wydawana w ciągu minimum 60 dni,
- formy:
 - odmowa wszczęcia, pozostawienie wniosku bez rozpoznania – forma zaskarżenia: wniosek o przywrócenie terminu, skarga na bezczynność organu (7 dni od stwierdzenia uchybień) + dopełnienie brakujących formalności;
 - decyzja pozytywna – wydanie zezwolenia;
 - decyzja negatywna – odmowa wydania pozwolenia – forma zaskarżenia – odwołanie do Szefa Urzędu ds. Cudzoziemców (14 dni).
- opłata – za wydanie pozwolenia na pobyt czasowy opłata skarbową wynosi 340 złotych.

XI. Terminy

- wniosek należy złożyć najpóźniej w ostatnim dniu legalnego pobytu w Polsce, przy czym naruszenie tego terminu nie rodzi negatywnych konsekwencji dla cudzoziemca jeżeli fakt ten miałby stanowić wyłączną przyczynę odmowy udzielenia zezwolenia (wniosek może być złożony podczas nielegalnego pobytu w Polsce jeżeli wszystkie inne przesłanki są spełnione).
- w przypadku złożenia wniosku w terminie i braku konieczności uzupełnienia braków formalnych wniosku cudzoziemiec otrzymuje stempel potwierdzający legalność jego pobytu – pobyt jest legalny od dnia złożenia wniosku do dnia wydania decyzji ostatecznej.

XII. Obowiązki informacyjne

Powiadomienie wojewody w ciągu 15 dni roboczych o ustaniu przyczyny udzielenia zezwolenia, tj. uzyskanie pełnoletniości, osierocenie, rozwód rodziców, separacja rodziców, śmierć obywatela polskiego – małżonka rodzica małoletniego cudzoziemca.

XIII. Obowiązki związane z utratą podstaw pobytu

- zaprzestanie spełniania warunków lub upływ terminu zezwolenia – wyjazd z Polski w ostatnim dniu legalnego pobytu, poinformowanie wojewody w ciągu 15 dni o zaprzestaniu spełniania warunków pobytu. Jeżeli ważność zezwolenia nie jest jedyną podstawą pobytu wyjazd może nastąpić po upływie okresu pobytu przewidzianego prawem na innej podstawie (np. ruchu bezwizowego, wizy Schengen).
- w przypadku wydania decyzji odmownej lub cofnięcia zezwolenia – wyjazd musi nastąpić w ciągu 30 dni od zyskania przed te decyzje przymiotu ostateczności, a jeżeli decyzja stała się ostateczna wskutek oddalenia odwołania – 30 dni od dnia doręczenia tej decyzji.

Schemat postępowania

1. Umieszczenie aktu obcego w polskich księgach stanu cywilnego (o ile dotyczy).
2. Uzyskanie niezbędnych dokumentów.
3. Stwierdzenie spełniania przesłanek do udzielenia zezwolenia i zgromadzenie dokumentacji.
4. Złożenie wniosku o pobyt czasowy w związku z byciem członkiem rodziny obywatela polskiego.
 - a) wypełnienie wniosku, wniesienie opłat oraz załączenie wymaganych dokumentów
 - b) złożenie odcisków palców w urzędzie
5. Wydanie decyzji przez urząd.
6. Wyrobinienie karty pobytu.

Załącznik nr 1 – wniosek o umiejscowienie aktu obcego w polskich księgach stanu cywilnego (załącznik z Krakowa)

Załącznik nr 1 do procedury SC-6

Sygnatura sprawy	SC-03.5353.	Data wpływu: Przyjął:
------------------	-------------	--------------------------

**KIEROWNIK
URZĘDU STANU CYWILNEGO
W KRAKOWIE**

	Wnioskodawca 1	Wnioskodawca 2	Pełnomocnik
IMIĘ			
NAZWISKO			
ADRES			
PESEL			
NAZWA DOKUMENTU TOŻSAMOŚCI			
SERIA I NUMER			
TEL. KONTAKTOWY			

**WNIOSEK
O PRZENIESIENIE DO REJESTRU STANU CYWILNEGO W DRODZE TRANSKRYPCJI
ZAGRANICZNEGO DOKUMENTU STANU CYWILNEGO
POTWIERDZAJĄCEGO URODZENIE**

Wnoszę o przeniesienie do rejestru stanu cywilnego: mojego aktu urodzenia lub aktu urodzenia: ojca, matki, współmałżonka, dziecka, wnuka, wnuczki, brata, siostry, inne*:

Dane dotyczące osoby urodzonej:

Imię (imiona)

Nazwisko

Data urodzenia

Kraj i miejscowość, w której nastąpiło urodzenie

Obywatelstwo osoby, której akt dotyczy:

- Wnoszę o dostosowanie pisowni danych zawartych w zagranicznym dokumencie do reguł pisowni polskiej (z wyjątkiem imienia/imion osoby urodzonej): **TAK / NIE ***
- Oświadczam, że akt nie był do tej pory sporządzony w żadnym Urzędzie Stanu Cywilnego na terenie Polski.
- Zostałem(-am) poinformowany(-na), że składane wraz z wnioskiem oryginały dokumentów zagranicznych oraz ich tłumaczenie nie podlegają zwrotowi.
- Zostałem(-am) poinformowany(-na), że Urząd Stanu Cywilnego nie nadaje numeru PESEL osobom urodzonym za granicą.

Załącznik nr 1 do procedury SC-6

5. Zostałem(-am) poinformowany(-a) o możliwości sprostowania i / lub uzupełnienia treści aktu*:

a) Wnoszę o dokonanie tych czynności:

.....

b) Nie wnoszę o dokonanie tych czynności.

6. Dodatkowe wyjaśnienia:

.....

7. Oświadczam, że w chwili urodzenia dziecka stan cywilny matki to:

a) panna

b) zamężna od dnia z

c) wdowa od dnia

d) pozostająca w sądownie orzeczonej w dniu separacji z

e) rozwiedziona w dniu z

8. Pełnomocnictwo* (wypełnić, jeśli w sprawie ma działać pełnomocnik):

a) Wyznaczam w ww. sprawach pełnomocnika do doręczeń (imię, nazwisko, adres, numer telefonu):

.....

b) Wyznaczam pełnomocnika do prowadzenia ww. spraw (imię, nazwisko, adres, numer telefonu):

.....

Jednocześnie określam stopień pokrewieństwa między mną, a pełnomocnikiem:

Wnioskodawca I:

Wnioskodawca II:

9. Odbioru odpisów sporządzonego aktu dokona*:

a) Wnioskodawca / Pełnomocnik* osobiście

b) Wnioskodawca / Pełnomocnik* pocztą na adres:

.....

Jako załączniki przedkładam:

1 a) oryginał zagranicznego dokumentu stanu cywilnego wraz z urzędowym tłumaczeniem na język polski;

b) odpis aktu urodzenia wydany zgodnie z Konwencją wiedeńską z dnia 08.09.1976r.

2 Dowód uiszczenia opłaty skarbowej na kwotę

3 Inne:

*zakreślić właściwe

.....
 (podpis/ Wnioskodawca 1)

.....
 (podpis/ Wnioskodawca 2)

.....
 (podpis/ Pełnomocnik)

PODROZDZIAŁ III. PROCEDURA UDZIELANIA ZGODY NA POBYT CZASOWY W ZWIĄZKU Z ŁĄCZENIEM RODZIN**1. Podmioty objęte zezwoleniem ustawowym (pobyt czasowy związany z połączeniem z rodziną (art. 159 ustawy o cudzoziemcach))**

Obywatele państw trzecich, których celem pobytu jest:

- przebywanie z członkiem rodziny lub przyjazd do członka rodziny, który jest cudzoziemcem posiadającym prawo pobytu w Polsce.

2. Definicje istotne z punktu widzenia postępowania

- **małżeństwo** – patrz definicja zawarta w punkcie 2 Podrozdziału I
- **dziecko** – osoba, posiadająca z rodzicami więź biologiczną lub prawną, opartą na adopcji (**PRZYSPOSOBIENIE**)
- **małoletni** – osoba, która nie ukończyła 18 roku życia
- **rodzic** – biologiczny ojciec lub biologiczna matka, opiekunowie prawni, którzy przysposobili dziecko wskutek adopcji.
- **CZŁONEK RODZINY W ROZUMIENIU PRZEPISÓW O PRAWIE DO ŁĄCZENIA RODZIN** – cudzoziemiec, który należy do jednej z poniżej wymienionych kategorii osób:
 - małżonek – jest osobą pozostającą z cudzoziemcem w uznawanym przez prawo polskie związku małżeńskim,
 - małoletnie dziecko, w tym przysposobione cudzoziemca oraz osoby pozostającej z nim w związku małżeńskim, uznawanym przez polskie prawo (**warunek łączny**),
 - małoletnie dziecko, w tym przysposobione cudzoziemca, które pozostaje na jego utrzymaniu i nad którym sprawuje faktyczną władzę rodzicielską,
 - małoletnie dziecko, w tym przysposobione, małżonka cudzoziemca, które pozostaje na jego utrzymaniu i nad którym sprawuje faktyczną władzę rodzicielską,
 - wstępny w linii prostej (rodzic, dziadek/babcia, pradziadek/prababcia, etc) lub pełnoletnia osoba odpowiedzialna za małoletniego zgodnie z polskim prawem małoletniego, któremu nadano status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą i który przebywa w Polsce bez opieki.
- **Obowiązek alimentacyjny** – patrz definicja zawarta w punkcie 2 Podrozdziału I
- **związek małżeński zawarty dla pozorów** – patrz definicja zawarta w punkcie 2 Podrozdziału I
- **obowiązki prawne w małżeństwie** – obowiązek pożycia, wzajemna pomoc i wierność, współdziałanie dla dobra założonej rodziny, obowiązek przyczyniania się według własnych sił do zaspokajania potrzeb rodziny.
- **rozwód** – patrz definicja zawarta w punkcie 2 Podrozdziału I
- **separacja** – patrz definicja zawarta w punkcie 2 Podrozdziału I

3. Warunki udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy w związku z połączeniem z rodziną**I. Warunki ogólne zezwolenia**

Cudzoziemiec uprawniony do połączenia z rodziną, przebywający i zamieszkujący na terytorium RP (**wnioskodawca**):

- pobyt stały – posiada zezwolenie na pobyt stały (a),
- rezydentura UE – posiada zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego UE (b),
- uchodźca – posiada nadany w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy (c),
- ochrona uzupełniająca – udzielono mu ochrony uzupełniającej w Rzeczypospolitej Polskiej (d),
- pobyt czasowy – posiada pobyt czasowy na terytorium RP od co najmniej dwóch lat, udzielony minimum dwoma, kolejnymi decyzjami, z czego przynajmniej raz na okres minimum 12 miesięcy (w okresie poprzedzającym złożenie wniosku) (e),

- naukowiec – posiada zezwolenie na pobyt czasowy w związku z badaniami naukowymi lub pobyt naukowca (art. 151 ustawy o cudzoziemcach) (f),
- naukowiec korzystający z mobilności – posiada zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w celu prowadzenia badań naukowych, gdy cudzoziemiec ten posiada dokument pobytowy, o którym mowa w art. 1 ust. 2 lit. a Rozporządzenia Rady nr 1030/2002, opatrzony adnotacją „naukowiec”, wydany przez inne państwo członkowskie Unii Europejskiej, jeżeli umowa o przyjęciu cudzoziemca w celu realizacji projektu badawczego zawarta z właściwą jednostką naukową tego państwa przewiduje przeprowadzenie badań naukowych także na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (g),
- niebieska karta UE – posiada pobyt czasowy w celu wykonywania pracy w zawodzie wymagającym wysokich kwalifikacji (h),
- przeniesienie wewnątrz przedsiębiorstwa – posiada zgodę na pobyt czasowy w celu wykonywania pracy w ramach przeniesienia wewnątrz przedsiębiorstwa (i),
- mobilność długoterminowa – posiada pobyt czasowy w celu korzystania z mobilności długoterminowej (j),
- pobyt humanitarny – posiada zgodę na pobyt humanitarny w Polsce (k).

Cudzoziemiec objęty wnioskiem:

- przebywa (już jest) lub przybywa (zamierza przyjechać) do Polski w celu połączenia z rodziną – z cudzoziemcem, o którym mowa w **PUNKCIE 3.I.a-K PROCEDURY**,
- spełnia definicję członka rodziny w rozumieniu przepisów o prawie do łączenia rodzin (patrz definicje),
- posiada ubezpieczenie zdrowotne lub potwierdzenie pokrycia przez ubezpieczyciela kosztów leczenia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- posiada źródło stabilnego i regularnego dochodu wystarczające na pokrycie kosztów utrzymania (701 złotych miesięcznie dla pojedynczej osoby i 529 złotych dla każdej z wielu osób, wchodzących w skład rodziny) oraz powrotu (200 złotych dla krajów sąsiadujących, 500 zł dla krajów UE, 2500 złotych dla pozostałych krajów).
- ma zapewnione w Polsce miejsce zamieszkania.

Uwaga: PRZYWILEJ UCHODźCÓW I OSÓB Z OCHRONĄ UZUPEŁNIAJĄCĄ – wymogu posiadania ubezpieczenia zdrowotnego, stabilnego źródła utrzymania oraz miejsca zamieszkania nie muszą spełniać cudzoziemcy, którzy łączą się z cudzoziemcem, któremu nadano w Polsce status uchodźcy lub któremu udzielono ochrony uzupełniającej. **Warunek 6 miesięcy** – warunkiem skorzystania z przywileju jest złożenie wniosku o udzielenie zgody na pobyt czasowy w związku z połączeniem z rodziną przed upływem 6 miesięcy od dnia nadania statusu uchodźcy lub udzielenia ochrony uzupełniającej.

Spełnienie kryterium finansowego – spełnienie wymogu posiadania źródła stabilnego i regularnego dochodu może polegać na zapewnieniu takiego źródła przez cudzoziemca wnioskującego lub inną osobę zobowiązaną prawnie do utrzymania cudzoziemca, która zamieszkuje na terytorium RP. **Uwaga:** zobowiązanie do ponoszenia kosztów utrzymania wynika z obowiązków alimentacyjnych (patrz definicja). Jeżeli oprócz cudzoziemców uprawnionych do łączenia, którzy nie spełniają kryterium finansowego w Polsce mieszka inny członek rodziny, który może pokryć te koszty, jest zobowiązany do alimentacji, ale nie jest uprawniony do połączenia z rodziną to jego deklaracja pokrycia kosztów utrzymania cudzoziemca przybywającego musi być przez organ uznana.

II. Odmowa wszczęcia postępowania:

Cudzoziemcowi odmawia się wszczęcia postępowania w sprawie udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy z tych samych przestanków, jakie są opisane w **PUNKCIE 3.II Podrozdziału I**, z wyjątkiem przestanki pobytu poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej.

Uwaga: POBYT ZA GRANICĄ – zezwolenie na pobyt czasowy w związku z połączeniem z rodziną jest jedynym przypadkiem, w którym o takie zezwolenie można wystąpić, gdy cudzoziemiec nim objęty wciąż przebywa za granicą.

III. Odmowa udzielenia zezwolenia

- nie spełnia on wymogów udzielenia mu zezwolenia na pobyt czasowy ze względu na deklarowany cel pobytu lub
- okoliczności, które są podstawą ubiegania się o to zezwolenie, nie uzasadniają jego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres dłuższy niż 3 miesiące lub
- obowiązuje wpis danych cudzoziemca do wykazu cudzoziemców, których pobyt jest na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej niepożądany, lub
- jego dane znajdują się w Systemie Informacyjnym Schengen do celów odmowy wjazdu, chyba, że zaistniały poważne przyczyny uzasadniające udzielenie tego zezwolenia, a w szczególności względy humanitarne lub wynikające z zobowiązań międzynarodowych i uwzględniono interesy państwa dokonującego taki wpis, lub
- wymagają tego względy obronności lub bezpieczeństwa państwa lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego lub zobowiązania wynikające z postanowień ratyfikowanych umów międzynarodowych obowiązujących Rzeczpospolitą Polską, lub
- w postępowaniu w sprawie udzielenia mu zezwolenia na pobyt czasowy:
 - złożył on wniosek zawierający nieprawdziwe dane osobowe lub fałszywe informacje lub dołączył do niego dokumenty zawierające takie dane lub informacje, lub
 - zeznał on nieprawdę lub zataił prawdę albo podrobił lub przerobił dokument w celu użycia go jako autentycznego lub takiego dokumentu używał jako autentycznego, lub
- podlegając obowiązkowi leczenia nie wyraża zgody na to leczenie, przy czym nie dotyczy to przypadku wydania kolejnego zezwolenia (**uwaga:** nie dotyczy małżonka wnioskodawcy), lub
- złożył wniosek podczas nielegalnego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub przebywa na tym terytorium nielegalnie (**uwaga:** nie dotyczy **małżonka wnioskodawcy**, a także cudzoziemca, któremu nadano **STATUS UCHODźCY** lub **UDZIELONO OCHRONY UZUPEŁNIAJĄCEJ**, jeżeli rodzina istniała już w kraju pochodzenia cudzoziemca, a członek jego rodziny przebywał na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w dniu złożenia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej przez tego cudzoziemca),
- w przypadku połącenia z małżonkiem – małżeństwo zostało zawarte dla pozorów (**PATRZ DEFINICJE**)
- Cudzoziemcowi można odmówić udzielenia kolejnego zezwolenia na pobyt czasowy w przypadku:
 - niewykonania obowiązku poinformowania Wojewody w ciągu 15 dni roboczych o ustaniu przyczyny udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy, jeżeli wniosek o udzielenie kolejnego zezwolenia na pobyt czasowy złożył przed upływem 1 roku od upływu okresu ważności poprzedzającego go zezwolenia albo od dnia, w którym decyzja o cofnięciu zezwolenia na pobyt czasowy stała się ostateczna.

IV. Cofnięcie zezwolenia

- na tych samych przestankach, o których mowa w **PUNKCIE 3.IV PODROZDZIAŁU II**

V. Wygaśnięcie zezwolenia

- na zasadach analogicznych do określonych w **PUNKCIE 3.V PODROZDZIAŁU I**

VI. Forma i treść decyzji

- treść decyzji: okres ważności zezwolenia, informacje o udzieleniu zezwolenia w związku z połączeniem z rodziną.
- szczególne obowiązki organu prowadzącego postępowanie:
 - w postępowaniu w sprawie udzielenia lub cofnięcia cudzoziemcowi zezwolenia na pobyt czasowy w związku z połączeniem z rodziną uwzględnia się:
 - interes małoletniego dziecka;
 - charakter i trwałość więzi rodzinnych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
 - okres pobytu cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
 - istnienie więzi rodzinnych, kulturowych i społecznych z państwem pochodzenia.

VII. Okres zezwolenia

- równy okresowi zezwolenia cudzoziemca wnioskodawcy (graniczna jest data upływu okresu zezwolenia udzielonego wnioskodawcy).
- do 3 lat w przypadku cudzoziemców, posiadających zezwolenie na pobyt stały, zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego UE, ochronę uzupełniającą, zgodę na pobyt ze względów humanitarnych lub którym nadano mu status uchodźcy w Rzeczypospolitej Polskiej.

VIII. Uprawnienia

- **DOSTĘP DO RYNKU PRACY** – tak, bez zezwolenia
- **PRAWO PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ** – tak, na zasadach obowiązujących obywateli polskich.

IX. Wymagane dokumenty i procedura

PROCEDURA:

- Wniosek składa cudzoziemiec, który zamieszkuje na terytorium Polski i jest uprawniony do połączenia się z rodziną;
- Wniosek składa w imieniu cudzoziemców objętych łączeniem
- Złożenie wniosku wymaga pisemnej zgody członka rodziny, z którym wnioskodawca chce się połączyć lub jego przedstawiciela ustawowego, chyba że wnioskodawca jest jego przedstawicielem ustawowym;
- wyrażenie zgody na połączenie stanowi jednocześnie pełnomocnictwo dla wnioskodawcy do działania w imieniu cudzoziemca objętego łączeniem;
- **PRZENIESIENIE WENWĄTRZ PRZEDSIĘBIORSTWA I MOBILNOŚĆ DŁUGOTERMINOWA:** w przypadku cudzoziemców, którzy przybywają do Polski w związku z przeniesieniem wewnątrz przedsiębiorstwa lub korzystają z mobilności długoterminowej, a wniosek wobec członków ich rodziny został złożony **DO 3 DNI** od dnia złożenia wniosku o udzielenie tamtym cudzoziemcom zgody na pobyt czasowy to:
 - właściwy do orzekania jest wojewoda w miejscu siedziby jednostki przyjmującej,
 - decyzję pozytywną lub odmowną wydaje się niezwłocznie po udzieleniu lub odmowie udzielenia zgody na pobyt czasowy dla cudzoziemca, który jest przenoszony wewnątrz przedsiębiorstwa lub korzysta z mobilności długoterminowej.

Wymagane dokumenty

- wypełniony wniosek o udzielenie zgody na pobyt czasowy – osobno dla każdego członka rodziny podlegającego łączeniu,
- potwierdzenie wniesienia opłaty skarbowej od wniosku,
- akt urodzenia oraz akt małżeństwa, dowodzące pokrewieństwa rodzica lub fakt zawarcia małżeństwa – odpisy skrócone wydane przez polski Urząd Stanu Cywilnego (USC),
- decyzje pobytowe cudzoziemca zamieszkującego na terytorium Polski oraz karta pobytu,
- dokumenty odnoszące się do posiadanego ubezpieczenia,
- potwierdzenie posiadania środków utrzymania (zależnie od jego źródła: wyciągi bankowe, karta kredytowa, zaświadczenie o wysokości osiąganego dochodu od pracodawcy, PIT-37, PIT-36 w przypadku prowadzących działalność gospodarczą, dokumenty finansowe spółek, etc.),
- potwierdzenie posiadania miejsca zamieszkania – umowa własności nieruchomości, umowa najmu,
- kserokopia wszystkich stron paszportu oraz 4 zdjęcia paszportowe.

PROCEDURA UMIEJSCOWIENIA AKTU OBCEGO W POLSKICH KSIĘGACH STANU CYWILNEGO

- patrz **PUNKT 3.IX PODROZDZIAŁU I**

X. Forma załatwienia sprawy

- decyzja administracyjna, standardowo wydawana w ciągu minimum 60 dni,
- formy:

- odmowa wszczęcia, pozostawienie wniosku bez rozpoznania – forma zaskarżenia: wniosek o przywrócenie terminu, skarga na bezczynność organu (7 dni od stwierdzenia uchybień) + dopełnienie brakujących formalności;
- decyzja pozytywna – wydanie zezwolenia
- decyzja negatywna – odmowa wydania pozwolenia – forma zaskarżenia – odwołanie do Szefa Urzędu ds. Cudzoziemców (14 dni)
- opłata – za wydanie pozwolenia na pobyt czasowy opłata skarbową wynosi 340 złotych od każdego członka rodziny podlegającego łączeniu.

XI. Terminy

- wniosek należy złożyć najpóźniej w ostatnim dniu legalnego pobytu w Polsce – dotyczy cudzoziemca zamieszkującego w Polsce (i pod warunkiem złożenia własnego wniosku o przedłużenie pobytu).
- kolejny wniosek należy złożyć najpóźniej w ostatnim dniu legalnego pobytu w Polsce.
- w przypadku małżonków cudzoziemców wnioskujących oraz członków rodziny cudzoziemców, którym nadano status uchodźcy lub udzielono ochrony uzupełniającej, z obostrzeniem, o którym mowa w **PUNKCIE 3.III PROCEDURY** możliwe jest złożenie wniosku podczas nielegalnego pobytu w Polsce.
- w przypadku złożenia wniosku w terminie i braku konieczności uzupełnienia braków formalnych wniosku cudzoziemiec otrzymuje stempel potwierdzający legalność jego pobytu – pobyt jest legalny od dnia złożenia wniosku do dnia wydania decyzji ostatecznej

XII. Obowiązki informacyjne

Powiadomienie wojewody w ciągu 15 dni roboczych o ustaniu przyczyny udzielenia zezwolenia, tj. np. utrata prawa pobytu lub wyjazd cudzoziemca wnioskodawcy, rozwód, separacja, śmierć cudzoziemca wnioskodawcy, uzyskanie pełnoletności przez dziecko cudzoziemca wnioskodawcy, etc.

XIII. Obowiązki związane z UTRATĄ PODSTAW POBYTU

- zaprzestanie spełniania warunków lub upływ terminu zezwolenia – wyjazd z Polski w ostatnim dniu legalnego pobytu, poinformowanie wojewody w ciągu 15 dni o zaprzestaniu spełniania warunków pobytu. Jeżeli ważność zezwolenia nie jest jedyną podstawą pobytu wyjazd może nastąpić po upływie okresu pobytu przewidzianego prawem na innej podstawie (np. ruchu bezwizowego, wizy Schengen).
- w przypadku wydania decyzji odmownej lub cofnięcia zezwolenia – wyjazd musi nastąpić w ciągu 30 dni od zyskania przed tą decyzją przynajmniej ostateczności, a jeżeli decyzja stała się ostateczna wskutek oddalenia odwołania – 30 dni od dnia doręczenia tej decyzji.

Schemat postępowania

1. Umiejscowienie aktu obcego w polskich księgach stanu cywilnego (o ile dotyczy).
2. Uzyskanie niezbędnych dokumentów.
3. Stwierdzenie spełnienia przesłanek do udzielenia zezwolenia i zgromadzenie dokumentacji.
4. Złożenie wniosku o pobyt czasowy w związku z połączeniem z rodziną.
 - a) wypełnienie wniosku, wniesienie opłat oraz załączenie wymaganych dokumentów
5. Wydanie decyzji przez urząd.
6. Przesłanie decyzji do kraju pobytu cudzoziemców, którzy przybywają do Polski w celu połączenia z rodziną.
7. Wystąpienie o wizę do konsula w kraju pobytu cudzoziemca, który przybywa w celu połączenia z rodziną – wiza z art. 60 pkt 24 ustawy o cudzoziemcach.
8. Przybycie do Polski na podstawie wizy wydanej przez konsula.
9. Złożenie wniosku o wydanie karty pobytu i złożenie odcisków palców.
10. Wyrobienie karty pobytu.

PODROZDZIAŁ IV. PROCEDURA UDZIELANIA ZGODY NA POBYT CZASOWY W ZWIĄZKU Z ŁĄCZENIEM RODZIN – PRZYPADKI SZCZEGÓLNE

1. PODMIOTY OBJĘTE ZEZWOLENIEM USTAWOWYM FAKULTATYWNYM (UZNIANIE ADMINISTRACYJNE) (POBYT CZASOWY W ZWIĄZKU Z POŁĄCZENIEM Z RODZINĄ (ART. 160 USTAWY O CUDZOZIEMCACH))

Obywatele państw trzecich, których celem pobytu jest:

- przebywanie z członkiem rodziny – obywatelem polskim lub obywatelem innego państwa członkowskiego UE, EOG, EFTA lub Konfederacji Szwajcarskiej,
- przebywanie z rodzicem bezpośrednio po urodzeniu się, jeżeli rodzic przebywa w Polsce na podstawie wizy lub pobytu czasowego
- przebywanie w Polsce celem prowadzenia życia rodzinnego z obywatelem polskim lub obywatelem UE, EOG, EFTA lub Konfederacji Szwajcarskiej,

2. DEFINICJE ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA POSTĘPOWANIA

- **uznanie administracyjne** – patrz **PUNKT 2 PODROZDZIAŁU II w ROZDZIALE II.**
- **małżeństwo** – patrz **PUNKT 2 PODROZDZIAŁU I.**
- **dziecko** – osoba, posiadająca z rodzicami więź biologiczną lub prawną opartą na adopcji
- **rodzic** – biologiczny ojciec lub biologiczna matka, opiekunowie prawni, którzy przysposobili dziecko wskutek adopcji.
- **członek rodziny** – zstępny, wstępny lub krewny w linii bocznej bez ograniczeń, powinowaty (krewny małżonka)
- **życie rodzinne** – w rozumieniu art. 8 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności każdy człowiek ma prawo do poszanowania życia rodzinnego i prywatnego. Jednocześnie niedopuszczalna jest ingerencja władzy publicznej w korzystanie z tego prawa, z wyjątkiem przypadków przewidzianych przez ustawę i koniecznych w demokratycznym społeczeństwie z uwagi na bezpieczeństwo państwowe, bezpieczeństwo publiczne lub dobrobyt gospodarczy kraju, ochronę porządku i zapobieganie przestępstwom, ochronę zdrowia i moralności lub ochronę praw i wolności innych osób. Katalog sytuacji obejmujących prawo do ochrony życia rodzinnego jest szeroki podlega indywidualnej ocenie. Wokół art. 8, także w kontekście prawa do pobytu na terytorium danego państwa, wykształciło się bogate orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu. Wśród sytuacji uzasadniających ochronę życia rodzinnego wymienia się przede wszystkim długotrwały konkubinaty, więzi międzypokoleniowe oparte na długotrwałym pobycie lub wychowywaniu się, więzi związane z długoletnim pobylem na terytorium danego państwa wraz z rodziną i inne sytuacje.

3. WARUNKI UDZIELENIA ZEZWOLENIA NA POBYT CZASOWY W ZWIĄZKU Z POŁĄCZENIEM Z OBYWATELEM POLSKIM LUB CUDZOZIEMCEM, KORZYSTAJĄCYM ZE SWOBODY PRZEPIYWU OSÓB, A TAKŻE W ZWIĄZKU Z ŻYCIEM RODZINNYM

I. Warunki ogólne zezwolenia

KATEGORIE CUDZOZIEMCÓW UPRAWNIONYCH:

A. Inni członkowie rodziny uprawnieni do łączenia się z obywatelami polskimi lub cudzoziemcami korzystającymi ze swobody przepływu osób

Cudzoziemiec:

- jest członkiem rodziny zamieszkującego na terytorium Polski obywatela polskiego, **innym niż** jego małżonek, dziecko jego lub jego małżonka do ukończenia 21 roku życia, lub dziecko pozostające na ich utrzymaniu, lub rodzic jego lub jego małżonka, pozostający na ich utrzymaniu
- jest członkiem rodziny zamieszkującego na terytorium Polski obywatela innego państwa UE, EOG, EFTA lub Konfederacji Szwajcarskiej **innym niż:**

- małżonek obywatela UE,
- bezpośredni zstępny (dziecko) obywatela UE lub jego małżonka, w wieku do 21 lat lub pozostający na utrzymaniu obywatela UE lub jego małżonka,
- bezpośredni wstępny obywatela UE lub jego małżonka, pozostający na utrzymaniu obywatela UE lub jego małżonka;
- przebywa na terytorium RP wspólnie z wyżej wskazanymi osobami, ze względu na:
 - zależność finansową od tych osób lub pozostawanie z nimi w gospodarstwie domowym w kraju, z którego przybył cudzoziemiec
 - poważne względy zdrowotne, wymagające osobistej opieki ze strony tych osób
- posiada ubezpieczenie zdrowotne lub potwierdzenie pokrycia przez ubezpieczyciela kosztów leczenia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- posiada źródło stabilnego i regularnego dochodu wystarczające na pokrycie kosztów utrzymania (701 złotych miesięcznie dla pojedynczej osoby i 529 złotych dla każdej z wielu osób, wchodzących w skład rodziny) oraz powrotu (200 złotych dla krajów sąsiadujących, 500 zł dla krajów UE, 2500 złotych dla pozostałych krajów).

B. MAŁOLETNI URODZENI NA TERYTORIUM RP

Zezwolenia na pobyt czasowy można udzielić:

- małoletniemu dziecku cudzoziemca, który przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie:
 - wizy krajowej lub
 - zezwolenia na pobyt czasowy,
- jeżeli dziecko to urodziło się w okresie ważności tej wizy krajowej lub zezwolenia na pobyt czasowy,
- cudzoziemiec, któremu urodziło się dziecko:
 - posiada ubezpieczenie zdrowotne lub potwierdzenie pokrycia przez ubezpieczyciela kosztów leczenia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
 - posiada źródło stabilnego i regularnego dochodu wystarczające na pokrycie kosztów utrzymania (701 złotych miesięcznie dla pojedynczej osoby i 529 złotych dla każdej z wielu osób, wchodzących w skład rodziny) oraz powrotu (200 złotych dla krajów sąsiadujących, 500 zł dla krajów UE, 2500 złotych dla pozostałych krajów).
 - ma zapewnione w Polsce miejsce zamieszkania.

C. CUDZOZIEMCY PROWADZĄCY ŻYCIE RODZINNE

Zezwolenia na pobyt czasowy można udzielić:

- cudzoziemcowi prowadzącemu życie rodzinne w rozumieniu Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r. (Dz.U. z 1993 r. poz. 284, z późn. zm.), z zamieszkującym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej:
 - obywatelem polskim lub
 - obywatelem innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej,
 - państwa członkowskiego Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym (EOG) lub
 - Konfederacji Szwajcarskiej,
- z którym przebywa wspólnie na tym terytorium,
- posiada ubezpieczenie zdrowotne lub potwierdzenie pokrycia przez ubezpieczyciela kosztów leczenia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- posiada źródło stabilnego i regularnego dochodu wystarczające na pokrycie kosztów utrzymania (701 złotych miesięcznie dla pojedynczej osoby i 529 złotych dla każdej z wielu osób, wchodzących w skład rodziny) oraz powrotu (200 złotych dla krajów sąsiadujących, 500 zł dla krajów UE, 2500 złotych dla pozostałych krajów).

II. Odmowa wszczęcia postępowania

Cudzoziemcowi odmawia się wszczęcia postępowania w sprawie udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy, gdy w dniu złożenia wniosku o udzielenie tego zezwolenia:

- posiada zezwolenie na pobyt stały lub zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego UE lub
- przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie wizy Schengen upoważniającej tylko do wjazdu na to terytorium wydanej w celu, o którym mowa w art. 60 ust. 1 pkt 23 (pobyt humanitarny, lub ze względu na interes państwa, lub zobowiązania międzynarodowe), lub
- przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy, udzielonego w przypadkach, o których mowa w art. 181 ust. 1 (pobyt krótkotrwały), lub
- przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zgody na pobyt tolerowany lub zgody na pobyt ze względów humanitarnych albo w związku z udzieleniem mu azylu, ochrony uzupełniającej lub ochrony czasowej lub nadaniem mu statusu uchodźcy w Rzeczypospolitej Polskiej, lub
- ubiega się o udzielenie ochrony międzynarodowej lub o udzielenie azylu, lub
- jest zatrzymany, umieszczony w strzeżonym ośrodku lub w areszcie dla cudzoziemców lub stosuje się wobec niego środek zapobiegawczy w postaci zakazu opuszczania kraju, lub
- odbywa karę pozbawienia wolności lub jest tymczasowo aresztowany, lub
- przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej po tym, jak został zobowiązany do powrotu, i nie upłynął jeszcze termin dobrowolnego powrotu określony w decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, także w przypadku przedłużenia tego terminu, lub
- jest obowiązany opuścić terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w przypadkach, o których mowa w art. 299 ust. 6 ustawy o cudzoziemcach (30 dni od wydania decyzji o odmowie udzielenia zgody na pobyt czasowy, stały, rezydenta oraz innych form legalizacji, w tym cofnięcia zgody na pobyt humanitarny), lub
- przebywa poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, lub
- przy składaniu wniosku o udzielenie mu tego zezwolenia albo w terminie, w którym został wezwany przez właściwego wojewodę nie złożył odcisków linii papilarnych w celu wydania karty pobytu.

III. Odmowa udzielenia zezwolenia

- nie spełnia on wymogów udzielenia mu zezwolenia na pobyt czasowy ze względu na deklarowany cel pobytu lub
- okoliczności, które są podstawą ubiegania się o to zezwolenie, nie uzasadniają jego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres dłuższy niż 3 miesiące lub
- obowiązuje wpis danych cudzoziemca do wykazu cudzoziemców, których pobyt jest na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej niepożądany, lub
- jego dane znajdują się w Systemie Informacyjnym Schengen do celów odmowy wjazdu, chyba, że zaistniały poważne przyczyny uzasadniające udzielenie tego zezwolenia, a w szczególności względy humanitarne lub wynikające z zobowiązań międzynarodowych i uwzględniono interesy państwa dokonującego taki wpis, lub
- wymagają tego względy obronności lub bezpieczeństwa państwa lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego lub zobowiązania wynikające z postanowień ratyfikowanych umów międzynarodowych obowiązujących Rzeczpospolitą Polską, lub
- w postępowaniu w sprawie udzielenia mu zezwolenia na pobyt czasowy:
 - złożył on wniosek zawierający nieprawdziwe dane osobowe lub fałszywe informacje lub dołączył do niego dokumenty zawierające takie dane lub informacje, lub
 - zeznał on nieprawdę lub zataił prawdę albo podrobił lub przerobił dokument w celu użycia go jako autentycznego lub takiego dokumentu używał jako autentycznego, lub
- zalega z uiszczeniem podatków, z wyjątkiem przypadków gdy uzyskał przewidziane prawem zwolnienie, odroczenie, rozłożenie na raty zaległych płatności lub wstrzymanie w całości wykonania decyzji właściwego organu, lub
- nie zwrócił kosztów związanych z wydaniem i wykonaniem decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, które zostały pokryte z budżetu państwa, lub

- podlegając obowiązkowi leczenia nie wyraża zgody na to leczenie, przy czym nie dotyczy to przypadku wydania kolejnego zezwolenia, lub
- złożył wniosek podczas nielegalnego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub przebywa na tym terytorium nielegalnie (nie dotyczy cudzoziemca określonego w **PUNKCIE 3.I.B PROCEDURY**, jeżeli nielegalny pobyt miałby być jedyną przyczyną odmowy udzielenia zezwolenia)
- Cudzoziemcowi można odmówić udzielenia kolejnego zezwolenia na pobyt czasowy w przypadku:
 - niewykonania obowiązku poinformowania Wojewody w ciągu 15 dni roboczych o ustaniu przyczyny udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy, jeżeli wniosek o udzielenie kolejnego zezwolenia na pobyt czasowy złożył przed upływem 1 roku od upływu okresu ważności poprzedzającego go zezwolenia albo od dnia, w którym decyzja o cofnięciu zezwolenia na pobyt czasowy stała się ostateczna.

IV. Cofnięcie zezwolenia

- na podstawach analogicznych do opisanych w **PUNKCIE 3.IV PODROZDZIAŁU II**.

V. Wygaśnięcie zezwolenia

- na podstawach analogicznych do opisanych w **PUNKCIE 3.V PODROZDZIAŁU II**.

VI. Forma i treść decyzji

- treść decyzji: okres ważności zezwolenia, informacje o udzieleniu zezwolenia dla członków rodziny obywateli polskich lub obywateli innych państw korzystających ze swobody przepływu osób, lub w związku z korzystaniem z życia rodzinnego.

VII. Okres zezwolenia

- dla cudzoziemców, o których mowa w **PUNKCIE 3.I.A I C PROCEDURY** – okres niezbędny do realizacji celu pobytu, maksymalnie 3 lata;
- dla cudzoziemców, o których mowa w **PUNKCIE 3.I. B PROCEDURY** – do dnia, w którym upływa termin ważności wizy lub pobytu czasowego opiekuna małoletniego dziecka.

VIII. Uprawnienia

- **DOSTĘP DO RYNKU PRACY** – tak, ale na podstawie pozwolenia na pracę (patrz procedura: **POZWOLENIE NA POBYT CZASOWY I PRACĘ**) – dotyczy cudzoziemca, o którym mowa w **PUNKCIE 3.I. A I C PROCEDURY**.
- **PRAWO PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ** – tak, wyłącznie w formie spółki: komandytowej, komandytowo-akcyjnej, z ograniczoną odpowiedzialnością i akcyjnej, a także do przystępowania do takich spółek oraz obejmowania bądź nabywania ich udziałów lub akcji, chyba że są Amerykanami. Wtedy przysługuje im swoboda działalności gospodarczej w formie przewidzianej dla obywateli RP.

IX. Wymagane dokumenty

- wypełniony wniosek o udzielenie zgody na pobyt czasowy,
- potwierdzenie wniesienia opłaty skarbowej od wniosku,
- dla cudzoziemca określonego w **PUNKCIE 3.I.A PROCEDURY**: dokumenty potwierdzające pokrewieństwo, akt urodzenia oraz akt małżeństwa rodziców, akty urodzenia lub małżeństwa dalszych krewnych, inne dokumenty rodzinne potwierdzające pokrewieństwo – odpisy skrócone wydane przez polski Urząd Stanu Cywilnego (USC) lub w przypadku dalszych aktów akty rdzenne przetłumaczone dla język polski przez tłumacza przysięgłego; dokumenty dowodzące zależności finansowej, dokumentacja medyczna dotycząca względów zdrowotnych, potwierdzenie posiadania ubezpieczenia zdrowotnego, potwierdzenie posiadania środków finansowych – wyciągi bankowe, karta kredytowa, zaświadczenie o wysokości osiąganego dochodu od pracodawcy, PIT-37, PIT-36 w przypadku prowadzących działalność gospodarczą, dokumenty finansowe spółek, etc., decyzje pobytowe cudzoziemca, z którym następuje łączenie oraz kserokopia karty pobytu, kserokopia dowodu osobistego obywatela polskiego;

- dla cudzoziemca określonego **w punkcie 3.I.B procedury**: akt urodzenia dziecka wydany przez polski Urząd Stanu Cywilnego, na podstawie zaświadczenia wydanego przez szpital urodzenia dziecka, kserokopia paszportu rodzica, kserokopia decyzji pobytowej lub karty pobytu rodzica, potwierdzenie posiadania ubezpieczenia zdrowotnego, potwierdzenie posiadania środków finansowych – wyciągi bankowe, karta kredytowa, zaświadczenie o wysokości osiąganego dochodu od pracodawcy, PIT-37, PIT-36 w przypadku prowadzących działalność gospodarczą, dokumenty finansowe spółek, etc., potwierdzenie zameldowania oraz dokument z tytułem prawnym do lokalu, w którym rodzic mieszka;
- dla cudzoziemca określonego **w punkcie 3.I.C procedury** – dokumenty potwierdzające pokrewieństwo, akt urodzenia oraz akt małżeństwa rodziców, akty urodzenia lub małżeństwa dalszych krewnych, inne dokumenty rodzinne potwierdzające pokrewieństwo – odpisy skrócone wydane przez polski Urząd Stanu Cywilnego (USC) lub w przypadku dalszych aktów akty rdzenne przetłumaczone dla język polski przez tłumacza przysięgłego, dokumentacja potwierdzająca prowadzenie życia rodzinnego, np. listy, maile, wspólne zdjęcia, potwierdzenie posiadania ubezpieczenia zdrowotnego, potwierdzenie posiadania środków finansowych – wyciągi bankowe, karta kredytowa, zaświadczenie o wysokości osiąganego dochodu od pracodawcy, PIT-37, PIT-36 w przypadku prowadzących działalność gospodarczą, dokumenty finansowe spółek, etc., decyzje pobytowe cudzoziemca, z którym następuje łączenie oraz kserokopia karty pobytu
- kserokopia wszystkich stron paszportu oraz 4 zdjęcia paszportowe.

PROCEDURA UMIEJSCOWIENIA AKTU OBCEGO W POLSKICH KSIĘGACH STANU CYWILNEGO

- patrz **punkt 3.IX Podrozdziału I**.

X. Forma załatwienia sprawy

- decyzja administracyjna, standardowo wydawana w ciągu minimum 60 dni,
- W postępowaniu w sprawie udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy cudzoziemcowi, o którym mowa **w punkcie 3.I.C procedury**, organ, który prowadzi to postępowanie, ustala w szczególności, czy więzi tego cudzoziemca z obywatelem polskim lub obywatelem innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, państwa członkowskiego Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej są rzeczywiste i stałe.
- formy:
 - odmowa wszczęcia, pozostawienie wniosku bez rozpoznania – forma zaskarżenia: wniosek o przywrócenie terminu, skarga na bezczynność organu (7 dni od stwierdzenia uchybień) + dopełnienie brakujących formalności;
 - decyzja pozytywna – wydanie zezwolenia;
 - decyzja negatywna – odmowa wydania pozwolenia – forma zaskarżenia – odwołanie do Szefa Urzędu ds. Cudzoziemców (14 dni).
- opłata – za wydanie pozwolenia na pobyt czasowy opłata skarbową wynosi 340 złotych.

XI. Terminy

- wniosek należy złożyć najpóźniej w ostatnim dniu legalnego pobytu w Polsce (nie dotyczy dziecka urodzonego na terytorium RP)
- w przypadku złożenia wniosku w terminie i braku konieczności uzupełnienia braków formalnych wniosku cudzoziemiec otrzymuje stempel potwierdzający legalność jego pobytu – pobyt jest legalny od dnia złożenia wniosku do dnia wydania decyzji ostatecznej

XII. Obowiązki informacyjne

Powiadomienie wojewody w ciągu 15 dni roboczych o ustaniu przyczyny udzielenia zezwolenia.

XIII. Obowiązki związane z utratą podstaw pobytu

- zaprzestanie spełniania warunków lub upływ terminu zezwolenia – wyjazd z Polski w ostatnim dniu legalnego pobytu, poinformowanie wojewody w ciągu 15 dni o zaprzestaniu spełniania warunków pobytu. Jeżeli ważność zezwolenia nie jest jedyną podstawą pobytu wyjazd może nastąpić po upływie okresu pobytu przewidzianego prawem na innej podstawie (np. ruchu bezwizowego, wizy Schengen);
- w przypadku wydania decyzji odmownej lub cofnięcia zezwolenia – wyjazd musi nastąpić w ciągu 30 dni od zyskania przed tą decyzją przymiotu ostateczności, a jeżeli decyzja stała się ostateczna wskutek oddalenia odwołania – 30 dni od dnia doręczenia tej decyzji.

Schemat postępowania

1. Umieszczenie aktu obcego w polskich księgach stanu cywilnego (o ile dotyczy).
2. Uzyskanie niezbędnych dokumentów.
3. Stwierdzenie spełnienia przesłanek do udzielenia zezwolenia i zgromadzenie dokumentacji.
4. Złożenie wniosku o pobyt czasowy w związku z byciem członkiem rodziny obywatela polskiego lub obywatela innego państwa korzystającego ze swobody przepływu osób, lub w związku z prowadzeniem życia rodzinnego.
 - a) wypełnienie wniosku, wniesienie opłat oraz załączenie wymaganych dokumentów
 - b) złożenie odcisków palców w urzędzie
5. Wydanie decyzji przez urząd.
6. Wyrobienie karty pobytu.

PODROZDZIAŁ V. PROCEDURA UDZIELANIA ZGODY NA POBYT CZASOWY W ZWIĄZKU Z ŁĄCZENIEM RODZIN – POZOSTANIE W POLSCE

1. PODMIOTY OBJĘTE ZEZWOLENIEM USTAWOWYM SAMODZIELNYM (POBYT CZASOWY W ZWIĄZKU Z POŁĄCZENIEM Z RODZINĄ W SYTUACJI DŁUGOTRWALEGO POBYTU W POLSCE (ART. 161 USTAWY O CUDZOZIEMCACH))

Obywatele państw trzecich, których celem pobytu jest:

- przebywanie w Polsce jako członek rodziny – małżonek cudzoziemca uprawnionego do połączenia z rodziną,
- przebywanie w Polsce jako członek rodziny – dorosły małoletni cudzoziemca uprawnionego do połączenia z rodziną,
- przebywanie w Polsce jako były członek rodziny cudzoziemca uprawnionego do połączenia z rodziną w przypadku rozwodu, separacji, osierocenia lub owdowienia.

Uzyskanie tego pobytu pozwala uniezależnić pobyt cudzoziemca od uprawnień pobytowych członka jego rodziny, z którym uprzednio się połączył. Pobyt staje się samodzielny i niezależny od losów pobytu jego krewnego.

2. DEFINICJE ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA POSTĘPOWANIA

- **małżeństwo** – patrz **punkt 2 Podrozdziału I**.
- **dziecko** – osoba, posiadająca z rodzicami więź biologiczną lub prawną opartą na adopcji.
- **rodzic** – biologiczny ojciec lub biologiczna matka, opiekunowie prawni, którzy przysposobili dziecko wskutek adopcji.
- **pełnoletni/dorosły** – osoba, która ukończyła 18 rok życia, lub ukończywszy 16 rok życia uzyskała zgodę sądu na zawarcie małżeństwa i została upetnomocniona.
- **cudzoziemcy przebywający w Polsce uprawnieni do połączenia z rodziną** – cudzoziemcy mający uprawnienie do pobytu w Polsce na następujących podstawach prawnych:
 - pobyt stały – posiada zezwolenie na pobyt stały (a),
 - rezydentura UE – posiada zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego UE (b),
 - uchodźca – posiada nadany w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy (c)
 - ochrona uzupełniająca – udzielono mu ochrony uzupełniającej w Rzeczypospolitej Polskiej (d)
 - pobyt czasowy – posiada pobyt czasowy na terytorium RP od co najmniej dwóch lat, udzielony minimum dwoma, kolejnymi decyzjami, z czego przynajmniej raz na okres minimum 12 miesięcy (w okresie poprzedzającym złożenie wniosku) (e)
 - naukowiec – posiada zezwolenie na pobyt czasowy w związku z badaniami naukowymi lub pobyt naukowca (art. 151 ustawy o cudzoziemcach) (f)
 - naukowiec korzystający z mobilności – posiada zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w celu prowadzenia badań naukowych, gdy cudzoziemiec ten posiada dokument pobytowy, o którym mowa w art. 1 ust. 2 lit. a Rozporządzenia Rady nr 1030/2002, opatrzony adnotacją „naukowiec”, wydany przez inne państwo członkowskie Unii Europejskiej, jeżeli umowa o przyjęciu cudzoziemca w celu realizacji projektu badawczego zawarta z właściwą jednostką naukową tego państwa przewiduje przeprowadzenie badań naukowych także na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (g)
 - niebieska karta UE – posiada pobyt czasowy w celu wykonywania pracy w zawodzie wymagającym wysokich kwalifikacji (h)
 - przeniesienie wewnątrz przedsiębiorstwa – posiada zgodę na pobyt czasowy w celu wykonywania pracy w ramach przeniesienia wewnątrz przedsiębiorstwa (i)
 - mobilność długoterminowa – posiada pobyt czasowy w celu korzystania z mobilności długoterminowej (j)
 - pobyt humanitarny – posiada zgodę na pobyt humanitarny w Polsce (k)

3. Warunki udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy w związku z kontynuowaniem pobytu w Polsce w związku z połączeniem z rodziną – pobyt samodzielny

I. Warunki ogólne zezwolenia

Kategorie cudzoziemców uprawnionych:

A. Małżonek cudzoziemca uprawnionego do połączenia z rodziną

- Cudzoziemiec pozostaje w związku małżeńskim z cudzoziemcem przebywającym w Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie:
 - zezwolenia na pobyt stały,
 - zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE,
 - statusu uchodźcy,
 - posiadania ochrony uzupełniającej,
 - pobytu czasowego od co najmniej dwóch lat, udzielonego kolejno po sobie, przy czym bezpośrednio przed złożeniem wniosku przez małżonka na okres minimum 12 miesięcy,
 - pobytu czasowego dla naukowca prowadzącego badania naukowe lub prace rozwojowe (art. 151 ustawy o cudzoziemcach)
 - pobytu czasowego naukowca korzystającego z mobilności naukowej
 - zgody na pobyt ze względów humanitarnych
 - przebywa na terytorium RP co najmniej **od 5 lat** na podstawie zezwoleń na pobyt czasowy w celu połączenia się z rodziną,
 - posiada ubezpieczenie zdrowotne lub potwierdzenie pokrycia przez ubezpieczyciela kosztów leczenia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
 - posiada źródło stabilnego i regularnego dochodu wystarczające na pokrycie kosztów utrzymania (701 złotych miesięcznie dla pojedynczej osoby i 529 złotych dla każdej z wielu osób, wchodzących w skład rodziny) oraz powrotu (200 złotych dla krajów sąsiadujących, 500 zł dla krajów UE, 2500 złotych dla pozostałych krajów).
 - ma zapewnione w Polsce miejsce zamieszkania.
- Cudzoziemiec pozostaje w związku małżeńskim z cudzoziemcem przebywającym w Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie:
 - zezwolenia na pobyt czasowy i pracę w zawodzie wymagającym wysokich kwalifikacji – Niebieska Karta UE
 - przebywa na terytorium RP lub terytorium innego państwa Unii Europejskiej co najmniej **od 5 lat** na podstawie zezwoleń na pobyt czasowy w celu połączenia się z rodziną
 - do 5-letniego okresu pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej zalicza się:
 - łączny okres legalnego pobytu na terytorium Unii Europejskiej, jeżeli cudzoziemiec przebywał legalnie i nieprzerwanie na tym terytorium co najmniej przez 5 lat na podstawie wydanego przez państwo członkowskie Unii Europejskiej dokumentu pobytowego zezwalającego na połączenie z rodziną cudzoziemca posiadającego kartę pobytu z adnotacją „Niebieska Karta UE”,
 - w tym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej – co najmniej przez 2 lata bezpośrednio przed złożeniem wniosku na podstawie karty pobytu zezwalającej na połączenie z rodziną cudzoziemca posiadającego kartę pobytu z adnotacją „Niebieska Karta UE”.
 - posiada ubezpieczenie zdrowotne lub potwierdzenie pokrycia przez ubezpieczyciela kosztów leczenia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
 - posiada źródło stabilnego i regularnego dochodu wystarczające na pokrycie kosztów utrzymania (701 złotych miesięcznie dla pojedynczej osoby i 529 złotych dla każdej z wielu osób, wchodzących w skład rodziny) oraz powrotu (200 złotych dla krajów sąsiadujących, 500 zł dla krajów UE, 2500 złotych dla pozostałych krajów).
 - ma zapewnione w Polsce miejsce zamieszkania.

B. Dorosłe dziecko cudzoziemca uprawnionego do połączenia z rodziną

- Cudzoziemiec jest dorosłym dzieckiem cudzoziemca przebywającego w Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie:
 - zezwolenia na pobyt stały,
 - zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE,
 - statusu uchodźcy,
 - posiadania ochrony uzupełniającej,
 - pobytu czasowego od co najmniej dwóch lat, udzielonego kolejno po sobie, przy czym bezpośrednio przed złożeniem wniosku przez pełnoletniego na okres minimum 12 miesięcy,
 - pobytu czasowego dla naukowca prowadzącego badania naukowe lub prace rozwojowe (art. 151 ustawy o cudzoziemcach)
 - pobytu czasowego naukowca korzystającego z mobilności naukowej
 - zgody na pobyt ze względów humanitarnych
- przebywa na terytorium RP co najmniej **od 5 lat** na podstawie zezwoleń na pobyt czasowy w celu połączenia się z rodziną,
- posiada ubezpieczenie zdrowotne lub potwierdzenie pokrycia przez ubezpieczyciela kosztów leczenia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- posiada źródło stabilnego i regularnego dochodu wystarczające na pokrycie kosztów utrzymania (701 złotych miesięcznie dla pojedynczej osoby i 529 złotych dla każdej z wielu osób, wchodzących w skład rodziny) oraz powrotu (200 złotych dla krajów sąsiadujących, 500 zł dla krajów UE, 2500 złotych dla pozostałych krajów).
- ma zapewnione w Polsce miejsce zamieszkania.
- Cudzoziemiec jest dorosłym dzieckiem cudzoziemca przebywającego w Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie:
 - zezwolenia na pobyt czasowy i pracę w zawodzie wymagającym wysokich kwalifikacji – Niebieska Karta UE
- przebywa na terytorium RP lub terytorium innego państwa Unii Europejskiej co najmniej **od 5 lat** na podstawie zezwoleń na pobyt czasowy w celu połączenia się z rodziną
- do 5-letniego okresu pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej zalicza się:
 - łączny okres legalnego pobytu na terytorium Unii Europejskiej, jeżeli cudzoziemiec przebywał legalnie i nieprzerwanie na tym terytorium co najmniej przez 5 lat na podstawie wydanego przez państwo członkowskie Unii Europejskiej dokumentu pobyto-owego zezwalającego na połączenie z rodziną cudzoziemca posiadającego kartę pobytu z adnotacją „Niebieska Karta UE”,
 - w tym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej – co najmniej przez 2 lata bezpośrednio przed złożeniem wniosku na podstawie karty pobytu zezwalającej na połączenie z rodziną cudzoziemca posiadającego kartę pobytu z adnotacją „Niebieska Karta UE”.
- posiada ubezpieczenie zdrowotne lub potwierdzenie pokrycia przez ubezpieczyciela kosztów leczenia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- posiada źródło stabilnego i regularnego dochodu wystarczające na pokrycie kosztów utrzymania (701 złotych miesięcznie dla pojedynczej osoby i 529 złotych dla każdej z wielu osób, wchodzących w skład rodziny) oraz powrotu (200 złotych dla krajów sąsiadujących, 500 zł dla krajów UE, 2500 złotych dla pozostałych krajów).
- ma zapewnione w Polsce miejsce zamieszkania.

C. Cudzoziemcy kontynuujący pobyt mimo ustania więzi rodzinnej

Zezwolenia na pobyt czasowy udziela się:

- cudzoziemcowi, który **przebywa na terytorium RP** w związku z połączeniem z rodziną i przemawia za **tym ważny interes** tego cudzoziemca, w przypadku:

- rozvodu, separacji lub owdowienia tego cudzoziemca, jeżeli pozostawał w uznawanym przez Polskę związku małżeńskim z cudzoziemcem uprawnionym do połączenia z rodziną (**PATRZ DEFINICJE**),
- śmierci jego rodzica, będącego cudzoziemcem, zamieszkałym w Polsce i uprawnionym do połączenia z rodziną (**PATRZ DEFINICJE**),
- śmierci jego małoletniego dziecka, któremu nadano status uchodźcy lub udzielono ochrony uzupełniającej.

Spełnienie kryterium finansowego – spełnienie wymogu posiadania źródła stabilnego i regularnego dochodu może polegać na zapewnieniu takiego źródła przez osobę zobowiązaną prawnie do utrzymania cudzoziemca, która zamieszkuje na terytorium RP. **Uwaga:** zobowiązanie do ponoszenia kosztów utrzymania wynika z obowiązków alimentacyjnych (patrz definicja – **PUNKT 2 Podrozdziału II w Rozdziale II**). Jeżeli oprócz cudzoziemców uprawnionych do łączenia, którzy nie spełniają kryterium finansowego w Polsce mieszka inny członek rodziny, który może pokryć te koszty, a jest zobowiązany do alimentacji, ale nie jest uprawniony do połączenia z rodziną to jego deklaracja pokrycia kosztów utrzymania cudzoziemca przybywającego musi być przez organ uznana.

II. Odmowa wszczęcia postępowania

- Cudzoziemcowi odmawia się wszczęcia postępowania w sprawie udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy na przesłankach analogicznych do wymienionych w **PUNKCIE 3.II Podrozdziału IV**

III. Odmowa udzielenia zezwolenia

- nie spełnia on wymogów udzielenia mu zezwolenia na pobyt czasowy ze względu na deklarowany cel pobytu lub
- okoliczności, które są podstawą ubiegania się o to zezwolenie, nie uzasadniają jego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres dłuższy niż 3 miesiące lub
- obowiązuje wpis danych cudzoziemca do wykazu cudzoziemców, których pobyt jest na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej niepożądany, lub
- jego dane znajdują się w Systemie Informacyjnym Schengen do celów odmowy wjazdu, chyba, że zaistniały poważne przyczyny uzasadniające udzielenie tego zezwolenia, a w szczególności względy humanitarne lub wynikające z zobowiązań międzynarodowych i uwzględniono interesy państwa dokonującego taki wpis, lub
- wymagają tego względy obronności lub bezpieczeństwa państwa lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego lub zobowiązania wynikające z postanowień ratyfikowanych umów międzynarodowych obowiązujących Rzeczpospolitą Polską, lub
- w postępowaniu w sprawie udzielenia mu zezwolenia na pobyt czasowy:
 - złożył on wniosek zawierający nieprawdziwe dane osobowe lub fałszywe informacje lub dołączył do niego dokumenty zawierające takie dane lub informacje, lub
 - zeznał on nieprawdę lub zataił prawdę albo podrobił lub przerobił dokument w celu użycia go jako autentycznego lub takiego dokumentu używał jako autentycznego, lub
- zalega z uiszczeniem podatków, z wyjątkiem przypadków gdy uzyskał przewidziane prawem zwolnienie, odroczenie, rozłożenie na raty zaległych płatności lub wstrzymanie w całości wykonania decyzji właściwego organu, lub
- nie zwrócił kosztów związanych z wydaniem i wykonaniem decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, które zostały pokryte z budżetu państwa, lub
- podlegając obowiązkowi leczenia nie wyraża zgody na to leczenie, przy czym nie dotyczy to przypadku wydania kolejnego zezwolenia, lub
- złożył wniosek podczas nielegalnego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub przebywa na tym terytorium nielegalnie.
- Cudzoziemcowi można odmówić udzielenia kolejnego zezwolenia na pobyt czasowy w przypadku:
 - niewykonania obowiązku poinformowania Wojewody w ciągu 15 dni roboczych o ustaniu przyczyny udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy, jeżeli wniosek o udzielenie kolejnego

zezwolenia na pobyt czasowy złożył przed upływem 1 roku od upływu okresu ważności poprzedzającego go zezwolenia albo od dnia, w którym decyzja o cofnięciu zezwolenia na pobyt czasowy stała się ostateczna.

IV. Cofnięcie zezwolenia

- na podstawie przestanków analogicznych do wymienionych w **punkcie 3.IV Podrozdziału II**

V. Wygaśnięcie zezwolenia

- na podstawie przestanków analogicznych do wymienionych w **punkcie 3.V Podrozdziału II**

VI. Forma i treść decyzji

- treść decyzji: okres ważności zezwolenia, informacje o udzieleniu zezwolenia dla członków rodziny kontynuujących pobyt w związku z połączeniem z rodziną

VII. Okres zezwolenia

- dla cudzoziemców, o których mowa w **punkcie 3.I.A i B procedury** – okres niezbędny do realizacji celu pobytu, maksymalnie 3 lata,
- dla cudzoziemców, o których mowa w **punkcie 3.I. C procedury** – jednorazowo na okres 3 lat.

VIII. Uprawnienia

- **DOSTĘP DO RYNKU PRACY** – tak, bez zezwolenia – dotyczy cudzoziemca, o którym mowa w **punkcie 3.I.C procedury**, tak, ale na podstawie zezwolenia na pracę – w przypadku cudzoziemców, o których mowa w **punkcie 3.I.A i B procedury** – **uwaga:** ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy zawiera lukę, która dyskryminuje małżonków cudzoziemców przebywających na pobytach czasowych w związku z połączeniem z rodziną. W okresie przebywania na tych zezwoleniach mogą oni bowiem pracować bez zezwolenia, natomiast brak jest takiego zwolnienia w stosunku do pobytu czasowego nabytego po pięciu latach.
- **PRAWO PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ** – tak, wyłącznie w formie spółki: komandytowej, komandytowo-akcyjnej, z ograniczoną odpowiedzialnością i akcyjnej, a także do przystępowania do takich spółek oraz obejmowania bądź nabywania ich udziałów lub akcji, chyba że są Amerykanami. Wtedy przysługuje im swoboda działalności gospodarczej w formie przewidzianej dla obywateli RP.

IX. Wymagane dokumenty:

- wypełniony wniosek o udzielenie zgody na pobyt czasowy;
- potwierdzenie wniesienia opłaty skarbowej od wniosku;
- dla cudzoziemca określonego w **punkcie 3.I.A procedury**: akt małżeństwa wydany przez polski Urząd Stanu Cywilnego (USC), kopie decyzji pobytowych związanych z pobytem czasowym w związku z połączeniem z rodziną (w tym zagraniczne z innych państw UE dla Niebieskich Kart UE), potwierdzenie posiadania ubezpieczenia zdrowotnego, potwierdzenie posiadania środków finansowych – wyciągi bankowe, karta kredytowa, zaświadczenie o wysokości osiąganego dochodu od pracodawcy, PIT-37, PIT-36 w przypadku prowadzących działalność gospodarczą, dokumenty finansowe spółek, etc., potwierdzenie zameldowania oraz dokument z tytułem prawnym do lokalu, w którym małżonek mieszka, kserokopia karty pobytu;
- dla cudzoziemca określonego w **punkcie 3.I.B procedury**: akt urodzenia dziecka wydany przez polski Urząd Stanu Cywilnego, kserokopia decyzji pobytowych związanych z pobytem czasowym w związku z połączeniem z rodziną (w tym zagraniczne z innych państw UE dla Niebieskich Kart UE), potwierdzenie posiadania ubezpieczenia zdrowotnego, potwierdzenie posiadania środków finansowych – wyciągi bankowe, karta kredytowa, zaświadczenie o wysokości osiąganego dochodu od pracodawcy, PIT-37, PIT-36 w przypadku prowadzących działalność gospodarczą, dokumenty finansowe spółek, etc., potwierdzenie zameldowania oraz dokument z tytułem prawnym do lokalu, w którym dziecko mieszka, kserokopia karty pobytu;

- dla cudzoziemca określonego **w punkcie 3.1.C procedury** – dokumenty potwierdzające zdarzenie będące podstawą ubiegania się o pobyt – akt zgonu, wyrok orzekający rozwód lub separację, poprzednie decyzje pobytowe cudzoziemca związane z połączeniem z rodziną oraz kserokopia karty pobytu;
- kserokopia wszystkich stron paszportu oraz 4 zdjęcia paszportowe.

X. Forma załatwienia sprawy

- decyzja administracyjna, standardowo wydawana w ciągu minimum 60 dni,
- formy:
 - odmowa wszczęcia, pozostawienie wniosku bez rozpoznania – forma zaskarżenia: wniosek o przywrócenie terminu, skarga na bezczynność organu (7 dni od stwierdzenia uchybień) + dopełnienie brakujących formalności;
 - decyzja pozytywna – wydanie zezwolenia;
 - decyzja negatywna – odmowa wydania pozwolenia – forma zaskarżenia – odwołanie do Szefa Urzędu ds. Cudzoziemców (14 dni);
- opłata – za wydanie pozwolenia na pobyt czasowy opłata skarbową wynosi 340 złotych.

XI. Terminy

- wniosek należy złożyć najpóźniej w ostatnim dniu legalnego pobytu w Polsce.
- w przypadku złożenia wniosku w terminie i braku konieczności uzupełnienia braków formalnych wniosku cudzoziemiec otrzymuje stempel potwierdzający legalność jego pobytu – pobyt jest legalny od dnia złożenia wniosku do dnia wydania decyzji ostatecznej.

XII. Obowiązki informacyjne

Powiadomienie wojewody w ciągu 15 dni roboczych o ustaniu przyczyny udzielenia zezwolenia.

XIII. Obowiązki związane z utratą podstaw pobytu

- zaprzestanie spełniania warunków lub upływ terminu zezwolenia – wyjazd z Polski w ostatnim dniu legalnego pobytu, poinformowanie wojewody w ciągu 15 dni o zaprzestaniu spełniania warunków pobytu. Jeżeli ważność zezwolenia nie jest jedyną podstawą pobytu wyjazd może nastąpić po upływie okresu pobytu przewidzianego prawem na innej podstawie (np. ruchu bezwizowego, wizy Schengen)
- w przypadku wydania decyzji odmownej lub cofnięcia zezwolenia – wyjazd musi nastąpić w ciągu 30 dni od zyskania przed te decyzje przymiotu ostateczności, a jeżeli decyzja stała się ostateczna wskutek oddalenia odwołania – 30 dni od dnia doręczenia tej decyzji.

Schemat postępowania

1. Uzyskanie niezbędnych dokumentów.
2. Stwierdzenie spełniania przesłanek do udzielenia zezwolenia i zgromadzenie dokumentacji.
3. Złożenie wniosku o pobyt czasowy w związku z kontynuacją pobytu cudzoziemca przebywającego w Polsce w związku z połączeniem z rodziną
 - a) wypełnienie wniosku, wniesienie opłat oraz załączenie wymaganych dokumentów
 - b) złożenie odcisków palców w urzędzie
4. Wydanie decyzji przez urząd.
5. Wyrobienie karty pobytu.

PODROZDZIAŁ VI. PROCEDURA UZYSKANIA ZEZWOLENIA NA POBYT CZASOWY W ZWIĄZKU Z POSZANOWANIEM ŻYCIA RODZINNEGO ORAZ PRAW DZIECKA

1. PODMIOTY OBJĘTE ZEZWOLENIEM USTAWOWYM (FAKULTATYWNYM) (POBYT CZASOWY W POLSCE ZWIĄZANY Z POSZANOWANIEM ŻYCIA RODZINNEGO ORAZ PRAW DZIECKA (ART. 187 UST. 1 PKT 6 I 7 USTAWY O CUDZOZIEMCACH))

Obywatele państw trzecich, przebywający w Polsce **nielegalnie**, a których pobyt jest niezbędny ze względu na:

- poszanowanie życia rodzinnego,
- poszanowanie praw dziecka.

2. DEFINICJE ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA POSTĘPOWANIA

- **uznanie administracyjne** – patrz **PUNKT 2 PODROZDZIAŁU II w ROZDZIALE II**.
- **małżeństwo** – patrz **PUNKT 2 PODROZDZIAŁU I**.
- **dziecko** – osoba, posiadająca z rodzicami więź biologiczną lub prawną opartą na adopcji.
- **rodzic** – biologiczny ojciec lub biologiczna matka, opiekunowie prawni, którzy przysposobili dziecko wskutek adopcji.
- **członek rodziny** – zstępny, wstępny lub krewny w linii bocznej bez ograniczeń, powinowaty (krewny małżonka).
- **małoletni** – osoba, która nie ukończyła 18 roku życia.
- **życie rodzinne** – patrz **PUNKT 2 PODROZDZIAŁU IV**.
- **Obowiązek alimentacyjny** – patrz **PUNKT 2 PODROZDZIAŁU II w ROZDZIALE II**.
- **prawa dziecka** – prawa określone w Konwencji o prawach dziecka, przyjętej przez Zgromadzenie Ogólne ONZ 20 listopada 1989 roku (Dz. U. z 1991, poz. 526), m.in. prawo do wychowania się w bezpiecznych i higienicznych warunkach, prawo do więzi z rodzicami, prawo do nauki, prawo do tożsamości, wolność od wyzysku, wolność od przemocy i innych form wykorzystania, itd.

3. WARUNKI UDZIELENIA ZEZWOLENIA NA POBYT CZASOWY W ZWIĄZKU Z POSZANOWANIEM ŻYCIA RODZINNEGO ORAZ PRAW DZIECKA

I. Warunki ogólne zezwolenia

Cudzoziemiec:

- przebywa w Polsce nielegalnie,
- jego pobyt jest niezbędny z uwagi na konieczność poszanowania prawa do życia rodzinnego w rozumieniu Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r.,
- jego wyjazd z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej **naruszałby prawa dziecka**, określone w Konwencji o prawach dziecka, w **stopniu istotnie zagrażającym jego rozwojowi psychofizycznemu**.

II. Odmowa wszczęcia postępowania

Cudzoziemcowi odmawia się wszczęcia postępowania w sprawie udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy na podstawach analogicznych do opisanych w **PUNKCIE 3.II PODROZDZIAŁU I**.

III. Odmowa udzielenia zezwolenia

- nie spełnia on wymogów udzielenia mu zezwolenia na pobyt czasowy ze względu na deklarowany cel pobytu lub
- okoliczności, które są podstawą ubiegania się o to zezwolenie, nie uzasadniają jego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres dłuższy niż 3 miesiące lub

- wymagają tego względy obronności lub bezpieczeństwa państwa lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego lub zobowiązania wynikające z postanowień ratyfikowanych umów międzynarodowych obowiązujących Rzeczpospolitą Polską, lub
- w postępowaniu w sprawie udzielenia mu zezwolenia na pobyt czasowy:
 - złożył on wniosek zawierający nieprawdziwe dane osobowe lub fałszywe informacje lub dołączył do niego dokumenty zawierające takie dane lub informacje, lub
 - zeznał on nieprawdę lub zataił prawdę albo podrobił lub przerobił dokument w celu użycia go jako autentycznego lub takiego dokumentu używał jako autentycznego, lub
- Cudzoziemcowi można odmówić udzielenia kolejnego zezwolenia na pobyt czasowy w przypadku:
 - niewykonania obowiązku poinformowania Wojewody w ciągu 15 dni roboczych o ustaniu przyczyny udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy, jeżeli wniosek o udzielenie kolejnego zezwolenia na pobyt czasowy złożył przed upływem 1 roku od upływu okresu ważności poprzedzającego go zezwolenia albo od dnia, w którym decyzja o cofnięciu zezwolenia na pobyt czasowy stała się ostateczna.

IV. Cofnięcie zezwolenia

- ustal cel pobytu, który był powodem udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy, lub
- wystąpiła przynajmniej jedna z następujących okoliczności:
 - wymagają tego względy obronności lub bezpieczeństwa państwa lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego lub zobowiązania wynikające z postanowień ratyfikowanych umów międzynarodowych obowiązujących Rzeczpospolitą Polską, lub
 - w postępowaniu w sprawie udzielenia mu zezwolenia na pobyt czasowy:
 - złożył on wniosek zawierający nieprawdziwe dane osobowe lub fałszywe informacje lub dołączył do niego dokumenty zawierające takie dane lub informacje, lub
 - zeznał on nieprawdę lub zataił prawdę albo podrobił lub przerobił dokument w celu użycia go jako autentycznego lub takiego dokumentu używał jako autentycznego, lub

V. Wygaśnięcie zezwolenia

- na podstawie przesłanek analogicznych do wymienionych w punkcie 3.V Podrozdziału II

VI. Forma i treść decyzji

- treść decyzji: okres ważności zezwolenia, informacje o podstawie prawnej udzielenia zezwolenia.

VII. Okres zezwolenia

- okres niezbędny do realizacji celu pobytu nie dłuższy niż 3 lata.

VIII. Uprawnienia

- **DOSTĘP DO RYNKU PRACY** – tak, z pozwoleniem na pracę, w przypadku małoletniego – od 16 roku życia (bez pozwolenia na pracę, jeżeli ukończył polską szkołę ponadpodstawową).
- **PRAWO PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ** – tak, wyłącznie w formie spółki: komandytowej, komandytowo-akcyjnej, z ograniczoną odpowiedzialnością i akcyjnej, a także do przystępowania do takich spółek oraz obejmowania bądź nabywania ich udziałów lub akcji, chyba że są Amerykanami. Wtedy przysługuje im swoboda działalności gospodarczej w formie przewidzianej dla obywateli RP).

IX. Wymagane dokumenty:

- wypełniony wniosek o udzielenie zgody na pobyt czasowy;
- potwierdzenie wniesienia opłaty skarbowej od wniosku;
- potwierdzenie związków rodzinnych lub pokrewieństwa (zeznania, dokumenty stanu cywilnego, akty małżeństwa, zgonu, urodzenia);

- potwierdzenie prowadzenia życia rodzinnego (wywiad środowiskowy, dokumenty prywatne, zdjęcia, dokumenty majątkowe, etc.);
- zaświadczenie od psychologa (w przypadku małoletnich), opinia pedagogiczno-psychologiczna, etc.;
- kserokopia wszystkich stron paszportu oraz 4 zdjęcia paszportowe. **Procedura umiejscowienia aktu obcego w polskich księgach stanu cywilnego**
- patrz **PUNKT 3.IX Podrozdziału I.**

X. Forma załatwienia sprawy

- decyzja administracyjna, standardowo wydawana w ciągu minimum 60 dni,
- formy:
 - odmowa wszczęcia, pozostawienie wniosku bez rozpoznania – forma zaskarżenia: wniosek o przywrócenie terminu, skarga na bezczynność organu (7 dni od stwierdzenia uchybień) + dopełnienie brakujących formalności;
 - decyzja pozytywna – wydanie zezwolenia;
 - decyzja negatywna – odmowa wydania pozwolenia – forma zaskarżenia – odwołanie do Szefa Urzędu ds. Cudzoziemców (14 dni) ;
- opłata – za wydanie pozwolenia na pobyt czasowy opłata skarbową wynosi 340 złotych.

XI. Terminy

- wniosek można złożyć w dowolnym terminie, ale wyłącznie podczas nielegalnego pobytu w Polsce,
- w przypadku złożenia wniosku w terminie i braku konieczności uzupełnienia braków formalnych wniosku cudzoziemiec otrzymuje stempel potwierdzający legalność jego pobytu – pobyt jest legalny od dnia złożenia wniosku do dnia wydania decyzji ostatecznej.

XII. Obowiązki informacyjne

Powiadomienie wojewody w ciągu 15 dni roboczych o ustaniu przyczyny udzielenia zezwolenia.

XIII. Obowiązki związane z utratą podstaw pobytu

- zaprzestanie spełniania warunków lub upływ terminu zezwolenia – wyjazd z Polski w ostatnim dniu legalnego pobytu, poinformowanie wojewody w ciągu 15 dni o zaprzestaniu spełniania warunków pobytu. Jeżeli ważność zezwolenia nie jest jedyną podstawą pobytu wyjazd może nastąpić po upływie okresu pobytu przewidzianego prawem na innej podstawie (np. ruchu bezwizowego, wizy Schengen).
- w przypadku wydania decyzji odmownej lub cofnięcia zezwolenia – wyjazd musi nastąpić w ciągu 30 dni od zyskania przed te decyzje przymiotu ostateczności, a jeżeli decyzja stała się ostateczna wskutek oddalenia odwołania – 30 dni od dnia doręczenia tej decyzji.

Schemat postępowania

1. Uzyskanie niezbędnych dokumentów.
2. Stwierdzenie spełnienia przesłanek do udzielenia zezwolenia i zgromadzenie dokumentacji.
3. Złożenie wniosku o pobyt czasowy ze względu na poszanowanie życia rodzinnego lub praw dziecka:
 - a) wypełnienie wniosku, wniesienie opłat oraz załączenie wymaganych dokumentów
 - b) złożenie odcisków palców w urzędzie
4. Wydanie decyzji przez urząd.
5. WYROBNIENIE KARTY POBYTU.

ROZDZIAŁ IV.**INNE PODSTAWY DO UZYSKANIA POBYTU CZASOWEGO W POLSCE****PODROZDZIAŁ I. POBYT KRÓTKOTRWAŁY****1. PODMIOTY OBJĘTE ZEZWOLENIEM USTAWOWYM (POBYT CZASOWY KRÓTKOTRWAŁY (ART. 181 USTAWY O CUDZOZIEMCACH))**

Obywatele państw trzecich, których celem pobytu jest:

- pobyt krótkotrwały w Polsce motywowany ich wyjątkową sytuacją osobistą, koniecznością stawiennictwa przed polskim organem władzy publicznej, lub ze względu na interes Rzeczypospolitej Polskiej.

2. WARUNKI UDZIELENIA ZEZWOLENIA NA POBYT CZASOWY ZE WZGLĘDU NA OKOLICZNOŚCI WYMAGAJĄCE KRÓTKOTRWAŁEGO POBYTU**I. Warunki ogólne zezwolenia**

Zezwolenia na pobyt czasowy ze względu na okoliczności wymagające krótkotrwałego pobytu cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej można udzielić cudzoziemcowi, który **PRZEBYWA NA TYM TERYTORIUM**, jeżeli:

- jest obowiązany do osobistego stawiennictwa przed polskim organem władzy publicznej (np. urzędem, sądem polskim powszechnym lub administracyjnym, policją, prokuraturą, Państwową Inspekcją Pracy, organami samorządu, etc.) (a) lub
- obecności cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wymaga jego wyjątkowa sytuacja osobista (np. konieczność dokończenia studiów, przygotowania do zawarcia małżeństwa, opieka nad ciężko chorą osobą bliską, leczenie i rehabilitacja po wypadku) (b), lub
- obecności cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wymaga interes Rzeczypospolitej Polskiej (np. orzeczono zakaz opuszczania kraju w związku z postępowaniem karnym, cudzoziemiec jest świadkiem w sprawie karnej lub administracyjnej, etc.) (c).

II. Odmowa wszczęcia postępowania

Cudzoziemcowi odmawia się wszczęcia postępowania w sprawie udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy, gdy w dniu złożenia wniosku o udzielenie tego zezwolenia:

- posiada zezwolenie na pobyt stały lub zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego UE lub
- przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zgody na pobyt tolerowany lub zgody na pobyt ze względów humanitarnych albo w związku z udzieleniem mu azylu, ochrony uzupełniającej lub ochrony czasowej lub nadaniem mu statusu uchodźcy w Rzeczypospolitej Polskiej, lub
- ubiega się o udzielenie ochrony międzynarodowej lub o udzielenie azylu, lub
- jest obowiązany opuścić terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w przypadkach, o których mowa w art. 299 ust. 6 ustawy o cudzoziemcach (30 dni od wydania decyzji o odmowie udzielenia zgody na pobyt czasowy, stały, rezydenta oraz innych form legalizacji, w tym cofnięcia zgody na pobyt humanitarny),
- przebywa poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, lub
- przy składaniu wniosku o udzielenie mu tego zezwolenia albo w terminie, w którym został wezwany przez właściwego wojewodę nie złożył odcisków linii papilarnych w celu wydania karty pobytu.

III. Odmowa udzielenia zezwolenia

- nie spełnia on wymogów udzielenia mu zezwolenia na pobyt czasowy ze względu na deklarowany cel pobytu lub
- okoliczności, które są podstawą ubiegania się o to zezwolenie, nie uzasadniają jego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, lub

- jego dane znajdują się w Systemie Informacyjnym Schengen do celów odmowy wjazdu, chyba, że zaistniały poważne przyczyny uzasadniające udzielenie tego zezwolenia, a w szczególności względy humanitarne lub wynikające z zobowiązań międzynarodowych i uwzględniono interesy państwa dokonującego taki wpis, lub
- wymagają tego względy obronności lub bezpieczeństwa państwa lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego lub zobowiązania wynikające z postanowień ratyfikowanych umów międzynarodowych obowiązujących Rzeczpospolitą Polską, lub
- w postępowaniu w sprawie udzielenia mu zezwolenia na pobyt czasowy:
 - złożył on wniosek zawierający nieprawdziwe dane osobowe lub fałszywe informacje lub dołączył do niego dokumenty zawierające takie dane lub informacje, lub
 - zeznał on nieprawdę lub zataił prawdę albo podrobił lub przerobił dokument w celu użycia go jako autentycznego lub takiego dokumentu używał jako autentycznego, lub

IV. CoŃięcie zezwolenia

- ustał cel pobytu, który był powodem udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy, lub
- cudzoziemiec przestał spełniać wymogi udzielenia mu zezwolenia na pobyt czasowy ze względu na deklarowany cel pobytu,
- wystąpiła przynajmniej jedna z następujących okoliczności:
 - jego dane znajdują się w Systemie Informacyjnym Schengen do celów odmowy wjazdu, chyba, że zaistniały poważne przyczyny uzasadniające udzielenie tego zezwolenia, a w szczególności względy humanitarne lub wynikające z zobowiązań międzynarodowych i uwzględniono interesy państwa dokonującego taki wpis, lub
 - wymagają tego względy obronności lub bezpieczeństwa państwa lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego lub zobowiązania wynikające z postanowień ratyfikowanych umów międzynarodowych obowiązujących Rzeczpospolitą Polską, lub
- w postępowaniu w sprawie udzielenia mu zezwolenia na pobyt czasowy:
 - złożył on wniosek zawierający nieprawdziwe dane osobowe lub fałszywe informacje lub dołączył do niego dokumenty zawierające takie dane lub informacje, lub
 - zeznał on nieprawdę lub zataił prawdę albo podrobił lub przerobił dokument w celu użycia go jako autentycznego lub takiego dokumentu używał jako autentycznego, lub

V. Forma i treść decyzji

- treść decyzji: okres ważności zezwolenia, informacje o udzieleniu zezwolenia ze względu na okoliczności wymagające krótkotrwałego pobytu

VI. Okres zezwolenia

- niezbędny do realizacji pobytu, nie dłuższy niż 6 miesięcy.
- może być przedłużony jeżeli okoliczności uzasadniające pobyt w dalszym ciągu trwają, poprzez udzielenie kolejnego zezwolenia na pobyt czasowy krótkotrwały.
- udzielenie tego zezwolenia nie pozwala jednak na uzyskanie pobytu czasowego w oparciu o inne podstawy prawne. Posiadanie tego zezwolenia umożliwia jednak wstąpienie o pobyt stały osobom, które mają polskie pochodzenie.

VII. Uprawnienia

- **DOSTĘP DO RYNKU PRACY** – nie
- **PRAWO PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ** – tak, wyłącznie w formie spółki: komandytowej, komandytowo-akcyjnej, z ograniczoną odpowiedzialnością i akcyjnej, a także do przystępowania do ta-

kich spółek oraz obejmowania bądź nabywania ich udziałów lub akcji, chyba że są Amerykanami. Wtedy przysługuje im swoboda działalności gospodarczej w formie przewidzianej dla obywateli RP.

- **OGROMACZENIE UPRAWNIEŃ** – zgodna na pobyt krótkotrwały uniemożliwia uzyskanie zgody na pobyt czasowy lub stały, lub zgody na pobyt rezydenta długoterminowego UE bez uprzedniego wyjazdu z kraju, chyba że o zgodę na pobyt stały ubiega się osoba o polskim pochodzeniu zamierzająca się osiedlić w Polsce.

VIII. Wymagane dokumenty:

- wypełniony wniosek o udzielenie zgody na pobyt czasowy;
- dokumenty potwierdzające okoliczności uzasadniające pobyt krótkotrwały (np. zaświadczenie z uczelni, wezwania urzędowe, dowód złożenia powództwa w polskim sądzie, plan rozpraw, postanowienia polskich sądów, etc.);
- kserokopia wszystkich stron paszportu (chyba, że cudzoziemiec nie ma paszportu i nie może go uzyskać – może wtedy przedstawić inny dokument tożsamości) oraz 4 zdjęcia paszportowe.

IX. Forma załatwienia sprawy

- decyzja administracyjna, standardowo wydawana w ciągu minimum 60 dni,
- formy:
 - odmowa wszczęcia, pozostawienie wniosku bez rozpoznania – forma zaskarżenia: wniosek o przywrócenie terminu, skarga na bezczynność organu (7 dni od stwierdzenia uchybień) + dopełnienie brakujących formalności;
 - decyzja pozytywna – wydanie zezwolenia;
 - decyzja negatywna – odmowa wydania pozwolenia – forma zaskarżenia – odwołanie do Szefa Urzędu ds. Cudzoziemców (14 dni);
- opłata – cudzoziemcy, o których mowa w **PUNKCIE 2.I. a i c PROCEDURY** – 85 złotych, cudzoziemcy, o których mowa w **PUNKCIE 2.I.B PROCEDURY** – 340 złotych.

X. Terminy

- wniosek można złożyć w dowolnym terminie, także podczas nielegalnego pobytu w Polsce oraz po wydaniu nieostatecznej decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu.
- w przypadku złożenia wniosku – pobyt jest legalny od dnia złożenia wniosku do dnia wydania decyzji ostatecznej.
- w trakcie postępowania decyzja o zobowiązaniu do powrotu nie podlega wykonaniu, a po udzieleniu zgody na pobyt czasowy podlega uchyleniu, a postępowanie umorzeniu.

XI. Obowiązki informacyjne

Powiadomienie wojewody w ciągu 15 dni roboczych o ustaniu przyczyny udzielenia zezwolenia.

XII. Obowiązki związane z utratą podstaw pobytu

- zaprzestanie spełniania warunków lub upływ terminu zezwolenia – wyjazd z Polski w ostatnim dniu legalnego pobytu, poinformowanie wojewody w ciągu 15 dni o zaprzestaniu spełniania warunków pobytu.
- w przypadku wydania decyzji odmownej lub cofnięcia zezwolenia – wyjazd musi nastąpić w ciągu 30 dni od zyskania przed te decyzje przymiotu ostateczności, a jeżeli decyzja stała się ostateczna wskutek oddalenia odwołania – 30 dni od dnia doręczenia tej decyzji.
- jeżeli cudzoziemcowi wydano decyzję o zobowiązaniu do powrotu i stała się ona ostateczna przed wydaniem decyzji odmownej – wyjazd musi nastąpić w terminie określonym decyzją o zobowiązaniu do powrotu.

Schemat postępowania

1. Stwierdzenie spełniania przesłanek do udzielenia zezwolenia i zgromadzenie dokumentacji.
2. Złożenie wniosku o pobyt czasowy krótkotrwały:
 - a) wypełnienie wniosku, wniesienie opłat oraz załączenie wymaganych dokumentów
 - b) złożenie odcisków palców w urzędzie
3. Wydanie decyzji przez urząd.
4. Wyrobiecie karty pobytu.

Podrozdział II. POBYT CZASOWY W POLSCE REZYDENTÓW DŁUGOTERMINOWYCH UNII EUROPEJSKIEJ Z INNYCH PAŃSTW

1. Podmioty objęte zezwoleniem ustawowym (obligatoryjnym) (pobyt czasowy w Polsce rezydentów długoterminowych UE z innych państw członkowskich oraz ich rodzin (art. 186 ust. 1 pkt 3 i 4 ustawy o cudzoziemcach)

Obywatele państw trzecich, których celem pobytu jest:

- zamieszkiwanie, praca, prowadzenie działalności gospodarczej lub nauka, studiowanie i szkolenia w Polsce jako rezydenci długoterminowi UE z innych państw członkowskich;
- przebywanie w Polsce z rezydentem długoterminowym UE innych państw członkowskich, który wykonuje w Polsce pracę, zarobkuje, studiuje, pobiera naukę lub szkoli się lub też zamieszkuje tu z innego powodu.

2. Definicje istotne z punktu widzenia postępowania

- **REZYDENT DŁUGOTERMINOWY UE innego państwa członkowskiego** – obywatel państwa trzeciego, któremu w innym państwie Unii Europejskiej nadano status rezydenta długoterminowego UE (forma pobytu stałego, bezterminowego)
- **małżeństwo** – patrz punkt 2 Podrozdziału I w Rozdziale III.
- **dziecko** – osoba, posiadająca z rodzicami więź biologiczną lub prawną opartą na adopcji (**przysposobienie**).
- **małoletni** – osoba, która nie ukończyła 18 roku życia.
- **rodzic** – biologiczny ojciec lub biologiczna matka, opiekunowie prawni, którzy przysposobili dziecko wskutek adopcji.
- **członek rodziny w rozumieniu przepisów o prawie do łączenia rodzin (art. 159 ust. 3 ustawy o cudzoziemcach)** – cudzoziemiec, który należy do jednej z poniżej wymienionych kategorii osób:
 - małżonek – jest osobą pozostającą z cudzoziemcem w uznawanym przez prawo polskie związku małżeńskim;
 - małoletnie dziecko, w tym przysposobione cudzoziemca oraz osoby pozostającej z nim w związku małżeńskim, uznawanym przez polskie prawo (**warunek łączny**);
 - małoletnie dziecko, w tym przysposobione cudzoziemca, które pozostaje na jego utrzymaniu i nad którym sprawuje faktyczną władzę rodzicielską;
 - małoletnie dziecko, w tym przysposobione, małżonka cudzoziemca, które pozostaje na jego utrzymaniu i nad którym sprawuje faktyczną władzę rodzicielską.
 - wstępny w linii prostej (rodzic, dziadek/babcia, pradziadek/prababcia, etc) lub pełnoletnia osoba odpowiedzialna za małoletniego zgodnie z polskim prawem małoletniego, któremu nadano status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą i który przebywa w Polsce bez opieki.
- **Obowiązek alimentacyjny** – patrz punkt 2 w Podrozdziale I Rozdziału II.

3. Warunki udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy w związku z ułatwieniem migracji i pracy osób na podstawie odrębnych porozumień międzynarodowych.

I. Warunki ogólne zezwolenia

Kategorie cudzoziemców uprawnionych

A. Rezydent innego państwa członkowskiego UE.

Cudzoziemiec:

- posiada zezwolenie innego państwa członkowskiego na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej,
- zamierza wykonywać pracę lub prowadzić działalność gospodarczą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie przepisów obowiązujących w tym zakresie na tym terytorium lub

- zamierza podjąć lub kontynuować na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej studia lub szkolenie zawodowe, lub
- wykaże, że zachodzą inne okoliczności uzasadniające jego zamieszkiwanie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- posiada ubezpieczenie zdrowotne lub potwierdzenie pokrycia przez ubezpieczyciela kosztów leczenia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- posiada źródło stabilnego i regularnego dochodu wystarczające na pokrycie kosztów utrzymania (701 złotych miesięcznie dla pojedynczej osoby i 529 złotych dla każdej z wielu osób, wchodzących w skład rodziny) oraz powrotu (200 złotych dla krajów sąsiadujących, 500 zł dla krajów UE, 2500 złotych dla pozostałych krajów).
- ma zapewnione w Polsce miejsce zamieszkania.

Spełnienie kryterium finansowego – spełnienie wymogu posiadania źródła stabilnego i regularnego dochodu może polegać na zapewnieniu takiego źródła przez cudzoziemca wnioskującego lub inną osobę zobowiązaną prawnie do utrzymania cudzoziemca, która zamieszkuje na terytorium RP. **Uwaga:** zobowiązanie do ponoszenia kosztów utrzymania wynika z obowiązków alimentacyjnych (patrz definicja). Jeżeli oprócz cudzoziemców uprawnionych do łączenia, którzy nie spełniają kryterium finansowego w Polsce mieszka inny członek rodziny, który może pokryć te koszty, jest zobowiązany do alimentacji, ale nie jest uprawniony do połączenia z rodziną to jego deklaracja pokrycia kosztów utrzymania cudzoziemca przybywającego musi być przez organ uznana.

B. Rodzina rezydenta długoterminowego UE z innego państwa członkowskiego

Cudzoziemiec:

- jest członkiem rodziny cudzoziemca – rezydenta długoterminowego UE z innego państwa członkowskiego, który przebywa w Polsce, w rozumieniu przepisów o łączeniu rodzin,
- przebywał z cudzoziemcem na terytorium innego państwa członkowskiego, towarzyszy mu podczas pobytu w Polsce lub chce się z nim połączyć,
- posiada ubezpieczenie zdrowotne lub potwierdzenie pokrycia przez ubezpieczyciela kosztów leczenia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- posiada źródło stabilnego i regularnego dochodu wystarczające na pokrycie kosztów utrzymania (701 złotych miesięcznie dla pojedynczej osoby i 529 złotych dla każdej z wielu osób, wchodzących w skład rodziny) oraz powrotu (200 złotych dla krajów sąsiadujących, 500 zł dla krajów UE, 2500 złotych dla pozostałych krajów).
- ma zapewnione w Polsce miejsce zamieszkania.

Spełnienie kryterium finansowego – patrz punkt 3.I.A

II. Odmowa wszczęcia postępowania

Cudzoziemcowi odmawia się wszczęcia postępowania w sprawie udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy na podstawach analogicznych do opisanych w punkcie 3.II Podrozdziału I w Rozdziale III.

III. Odmowa udzielenia zezwolenia

- nie spełnia on wymogów udzielenia mu zezwolenia na pobyt czasowy ze względu na deklarowany cel pobytu lub
- okoliczności, które są podstawą ubiegania się o to zezwolenie, nie uzasadniają jego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres dłuższy niż 3 miesiące lub
- obowiązuje wpis danych cudzoziemca do wykazu cudzoziemców, których pobyt jest na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej niepożądany, lub
- jego dane znajdują się w Systemie Informacyjnym Schengen do celów odmowy wjazdu, chyba, że zaistniały poważne przyczyny uzasadniające udzielenie tego zezwolenia, a w szczególności względy humanitarne lub wynikające z zobowiązań międzynarodowych i uwzględniono interesy państwa dokonującego taki wpis, lub

- wymagają tego względy obronności lub bezpieczeństwa państwa lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego lub zobowiązania wynikające z postanowień ratyfikowanych umów międzynarodowych obowiązujących Rzeczpospolitą Polską, lub
- w postępowaniu w sprawie udzielenia mu zezwolenia na pobyt czasowy:
 - złożył on wniosek zawierający nieprawdziwe dane osobowe lub fałszywe informacje lub dołączył do niego dokumenty zawierające takie dane lub informacje, lub
 - zeznał on nieprawdę lub zataił prawdę albo podrobił lub przerobił dokument w celu użycia go jako autentycznego lub takiego dokumentu używał jako autentycznego, lub
- podlegając obowiązkowi leczenia nie wyraża zgody na to leczenie, przy czym nie dotyczy to przypadku wydania kolejnego zezwolenia, lub
- złożył wniosek podczas nielegalnego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub przebywa na tym terytorium nielegalnie
- Cudzoziemcowi można odmówić udzielenia kolejnego zezwolenia na pobyt czasowy w przypadku:
 - niewykonania obowiązku poinformowania Wojewody w ciągu 15 dni roboczych o ustaniu przyczyny udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy, jeżeli wniosek o udzielenie kolejnego zezwolenia na pobyt czasowy złożył przed upływem 1 roku od upływu okresu ważności poprzedzającego go zezwolenia albo od dnia, w którym decyzja o cofnięciu zezwolenia na pobyt czasowy stała się ostateczna.

IV. Cofnięcie zezwolenia

- ustał cel pobytu, który był powodem udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy, lub
- cudzoziemiec przestał spełniać wymogi udzielenia mu zezwolenia na pobyt czasowy ze względu na deklarowany cel pobytu, lub
- wystąpiła przynajmniej jedna z następujących okoliczności:
 - obowiązuje wpis danych cudzoziemca do wykazu cudzoziemców, których pobyt jest na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej niepożądany
 - wymagają tego względy obronności lub bezpieczeństwa państwa lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego lub zobowiązania wynikające z postanowień ratyfikowanych umów międzynarodowych obowiązujących Rzeczpospolitą Polską, lub
 - w postępowaniu w sprawie udzielenia mu zezwolenia na pobyt czasowy:
 - złożył on wniosek zawierający nieprawdziwe dane osobowe lub fałszywe informacje lub dołączył do niego dokumenty zawierające takie dane lub informacje, lub
 - zeznał on nieprawdę lub zataił prawdę albo podrobił lub przerobił dokument w celu użycia go jako autentycznego lub takiego dokumentu używał jako autentycznego, lub
 - zalega z uiszczeniem podatków, z wyjątkiem przypadków gdy uzyskał przewidziane prawem zwolnienie, odroczenie, rozłożenie na raty zaległych płatności lub wstrzymanie w całości wykonania decyzji właściwego organu, lub
 - nie zwrócił kosztów związanych z wydaniem i wykonaniem decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, które zostały pokryte z budżetu państwa, lub

V. Wygaśnięcie zezwolenia

- na podstawie przesłanek analogicznych do wymienionych w punkcie 3.V Podrozdziału II

VI. Forma i treść decyzji

- treść decyzji: okres ważności zezwolenia, informacje o podstawie prawnej udzielenia **zezwole**nia.

VII. Okres zezwolenia

- okres niezbędny do realizacji celu pobytu nie dłuższy niż 3 lata – dla cudzoziemca, o którym mowa w punkcie 3.I. A PROCEDURY.

- okres równy okresowi zezwolenia na pobyt czasowy udzielonego cudzoziemcowi – rezydentowi długoterminowemu UE innego państwa członkowskiego (do daty upływu ważności) – dla cudzoziemca, o którym mowa w **punkcie 3.1. B procedury**.

VIII. Uprawnienia

- **DOSTĘP DO RYNKU PRACY** – tak, bez pozwolenia na pracę.
- **PRAWO PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ** – tak, na zasadach obowiązujących obywateli polskich.

IX. Wymagane dokumenty

- wypełniony wniosek o udzielenie zgody na pobyt czasowy,
- potwierdzenie wniesienia opłaty skarbowej od wniosku,
- dla cudzoziemca określonego w **punkcie 3.1.A procedury**: karta pobytu rezydenta długoterminowego UE innego państwa; potwierdzenie posiadania ubezpieczenia zdrowotnego, potwierdzenie posiadania środków finansowych – wyciągi bankowe, karta kredytowa, zaświadczenie o wysokości osiąganego dochodu od pracodawcy, PIT-37, PIT-36 w przypadku prowadzących działalność gospodarczą, dokumenty finansowe spółek, etc., potwierdzenie zameldowania oraz dokument z tytułem prawnym do lokalu, umowa o pracę, umowa o dzieło lub zlecenia (o ile dotyczy), decyzja o przyjęciu na studia, szkolenie lub do szkoły, dokumenty związane z innymi przyczynami pobytu w Polsce,
- dla cudzoziemca określonego w **punkcie 3.1.B procedury**: karta pobytu rezydenta długoterminowego UE innego państwa członka rodziny; potwierdzenie posiadania ubezpieczenia zdrowotnego, potwierdzenie posiadania środków finansowych – wyciągi bankowe, karta kredytowa, zaświadczenie o wysokości osiąganego dochodu od pracodawcy, PIT-37, PIT-36 w przypadku prowadzących działalność gospodarczą, dokumenty finansowe spółek, etc., potwierdzenie zameldowania oraz dokument z tytułem prawnym do lokalu, akt małżeństwa lub akt urodzenia,
- kserokopia wszystkich stron paszportu oraz 4 zdjęcia paszportowe.

Procedura umiejscowienia aktu obcego w polskich księgach stanu cywilnego

- patrz **punkt 3.IX Podrozdziału I w Rozdziale III**

X. Forma załatwienia sprawy

- decyzja administracyjna, standardowo wydawana w ciągu minimum 60 dni,
- formy:
 - odmowa wszczęcia, pozostawienie wniosku bez rozpoznania – forma zaskarżenia: wniosek o przywrócenie terminu, skarga na bezczynność organu (7 dni od stwierdzenia uchybień) + dopełnienie brakujących formalności;
 - decyzja pozytywna – wydanie zezwolenia;
 - decyzja negatywna – odmowa wydania pozwolenia – forma zaskarżenia – odwołanie do Szefa Urzędu ds. Cudzoziemców (14 dni);
- opłata – za wydanie pozwolenia na pobyt czasowy opłata skarbową wynosi 340 złotych.

XI. Terminy

- wniosek należy złożyć najpóźniej w ostatnim dniu legalnego pobytu w Polsce,
- w przypadku złożenia wniosku w terminie i braku konieczności uzupełnienia braków formalnych wniosku cudzoziemiec otrzymuje stempel potwierdzający legalność jego pobytu – pobyt jest legalny od dnia złożenia wniosku do dnia wydania decyzji ostatecznej

XII. Obowiązki informacyjne

Powiadomienie wojewody w ciągu 15 dni roboczych o ustaniu przyczyny udzielenia zezwolenia.

XIII. Obowiązki związane z utratą podstaw pobytu

- zaprzestanie spełniania warunków lub upływ terminu zezwolenia – wyjazd z Polski w ostatnim dniu legalnego pobytu, poinformowanie wojewody w ciągu 15 dni o zaprzestaniu spełniania warunków pobytu. Jeżeli ważność zezwolenia nie jest jedyną podstawą pobytu wyjazd może nastąpić po upływie okresu pobytu przewidzianego prawem na innej podstawie (np. ruchu bezwizowego, wizy Schengen)
- w przypadku wydania decyzji odmownej lub cofnięcia zezwolenia – wyjazd musi nastąpić w ciągu 30 dni od zyskania przed tą decyzją przymiotu ostateczności, a jeżeli decyzja stała się ostateczna wskutek oddalenia odwołania – 30 dni od dnia doręczenia tej decyzji.

Schemat postępowania

1. Umieszczenie aktu obcego w polskich księgach stanu cywilnego (o ile dotyczy).
2. Uzyskanie niezbędnych dokumentów.
3. Stwierdzenie spełnienia przesłanek do udzielenia zezwolenia i zgromadzenie dokumentacji.
4. Złożenie wniosku o pobyt czasowy dla rezydentów długoterminowych UE oraz ich rodzin
 - a) wypełnienie wniosku, wniesienie opłat oraz załączenie wymaganych dokumentów
 - b) złożenie odcisków palców w urzędzie
5. Wydanie decyzji przez urząd.
6. Wyrobienie karty pobytu.

ROZDZIAŁ V. PROCEDURY ZWIĄZANE Z OSIEDLENIE SIĘ W POLSCE

PODROZDZIAŁ I. PROCEDURA UZYSKIWANIA ZEZWOLENIA NA POBYT STAŁY W POLSCE

1. PODMIOTY OBJĘTE ZEZWOLENIEM USTAWOWYM (POBYT STAŁY W POLSCE) (ART. 195 USTAWY O CUDZOZIEMCACH)

Obywatele państw trzecich, których celem pobytu w Polsce jest osiedlenie się i należą oni do następującej kategorii cudzoziemców:

- małoletni – dziecko cudzoziemca z pobytem stałym lub pobytem rezydenta długoterminowego UE lub dziecko obywatela polskiego,
- polskie pochodzenie – osoba o polskim pochodzeniu lub osoba posiadająca Kartę Polaka;
- małżeństwo – małżonek obywatela polskiego,
- ofiary handlu ludźmi – ofiara handlu ludźmi współpracująca z organami ścigania i zagrożona przez przestępców,
- osoby chronione – uchodźcy, osoby objęte innymi formami ochrony międzynarodowej oraz pobytem humanitarnym lub azylem.

2. DEFINICJE ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA POSTĘPOWANIA

- **małżeństwo** – patrz **PUNKT 2 PODROZDZIAŁU I W ROZDZIALE III**.
- **związek małżeński zawarty dla pozorów** – patrz **PUNKT 2 PODROZDZIAŁU I W ROZDZIALE III**.
- **obowiązki prawne w małżeństwie** – obowiązek pożycia, wzajemna pomoc i wierność, współdziałanie dla dobra założonej rodziny, obowiązek przyczyniania się według własnych sił do zaspokajania potrzeb rodziny.
- **rozwód** – patrz **PUNKT 2 PODROZDZIAŁU I W ROZDZIALE III**.
- **separacja** – patrz **PUNKT 2 PODROZDZIAŁU I W ROZDZIALE III**.
- **dziecko** – osoba, posiadająca z rodzicami więź biologiczną lub prawną opartą na adopcji.
- **rodzic** – biologiczny ojciec lub biologiczna matka, opiekunowie prawni, którzy przysposobili dziecko wskutek adopcji.
- **Obowiązek alimentacyjny** – patrz **PUNKT 2 PODROZDZIAŁU I W ROZDZIALE II**.
- **małoletni** – osoba, która nie ukończyła 18 roku życia.
- **uchodźca** – osoba, której nadano na terytorium Rzeczypospolitej status uchodźcy, zgodnie z ustawą o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium RP.
- **ochrona uzupełniająca** – status legalizacyjny i forma ochrony międzynarodowej przyznawana uzupełniająco osobom, którym odmówiono statusu uchodźcy ze względu na brak przesłanek prawnych, natomiast ze względu na masowe naruszenia praw człowieka, zagrożenie życia lub torturami oraz stan wojny nie może ona powrócić do kraju pochodzenia.
- **POBYT HUMANITARNY** – rodzaj zezwolenia na legalny pobyt na terytorium RP orzekany decyzją organu zobowiązanego do kontroli legalności pobytu cudzoziemców w Polsce. Przed wydaniem decyzji o zobowiązaniu do powrotu organ taki jest zobowiązany sprawdzić, czy powrót cudzoziemca do kraju pochodzenia nie naruszałby praw określonych w Europejskiej Konwencji Praw Człowieka i Podstawowych Wolności oraz Konwencji o prawach dziecka. W przypadku stwierdzenia takiego zagrożenia osobie udzielana jest zgoda na pobyt humanitarny (patrz **PROCEDURA – OBOWIĄZEK POWROTU ORAZ ZOBOWIĄZANIE DO POWROTU**).
- **POBYT TOLEROWANY** – rodzaj zezwolenia na legalny pobyt na terytorium RP orzekany decyzją organu zobowiązanego do kontroli legalności pobytu cudzoziemców w Polsce. Udzielny jest on osobom, których prawa określone w Europejskiej Konwencji Praw Człowieka i podstawowych Wolności mogą być w razie powrotu do kraju pochodzenia zagrożone, a jednocześnie nie jest ona godna uzyskać pobytu humanitarnego (np. stanowi zagrożenie dla bezpieczeństwa kraju, popełniła zbrodnię przeciw ludzkości, pokojowi, etc). Pobyt taki jest również udzielany osobom, których nie można wydalic ze względu

na przyczyny niezależne od organu (np. bezpieczeństwa, osoby o nieznanym pochodzeniu) lub których zakaz wydalenia wynika z decyzji sądu (patrz **PROCEDURA – OBOWIĄZEK POWROTU ORAZ ZOBOWIĄZANIE DO POWROTU**),

- **AZYL** – rodzaj zezwolenia na pobyt, w którym państwo, uwzględniając istniejące zagrożenie podstawowych praw cudzoziemca, a także mając na uwadze interes Rzeczypospolitej Polskiej udziela takiemu cudzoziemcowi schronienia na terytorium Polski,
- **HANDEL LUDŹMI** – werbowanie, transport, dostarczanie, przekazywanie, przechowywanie lub przyjmowanie osoby z zastosowaniem:
 - przemocy lub groźby bezprawnej (a),
 - uprowadzenia (b),
 - podstęp (c),
 - wprowadzenia w błąd albo wyzyskania błędu lub niezdolności do należytego pojmowania przedsięwziętego działania (d),
 - nadużycia stosunku zależności, wykorzystania krytycznego położenia lub stanu bezradności (e),
 - udzielenia albo przyjęcia korzyści majątkowej lub osobistej albo jej obietnicy osobie sprawującej opiekę lub nadzór nad inną osobą (f),
 - w celu jej wykorzystania, nawet za jej zgodą, w szczególności:
 - w prostytucji, pornografii lub innych formach seksualnego wykorzystania,
 - w pracy lub usługach o charakterze przymusowym,
 - w żebractwie, w niewolnictwie lub innych formach wykorzystania poniżających godność człowieka albo
 - w celu pozyskania komórek, tkanek lub narządów wbrew przepisom ustawy.
 - Jeżeli zachowanie sprawcy dotyczy małoletniego, stanowi ono handel ludźmi, nawet gdy nie zostały użyte metody lub środki wymienione w pkt 2.a-f.
- **NIEWOLNICTWO** – jest stanem zależności, w którym człowiek jest traktowany jak przedmiot własności
- **KARTA POLAKA** – dokument wydawany przez konsula lub wojewodę podlaskiego obywatelom dawnych republik ZSRR, którzy wykażą swój związek z Polską lub działalność na rzecz Polski (patrz procedura – **KARTA POLAKA ORAZ USTALANE POLSKIEGO POCHOĐZENIA**),
- **OSOBA O POLSKIM POCHOĐZENIU** – cudzoziemiec, który deklaruje narodowość polską i spełnia łącznie następujące warunki:
 - co najmniej jedno z jego rodziców lub dziadków albo dwoje pradziadków było narodowości polskiej (warunek ten uznaje się za spełniony, jeżeli co najmniej jedno z rodziców lub dziadków albo dwoje pradziadków wnioskodawcy potwierdziło swoją przynależność do Narodu Polskiego przez, w szczególności, pielęgnowanie polskich tradycji i zwyczajów);
 - wykaże swój związek z polskością.
- **DOWODY POTWIERDZAJĄCE POLSKIE POCHOĐZENIE** – dokumenty, wydane przez polskie władze państwowe lub kościelne, a także przez władze byłego Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich, dotyczące wnioskodawcy lub jego rodziców, dziadków lub pradziadków, a w szczególności:
 - polskie dokumenty tożsamości;
 - akty stanu cywilnego lub ich odpisy albo metryki chrztu poświadczające związek z polskością;
 - dokumenty potwierdzające odbycie służby wojskowej w Wojsku Polskim, zawierające wpis informujący o narodowości polskiej;
 - dokumenty potwierdzające fakt deportacji lub uwięzienia, zawierające wpis informujący o narodowości polskiej;
 - dokumenty tożsamości lub inne dokumenty urzędowe zawierające wpis informujący o narodowości polskiej;
 - inne dokumenty, a w szczególności: o rehabilitacji osoby deportowanej, zawierające wpis informujący o jej narodowości polskiej; potwierdzające prześladowanie osoby ze względu na jej polskie pochodzenie.

- **POBYT NIEPRZERWANY** – pobyt cudzoziemca na terytorium RP na podstawie ruchu bezwizowego, wizy lub pobytu czasowego, a także zgody na pobyt humanitarny lub w związku z ochroną międzynarodową, jeżeli żadna z przerw w takim pobycie nie była dłuższa niż **6 miesięcy** i wszystkie przerwy nie przekroczyły łącznie **10 miesięcy** w okresach stanowiących podstawę do udzielenia cudzoziemcowi zezwolenia na pobyt stały, chyba że przerwa była spowodowana:
 - wykonywaniem przez cudzoziemca obowiązków zawodowych lub świadczeniem przez niego pracy poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie umowy zawartej z pracodawcą, którego siedziba znajduje się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, lub
 - towarzyszeniem cudzoziemcowi, o którym mowa wyżej, przez jego małżonka lub małoletnie dziecko, lub
 - szczególną sytuacją osobistą wymagającą obecności cudzoziemca poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i trwała nie dłużej niż 6 miesięcy, lub
 - wyjazdem poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w celu odbycia praktyk lub uczestnictwa w zajęciach, przewidzianych w toku studiów w polskiej uczelni.
- **PRZESTĘPSTWO UMYŚLNE** – przestępstwo popełnione z zamiarem bezpośrednim lub z zamiarem ewentualnym. Jest to zdecydowana większość przestępstw, gdyż w polskim kodeksie karnym nieumyślnie można popełnić przestępstwo tylko wtedy, gdy ustawa tak stanowi (przypadek rzadki). Przestępstwo jest popełnione z zamiarem bezpośrednim, gdy sprawca chce je popełnić i osiągnąć zakładany skutek swojego działania lub zaniechania (np. chce kogoś zabić i używa do tego stosownych metod). Przestępstwo jest popełnione z zamiarem ewentualnym, gdy sprawca co prawda atakując dobro prawne nie chce osiągnąć typowego skutku z nim związanego, jednakże godzi się na to, iż taki skutek może być efektem takiego działania (np. sprawca nie chce kogoś zabić, ale bije go tak mocno, iż zadaje mu śmiertelne obrażenia – zakłada się, iż stosując określoną siłę sprawca powinien liczyć się ze śmiertelnym skutkiem).

3. WARUNKI UDZIELENIA ZEZWOLENIA NA POBYT STAŁY

I. WARUNKI OGÓLNE ZEZWOLENIA

KATEGORIE CUDZOZIEMCÓW UPRAWNIONYCH:

A. MAŁOLETNI

Cudzoziemiec:

- jest dzieckiem cudzoziemca, któremu udzielono zezwolenia na pobyt stały lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE,
- pozostaje pod władzą rodzicielską cudzoziemca, któremu udzielono zezwolenia na pobyt stały lub na pobyt rezydenta długoterminowego UE, a nadto:
 - urodził się po udzieleniu temu cudzoziemcowi zezwolenia na pobyt stały lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE lub
 - urodził się w okresie ważności zezwolenia na pobyt czasowy udzielonego temu cudzoziemcowi lub
 - urodził się w okresie pobytu tego cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany albo w związku z nadaniem mu statusu uchodźcy lub udzieleniem ochrony uzupełniającej, lub
- jest dzieckiem obywatela polskiego pozostającym pod jego władzą rodzicielską.

B. OSOBY O POLSKIM POCHODZENIU LUB ZWIĄZANE Z POLSKĄ

Cudzoziemiec:

- jest osobą o polskim pochodzeniu i zamierza osiedlić się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na stałe,
- posiada ważną Kartę Polaka i zamierza osiedlić się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na stałe.

C. Małżonkowie

Cudzoziemiec:

- pozostaje w uznawanym przez prawo Rzeczypospolitej Polskiej związku małżeńskim z **OBYWATELEM POLSKIM** i
- pozostawał w tym związku małżeńskim przez **co najmniej 3 lata** przed dniem, w którym złożył wniosek o udzielenie mu zezwolenia na pobyt stały, i
- bezpośrednio przed złożeniem tego wniosku przebywał **nieprzerwanie** na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez **okres nie krótszy niż 2 lata** na podstawie:
 - zezwolenia na pobyt czasowy udzielonego w związku z pozostawaniem w związku małżeńskim z tym obywatelem polskim lub
 - w związku z uzyskaniem statusu uchodźcy, ochrony uzupełniającej lub zgody na pobyt ze względów humanitarnych.

D. Ofiary handlu ludźmi

Cudzoziemiec:

- jest ofiarą handlu ludźmi w rozumieniu art. 115 § 22 Kodeksu karnego (patrz definicje) i:
- przebywał na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bezpośrednio przed złożeniem wniosku o udzielenie mu zezwolenia na pobyt stały przez **okres nie krótszy niż 1 rok** na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy dla ofiar handlu ludźmi (patrz procedura – **POBYT CZASOWY DLA OFIAR HANDLU LUDŹMI**),
- współpracował z organami ścigania w postępowaniu karnym w sprawie o przestępstwo, o którym mowa w art. 189a § 1 Kodeksu karnego (patrz przypis numer 5),
- ma uzasadnione obawy przed powrotem do państwa pochodzenia.

E. Osoby objęte statusem ochronnym

Cudzoziemiec:

- bezpośrednio przed złożeniem wniosku o udzielenie mu zezwolenia na pobyt stały przebywał **nieprzerwanie** na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres nie krótszy niż:
 - **5 lat** w związku z nadaniem mu statusu uchodźcy, udzieleniem ochrony uzupełniającej lub na podstawie zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub
 - **10 lat** na podstawie zgody na pobyt tolerowany udzielonej na podstawie art. 351 pkt 1 lub 3 (niemożność wydalenia ze względu na zagrożenie praw człowieka lub zakaz wydany przez Sąd), lub
- otrzymał na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej azyl

Do okresów nieprzerwanego pobytu cudzoziemcowi przebywającemu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie nadanego **STATUSU UCHODŹCY** lub udzielonej **OCHRONY UZUPEŁNIAJĄCEJ** wlicza się okres jego pobytu na tym terytorium w toku postępowania w sprawie udzielenia ochrony międzynarodowej, nawet jeżeli przebywał w tym okresie w strzeżonym ośrodku lub w areszcie dla cudzoziemców.

II. Odmowa wszczęcia postępowania

Cudzoziemcowi odmawia się wszczęcia postępowania w sprawie udzielenia zezwolenia na pobyt stały, gdy w dniu złożenia wniosku o udzielenie tego zezwolenia:

- przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej:
 - nielegalnie lub,
 - na podstawie wizy Schengen upoważniającej tylko do wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i pobytu na tym terytorium wydanej w celu, o którym mowa w art. 60 ust. 1 pkt 23 (wiza wjazdowa w celach humanitarnych lub ze względu na interes Polski lub zobowiązania międzynarodowe), lub

- na podstawie zezwolenia, o którym mowa w art. 181 ust. 1 (pobyty krótkoterminowe), lub
- na podstawie zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE, lub
- jest zatrzymany, umieszczony w strzeżonym ośrodku lub w areszcie dla cudzoziemców lub stosuje się wobec niego środek zapobiegawczy w postaci zakazu opuszczania kraju, lub
- odbywa karę pozbawienia wolności lub jest tymczasowo aresztowany, lub
- przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej po tym, jak został zobowiązany do powrotu i nie upłynął jeszcze termin dobrowolnego powrotu określony w decyzji w tej sprawie, także w przypadku przedłużenia tego terminu, lub
- jest obowiązany opuścić terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w przypadkach, o których mowa w art. 299 ust. 6 (decyzje odmowne lub cofające zezwolenie na pobyt, unieważniające wizę, etc.), lub
- przebywa poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej.
- przy składaniu wniosku o udzielenie mu tego zezwolenia albo w terminie, w którym został wezwany przez właściwego wojewodę nie złożył odcisków linii papilarnych w celu wydania karty pobytu

Uregulowania szczególne

- **azył** – do cudzoziemca, któremu udzielono azylu stosuje się wyłącznie przesłankę odmowną dotyczącą faktu, iż przebywa on poza granicami Polski. Wszystkie inne powody nie mogą stanowić odmowy wszczęcia postępowania.
- **małoletni** – dla dzieci cudzoziemców z pobytem stałym lub pobytem rezydenta długoterminowego UE, a także dzieci obywateli polskich nie stosuje się przesłanki dotyczącej nielegalnego pobytu.
- **polskie pochodzenie** – do osoby, która ma polskie pochodzenie i zamierza się osiedlić na terytorium RP nie stosuje się przesłanki odmownej związanej z posiadaniem pobytu krótkoterminowego (art. 181 ust. 1 ustawy o cudzoziemcach). Jeżeli osoba taka przebywa nielegalnie powinna zatem złożyć wniosek o pobyt czasowy krótkoterminowy, a następnie po jego udzieleniu wystąpić o pobyt stały.

III. Odmowa udzielenia zezwolenia

- nie spełnia on wymogów udzielenia mu zezwolenia na pobyt stały, lub
- obowiązuje wpis danych cudzoziemca do wykazu cudzoziemców, których pobyt jest na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej niepełne dane znajdują się w Systemie Informacyjnym Schengen do celów odmowy wjazdu, chyba, że zaistniały poważne przyczyny uzasadniające udzielenie tego zezwolenia, a w szczególności względy humanitarne lub wynikające z zobowiązań międzynarodowych i uwzględniono interesy państwa dokonującego taki wpis, lub
- wymagają tego względy obronności lub bezpieczeństwa państwa lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego lub
- wymaga tego interes Rzeczypospolitej Polskiej lub
- podstawą ubiegania się o zezwolenie jest zawarcie przez niego związku małżeńskiego z obywatelem polskim, a związek małżeński został zawarty lub istnieje dla pozorów, lub
- w postępowaniu w sprawie udzielenia mu zezwolenia na pobyt stały:
 - złożył on wniosek zawierający nieprawdziwe dane osobowe lub fałszywe informacje lub dołączył do niego dokumenty zawierające takie dane lub informacje, lub
 - zeznał on nieprawdę lub zataił prawdę albo podrobił lub przerobił dokument w celu użycia go jako autentycznego lub takiego dokumentu używał jako autentycznego, lub
- zalega z uiszczeniem podatków, z wyjątkiem przypadków gdy uzyskał on przewidziane prawem zwolnienie, odroczenie, rozłożenie na raty zaległych płatności lub wstrzymanie w całości wykonania decyzji właściwego organu, lub
- nie zwrócił kosztów związanych z wydaniem i wykonaniem decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, które zostały pokryte z budżetu państwa.

Uregulowania szczególne

- **azył** – do cudzoziemca, któremu udzielono azylu stosuje się wyłącznie przesłankę odmowną dotyczącą braku spełnienia przesłanek do udzielenia pobytu stałego.

- **POLSKIE POCHOĐZENIE** – do osoby, która ma polskie pochodzenie i zamierza się osiedlić na terytorium RP stosuje się wyłącznie przesłanki odmowne dotyczące niespełnienia warunków udzielenia zezwolenia, przesłanki obronności i bezpieczeństwa oraz przesłankę złożenia fałszywych zeznań lub dokumentów (nierzetelności w postępowaniu).

IV. Cofnięcie zezwolenia

- wymagają tego względy obronności lub bezpieczeństwa państwa lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego lub
- wymaga tego interes Rzeczypospolitej Polskiej, lub
- w postępowaniu w sprawie udzielenia mu zezwolenia na pobyt czasowy:
 - złożył on wniosek zawierający nieprawdziwe dane osobowe lub fałszywe informacje lub dołączył do niego dokumenty zawierające takie dane lub informacje, lub
 - zeznał on nieprawdę lub zataił prawdę albo podrobił lub przerobił dokument w celu użycia go jako autentycznego lub takiego dokumentu używał jako autentycznego, lub
- został skazany prawomocnym wyrokiem w Polsce za przestępstwo umyślne na karę co najmniej 3 lat pozbawienia wolności, lub
- opuścił terytorium Polski na okres przekraczający 6 lat.

Uregulowania szczególne

- **azyl** – cudzoziemcowi, który posiada azyl cofa się zezwolenia na pobyt stały w przypadku pozbawienia go azylu.
- **małżeństwo** – małżonkowi obywatela polskiego można (ale nie trzeba) cofnąć zezwolenie, jeżeli cudzoziemiec rozwiódł się w ciągu 2 lat od dnia, w którym udzielono mu zezwolenia na pobyt stały.
- **POLSKIE POCHOĐZENIE** – do osoby, która ma polskie pochodzenie i zamierza się osiedlić na terytorium RP stosuje się wyłącznie przesłanki cofnięcia zezwolenia dotyczące względów bezpieczeństwa i obronności, nierzetelności w postępowaniu (fałszywe dokumenty, nieprawdziwe informacje), oraz opuszczenia Polski na okres ponad 6 lat.

V. Wygaśnięcie zezwolenia

Zezwolenie na pobyt czasowy wygasa z mocy prawa z dniem:

- uzyskania przez cudzoziemca zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE lub
- obywatelstwa polskiego

VI. Okres zezwolenia

- czas nieoznaczony

VII. Uprawnienia

- **DOSTĘP DO RYNKU PRACY** – tak, bez pozwolenia na pracę
- **PRAWO PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ** – tak, na zasadach obowiązujących obywateli polskich.

VIII. Wymagane dokumenty:

- wypełniony wniosek o udzielenie zgody na pobyt stały (w przypadku małoletniego wniosek składa przedstawiciel ustawowy (rodzic) lub opiekun ustanowiony przez Sąd),
- potwierdzenie wniesienia opłaty skarbowej od wniosku,
- dokumenty potwierdzające spełnianie warunków, o których mowa w warunkach ogólnych zezwolenia dla poszczególnych kategorii cudzoziemców. W przypadku aktów urodzenia powinny być one odpisami skróconymi wydanymi przez polski urząd stanu cywilnego,
- kserokopia wszystkich stron paszportu oraz 4 zdjęcia paszportowe.

PROCEDURA UMIEJSCOWIENIA AKTU OBCEGO W POLSKICH KSIĘGACH STANU CYWILNEGO

- patrz **PUNKT 3.IX PODROZDZIAŁU I w ROZDZIALE III.**

IX. Forma załatwienia sprawy

- decyzja administracyjna, standardowo powinna być wydawana w ciągu maksimum 3 miesięcy od wszczęcia postępowania,
- formy:
 - odmowa wszczęcia, pozostawienie wniosku bez rozpoznania – forma zaskarżenia: wniosek o przywrócenie terminu, skarga na bezczynność organu (7 dni od stwierdzenia uchybień) + dopełnienie brakujących formalności;
 - decyzja pozytywna – wydanie zezwolenia;
 - decyzja negatywna – odmowa wydania pozwolenia – forma zaskarżenia – odwołanie do Szefa Urzędu ds. Cudzoziemców (14 dni) – odwołanie powinno być rozpoznane w ciągu maksymalnie 2 miesięcy od jego wpływu;
- opłata – za wydanie pozwolenia na pobyt stały opłata skarbową wynosi 640 złotych.
- z opłaty skarbowej zwolnieni są:
 - członek najbliższej rodziny repatrianta,
 - cudzoziemiec, któremu udzielono azylu,
 - posiadacz Karty Polaka, zamierzający osiedlić się w Polsce na stałe.

X. Terminy

- wniosek należy złożyć najpóźniej w ostatnim dniu legalnego pobytu w Polsce,
- w przypadku złożenia wniosku w terminie i braku konieczności uzupełnienia braków formalnych wniosku cudzoziemiec otrzymuje stempel potwierdzający legalność jego pobytu – pobyt jest legalny od dnia złożenia wniosku do dnia wydania decyzji ostatecznej

XI. Obowiązki związane z utratą podstaw pobytu

- zaprzestanie spełniania warunków – wyjazd z Polski w ostatnim dniu legalnego pobytu. Jeżeli ważność zezwolenia nie jest jedyną podstawą pobytu wyjazd może nastąpić po upływie okresu pobytu przewidzianego prawem na innej podstawie (np. ruchu bezwizowego, wizy Schengen),
- w przypadku wydania decyzji odmownej lub cofnięcia zezwolenia – wyjazd musi nastąpić w ciągu 30 dni od zyskania przed te decyzje przymiotu ostateczności, a jeżeli decyzja stała się ostateczna wskutek oddalenia odwołania – 30 dni od dnia doręczenia tej decyzji.

Schemat postępowania

1. Uzyskanie niezbędnych dokumentów.
2. Stwierdzenie spełniania przesłanek do udzielenia zezwolenia i zgromadzenie dokumentacji.
3. Złożenie wniosku o pobyt stały:
 - a) wypełnienie wniosku, wniesienie opłat oraz załączenie wymaganych dokumentów
 - b) złożenie odcisków palców w urzędzie
4. Wydanie decyzji przez urząd.
5. Wyrobinienie karty pobytu.

PODROZDZIAŁ II. PROCEDURA UZYSKIWANIA ZEZWOLENIA NA POBYT REZYDENTA DŁUGOTERMINOWEGO UE W POLSCE

1. PODMIOTY OBJĘTE ZEZWOLENIEM USTAWOWYM (POBYT REZYDENTA DŁUGOTERMINOWEGO UE) (ART. 211 USTAWY O CUDZOZIEMCACH)

Obywatele państw trzecich, których celem pobytu w Polsce jest osiedlenie się i posiadają oni stabilną sytuację finansową, odpowiedni staż pracy na terytorium Polski lub w innych państwach członkowskich UE, znają język polski w stopniu co najmniej średniozaawansowanym, a także przebywają nieprzerwanie i legalnie na terytorium Polski przez okresy wymagane prawem (5 lat).

2. DEFINICJE ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA POSTĘPOWANIA

- **ABSOLWENT UCZELNI** – osoba, która ukończyła studia wyższe na polskiej uczelni i zdobyła odpowiadający danemu stopniu studiów tytuł zawodowy (licencjat, inżynier, magister, magister inżynier) lub stopień naukowy,
- **STUDIA STACJONARNE** – forma studiów wyższych, w której co najmniej połowa punktów ETCS uzyskiwana jest podczas zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów,
- **STUDIA WYŻSZE** – studia pierwszego stopnia, studia drugiego stopnia lub jednolite studia magisterskie, prowadzone przez uczelnię uprawnioną do ich prowadzenia;
- **STUDIA PIERWSZEGO STOPNIA** – forma kształcenia, na którą są przyjmowani kandydaci posiadający świadectwo dojrzałości, kończące się uzyskaniem kwalifikacji pierwszego stopnia – tytułu zawodowego **LICENCJATA, INŻYNIERA LUB RÓWNORZĘDNEGO** określonego kierunku studiów i profilu kształcenia, potwierdzonego odpowiednim dyplomem;
- **STUDIA DRUGIEGO STOPNIA** – forma kształcenia, na którą są przyjmowani kandydaci posiadający co najmniej kwalifikacje pierwszego stopnia, kończąca się uzyskaniem kwalifikacji drugiego stopnia – tytułu zawodowego **MAGISTRA, MAGISTRA INŻYNIERA LUB RÓWNORZĘDNEGO** określonego kierunku studiów i profilu kształcenia, potwierdzonego odpowiednim dyplomem;
- **JEDNOLITE STUDIA MAGISTERSKIE** – forma kształcenia, na którą są przyjmowani kandydaci posiadający świadectwo dojrzałości, kończąca się uzyskaniem kwalifikacji drugiego stopnia;
- **STUDIA W SZKOŁACH DOKTORSKICH** – studia zmierzająca do obrony doktoratu, prowadzone przez uprawnioną jednostkę organizacyjną uczelni, instytut naukowy Polskiej Akademii Nauk, instytut badawczy lub międzynarodowy instytut naukowy działający na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej utworzony na podstawie odrębnych przepisów, na które są przyjmowani kandydaci posiadający kwalifikacje drugiego stopnia, kończące się uzyskaniem kwalifikacji trzeciego stopnia – **STOPNIA NAUKOWEGO DOKTORA** w określonej dziedzinie nauki w zakresie dyscypliny nauki lub **DOKTORA SZTUKI** określonej dziedziny sztuki w zakresie dyscypliny artystycznej, potwierdzone odpowiednim dyplomem;
- **ABSOLWENT POLSKIEJ SZKOŁY** – osoba, która ukończyła szkołę:
 - podstawową, w tym: specjalną, integracyjną, z oddziałami przedszkolnymi, integracyjnymi, specjalnymi, przysposabiającymi do pracy, dwujęzycznymi, sportowymi i mistrzostwa sportowego, sportową i mistrzostwa sportowego,
 - ponadpodstawową, w tym: specjalną, integracyjną, dwujęzyczną, z oddziałami integracyjnymi, specjalnymi, dwujęzycznymi, sportowymi i mistrzostwa sportowego, sportową, mistrzostwa sportowego, rolniczą, leśną, morską, żeglugi śródlądowej oraz rybołówstwa,
 - artystyczną;
- **POBYT NIEPRZERWANY** – pobyt cudzoziemca na terytorium RP przez okres co najmniej pięciu lat na zasadach określonych poniżej:
 - do 5-letniego okresu pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej zalicza się:
 - łączny okres legalnego pobytu na terytorium Unii Europejskiej, jeżeli cudzoziemiec przebywał legalnie i nieprzerwanie na tym terytorium co najmniej przez **5 LAT** na podstawie wydanego

przez państwo członkowskie Unii Europejskiej dokumentu pobytowego – „**Niebieska Karta UE**”, w tym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej – co najmniej przez **2 lata** bezpośrednio przed złożeniem wniosku o udzielenie zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy w celu wykonywania pracy w zawodzie wymagającym wysokich kwalifikacji;

- **cały okres** pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w toku postępowania w sprawie udzielenia ochrony międzynarodowej, jeżeli **przekroczył on 18 miesięcy**;
- **połowę okresu pobytu** na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej – w przypadku cudzoziemca przebywającego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej:
 - na podstawie wizy wydanej w celu, o którym mowa w art. 60 ust. 1 pkt 9 lub 10 ustawy o cudzoziemcach (wiza w celu studiów lub szkolenia zawodowego), lub
 - na podstawie zezwolenia, o którym mowa w art. 144 ustawy o cudzoziemcach (pobyt czasowy związany ze studiami lub kursem przygotowawczym) lub art. 187 pkt 1 lit. b, (pobyt czasowy fakultatywny związany ze szkoleniem zawodowym) lub
 - w toku postępowania w sprawie udzielenia ochrony międzynarodowej (jeżeli trwało krócej niż 18 miesięcy).
- do 5-letniego okresu pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej nie zalicza się pobytu cudzoziemca:
 - będącego pracownikiem delegowanym przez usługodawcę w celu transgranicznego świadczenia usług lub będącego usługodawcą świadczącym usługi transgraniczne;
 - przebywającego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie wizy Schengen upoważniającej tylko do wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i pobytu na tym terytorium wydanej w celu, o którym mowa w art. 60 ust. 1 pkt 23 (pobyt ze względów humanitarnych, ze względu na interes Rzeczypospolitej lub zobowiązania międzynarodowe);
 - w okresie jego nauki na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
 - który został zobowiązany do powrotu i nie upłynął jeszcze termin dobrowolnego powrotu określony w decyzji w tej sprawie, także w przypadku przedłużenia tego terminu (wyłączony jest okres od wydania decyzji o zobowiązaniu do powrotu do jej realizacji, co oznacza, iż cudzoziemiec powracając musi na nowo zbierać pięć lat pobytu);
 - który jest obowiązany opuścić terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w przypadkach, o których mowa w art. 299 ust. 6 (wydanie decyzji odmownej w procedurach legalizacyjnych lub cofnięcie zezwolenia);
 - będącego członkiem misji dyplomatycznej lub urzędu konsularnego państwa obcego lub inną osobą zrównaną z nimi na podstawie ustaw, umów międzynarodowych lub powszechnie ustalonych zwyczajów międzynarodowych;
 - o którym mowa w art. 139a ust. 1 ustawy o cudzoziemcach (pracownik przenoszony wewnątrz przedsiębiorstwa), art. 139o ust. 1 (pracownik korzystający z mobilności długoterminowej) lub art. 181 ust. 1 (cudzoziemiec korzystający z pobytu krótkoterminowego);
 - w toku postępowania w sprawie udzielenia mu ochrony międzynarodowej, w przypadku gdy postępowanie to zakończyło się odmową nadania statusu uchodźcy lub udzielenia ochrony uzupełniającej;
 - na podstawie zezwolenia na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego.
- Pobyt w Polsce cudzoziemca stanowiący podstawę do udzielenia mu zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE uznaje się za nieprzerwany, jeżeli żadna z przerw w nim:
 - nie była dłuższa niż **6 miesięcy** i wszystkie przerwy nie przekroczyły łącznie **10 miesięcy** w wymaganym 5-letnim okresie w przypadku pobytu cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
 - nie była dłuższa niż **12 miesięcy** i wszystkie przerwy nie przekroczyły łącznie **18 miesięcy** w wymaganym 5-letnim okresie, w przypadku pobytu na terytorium innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej cudzoziemca posiadającego zezwolenie na pobyt czasowy w celu wykonywania pracy w zawodzie wymagającym wysokich kwalifikacji (Niebieska Karta UE).

- Maksymalnie dopuszczonych okresów absencji w Polsce nie uznaje się za naruszone jeżeli przerwa była spowodowana:
 - wykonywaniem przez cudzoziemca obowiązków zawodowych lub świadczeniem przez niego pracy poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie umowy zawartej z pracodawcą, którego siedziba znajduje się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, lub
 - towarzyszeniem cudzoziemcowi, o którym mowa wyżej przez jego małżonka lub małoletnie dziecko, lub
 - szczególną sytuacją osobistą wymagającą obecności cudzoziemca poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i trwała nie dłużej niż 6 miesięcy, lub
 - wyjazdem poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w celu odbycia praktyk lub uczestnictwa w zajęciach, przewidzianych w toku studiów w polskiej uczelni.
- **OBOWIĄZEK ALIMENTACYJNY** – patrz **PUNKT 2 W PODROZDZIALE I ROZDZIAŁU II**
- **POBYT HUMANITARNY** – patrz **PUNKT 2 W PODROZDZIALE I ROZDZIAŁU V**
- **POBYT TOLEROWANY** – patrz **PUNKT 2 W PODROZDZIALE I ROZDZIAŁU V**
- **AZYL** – patrz **PUNKT 2 W PODROZDZIALE I ROZDZIAŁU V**
- **Ochrona czasowa** – rodzaj ochrony międzynarodowej udzielny cudzoziemcom masowo przekraczającym granice wskutek kryzysu humanitarnego lub wojny, czy też klęski żywiołowej, na podstawie decyzji Komisji Europejskiej. Ochrona taka nie ma przymiotu zindywidualizowanego – tj., dotyczy grup osób, a nie poszczególnych jednostek.

3. WARUNKI UDZIELENIA ZEZWOLENIA NA POBYT REZYDENTA DŁUGOTRWĄLEGO UE

I. Warunki ogólne zezwolenia

Cudzoziemiec przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej legalnie i nieprzerwanie co najmniej przez 5 lat bezpośrednio przed złożeniem wniosku i spełnia łącznie następujące warunki

- posiada źródło stabilnego i regularnego dochodu wystarczające na pokrycie kosztów utrzymania siebie i pozostających na jego utrzymaniu członków rodziny (701 złotych miesięcznie dla pojedynczej osoby i 529 złotych dla każdej z wielu osób, wchodzących w skład rodziny) oraz powrotu (200 złotych dla krajów sąsiadujących, 500 zł dla krajów UE, 2500 złotych dla pozostałych krajów)
- posiada ubezpieczenie zdrowotne lub potwierdzenie pokrycia przez ubezpieczyciela kosztów leczenia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- posiada potwierdzoną znajomość języka polskiego, tj. absolwentem polskiej uczelni wyższej lub uczelni zagranicznej z wykładowym językiem polskim lub szkoły powszechnej, względnie posiada certyfikat państwowy umiejętności językowych na poziomie B1. Wymogu ukończenia szkoły powszechnej nie stosuje się do cudzoziemca, który nie ukończył 16 lat.
- źródło stabilnego i regularnego dochodu cudzoziemiec posiadał przed złożeniem wniosku o pobyt rezydenta długoterminowego UE przez co najmniej **DWA LATA** jeżeli przebywał na terytorium UE w związku z posiadaniem Niebieskiej Karty UE, lub przez co najmniej **TRZY LATA** w pozostałych przypadkach.
- posiada miejsce zamieszkania.

Uwaga: dla cudzoziemców posiadających Niebieską Kartę UE stosuje się kryterium dochodowe wymagane dla posiadaczy tego rodzaju zezwolenia (tj. 150 % przeciętnej pensji) (patrz – **PROCEDURA ZEZWOLENIE NA POBYT CZASOWY I PRACĘ W ZAWODZIE WYMAGAJĄCYM WYSOKICH KWALIFIKACJI**)

II. Odmowa wszczęcia postępowania

Cudzoziemcowi odmawia się wszczęcia postępowania w sprawie udzielenia zezwolenia na pobyt rezydenta długotrwałego UE, gdy w dniu złożenia wniosku o udzielenie tego zezwolenia:

- przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej:
 - nielegalnie lub,

- na podstawie wizy Schengen upoważniającej tylko do wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i pobytu na tym terytorium wydanej w celu, o którym mowa w art. 60 ust. 1 pkt 23 (wiza wjazdowa w celach humanitarnych lub ze względu na interes Polski lub zobowiązania międzynarodowe), lub
- w celu odbycia studiów lub szkolenia zawodowego,
- w związku z zamiarem podjęcia lub kontynuowania nauki na terytorium Polski,
- w związku z uzyskaniem zgody na pobyt ze względów humanitarnych, pobyt tolerowany lub azylu lub ochrony czasowej,
- w związku z ubieganiem się o ochronę międzynarodową lub o azyl,
- na podstawie zezwolenia związanego z przeniesieniem wewnątrz przedsiębiorstwa (art. 139a ustawy o cudzoziemcach) lub zezwolenia związanego z korzystaniem z mobilności długoterminowej (art. 139o ustawy o cudzoziemcach),
- na podstawie zezwolenia, o którym mowa w art. 181 ust. 1 (pobyt krótkotrwały), lub
- na podstawie zezwolenia na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego,
- jest pracownikiem delegowanym przez usługodawcę w celu transgranicznego świadczenia usług lub usługodawcą świadczącym usługi transgraniczne, lub
- jest zatrzymany, umieszczony w strzeżonym ośrodku lub w areszcie dla cudzoziemców lub jest wobec niego stosowany środek zapobiegawczy w postaci zakazu opuszczania kraju, lub
- odbywa karę pozbawienia wolności lub jest tymczasowo aresztowany, lub
- przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej po tym, jak został zobowiązany do powrotu i nie upłynął jeszcze termin dobrowolnego powrotu określony w decyzji w tej sprawie, także w przypadku przedłużenia tego terminu, lub
- jest obowiązany opuścić terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w przypadkach, o których mowa w art. 299 ust. 6 ustawy o cudzoziemcach (decyzje odmowne lub cofnięcie zezwolenia), lub
- przebywa poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, lub
- przy składaniu wniosku o udzielenie mu tego zezwolenia albo w terminie, w którym został wezwany przez właściwego wojewodę nie złożył odcisków linii papilarnych w celu wydania karty pobytu.

III. Odmowa udzielenia zezwolenia

- nie spełnia on wymogów udzielenia mu zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE, lub
- wymagają tego względy obronności lub bezpieczeństwa państwa lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego, jednakże przesłanka ta nie może obejmować celów gospodarczych.

IV. Cofnięcie zezwolenia

- nabycie zezwolenia rezydenta długoterminowego UE nastąpiło sprzecznie z prawem, lub
- cudzoziemiec stanowi rzeczywiste i poważne zagrożenie dla obronności lub bezpieczeństwa państwa lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego, co jednakże nie obejmuje przestępstw związanych z ceopuścił on terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na okres przekraczający 6 lat, lub
- opuścił on terytorium Unii Europejskiej na okres następujących kolejno po sobie:
 - 12 miesięcy lub 24 miesięcy, jeżeli posiadał zezwolenie na pobyt czasowy w celu wykonywania pracy w zawodzie wymagającym wysokich kwalifikacji lub jest członkiem rodziny cudzoziemca, który takie zezwolenie posiadał (Niebieska Karta UE), lub
- uzyskał on na terytorium innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego UE, lub
- został on pozbawiony statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej na podstawie przepisów ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego UE zostało udzielone w związku z pobytem na tym terytorium na podstawie statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej.

V. Uregulowania szczególne

W postępowaniu w sprawie cofnięcia cudzoziemcowi zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE ze względu na okoliczności, związane zagrożeniem dla bezpieczeństwa i obronności państwa lub bezpieczeństwa i ochrony porządku publicznego należy uwzględnić:

- okres pobytu cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- wiek cudzoziemca;
- związki cudzoziemca z Rzeczypospolitą Polską lub brak związków z państwem pochodzenia;
- skutki cofnięcia zezwolenia dla cudzoziemca i członków jego rodziny.

V. Wygaśnięcie zezwolenia

Zezwolenie na pobyt czasowy wygasa z mocy prawa z dniem:

- obywatelstwa polskiego

VI. Okres zezwolenia

- czas nieoznaczony

VII. Uprawnienia

- **DOSTĘP DO RYNKU PRACY** – tak, bez pozwolenia na pracę
- **PRAWO PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ** – tak, na zasadach obowiązujących obywateli polskich.

VIII. Wymagane dokumenty:

- wypełniony wniosek o udzielenie zgody na pobyt rezydenta długoterminowego UE,
- potwierdzenie wniesienia opłaty skarbowej od wniosku,
- dokumenty potwierdzające spełnianie warunków, o których mowa w warunkach ogólnych zezwolenia: dokumentacja związana z zatrudnieniem lub aktywnością zawodową, decyzje o udzieleniu zgody na pobyt czasowy oraz karta pobytu, potwierdzenie zameldowania, dokument potwierdzający prawo do dysponowania lokalem (nie może być to umowa użyczenia, chyba że użyczającymi są zstępny, wstępny, małżonek, rodzice małżonka lub rodzeństwo cudzoziemca), potwierdzenie posiadania ubezpieczenia zdrowotnego,
- kserokopia wszystkich stron paszportu oraz 4 zdjęcia paszportowe.

IX. Forma załatwienia sprawy

- decyzja administracyjna, standardowo powinna być wydawana w ciągu maksimum 3 miesięcy od wszczęcia postępowania,
- formy:
 - odmowa wszczęcia, pozostawienie wniosku bez rozpoznania – forma zaskarżenia: wniosek o przywrócenie terminu, skarga na bezczynność organu (7 dni od stwierdzenia uchybień) + dopełnienie brakujących formalności;
 - decyzja pozytywna – wydanie zezwolenia;
 - decyzja negatywna – odmowa wydania pozwolenia – forma zaskarżenia – odwołanie do Szefa Urzędu ds. Cudzoziemców (14 dni) – odwołanie powinno być rozpoznane w ciągu maksymalnie 2 miesięcy od jego wpływu;
- opłata – za wydanie pozwolenia na pobyt stały opłata skarbową wynosi 640 złotych.

X. Terminy

- wniosek należy złożyć najpóźniej w ostatnim dniu legalnego pobytu w Polsce,
- w przypadku złożenia wniosku w terminie i braku konieczności uzupełnienia braków formalnych wniosku cudzoziemiec otrzymuje stempel potwierdzający legalność jego pobytu – pobyt jest legalny od dnia złożenia wniosku do dnia wydania decyzji ostatecznej

XI. Obowiązki związane z utratą podstaw pobytu

- zaprzestanie spełniania warunków – wyjazd z Polski w ostatnim dniu legalnego pobytu. Jeżeli ważność zezwolenia nie jest jedyną podstawą pobytu wyjazd może nastąpić po upływie okresu pobytu przewidzianego prawem na innej podstawie (np. ruchu bezwizowego, wizy Schengen)
- w przypadku wydania decyzji odmownej lub cofnięcia zezwolenia – wyjazd musi nastąpić w ciągu 30 dni od zyskania przed te decyzje przymiotu ostateczności, a jeżeli decyzja stała się ostateczna wskutek oddalenia odwołania – 30 dni od dnia doręczenia tej decyzji.

Schemat postępowania

1. Uzyskanie niezbędnych dokumentów.
2. Stwierdzenie spełniania przesłanek do udzielenia zezwolenia i zgromadzenie dokumentacji.
3. Złożenie wniosku o pobyt stały:
 - a) wypełnienie wniosku, wniesienie opłat oraz załączenie wymaganych dokumentów,
 - b) złożenie odcisków palców w urzędzie,
4. Wydanie decyzji przez urząd.
5. Wyrobień karty pobytu.

ROZDZIAŁ VI. PROCEDURY ZWIĄZANE Z POTWIERDZANIEM POLSKIEGO POCHODZENIA I UZYSKIWANIEM OBYWATELSTWA

1. Karta Polaka

I. Warunki wydania Karty Polaka.

Karta Polaka może być przyznana osobie, która deklaruje przynależność do Narodu Polskiego i spełni łącznie następujące warunki:

- wykaże swój związek z polsnością przez przynajmniej podstawową znajomość języka polskiego, który uważa za język ojczysty, oraz znajomość i kultywowanie polskich tradycji i zwyczajów;
- w obecności konsula Rzeczypospolitej Polskiej, zwanego dalej „konsulem”, lub w przypadku, o którym mowa w art. 12 ust. 4 ustawy o Karcie Polaka wojewody (obywatel Białorusi przebywający w Polsce), albo wyznaczonego przez niego pracownika, złoży pisemną deklarację przynależności do Narodu Polskiego;
- wykaże, że jest narodowości polskiej lub co najmniej jedno z jej rodziców lub dziadków albo dwoje pradziadków było narodowości polskiej, albo
- przedstawi zaświadczenie organizacji polskiej lub polonijnej działającej na terenie jednego z państw byłego Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich (patrz niżej), potwierdzające aktywne zaangażowanie w działalność na rzecz języka i kultury polskiej lub polskiej mniejszości narodowej przez okres co najmniej ostatnich trzech lat;
- złoży oświadczenie, że ona lub jej wstępni nie repatriowali się lub nie zostali repatriowani z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej albo Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, na podstawie umów repatriacyjnych zawartych w latach 1944-1957 przez Rzeczpospolitą Polską albo przez Polską Rzeczpospolitą Ludową z Białoruską Socjalistyczną Republiką Radziecką, Ukrainką Socjalistyczną Republiką Radziecką, Litewską Socjalistyczną Republiką Radziecką i Związkiem Socjalistycznych Republik Radzieckich, do jednego z państw będących stroną tych umów.

Karta Polaka może być przyznana wyłącznie osobie posiadającej w dniu złożenia wniosku o wydanie Karty Polaka obywatelstwo:

- Republiki Armenii,
- Republiki Azerbejdżańskiej,
- Republiki Białoruś,
- Republiki Estońskiej,
- Gruzji,
- Republiki Kazachstanu,
- Republiki Kirgiskiej,
- Republiki Litewskiej,
- Republiki Łotewskiej,
- Republiki Mołdowy,
- Federacji Rosyjskiej,
- Republiki Tadżykistanu,
- Turkmenistanu,
- Ukrainy lub
- Republiki Uzbekistanu
- albo posiadającej w jednym z tych państw status bezpaństwowca.

Karta Polaka może być także przyznana osobie będącej obywatelem jednego z państw, o których mowa wyżej, której polskie pochodzenie zostało stwierdzone zgodnie z przepisami ustawy z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji (Dz.U. z 2018 r. poz. 609) (**PATRZ PUNKT 2 PROCEDURY**), pod warunkiem wykazania się

znajomością języka polskiego w stopniu co najmniej podstawowym. Przepisy art. 13 ust. 7 i 8 stosuje się odpowiednio.

Karta Polaka może być przyznana wyłącznie osobie nieposiadającej obywatelstwa polskiego albo zezwolenia na pobyt stały na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Znajomość języka polskiego – Wnioskodawca ubiegający się o przyznanie Karty Polaka wykazuje posiadanie znajomości języka polskiego przez:

- przedłożenie poświadczenia, o którym mowa w art. 11a ustawy z dnia 7 października 1999 r. o języku polskim (Dz.U. z 2018 r. poz. 931)¹,
- świadectwa ukończenia szkoły lub studiów w Rzeczypospolitej Polskiej lub
- świadectwa ukończenia szkoły za granicą z wykładowym językiem polskim.

Jeżeli wnioskodawca nie może wykazać posiadania znajomości języka polskiego w trybie przedłożenia certyfikatu lub świadectwa to oceny znajomości języka polskiego dokonuje podczas rozmowy konsul, a w przypadku, o którym mowa w art. 12 ust. 4 ustawy o Kracie Polaka – wojewoda (obywatel Białorusi przebywający w Polsce).

II. CHARAKTER DOKUMENTU

- Karta Polaka jest dokumentem potwierdzającym przynależność do Narodu Polskiego.
- Karta Polaka poświadcza uprawnienia wynikające z niniejszej ustawy.

III. UPRAWNIENIA POSIADACZA KARTY POLAKA

- Posiadacz Karty Polaka jest zwolniony z opłat konsularnych za przyjęcie i rozpatrzenie wniosku o wydanie wizy krajowej w celu korzystania z uprawnień wynikających z posiadania Karty Polaka.
- Posiadacz Karty Polaka jest zwolniony z opłat konsularnych za przyjęcie wniosku i opracowanie dokumentacji w sprawie o nadanie obywatelstwa polskiego.
- Posiadacz Karty Polaka ma prawo do:
 - zwolnienia z obowiązku posiadania zezwolenia na pracę na zasadach określonych w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy;
 - podejmowania i wykonywania działalności gospodarczej na takich samych zasadach jak obywatele polscy na zasadach określonych w ustawie z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców oraz w ustawie z dnia 6 marca 2018 r. o zasadach uczestnictwa przedsiębiorców zagranicznych i innych osób zagranicznych w obrocie gospodarczym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
 - podejmowania i odbywania studiów, studiów doktoranckich oraz innych form kształcenia, a także uczestniczenia w badaniach naukowych i pracach rozwojowych na zasadach określonych w ustawie z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym;
 - korzystania z form kształcenia na zasadach określonych w ustawie z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe oraz ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty;
 - korzystania ze świadczeń opieki zdrowotnej w stanach nagłych, w zakresie określonym w ustawie z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, chyba że umowa międzynarodowa, której Rzeczpospolita Polska jest stroną, przewiduje zasady bardziej korzystne;
 - ulgi 37% przy przejazdach środkami publicznego transportu zbiorowego kolejowego w pociągach osobowych, pospiesznych i ekspresowych, na podstawie biletów jednorazowych, na zasadach określonych w ustawie z dnia 20 czerwca 1992 r. o uprawnieniach do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego;

¹ Urzędowym poświadczeniem znajomości języka polskiego jako obcego jest certyfikat znajomości języka polskiego, wydawany przez Państwową Komisję do spraw Poświadczania Znajomości Języka Polskiego jako Obcego. Certyfikat poświadcza znajomość języka polskiego jako obcego na jednym z następujących poziomów biegłości językowej:
1) A1, A2, B1, B2, C1 i C2 – w grupie dostosowanej do potrzeb osób dorosłych,
2) A1, A2, B1 i B2 – w grupie dostosowanej do potrzeb dzieci i młodzieży
- przy czym poziom oznaczony jako A1 jest najniższym poświadczanym poziomem biegłości językowej, a poziom oznaczony jako C2 jest najwyższym poświadczanym poziomem biegłości językowej.

- bezpłatnego wstępu do muzeów państwowych;
- pomocy konsula, w ramach jego kompetencji i z zastosowaniem i poszanowaniem zwyczajów i prawa międzynarodowego, w sytuacji zagrożenia życia lub bezpieczeństwa.
- Posiadacz Karty Polaka lub osoba, której stwierdzono pochodzenie polskie zgodnie z ustawą o repatriacji, korzysta z pierwszeństwa przy ubieganiu się o pomoc finansową udzielaną osobom fizycznym ze środków budżetu państwa lub budżetów samorządów terytorialnych przeznaczonych na wspieranie Polaków za granicą.
- Posiadacz Karty Polaka podejmujący kształcenie zachowuje prawo do ubiegania się o stypendia i inną pomoc przewidzianą dla cudzoziemców w odrębnych przepisach.

Uwaga: korzystanie z uprawnień przysługujących posiadaczowi Karty Polaka wymaga okazania jej oraz dokumentu tożsamości.

IV. Ograniczenia wynikające z Karty

- Przyznanie Karty Polaka nie oznacza nabycia polskiego obywatelstwa ani stwierdzenia polskiego pochodzenia w rozumieniu odrębnych przepisów.
- Karta Polaka nie jest dokumentem uprawniającym do przekraczania granicy ani do osiedlenia się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

V. Prawo do świadczenia pieniężnego wspierającego integrację

- Osoba, która złoży wniosek o udzielenie zezwolenia na pobyt stały z powołaniem się na okoliczność, o której mowa w art. 195 ust. 1 pkt 9 ustawy o cudzoziemcach (posiadanie Karty Polaka) może złożyć wniosek o przyznanie świadczenia pieniężnego, przeznaczonego na:
 - częściowe pokrycie kosztów zagospodarowania i
 - bieżącego utrzymania w Rzeczypospolitej Polskiej
- Świadczenie pieniężne przyznaje się na okres do 9 miesięcy.
- Wniosek o przyznanie świadczenia pieniężnego składa się do wojewody, do którego został złożony wniosek o udzielenie zezwolenia na pobyt stały.
- Pierwszy wniosek o przyznanie świadczenia pieniężnego składa się w terminie **do 3 miesięcy** od daty złożenia wniosku o udzielenie zezwolenia na pobyt stały. Pierwszy wniosek o przyznanie świadczenia pieniężnego złożony po upływie tego terminu pozostawia się bez rozpoznania.
- Kolejny wniosek o świadczenie pieniężne złożony przez osobę, której przyznano świadczenie pieniężne w łącznym wymiarze 9 miesięcy, pozostawia się bez rozpoznania.
- **WYPŁATY ŚWIADCZENIA** pieniężnego **DOKONUJE W OKRESACH MIESIĘCZNYCH STAROSTA** wskazany przez wojewodę w decyzji przyznającej świadczenie pieniężne jako **właściwy ze względu na miejsce pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej** osoby uprawnionej do świadczenia pieniężnego.
- odwołanie od decyzji wojewody w przedmiocie przyznania lub odmowy przyznania świadczenia składa się w ciągu 14 dni od otrzymania decyzji do Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, za pośrednictwem wojewody.
- Świadczenie pieniężne ustala się w kwocie stanowiącej:
 - w okresie pierwszych 3 miesięcy – równowartość 50% minimalnego wynagrodzenia za pracę, obowiązującego w roku złożenia wniosku o przyznanie świadczenia pieniężnego – na wnioskodawcę i jego małżonka oraz równowartość 50% tej kwoty na każde małoletnie dziecko pozostające pod władzą rodzicielską wnioskodawcy lub jego małżonka;
 - w okresie od 4. do 9. miesiąca – odpowiednio 60% kwot określonych wyżej.
 - przy ustalaniu wysokości świadczenia pieniężnego uwzględnia się wyłącznie członków rodziny wnioskodawcy, którzy przebywają razem z nim na terenie Rzeczypospolitej Polskiej.
- świadczenie pieniężne nie przysługuje osobie, która została objęta tym świadczeniem jako członek rodziny wnioskodawcy, a następnie samodzielnie złożyła wniosek o udzielenie zezwolenia na pobyt stały.

- W przypadku zmiany miejsca pobytu przez wnioskodawcę lub członków rodziny na inne znajdujące się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, właściwy do wypłaty świadczenia pozostaje starosta wskazany przez wojewodę w decyzji o przyznaniu świadczenia pieniężnego.
- W przypadku wydania decyzji o odmowie udzielenia zezwolenia na pobyt stały następuje z mocy prawa zawieszenie wypłaty świadczenia pieniężnego.
- W przypadku, gdy decyzja o odmowie udzielenia zezwolenia na pobyt stały stanie się ostateczna następuje z mocy prawa utrata świadczenia pieniężnego.

VI. PROCEDURA WYDAWANIA KARTY POLAKA

- Przyznanie Karty Polaka i przedłużenie jej ważności następuje **w drodze decyzji, na pisemny wniosek**, cudzoziemca składającego wniosek o jej wydanie albo przedłużenie, lub jego przedstawiciela ustawowego.
- Organem właściwym w sprawie przyznania Karty Polaka lub przedłużenia jej ważności jest **konsul właściwy ze względu na miejsce zamieszkania wnioskodawcy** lub w przypadku obywateli Białorusi wojewoda podlaski.
- czynności wykonywane w związku ze złożeniem przez wnioskodawcę wniosku o przyznanie Karty Polaka lub przedłużenie jej ważności oraz wydaniem decyzji w tych sprawach są **wolne od wszelkich opłat, w tym opłat konsularnych**.
- Wnioskodawca ma obowiązek przedstawić dokumenty i inne dowody potwierdzające spełnianie warunków otrzymania karty Polaka. Dowodami takimi mogą być w szczególności:
 - polskie dokumenty tożsamości;
 - akty stanu cywilnego lub ich odpisy, metryki chrztu, świadectwa szkolne lub inne dokumenty potwierdzające związek z polskością;
 - dokumenty potwierdzające odbycie służby wojskowej w polskich formacjach wojskowych;
 - dokumenty potwierdzające fakt deportacji lub uwięzienia, zawierające wpis informujący o polskim pochodzeniu;
 - dokumenty o rehabilitacji osoby deportowanej, zawierające wpis informujący o polskim pochodzeniu;
 - zagraniczne dowody tożsamości zawierające informacje na temat narodowości polskiej ich posiadacza;
 - zaświadczenie organizacji polskiej lub polonijnej działającej na terenie jednego z państw, wymienionych **w punkcie 1.1. procedury**, potwierdzające aktywne zaangażowanie w działalność na rzecz języka i kultury polskiej lub polskiej mniejszości narodowej;
 - prawomocna decyzja w sprawie stwierdzenia polskiego pochodzenia, wydana zgodnie z przepisami ustawy o repatriacji.
- Do wniosku o przyznanie Karty Polaka wnioskodawca dołącza kopię ważnego dokumentu potwierdzającego tożsamość
- **karta Polaka dla małoletniego:** małoletniemu przyznaje się Kartę Polaka na wniosek rodziców, gdy: oboje rodzice posiadają Kartę Polaka; jeden z rodziców posiada Kartę Polaka – za zgodą drugiego z rodziców wyrażoną w oświadczeniu złożonym przed konsulem, lub wojewodą. Jeżeli małoletni ukończył 16 lat nadanie Karty Polaka odbywa się wyłącznie za jego zgodą.
- ważność karty Polaka:
 - Karta Polaka wydawana jest **na 10 lat**. Wniosek o jej przedłużenie należy złożyć na co najmniej 3 miesiące przed utratą jej ważności. Przedłużenie następuje na kolejne 10 lat.
 - Karta Polaka dla osoby, która ukończyła 65 lat wydawana jest na czas nieoznaczony.
 - Karta Polaka dla małoletniego wydawana jest na 10 lat, ale nie dłużej niż do dnia, w którym mija rok od osiągnięcia przez małoletniego pełnoletniości (czyli maksymalnie na okres brakujący do osiągnięcia 19 roku życia). Wniosek o jej przedłużenie należy złożyć na co najmniej 3 miesiące przed utratą jej ważności. Przedłużenie następuje na kolejne 10 lat.

VII. Odmowa wydania KARTY POLAKA.

- wnioskodawca nie spełnia warunków uprawniających do wydania Karty Polaka, chyba że jest osobą szczególnie zasłużoną dla Rzeczypospolitej Polskiej;
- w postępowaniu o przyznanie Karty Polaka wnioskodawca złożył wniosek lub dołączył do niego dokumenty zawierające nieprawdziwe dane osobowe lub fałszywe informacje, jak również gdy oświadczył nieprawdę lub zataił prawdę albo, w celu użycia jako autentycznego, podrobił lub przerobił dokument albo takiego dokumentu jako autentycznego użył;
- wnioskodawca lub jego wstępni repatriowali się lub zostali repatriowani z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej albo Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, na podstawie umów repatriacyjnych zawartych w latach 1944-1957 przez Rzeczpospolitą Polską albo przez Polską Rzeczpospolitą Ludową z Białoruską Socjalistyczną Republiką Radziecką, Ukraińską Socjalistyczną Republiką Radziecką, Litewską Socjalistyczną Republiką Radziecką i Związkiem Socjalistycznych Republik Radzieckich, do jednego z państw będących stroną tych umów;
- wnioskodawca nabył obywatelstwo polskie albo uzyskał zezwolenie na pobyt stały na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- przemawiają za tym względy obronności, bezpieczeństwa albo ochrony porządku publicznego Rzeczypospolitej Polskiej;
- wnioskodawca działał lub działa na szkodę Rzeczypospolitej Polskiej, a zwłaszcza jej niepodległości i suwerenności, lub uczestniczył lub uczestniczy w łamaniu praw człowieka.

VIII. Unieważnienie i UTRATA WAŻNOŚCI KARTY POLAKA

Karta Polaka podlega unieważnieniu, jeżeli:

- po otrzymaniu Karty Polaka jej posiadacz zachowuje się w sposób uwłaczający Rzeczypospolitej Polskiej lub Polakom;
- w postępowaniu o przyznanie Karty Polaka wnioskodawca złożył wniosek lub dołączył do niego dokumenty zawierające nieprawdziwe dane osobowe lub fałszywe informacje, jak również gdy oświadczył nieprawdę lub zataił prawdę albo, w celu użycia jako autentycznego, podrobił lub przerobił dokument albo takiego dokumentu jako autentycznego użył;
- przemawiają za tym względy obronności, bezpieczeństwa albo ochrony porządku publicznego Rzeczypospolitej Polskiej;

wnioskodawca działał lub działa na szkodę Rzeczypospolitej Polskiej, a zwłaszcza jej niepodległości i suwerenności, lub uczestniczył lub uc

Karta Polaka traci ważność z mocy prawa, jeżeli:

- posiadacz Karty Polaka nabył obywatelstwo polskie albo uzyskał zezwolenie na pobyt stały na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej – z dniem wydania dokumentu potwierdzającego nabycie obywatelstwa polskiego albo uzyskania zezwolenia na pobyt stały.

W przypadku unieważnienia Karty Polaka posiadacz Karty Polaka niezwłocznie zwraca Kartę Polaka konsulowi albo wojewodzie, który ją wydał.

IX. PROCEDURA ODWOŁANIA.

- odwołanie od decyzji konsula lub wojewody o wydaniu, odmowie wydania lub unieważnieniu Karty Polaka składa się do Rady ds. Polaków na Wschodzie w terminie dni od otrzymania decyzji, za pośrednictwem organu, który decyzję wydał.

2. STWIERDZANIE POLSKIEGO POCHODZENIA

- Cudzoziemiec może otrzymać w Polsce pobyt stały, jeżeli zamierza osiedlić się w Polsce na stałe i wykaże swoje polskie pochodzenie.
- Za osobę polskiego pochodzenia uznaje się osobę deklarującą narodowość polską i spełniającą łącznie następujące warunki:
 - co najmniej jedno z jej rodziców lub dziadków albo dwoje pradziadków było narodowości polskiej. Warunek ten uważa się za spełniony, jeżeli co najmniej jedno z rodziców lub

dziadków albo dwoje pradziadków wnioskodawcy potwierdziło swoją przynależność do Narodu Polskiego przez, w szczególności, pielęgnowanie polskich tradycji i zwyczajów

- wykaże ona swój związek z polskością.
- Decyzję w sprawie stwierdzenia polskiego pochodzenia wydaje konsul na podstawie wniosku osoby ubiegającej się o wydanie wize krajowej w celu repatriacji albo ubiegającej się o uznanie za repatrianta, a w przypadku osoby ubiegającej się o pobyt stały – wojewoda w miejscu pobytu cudzoziemca.
- Organem wyższego stopnia w rozumieniu Kodeksu postępowania administracyjnego (organem odwoławczym) w sprawach o stwierdzenie polskiego pochodzenia jest minister właściwy do spraw wewnętrznych, a w sprawie udzielenia lub odmowy udzielenia zgody na pobyt stały – Szef Urzędu ds. Cudzoziemców.

Postępowanie dowodowe

- Dowodami potwierdzającymi polskie pochodzenie mogą być dokumenty, wydane przez:
 - polskie władze państwowe lub
 - polskie władze kościelne, a także przez
 - władze byłego Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich, dotyczące wnioskodawcy lub jego rodziców, dziadków lub pradziadków, a w szczególności:
 - polskie dokumenty tożsamości;
 - akty stanu cywilnego lub ich odpisy albo metryki chrztu poświadczające związek z polskością;
 - dokumenty potwierdzające odbycie służby wojskowej w Wojsku Polskim, zawierające wpis informujący o narodowości polskiej;
 - dokumenty potwierdzające fakt deportacji lub uwięzienia, zawierające wpis informujący o narodowości polskiej;
 - dokumenty tożsamości lub inne dokumenty urzędowe zawierające wpis informujący o narodowości polskiej;
 - dowodami potwierdzającymi polskie pochodzenie mogą być również inne dokumenty, a w szczególności:
 - o rehabilitacji osoby deportowanej, zawierające wpis informujący o jej narodowości polskiej;
 - potwierdzające prześladowanie osoby ze względu na jej polskie pochodzenie.

3. Uzyskiwanie obywatelstwa polskiego

I. Nabywanie obywatelstwa polskiego

- z dniem urodzenia – jeżeli przynajmniej jedno z rodziców jest obywatelem polskim (wymaga zgody drugiego rodzica, chyba że pozbawiony jest władzy rodzicielskiej,
- z dniem urodzenia – jeżeli rodzice małoletniego, który urodził się na terytorium RP są nieznani, nie posiadają obywatelstwa lub nie można ustalić ich obywatelstwa,
- z dniem urodzenia – w przypadku przysposobienia pełnego (adopcja całkowita) małoletni uzyskuje obywatelstwo tak jakby posiadał je od urodzenia. Jeżeli małoletni ukończył 16 lat to akt ten wymaga jego zgody.

II. Nadanie obywatelstwa polskiego

- Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej może nadać cudzoziemcowi obywatelstwo polskie.
- nadanie obywatelstwa polskiego następuje na wniosek cudzoziemca, a małoletniemu na wniosek jego rodziców lub opiekunów. Jeżeli rodzice lub opiekunowie nie mogą się porozumieć, każdy z nich może zwrócić się o rozstrzygnięcie do sądu.
- wniosek składa się na formularzu i musi zawierać on **uzasadnienie**.

- wymagane dokumenty:
 - kserokopia dokumentu podróży lub innego dokumentu tożsamości
 - akt urodzenia wraz z tłumaczeniem, względnie akt umiejscowiony w polskim urzędzie stanu cywilnego (patrz **PROCEDURA – POBYT CZASOWY W ZWIĄZKU Z ŁĄCZENIEM RODZIN**)
 - dokumenty potwierdzające miejsce zamieszkania
 - dokumenty związane z pochodzeniem rodziców cudzoziemca lub jego dalszych wstępnych, jeżeli byli oni obywatelami polskimi,
 - informacje o źródłach utrzymania cudzoziemca, jego osiągnięciach zawodowych, działalności politycznej i społecznej,
 - informację o znajomości przez cudzoziemca języka polskiego,
 - rekomendacje osób prywatnych i prawnych, listy poparcia, etc.
 - fotografie osób objętych wnioskiem.

Postępowanie

- Wniosek o nadanie obywatelstwa polskiego składa się, za pośrednictwem wojewody lub konsula, osobiście lub korespondencyjnie z podpisem urzędowo poświadczonym.
- Jeżeli wniosek nie spełnia wymagań, lub nie dołączono do niego wymaganych dokumentów organ przyjmujący wniosek wzywa wnioskodawcę do usunięcia braków, w terminie **30 dni** od dnia otrzymania wezwania z pouczeniem, że nieusunięcie tych braków spowoduje pozostawienie wniosku bez rozpoznania.
- Wojewoda i konsul przekazują Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej, za pośrednictwem ministra właściwego do spraw wewnętrznych, wniosek o nadanie obywatelstwa polskiego wraz z dokumentami oraz własną opinią.
- jeżeli z dołączonych dokumentów wynika, iż cudzoziemiec może być zgodnie z prawem obywatelem polskim wojewoda lub konsul zamiast przestania wniosku prezydentowi wydają decyzję o potwierdzeniu obywatelstwa polskiego, a postępowanie o jego nadanie umarzają.
- W przypadku gdy wniosek o nadanie obywatelstwa polskiego cudzoziemcowi został złożony w czasie, gdy wobec tego cudzoziemca jest prowadzone postępowanie o uznanie za obywatela polskiego albo postępowanie o przywrócenie obywatelstwa polskiego, postępowanie o uznanie za obywatela polskiego albo postępowanie o przywrócenie obywatelstwa polskiego umarza się.
- Wojewoda, konsul i minister właściwy do spraw wewnętrznych przekazują wniosek o nadanie obywatelstwa polskiego bezpośrednio Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej w każdym przypadku, gdy Prezydent tak zadecyduje, bez względu na stadium postępowania.
- Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej nadaje obywatelstwo polskie lub odmawia jego nadania w formie postanowienia.
- Cudzoziemiec nabywa obywatelstwo polskie w dniu wydania przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej postanowienia o nadaniu obywatelstwa polskiego.
- Od decyzji Prezydenta RP nie przysługuje odwołanie.

III. Uznanie za OBYWATELA POLSKIEGO

A. Warunki uznania za OBYWATELA POLSKIEGO

- Za obywatela polskiego uznaje się:
 - cudzoziemca przebywającego nieprzerwanie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej **co najmniej od 3 lata** na podstawie:
 - zezwolenia na pobyt stały,
 - zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej lub
 - prawa stałego pobytu,
- który posiada w Rzeczypospolitej Polskiej stabilne i regularne źródło dochodu oraz tytuł prawny do zajmowania lokalu mieszkalnego;

- cudzoziemca przebywającego nieprzerwanie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej **co najmniej od 2 lat** na podstawie:
 - zezwolenia na pobyt stały,
 - zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej lub
 - prawa stałego pobytu, który:

pozostaje **co najmniej od 3 lat** w związku małżeńskim zawartym z obywatelem polskim lub, nie posiada żadnego obywatelstwa
- cudzoziemca przebywającego nieprzerwanie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej **co najmniej od 2 lat** na podstawie zezwolenia na pobyt stały, które uzyskał w związku z posiadaniem statusu uchodźcy nadanego w Rzeczypospolitej Polskiej;
- małoletniego cudzoziemca przebywającego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie
 - zezwolenia na pobyt stały,
 - zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej lub
 - prawa stałego pobytu,

którego jedno z rodziców jest obywatelem polskim, a drugie z rodziców, nieposiadające obywatelstwa polskiego, wyraziło zgodę na to uznanie;
- małoletniego cudzoziemca przebywającego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie
 - zezwolenia na pobyt stały,
 - zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej lub
 - prawa stałego pobytu,

którego co najmniej jednemu z rodziców zostało przywrócone obywatelstwo polskie, a drugie z rodziców, nieposiadające obywatelstwa polskiego, wyraziło zgodę na to uznanie;
- cudzoziemca przebywającego nieprzerwanie i legalnie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej **co najmniej od 10 lat**, który spełnia łącznie następujące warunki:
 - posiada zezwolenie na pobyt stały, zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej lub prawo stałego pobytu,
 - posiada w Rzeczypospolitej Polskiej stabilne i regularne źródło dochodu oraz tytuł prawny do zajmowania lokalu mieszkalnego;
- cudzoziemca przebywającego nieprzerwanie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej **co najmniej od roku** na podstawie zezwolenia na pobyt stały, które uzyskał w związku z **POLSKIM POCHOZIENIEM** lub **posiadaną Kartą Polaka**.
- Cudzoziemiec ubiegający się o uznanie za obywatela polskiego, z wyłączeniem wskazanego wyżej cudzoziemca małoletniego jest obowiązany posiadać znajomość języka polskiego potwierdzoną urzędowym poświadczeniem, o którym mowa w art. 11a ustawy z dnia 7 października 1999 r. o języku polskim¹ na poziomie biegłości językowej **co najmniej B1**, świadectwem ukończenia szkoły w Rzeczypospolitej Polskiej lub świadectwem ukończenia szkoły za granicą z wykładowym językiem polskim.
- **POBYT nieprzerwany** – pobyt cudzoziemca na terytorium RP na podstawie ruchu bezwizowego, wizy lub pobytu czasowego, a także zgody na pobyt humanitarny lub w związku z ochroną międzynarodową, jeżeli żadna z przerw w takim pobycie nie była dłuższa niż **6 miesięcy** i wszystkie przerwy nie przekroczyły łącznie **10 miesięcy** w okresach stanowiących podstawę do udzielenia cudzoziemcowi zezwolenia na pobyt stały, chyba że przerwa była spowodowana:
 - wykonywaniem przez cudzoziemca obowiązków zawodowych lub świadczeniem przez niego pracy poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie umowy zawartej z pracodawcą, którego siedziba znajduje się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, lub
 - towarzyszeniem cudzoziemcowi, o którym mowa wyżej, przez jego małżonka lub małoletnie dziecko, lub

¹ Patrz przypis numer 28.

- szczególną sytuacją osobistą wymagającą obecności cudzoziemca poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i trwała nie dłużej niż 6 miesięcy, lub
- wyjazdem poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w celu odbycia praktyk lub uczestnictwa w zajęciach, przewidzianych w toku studiów w polskiej uczelni.

B. Odmowa uznania za OBYWATELA POLSKIEGO

Cudzoziemcowi odmawia się uznania za obywatela polskiego, w przypadku gdy:

- nie spełnia wymogów uznania za obywatela polskiego
- nabycie przez niego obywatelstwa polskiego stanowi zagrożenie dla obronności lub bezpieczeństwa państwa albo ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego.

C. Postępowanie

- Uznanie cudzoziemca za obywatela polskiego następuje na jego wniosek, a w przypadku małoletniego cudzoziemca – na wniosek jego przedstawicieli ustawowych.
- wniosek składa się na formularzu i wymaga on uzasadnienia
- wymagane dokumenty:
 - kserokopia dokumentu podróży lub innego dokumentu tożsamości
 - akt urodzenia wraz z tłumaczeniem, względnie akt umiejscowiony w polskim urzędzie stanu cywilnego (patrz **PROCEDURA – POBYT CZASOWY W ZWIĄZKU Z ŁĄCZENIEM RODZIN**)
 - dokumenty potwierdzające miejsce zamieszkania
 - dokumenty związane z pochodzeniem rodziców cudzoziemca lub jego dalszych wstępnych, jeżeli byli oni obywatelami polskimi,
 - informacje o źródłach utrzymania cudzoziemca,
 - urzędowe poświadczenie znajomości języka polskiego, świadectwo ukończenia szkoły w Rzeczypospolitej Polskiej lub świadectwo ukończenia szkoły za granicą z wykładowym językiem polskim, w przypadku gdy jest wymagane,
 - dokumenty potwierdzające nieprzerwany pobyt
 - fotografie osób objętych wnioskiem.
- Wniosek o uznanie za obywatela polskiego składa się do wojewody.
- W przypadku gdy wniosek o uznanie cudzoziemca za obywatela polskiego został złożony w czasie, gdy wobec tego cudzoziemca jest prowadzone postępowanie o nadanie obywatelstwa polskiego, postępowanie w sprawie o uznanie za obywatela polskiego umarza się.
- Decyzję w sprawie uznania cudzoziemca za obywatela polskiego wydaje wojewoda właściwy ze względu na miejsce zamieszkania osoby, której postępowanie dotyczy.

ZAŁĄCZNIK nr 1 Wykaz organizacji polskich lub polonijnych uprawnionych do wystawiania zaświadczeń potwierdzających aktywne zaangażowanie w działalność na rzecz języka i kultury polskiej lub polskiej mniejszości narodowej

Lp.	Nazwa państwa	Nazwa organizacji
1	Republika Armenii	Związek Polaków w Armenii „Polonia”
2	Republika Azerbejdżanu	Stowarzyszenie „Polonia – Azerbejdżan”
3	Republika Białorusi	Związek Polaków na Białorusi (z władzami – sukcesorami władz wybranych 12-13 marca 2005 r.)
4	Republika Estońska	Związek Polaków w Estonii „Polonia”
5	Gruzja	Związek Kulturalno-Oświatowy Polaków w Gruzji „Polonia”
6	Republika Kazachstanu	Związek Polaków w Kazachstanie
7	Republika Kazachstanu	Centrum Kultury Polskiej w Ałmaty „Więź”
8	Republika Kirgiska	Polskie Stowarzyszenie Kulturalno-Oświatowe „Odrodzenie”
9	Republika Litewska	Związek Polaków na Litwie
10	Republika Łotewska	Związek Polaków na Łotwie
11	Republika Mołdawii	Stowarzyszenie „Dom Polski” w Bielcach
12	Republika Mołdawii	Stowarzyszenie Polaków Gagauzji
13	Federacja Rosyjska	Organizacja Społeczna Narodowo-Kulturalna Autonomia Polaków w Moskwie „Dom Polski”
14	Federacja Rosyjska	Krasnodarska Organizacja Regionalna Polskie Centrum Narodowo-Kulturalne „Jedność”
15	Federacja Rosyjska	Jekaterynburska Miejska Organizacja Społeczna Polskie Stowarzyszenie „Polaros”
16	Federacja Rosyjska	Regionalna Organizacja Społeczna Centrum Kultury i Oświaty Polskiej „Odrodzenie” Republiki Baszkortostan
17	Federacja Rosyjska	Miejscowa Polska Narodowościowo-Kulturalna Autonomia m. Kaliningrad „Polonia”
18	Federacja Rosyjska	Organizacja Niekomercyjna „Dom Polski” w Czerniachowsku
19	Federacja Rosyjska	Regionalna Społeczna Organizacja Narodowo-Kulturalna Autonomia Polaków Karelii „Polonia Karelska”
20	Federacja Rosyjska	Stowarzyszenie Kulturalno-Oświatowe „Polonia” w Sankt Petersburgu
21	Federacja Rosyjska	Społeczna Regionalna Organizacja „Kongres Polaków w Sankt Petersburgu”
22	Federacja Rosyjska	Archangielska Regionalna Organizacja Społeczna Polskie Stowarzyszenie Kulturalno-Oświatowe „Polonia”
23	Federacja Rosyjska	Kotłaski Miejski Kulturalno-Oświatowy Ruch Społeczny „Polonia Kotłaska”
24	Federacja Rosyjska	Smoleńska Regionalna Organizacja Społeczna „Dom Polski”
25	Federacja Rosyjska	Polska Autonomia Kulturalna „Ogniwo” w Irkucku
26	Federacja Rosyjska	Narodowo-Kulturalna Autonomia Polaków w Ułan-Ude „Nadzieja”
27	Federacja Rosyjska	Kulturalno-Narodowa Organizacja Społeczna „Polonia” Republiki Chakasji w Abakanie
28	Federacja Rosyjska	Miejskie Społeczne Stowarzyszenie Kulturalno-Oświatowe „Dom Polski” w Nowosybirsku
29	Federacja Rosyjska	Narodowościowo-Kulturalna Autonomia Polaków m. Tomska „Tomska Polonia”
30	Turkmenistan	Centrum „Polonia Turkmeńska”
31	Ukraina	Federacja Organizacji Polskich na Ukrainie
32	Ukraina	Związek Polaków na Ukrainie
33	Republika Uzbekistanu	Polskie Stowarzyszenie Kulturalno-Oświatowe w Uzbekistanie „Światlica Polska”
34	Republika Uzbekistanu	Stowarzyszenie „Polonia”

Część III. Dokumenty wydawane cudzoziemcom

1. RODZAJE DOKUMENTÓW WYDAWANYCH CUDZOZIEMCOM

Obywatelom państw trzecich, których celem jest pobyt w Polsce wydaje się następujące dokumenty:

- kartę pobytu,
- polski dokument podróży cudzoziemca,
- polski dokument tożsamości cudzoziemca,
- tymczasowy polski dokument podróży dla cudzoziemca,
- dokument potwierdzający posiadanie zgody na pobyt tolerowany.

2. OGÓLNE WARUNKI WYDAWANIA DOKUMENTÓW CUDZOZIEMCOM

- dokumenty wydawane są na wniosek cudzoziemca, który jest uprawniony do ich otrzymania, a w niektórych przypadkach z urzędu. Wniosek zawiera skonkretyzowane informacje oraz podpis cudzoziemca,
- pierwsza karta pobytu wydawana jest z urzędu,
- pierwszą kartę pobytu dla cudzoziemca, który zyskał zezwolenie na pobyt czasowy w celu potężenia się z rodziną, a w dniu złożenia wniosku o udzielenie mu tego zezwolenia przebywał poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, lub jest członkiem najbliższej rodziny repatrianta, lub uzyskał zezwolenie, o którym mowa w art. 139a ust. 1 (przeniesienie wewnątrz przedsiębiorstwa) lub art. 139o ust. 1 ustawy o cudzoziemcach (mobilność długoterminowa), lub uzyskał zgodę na pobyt ze względów humanitarnych wydaje się na wniosek cudzoziemca,
- karta stałego pobytu dla cudzoziemca posiadającego Kartę Polaka wydawana jest po zwrocie Karty Polaka
- wniosek o wymianę dokumentów dla cudzoziemca (z wyjątkiem tymczasowego dokumentu podróży cudzoziemca) należy złożyć w terminie 14 dni po wystąpieniu przesłanek do ich wymiany
- wniosek o wydanie kolejnej karty pobytu należy złożyć co najmniej na 30 dni przed upływem ważności kolejnej (dotyczy kart niezwiązanych z decyzją o wyrażeniu zgody na pobyt – np. karty pobytu stałego, karty rezydenta długoterminowego UE, pobytu humanitarnego lub tolerowanego)
- wniosek o wydanie dokumentów dla cudzoziemca składa się na formularzu.
- we wniosku należy podać adres stałego zameldowania lub zameldowania czasowego na okres dłuższy niż 2 miesiące. Niepodanie tych danych w ciągu 7 dni od otrzymania decyzji pobytowej lub pominięcie ich we wniosku spowoduje, iż karta zostanie wydana bez adresu.
- wraz z wnioskiem okazuje się lub przedstawia dokument podróży oraz kopię lub oryginał decyzji.
- w przypadku **UTRATY** lub **USZKODZENIA** dokumentu fakt ten należy zgłosić w ciągu 3 dni organowi, który wydał dokument. Zawiadomienia dokonuje się na formularzu. W przypadku terminowego zgłoszenia cudzoziemiec otrzymuje zaświadczenie o utracie dokumentu, które go zastępuje i jest ważne do czasu wydania nowego dokumentu,
- w przypadku **ODZYSKANIA** dokumentu należy ten fakt zgłosić organowi wydającemu w ciągu 3 dni, w przypadku wydania nowego dokumentu odnaleziony należy zwrócić.

3. Wymagane dokumenty:

- wypełniony wniosek o wydanie lub wymianę dokumentu,
- potwierdzenie wniesienia opłaty za wydanie dokumentu,
- dokumenty potwierdzające posiadanie uprawnienia do pobytu lub uprawniające do podróżowania, powrotu do Polski,
- kserokopia wszystkich stron paszportu lub okazanie paszportu oraz zdjęcie paszportowe.

4. Forma załatwienia sprawy

- czynność materialno-techniczna, standardowo dokument powinien być wydany w ciągu 6 tygodni od złożenia wniosku lub wydania decyzji, uprawniającej do posiadania danego dokumentu.
- **OPŁATA** – za wydanie dokumentów dla cudzoziemców pobiera się następujące opłaty:
 - karta pobytu – 50 złotych;
 - polski dokument podróży cudzoziemca – 100 złotych;
 - polski dokument tożsamości cudzoziemca – 50 złotych;
 - dokument „zgoda na pobyt tolerowany” – 50 złotych.
- **ZWOLNIENIA**
 - wydania pierwszej karty pobytu cudzoziemcowi, który w Rzeczypospolitej Polskiej uzyskał: status uchodźcy, ochronę uzupełniającą, zgodę na pobyt ze względów humanitarnych;
 - wydanie pierwszej karty pobytu cudzoziemcowi, któremu w Rzeczypospolitej Polskiej udzielono zezwolenia na pobyt stały jako członkowi najbliższej rodziny repatrianta;
 - gdy wydany lub wymieniony dokument zawierał wady techniczne;
 - wydanie z urzędu polskiego dokumentu tożsamości cudzoziemca małoletniemu cudzoziemcowi;
 - wydanie tymczasowego polskiego dokumentu podróży cudzoziemcowi relokowanemu lub przesiedlanemu albo w przypadku przymusowego wykonania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu;
 - wymiana karty pobytu z powodu okoliczności, o których mowa w art. 241 pkt 5 lub 6 ustawy o cudzoziemcach (przejęcie przez RP odpowiedzialności za ochronę międzynarodową cudzoziemca, który uzyskał zgodę na pobyt rezydenta długoterminowego UE lub przejęcie przez inne państwo UE odpowiedzialności za ochronę cudzoziemca posiadającego zgodę na pobyt rezydenta długoterminowego UE).
- **ULGI W OPŁACIE** – 50%
 - trudna sytuacja materialna – cudzoziemcy, którzy znajdują się w trudnej sytuacji materialnej (na podstawie zaświadczenia z opieki społecznej);
 - uczniowie i studenci – cudzoziemcy, których celem pobytu jest pobieranie nauki w szkole ponadpodstawowej i szkole wyższej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (na podstawie zaświadczenia o pobieraniu nauki);
 - małoletni – małoletni, którzy w dniu złożenia wniosku o wydanie lub wymianę dokumentu dla cudzoziemca lub – w przypadku wydawania pierwszej karty pobytu – do dnia złożenia wniosku o udzielenie zezwolenia na pobyt czasowy, zezwolenia na pobyt stały lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE, nie ukończyli 16. roku życia (na podstawie aktu urodzenia, dokumentu podróży lub karty pobytu).
- **PODWYŻSZENIE OPŁATY** – do 300 %
 - zawinione zniszczenie lub utrata dokumentu (pierwsza wymiana):
 - 100 zł – za wymianę karty pobytu;
 - 200 zł – za wymianę polskiego dokumentu podróży dla cudzoziemca;
 - 100 zł – za wymianę polskiego dokumentu tożsamości cudzoziemca;
 - 100 zł – za wymianę dokumentu „zgoda na pobyt tolerowany”.
 - kolejna wymiana tego rodzaju (druga i następna wymiana):
 - 150 zł – za wymianę karty pobytu;
 - 300 zł – za wymianę polskiego dokumentu podróży dla cudzoziemca;
 - 150 zł – za wymianę polskiego dokumentu tożsamości cudzoziemca;
 - 150 zł – za wymianę dokumentu „zgoda na pobyt tolerowany”.

5. TERMINY

- wniosek o wydanie kolejnej karty pobytu należy złożyć co najmniej na 30 dni przed upływem ważności kolejnej (dotyczy kart niezwiązanych z decyzją o wyrażeniu zgody na pobyt – np. karty pobytu stałego, karty rezydenta długoterminowego UE, pobytu humanitarnego lub tolerowanego)
- wniosek o wymianę dokumentów dla cudzoziemca (z wyjątkiem tymczasowego dokumentu podróży cudzoziemca) należy złożyć w terminie 14 dni po wystąpieniu przesłanek do ich wymiany

6. REGULACJE SZCZEGÓLNE DLA POSZCZEGÓLNYCH RODZAJÓW DOKUMENTÓW

I. KARTA POBYTU

- dokument wydawany cudzoziemcowi, któremu udzielono:
 - zezwolenia na pobyt czasowy;
 - zezwolenia na pobyt stały;
 - zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE;
 - zgody na pobyt ze względów humanitarnych.
- **OKOLICZNOŚCI WYMIANY KARTY POBYTU** (w drodze decyzji administracyjnej):
 - zmiana danych umieszczonych w karcie pobytu;
 - zmiana wizerunku twarzy,
 - utrata karty pobytu,
 - uszkodzenie karty pobytu,
 - przejęcie przez Rzeczpospolitą Polską odpowiedzialności za ochronę międzynarodową posiadacza karty pobytu wydanej w związku z udzieleniem zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE (na karcie jest adnotacja o państwie, które udzieliło ochrony międzynarodowej oraz dacie jej udzielania),
 - przejęcia przez inne państwo członkowskie Unii Europejskiej odpowiedzialności za ochronę międzynarodową posiadacza karty pobytu wydanej w związku z udzieleniem zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE.
- **UPRAWNIENIA ZWIĄZANE Z KARTĄ POBYTU**
 - potwierdzenie tożsamości cudzoziemca oraz prawa do pobytu w Polsce;
 - wraz z dokumentem podróży – prawo wielokrotnego przekraczania granicy bez konieczności uzyskania wizy.
- **TERMIN WAŻNOŚCI**
 - zezwolenie na pobyt czasowy – jest ważna przez okres, na który cudzoziemcowi udzielono tego zezwolenia;
 - zezwolenie na pobyt stały – jest ważna przez okres 10 lat od dnia jej wydania;
 - zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego UE – jest ważna przez okres 5 lat od dnia jej wydania;
 - zgoda na pobyt ze względów humanitarnych – jest ważna przez okres 2 lat od dnia jej wydania.
 - kolejna karta pobytu:
 - zezwolenie na pobyt stały – jest ważna przez okres 10 lat od dnia jej wydania;
 - zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego UE – jest ważna przez okres 5 lat od dnia jej wydania;
 - zgoda na pobyt ze względów humanitarnych – jest ważna przez okres 2 lat od dnia jej wydania.
- **ORGAN WYDAJĄCY/WYMIENIAJĄCY**
 - wojewoda, który wydał decyzję w przypadku pobytu czasowego, stałego, rezydenta długoterminowego UE, w przypadku wymiany – wojewoda właściwy ze względu na miejsce pobytu,
 - komendant placówki straży granicznej, który wydał zgodę na pobyt ze względów humanitarnych, w przypadku wymiany – komendant placówki właściwy ze względu na miejsce pobytu.

- **POBRANIE ODCISKÓW PAŁCÓW**
 - w przypadku wydania karty pobytu osobom uprawnionym do połączenia się z rodziną, którzy w dniu wydania decyzji przebywali poza terytorium RP;
 - wydanie kolejnej karty pobytu;
 - wymiana karty pobytu;
 - niezłożenie odcisków powoduje odmowę wszczęcia postępowania w przedmiocie wydania lub wymiany karty pobytu.

- **ZWROT KARTY POBYTU**
 - cudzoziemiec nabył obywatelstwo polskie (kartę zwraca nie później niż po 14 dniach od dostarczenia dokumentu o nabyciu obywatelstwa);
 - wydano decyzję o stwierdzeniu nieważności tego dokumentu (kartę zwraca nie później niż po 14 dniach od dnia, w którym decyzja stała się ostateczna);
 - wydano decyzję o cofnięciu mu zezwolenia na pobyt stały lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE (kartę zwraca nie później niż po 14 dniach od dnia, w którym decyzja stała się ostateczna);
 - wydano decyzję o cofnięciu mu zezwolenia na pobyt czasowy (kartę zwraca nie później niż po 14 dniach od dnia, w którym decyzja stała się ostateczna);
 - wydano decyzję o cofnięciu mu zgody na pobyt ze względów humanitarnych (kartę zwraca nie później niż po 14 dniach od dnia, w którym decyzja stała się ostateczna);
 - wydana decyzja o udzieleniu mu zezwolenia na pobyt czasowy wygasta z mocy prawa na podstawie art. 102 (nabycie obywatelstwa, pobytu stałego lub pobytu rezydenta) albo na podstawie art. 307 ust. 1 ustawy o cudzoziemcach (wydanie ostatecznej decyzji o zobowiązaniu do powrotu) (kartę zwraca nie później niż po 14 dniach od dnia, w którym decyzja stała się ostateczna lub wygasta);
 - wydana decyzja o udzieleniu mu zezwolenia na pobyt stały wygasta z mocy prawa na podstawie art. 200 pkt 1 ustawy o cudzoziemcach (nabycie obywatelstwa) (kartę zwraca nie później niż po 14 dniach od dnia, w którym decyzja wygasta);
 - wydana decyzja o udzielaniu mu zgody na pobyt ze względów humanitarnych wygasta z mocy prawa na podstawie art. 354 ust. 1 pkt 1, 3 lub 4 ustawy o cudzoziemcach (nadanie statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej, pisemne zrzeczenie się pobytu humanitarnego, udzielenie zgody na pobyt stały) (kartę zwraca nie później niż po 14 dniach od dnia, w którym decyzja wygasta).

- **Unieważnienie karty pobytu**
 - utrata albo uszkodzenie – z dniem zgłoszenia;
 - wymiany z powodu zmiany: wizerunku twarzy posiadacza karty, danych w niej umieszczonych – z dniem odbioru nowej karty;
 - nabycie przez cudzoziemca obywatelstwa polskiego – z dniem upływu terminu zwrotu karty;
 - zgonu posiadacza karty pobytu – z dniem uzyskania informacji przez organ o zgonie cudzoziemca;
 - gdy cudzoziemiec nie zwróci karty, gdy wydano mu decyzję, z którą wiąże się obowiązek zwrotu karty – z dniem, w którym decyzja ta stała się ostateczna albo wygasta.

II. POLSKI DOKUMENT PODRÓŻY DLA CUDZOZIEMCA

- dokument wydawany cudzoziemcowi, któremu udzielono:
 - zezwolenia na pobyt stały;
 - zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE;
 - ochrony uzupełniającej;
 - zgody na pobyt ze względów humanitarnych;

który utracił swój dokument podróży, bądź stracił on ważność lub uległ zniszczeniu oraz nie może go ponownie uzyskać.

- **OKOLICZNOŚCI WYMIANY POLSKIEGO DOKUMENTU PODRÓŻY** (w drodze decyzji administracyjnej):
 - zmiana danych umieszczonych w dokumencie,
 - zmiana wizerunku twarzy,
 - utrata dokumentu,
 - uszkodzenie dokumentu.
- **UPRAWNIENIA ZWIĄZANE Z POLSKIM DOKUMENTEM PODRÓŻY**
 - prawo wielokrotnego przekraczania granicy w okresie ważności,
 - cudzoziemiec jest zobowiązany podejmować wysiłki na rzecz uzyskania dokumentu podróży swojego kraju pochodzenia.
- **TERMIN WAŻNOŚCI**
 - okres jednego roku od jego wydania.
- **ORGAN WYDAJĄCY/WYMIENIAJĄCY**
 - wojewoda właściwy ze względu na miejsce pobytu cudzoziemca.
- **ZWROT POLSKIEGO DOKUMENTU PODRÓŻY**
 - nabycie obywatelstwa polskiego (zwrot następuje do 14 dni od dnia doręczenia dokumentu w przedmiocie nabycia obywatelstwa polskiego);
 - wydano decyzję o stwierdzeniu nieważności tego dokumentu (zwrot następuje do 14 dni od dnia, w którym decyzja stała się ostateczna);
 - wydano decyzję o cofnięciu mu zezwolenia na pobyt stały lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE lub zgody na pobyt ze względów humanitarnych (zwrot następuje do 14 dni od dnia, w którym decyzja stała się ostateczna);
 - wydano decyzję o pozbawieniu go ochrony uzupełniającej (zwrot następuje do 14 dni od dnia, w którym decyzja stała się ostateczna);
 - otrzymał dokument podróży (zwrot następuje do 14 dni od dnia, w którym cudzoziemiec otrzymał dokument podróży).
- **Unieważnienie Polskiego dokumentu podróży**
 - utrata albo uszkodzenie – z dniem zgłoszenia;
 - wymiany z powodu zmiany: wizerunku twarzy posiadacza dokumentu, danych w nim umieszczonych – z dniem odbioru nowego dokumentu;
 - nabycie przez cudzoziemca obywatelstwa polskiego – z dniem upływu terminu zwrotu dokumentu;
 - zgonu posiadacza dokumentu – z dniem uzyskania informacji przez organ o zgonie cudzoziemca;
 - wydanie nowego dokumentu podróży po utracie poprzedniego, który po odnalezieniu został zwrócony – z dniem jego zwrócenia;
 - gdy cudzoziemiec nie zwróci dokumentu, gdy wydano mu decyzję, z którą wiąże się obowiązek zwrotu dokumentu – z dniem, w którym decyzja ta stała się ostateczna.

III. POLSKI DOKUMENT TOŻSAMOŚCI CUDZOZIEMCA

- dokument może być wydany następującym cudzoziemcom:
 - małoletniemu cudzoziemcowi:
 - urodzonemu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
 - przebywającemu na tym terytorium bez opieki rodziców,
 - jeżeli nie sprzeciwia się temu interes Rzeczypospolitej Polskiej oraz
 - przemawia za tym dobro dziecka;
 - cudzoziemcowi, który przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zaświadczenia, o którym mowa w art. 170 (zaświadczenie o byciu ofiarą handlu ludźmi);

- cudzoziemcowi, który
 - przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
 - nie posiada żadnego obywatelstwa,
 - jeżeli przemawia za tym interes Rzeczypospolitej Polskiej.

którzy nie posiadają dokumentu podróży oraz nie mają lub nie mogą zdobyć innego dokumentu potwierdzającego tożsamość.

- **OKOLICZNOŚCI WYMIANY POLSKIEGO DOKUMENTU TOŻSAMOŚCI** (w drodze decyzji administracyjnej):
 - zmiana danych umieszczonych w dokumencie,
 - zmiana wizerunku twarzy,
 - utrata dokumentu,
 - uszkodzenie dokumentu.
- **UPRAWNIENIA ZWIĄZANE Z POLSKIM DOKUMENTEM TOŻSAMOŚCI**
 - potwierdzenie tożsamości cudzoziemca z wyłączeniem potwierdzenia obywatelstwa,
 - brak uprawnienia do przekraczania granicy,
 - cudzoziemiec jest zobowiązany podejmować wysiłki na rzecz uzyskania dokumentu podróży/ tożsamości oraz odpowiednie zezwolenia pobytowe (pobyt stały, pobyt rezydenta długoterminowego UE lub zezwolenia na pobyt czasowy).
- **TERMIN WAŻNOŚCI**
 - okres jednego roku od jego wydania;
- **ORGAN WYDAJĄCY/WYMIENIAJĄCY**
 - wojewoda właściwy ze względu na miejsce pobytu cudzoziemca.
- **ZWROT POLSKIEGO DOKUMENTU TOŻSAMOŚCI**
 - nabycie obywatelstwa polskiego (zwrot następuje do 14 dni od dnia doręczenia dokumentu w przedmiocie nabycia obywatelstwa polskiego);
 - wydano decyzję o stwierdzeniu nieważności tego dokumentu (zwrot następuje do 14 dni od dnia, w którym decyzja stała się ostateczna).
- **Unieważnienie Polskiego dokumentu tożsamości**
 - utrata albo uszkodzenie – z dniem zgłoszenia;
 - wymiany z powodu zmiany: wizerunku twarzy posiadacza dokumentu, danych w nim umieszczonych – z dniem odbioru nowego dokumentu;
 - nabycie przez cudzoziemca obywatelstwa polskiego – z dniem upływu terminu zwrotu dokumentu;
 - zgonu posiadacza dokumentu – z dniem uzyskania informacji przez organ o zgonie cudzoziemca;
 - gdy cudzoziemiec, któremu po jego utracie, wydano nowy dokument tożsamości zwrócił dokument utracony – z dniem jego zwrotu.

IV. Tymczasowy polski dokument podróży

- dokument wydawany cudzoziemcowi, któremu udzielono:
 - zezwolenia na pobyt stały;
 - zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE;
 - ochrony uzupełniającej;
 - zgody na pobyt ze względów humanitarnych;
 - nadano status uchodźcy;

który utracił swój dokument podróży za granicą, bądź stracił on ważność lub uległ zniszczeniu oraz nie może go ponownie uzyskać, a cudzoziemiec zamierza powrócić do Polski.

PRZYPADEK FAKULTATYWNY

- dokument może być wydany cudzoziemcowi, który:
 - podlega relokacji lub przesiedleniu;
 - zamierza opuścić terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub został zobowiązany do opuszczenia tego terytorium.
- który nie posiada dokumentu podróży i nie może go uzyskać.
- **UPRAWNIENIA ZWIĄZANE Z POLSKIM DOKUMENTEM PODRÓŻY**
 - prawo do jednorazowego wjazdu do Polski – dla TPDP obligatoryjnego oraz fakultatywnego związanego z relokacją lub przesiedleniem;
 - wyjazd z Rzeczypospolitej Polskiej dla TPDP fakultatywnego związanego z opuszczeniem Polski).
 - **TERMIN WAŻNOŚCI**
 - okres wyznaczony w dokumencie – maksymalnie 7 dni;
 - **ORGAN WYDAJĄCY/WYMIENIAJĄCY**
 - wojewoda właściwy ze względu na miejsce pobytu cudzoziemca,
 - konsul za granicą,
 - komendant placówki Straży Granicznej w sytuacji, gdy cudzoziemiec ma opuścić RP.

V. Dokument „ZGODA NA POBYT TOLEROWANY”

dokument jest wydawany cudzoziemcowi, który otrzymał zgodę na pobyt tolerowany na terytorium RP.

- **OKOLICZNOŚCI WYMIANY DOKUMENTU „ZGODA NA POBYT TOLEROWANY”** (w drodze decyzji administracyjnej):
 - zmiana danych umieszczonych w dokumencie,
 - zmiana wizerunku twarzy,
 - utrata dokumentu,
 - uszkodzenie dokumentu,
- **UPRAWNIENIA ZWIĄZANE Z DOKUMENTEM „ZGODA NA POBYT TOLEROWANY”**
 - potwierdzenie tożsamości cudzoziemca z wyłączeniem potwierdzenia obywatelstwa,
 - brak uprawnienia do przekraczania granicy.
- **TERMIN WAŻNOŚCI**
 - okres dwóch lat od jego wydania
- **ORGAN WYDAJĄCY/WYMIENIAJĄCY**
 - komendant oddziału lub placówki straży granicznej, który wydał zgodę na pobyt tolerowany, wymiana – komendant oddziału/placówki straży granicznej.
- **ZWROT DOKUMENTU „ZGODA NA POBYT TOLEROWANY”**
 - nabycie obywatelstwa polskiego (zwrot następuje do 14 dni od dnia doręczenia dokumentu w przedmiocie nabycia obywatelstwa polskiego);
 - wydano decyzję o stwierdzeniu nieważności tego dokumentu (zwrot następuje do 14 dni od dnia, w którym decyzja stała się ostateczna);
 - wydano decyzję o cofnięciu zgody na pobyt tolerowany (zwrot następuje do 14 dni od dnia, w którym decyzja stała się ostateczna);
 - decyzja o udzieleniu zgody na pobyt tolerowany wygasta ze względu na nadanie cudzoziemcowi statusu uchodźcy, udzieleniu ochrony uzupełniającej, pobytu stałego lub pisemnego zrzeczenia się pobytu tolerowanego (zwrot następuje do 14 dni od dnia, w którym decyzja stała się ostateczna);
- **Unieważnienie dokumentu „ZGODA NA POBYT TOLEROWANY”**
 - utrata albo uszkodzenie – z dniem zgłoszenia;
 - wymiany z powodu zmiany: wizerunku twarzy posiadacza dokumentu, danych w nim umieszczonych – z dniem odbioru nowego dokumentu;

- nabycie przez cudzoziemca obywatelstwa polskiego – z dniem upływu terminu zwrotu dokumentu;
- zgonu posiadacza dokumentu – z dniem uzyskania informacji przez organ o zgonie cudzoziemca;
- gdy cudzoziemiec, któremu po jego utracie, wydano nowy dokument tożsamości zwrócił dokument utracony – z dniem jego zwrotu,
- gdy dokument został znaleziony i zwrócony przez osobę trzecią – z dniem jego zwrotu
- gdy cudzoziemiec nie zwróci dokumentu, gdy wydano mu decyzję, z którą wiąże się obowiązek zwrotu dokumentu – z dniem, w którym decyzja ta stała się ostateczna

Część IV. Naruszenie podstaw i zasad pobytu w Polsce

1. Obowiązek powrotu do kraju pochodzenia

Cudzoziemiec jest obowiązany opuścić terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w następujących przypadkach:

- przed upływem okresu pobytu objętego wizą Schengen lub wizą krajową oraz przed upływem okresu ważności tej wizy,
- gdy nie spełnia warunków wjazdu lub pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub przestał spełniać te warunki, a posiada zezwolenie pobytowe lub inne zezwolenie, udzielone przez inne państwo stosujące dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/115/WE z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie wspólnych norm i procedur stosowanych przez państwa członkowskie w odniesieniu do powrotów nielegalnie przebywających obywateli państw trzecich (Dz.Urz. UE L 348 z 24.12.2008, str. 98, z późn. zm.), uprawniające go do pobytu na terytorium tego państwa, jest obowiązany niezwłocznie opuścić terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i udać się na terytorium, gdzie przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie umowy międzynarodowej o zniesieniu obowiązku wizowego lub jednostronnego zniesienia obowiązku wizowego lub wobec którego stosuje się częściowe lub całkowite zniesienie obowiązku wizowego, zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 539/2001 z dnia 15 marca 2001 r. wymieniającym państwa trzecie, których obywatele muszą posiadać wizy podczas przekraczania granic zewnętrznych, oraz te, których obywatele są zwolnieni z tego wymogu, jest obowiązany opuścić to terytorium przed upływem terminu przewidzianego w umowie międzynarodowej, w jednostronnym zniesieniu obowiązku wizowego lub w rozporządzeniu.
- gdy przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w ramach ruchu bezwizowego na podstawie umowy międzynarodowej o zniesieniu obowiązku wizowego lub w związku z jednostronnym zniesieniem przez Rzeczpospolitą Polską obowiązku wizowego jest obowiązany opuścić to terytorium po upływie okresu pobytu, na jaki wjechał na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, nie później niż po upływie 3 miesięcy od dnia utraty mocy umowy lub przywrócenia obowiązku wizowego. Jeżeli utrata mocy umowy o całkowitym lub częściowym zniesieniu obowiązku wizowego lub przywrócenie obowiązku wizowego nastąpiły przed ogłoszeniem jednego z tych faktów w formie przewidzianej prawem, termin na opuszczenie Polski liczy się od dnia tego ogłoszenia.
- przed upływem terminu ważności zezwolenia na pobyt czasowy.

Cudzoziemiec jest również obowiązany opuścić terytorium Rzeczypospolitej Polskiej **w terminie 30 dni** od dnia, w którym następująca decyzja stała się ostateczna, a w przypadku wydania decyzji przez organ wyższego stopnia – od dnia, w którym decyzja ta została cudzoziemcowi doręczona (art. 299 ust. 6 ustawy o cudzoziemcach):

- o odmowie przedłużenia mu wizy Schengen lub wizy krajowej,
- o odmowie udzielenia mu zezwolenia na pobyt czasowy, zezwolenia na pobyt stały lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE,
- o umorzeniu postępowania w sprawie przedłużenia wizy lub pobytu czasowego, stałego lub rezydenta długoterminowego UE,
- o cofnięciu mu zezwolenia na pobyt czasowy, zezwolenia na pobyt stały lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE,
- o odmowie nadania statusu uchodźcy lub udzielenia ochrony uzupełniającej, o uznaniu wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej za niedopuszczalny,
- o umorzeniu postępowania w sprawie udzielenia cudzoziemcowi ochrony międzynarodowej
- o pozbawieniu go statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej,
- o cofnięciu zgody na pobyt ze względów humanitarnych.

Pobyt w okresie wskazanych 30 dni uważa się za legalny, chyba że wniosek o udzielenie zezwolenia pobytowego został złożony z naruszeniem terminów, tj. w okresie nielegalnego pobytu w Polsce.

Obowiązek opuszczenia Polski nie dotyczy osób, które posiadają ważny dokument uprawniający je do pobytu w Polsce lub z ustawy o cudzoziemcach wynika, iż ich pobyt uważa się za legalny.

Jeżeli przed wydaniem decyzji o odmowie przedłużenia wizy Schengen lub krajowej, udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy, stały lub rezydenta długoterminowego UE lub decyzji o umorzeniu postępowania zostało wszczęte postępowanie o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu lub została wydana taka decyzja:

- pobytu cudzoziemca w okresie 30 dni od dnia wydania decyzji odmownej nie uznaje się za legalny
- obowiązuje termin powrotu określony w decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu. Jeżeli termin ten nie został jeszcze określony cudzoziemiec powinien oczekiwać na jego wydanie przez Straż Graniczną.

Pobytu cudzoziemca nie uznaje się za legalny oraz nie obowiązuje go 30. dniowy termin opuszczenia kraju, jeżeli:

- w dniu wydania decyzji o odmowie nadania statusu uchodźcy lub udzielenia ochrony uzupełniającej lub decyzji o umorzeniu postępowania w sprawie udzielenia ochrony międzynarodowej cudzoziemiec **PRZEBYWA W STRZEŻONYM OŚRODKU** lub **w areszcie dla cudzoziemców**, lub
- decyzja o odmowie nadania statusu uchodźcy lub udzielenia ochrony uzupełniającej lub decyzja o umorzeniu postępowania w sprawie udzielenia ochrony międzynarodowej została wydana w związku ze złożeniem **kolejnego wniosku** o udzielenie ochrony międzynarodowej, lub
- przed wydaniem decyzji o odmowie nadania cudzoziemcowi statusu uchodźcy lub udzielenia mu ochrony uzupełniającej lub decyzji o umorzeniu postępowania w sprawie udzielenia ochrony międzynarodowej zostało wszczęte wobec cudzoziemca postępowanie w sprawie zobowiązania go do powrotu lub została mu wydana decyzja o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu.

2. Warunki przedłużenia pobytu w Polsce

Cudzoziemiec może pozostać w Polsce mimo upływu okresu posiadanego przez niego zezwolenia pobytowego, jeżeli:

- złożył wniosek o przedłużenie zezwolenia na pobyt czasowy, stały, rezydenta długoterminowego UE co najmniej w ostatnim dniu legalnego pobytu na terytorium RP,
- należy do kategorii osób, których nielegalny pobyt w Polsce nie stanowi przeszkody do udzielenia zgody na pobyt czasowy lub stały,
- złożył wniosek o udzielenie zezwolenia na pobyt krótkotrwały (art. 181 ust. 1 ustawy o cudzoziemcach),
- złożył wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej, chyba, iż jest to wniosek powtórny,
- złożył wniosek do wojewody właściwego ze względu na miejsce pobytu o przedłużenie tego pobytu o kolejne 90 dni, jeżeli cudzoziemiec przebywał w Polsce w oparciu o ruch bezwizowy.

Wniosek o **przedłużenie pobytu w ramach ruchu bezwizowego** należy złożyć co najmniej w ostatnim dniu legalnego pobytu. Powinien być on uzasadniony. Jeżeli do czasu upływu kolejnych 90 dni decyzji w przedmiocie przedłużenia pobytu bezwizowego nie wydano cudzoziemiec powinien wyjechać z Polski najpóźniej w 180 dniu pobytu, liczonym od dnia wjazdu do Polski.

3. Podstawy wydania decyzji o zobowiązaniu do powrotu

Cudzoziemcowi wydaje się decyzję o zobowiązaniu do powrotu, jeżeli:

- przebywa lub przebywał na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bez ważnej wizy lub innego ważnego dokumentu uprawniającego go do wjazdu na to terytorium i pobytu na nim, jeżeli wiza lub inny dokument są lub były wymagane lub
- nie opuścił terytorium Rzeczypospolitej Polskiej po wykorzystaniu dopuszczalnego okresu jego pobytu na terytorium wszystkich lub niektórych państw obszaru Schengen, do którego był uprawniony bez konieczności posiadania wizy, w każdym okresie 180 dni, chyba że umowy międzynarodowe stanowią inaczej, lub
- nie opuścił terytorium Rzeczypospolitej Polskiej po wykorzystaniu dopuszczalnego okresu jego pobytu wskazanego w wizie Schengen w każdym okresie 180 dni, lub po wykorzystaniu dopuszczalnego okresu pobytu na podstawie wizy krajowej, lub

- **WYKONUJE** lub **W DNIU WSZCZĘCIA KONTROLI LEGALNOŚCI WYKONYWANIA PRACY PROWADZONEJ PRZEZ UPRAWNIONY DO TEGO ORGAN WYKONYWAŁ** pracę bez odpowiedniego zezwolenia na pracę lub oświadczenia o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi wpisanego do ewidencji oświadczeń (jeżeli cudzoziemiec wyjechał i nie był poddany kontroli to fakt nielegalnej pracy nie ma znaczenia dla jego przyszłego statusu w Polsce), lub
- podjął działalność gospodarczą niezgodnie z przepisami obowiązującymi w tym zakresie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, lub
- nie posiada środków finansowych niezbędnych do pokrycia kosztów pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, podróży powrotnej do państwa pochodzenia lub zamieszkania albo tranzytu przez terytorium Rzeczypospolitej Polskiej do państwa trzeciego, które udzieli pozwolenia na wjazd, i nie wskazał wiarygodnych źródeł uzyskania takich środków finansowych, lub
- obowiązuje wpis danych cudzoziemca do wykazu cudzoziemców, których pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest niepożądany, lub
- dane cudzoziemca znajdują się w Systemie Informacyjnym Schengen do celów odmowy wjazdu, jeżeli cudzoziemiec przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w ramach ruchu bezwizowego lub na podstawie wizy Schengen, z wyłączeniem wizy upoważniającej tylko do wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i pobytu na tym terytorium, lub
- wymagają tego względy obronności lub bezpieczeństwa państwa lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego lub interes Rzeczypospolitej Polskiej, lub
- przekroczył lub usiłował przekroczyć granicę wbrew przepisom prawa, lub
- został skazany prawomocnym wyrokiem w Rzeczypospolitej Polskiej na karę pozbawienia wolności podlegającą wykonaniu i istnieją podstawy do przeprowadzenia postępowania w sprawie przekazania go za granicę w celu wykonania orzeczonej wobec niego kary, lub
- przebywa poza strefą przygraniczną, w której zgodnie z zezwoleniem na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego może przebywać, chyba że umowy międzynarodowe stanowią inaczej, lub
- przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej po upływie okresu pobytu, do którego był uprawniony na podstawie zezwolenia na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego, chyba że umowy międzynarodowe stanowią inaczej, lub
- dalszy pobyt cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej będzie stanowił zagrożenie dla zdrowia publicznego, co zostało potwierdzone badaniem lekarskim, lub dla stosunków międzynarodowych innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, lub
- cel i warunki pobytu cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej są niezgodne z deklarowanymi, chyba że przepisy prawa dopuszczają ich zmianę, lub
- została wydana decyzja o odmowie nadania statusu uchodźcy lub udzielenia ochrony uzupełniającej, o uznaniu wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej za niedopuszczalny, o umorzeniu postępowania w sprawie udzielenia ochrony międzynarodowej lub decyzja o pozbawieniu go statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej i cudzoziemiec:
 - nie opuścił terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w terminie i przypadku, o których mowa w art. 299 ust. 6 pkt 1 lit. b (30 dni odkąd decyzja stała się ostateczna i została doręczona), albo
 - przebywa w strzeżonym ośrodku albo w areszcie dla cudzoziemców.

Wyjątki od wydania decyzji o zobowiązaniu do powrotu – przypadki szczególne

Przepisów o wydaniu decyzji o zobowiązaniu do powrotu w sytuacji, w której cudzoziemiec:

- przebywa lub przebywał na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bez ważnej wizy lub innego ważnego dokumentu uprawniającego go do wjazdu na to terytorium i pobytu na nim, jeżeli wiza lub inny dokument są lub były wymagane lub
- nie opuścił terytorium Rzeczypospolitej Polskiej po wykorzystaniu dopuszczalnego okresu jego pobytu na terytorium wszystkich lub niektórych państw obszaru Schengen, do którego był uprawniony bez konieczności posiadania wizy, w każdym okresie 180 dni, chyba że umowy międzynarodowe stanowią inaczej, lub

- nie opuścił terytorium Rzeczypospolitej Polskiej po wykorzystaniu dopuszczalnego okresu jego pobytu wskazanego w wizie Schengen w każdym okresie 180 dni, lub po wykorzystaniu dopuszczalnego okresu pobytu na podstawie wizej krajowej

nie stosuje się jeżeli wydano decyzje odmowne, o których mowa w art. 299 ust. 6 ustawy o cudzoziemcach (30. dniowy termin powrotu)

Przepisów o wydaniu decyzji o zobowiązaniu do powrotu, w sytuacji, w której cudzoziemiec:

- nie opuścił terytorium Rzeczypospolitej Polskiej po wykorzystaniu dopuszczalnego okresu jego pobytu na terytorium wszystkich lub niektórych państw obszaru Schengen, do którego był uprawniony bez konieczności posiadania wizej, w każdym okresie 180 dni, chyba że umowy międzynarodowe stanowią inaczej, lub
- nie opuścił terytorium Rzeczypospolitej Polskiej po wykorzystaniu dopuszczalnego okresu jego pobytu wskazanego w wizie Schengen w każdym okresie 180 dni, lub po wykorzystaniu dopuszczalnego okresu pobytu na podstawie wizej krajowej

nie stosuje się, jeżeli cudzoziemiec posiada ważny dokument uprawniający go do pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub z niniejszej ustawy wynika, że jego pobyt na tym terytorium uważa się za legalny.

Przepisów o wydaniu decyzji o zobowiązaniu do powrotu, w sytuacji, w której cudzoziemiec:

- wykonuje lub w dniu wszczęcia kontroli legalności wykonywania pracy prowadzonej przez uprawniony do tego organ wykonywał pracę bez odpowiedniego zezwolenia na pracę lub oświadczenia o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi wpisanego do ewidencji oświadczeń

nie stosuje się, jeżeli zostało wydane orzeczenie o ukaraniu sprawcy za wykroczenie, o którym mowa w art. 120 ust. 3 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (**PATRZ PROCEDURA – POBYT CZASOWY I PRACA**).

Przepisów o wydaniu decyzji o zobowiązaniu do powrotu, w sytuacji, w której cudzoziemiec:

- wykonuje lub w dniu wszczęcia kontroli legalności wykonywania pracy prowadzonej przez uprawniony do tego organ wykonywał pracę bez odpowiedniego zezwolenia na pracę lub oświadczenia o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi wpisanego do ewidencji oświadczeń
- podjął działalność gospodarczą niezgodnie z przepisami obowiązującymi w tym zakresie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,

nie stosuje się, jeżeli przemawia za tym szczególnie ważny interes cudzoziemca.

W postępowaniu w sprawie zobowiązania do powrotu cudzoziemca posiadającego zezwolenie na pobyt czasowy, o którym mowa w art. 158 ust. 1 (pobyt czasowy małżonka obywatela polskiego oraz małoletniego dziecka cudzoziemca, który jest małżonkiem obywatela polskiego) lub art. 159 ust. 1 ustawy o cudzoziemcach (cudzoziemcy uprawnieni do połączenia z rodziną), lub cudzoziemca, do którego dołączył cudzoziemiec posiadający zezwolenie na pobyt czasowy, o którym mowa w art. 159 ust. 1, bierze się pod uwagę:

- okres pobytu cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz
- istnienie więzi kulturowych i społecznych z państwem pochodzenia.

Przepisu o wydaniu decyzji o zobowiązaniu do powrotu, w sytuacji, w której cudzoziemiec:

- nie opuścił terytorium Rzeczypospolitej Polskiej po wykorzystaniu dopuszczalnego okresu jego pobytu na terytorium wszystkich lub niektórych państw obszaru Schengen, do którego był uprawniony bez konieczności posiadania wizej, w każdym okresie 180 dni, chyba że umowy międzynarodowe stanowią inaczej

nie stosuje się w przypadku cudzoziemca, który przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie dokumentu pobytowego, o którym mowa w art. 1 ust. 2 lit. a Rozporządzenia nr 1030/2002, z adnotacją „ICT”, wydanego przez inne państwo członkowskie Unii Europejskiej, i celem jego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest wykonywanie pracy w charakterze pracownika kadry kierowniczej, specjalisty lub pracownika odbywającego staż, w ramach przeniesienia wewnątrz przedsiębiorstwa, przez okres nieprzekraczający 90 dni w okresie 180 dni (mobilność krótkoterminowa).

4. Podstawy niewydawania decyzji o zobowiązaniu do powrotu

W razie zaistnienia podstaw do wydania decyzji o zobowiązaniu do powrotu decyzji takiej nie wydaje się, a wszczęte wcześniej postępowanie podlega umorzeniu, jeżeli cudzoziemiec:

- posiada status uchodźcy, korzysta z ochrony uzupełniającej lub
- przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany, lub
- uzyskał zezwolenie, o którym mowa w art. 187 pkt 6 lub 7 ustawy o cudzoziemcach (pobyt czasowy związany z poszanowaniem życia rodzinnego lub praw dziecka), lub
- jest małżonkiem:
 - obywatela polskiego albo
 - cudzoziemca posiadającego zezwolenie na pobyt stały lub
 - zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego UE na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej

i nie sprzeciwiają się temu względy obronności lub bezpieczeństwa państwa lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego, chyba że celem zawarcia związku małżeńskiego lub jego istnienia jest obejście przepisów określających zasady i warunki wjazdu cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, ich przejazdu przez to terytorium, pobytu na nim i wyjazdu z niego (w kwestii definicji małżeństwa zawartego dla pozoru **PATRZ PROCEDURA – POBYT CZASOWY MAŁŻONKA OBYWATELA POLSKIEGO**)

- przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie wizy Schengen wydanej w celu, o którym mowa w art. 60 ust. 1 pkt 23 ustawy o cudzoziemcach (wiza ze względów humanitarnych, ze względu na zobowiązania międzynarodowe lub interes Polski), upoważniającej tylko do wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i pobytu na tym terytorium,
- przebywa a terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia, o którym mowa w art. 181 ust. 1 ustawy o cudzoziemcach (pobyt czasowy krótkoterminowy), albo zezwolenia, o którym mowa w art. 176 (zezwolenia na pobyt czasowy dla ofiar handlu ludźmi), lub
- uzyskał zezwolenie na pobyt stały lub zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego UE na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, lub
- posiada zezwolenie pobytowe lub inne zezwolenie uprawniające do pobytu, udzielone przez inne państwo stosujące dyrektywę 2008/115/WE, i nie sprzeciwiają się temu względy obronności lub bezpieczeństwa państwa lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego, chyba że cudzoziemiec nie udał się niezwłocznie na terytorium tego państwa po pouczeniu go o obowiązku wyjazdu na terytorium tego państwa.
- jest czasowo oddelegowany w celu świadczenia usług na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez pracodawcę mającego siedzibę na terytorium innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, państwa członkowskiego Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej oraz jest uprawniony do przebywania i zatrudnienia na terytorium tego państwa, jeżeli decyzja o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu miała być wydana z uwagi na przebywanie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej:
 - bez ważnej wizy lub
 - innego ważnego dokumentu uprawniającego do wjazdu na to terytorium i pobytu na nim lub
 - ze względu na przekroczenie lub usiłowanie przekroczenia granicy wbrew przepisom prawa, lub
- może zostać niezwłocznie przekazany do państwa trzeciego na podstawie umowy międzynarodowej o przekazywaniu i przyjmowaniu osób po uprzednim zatrzymaniu go w związku z przekroczeniem granicy wbrew przepisom prawa, lub
- może być niezwłocznie doprowadzony do granicy, jeżeli został zatrzymany w strefie nadgranicznej bezpośrednio po nieumyślnym przekroczeniu granicy wbrew przepisom prawa, lub
- może zostać przekazany do innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, państwa członkowskiego Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej na podstawie obowiązującej w dniu 13 stycznia 2009 r. umowy międzynarodowej o przekazywaniu i przyjmowaniu osób, lub

- przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zaświadczenia, o którym mowa w art. 170 ustawy o cudzoziemcach (zaświadczenie dla pokrzywdzonego handlem ludźmi), lub
- może zostać przekazany do innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej na podstawie przepisów rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 604/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie ustanowienia kryteriów i mechanizmów ustalania państwa członkowskiego odpowiedzialnego za rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej złożonego w jednym z państw członkowskich przez obywatela państwa trzeciego lub bezpaństwowca (wersja przekształcona) (Dz.Urz. UE L 180 z 29.06.2013), lub
- jest przekazywany do państwa trzeciego na wniosek organów tego państwa o wydanie osoby ściganej, w celu przeprowadzenia przeciw niemu na terytorium tego państwa postępowania karnego lub wykonania orzeczonej kary albo śród jest przekazywany do innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej jako osoba ścigana europejskim nakazem aresztowania w celu przeprowadzenia przeciw niemu na terytorium tego państwa postępowania karnego lub wykonania orzeczonej kary pozbawienia wolności albo innego środka polegającego na pozbawieniu wolności.

Wyjątki od wydania decyzji o zobowiązaniu do powrotu – przypadki szczególne

Decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu. w stosunku do cudzoziemca, który:

- przebywa lub przebywał na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bez ważnej wizy lub innego ważnego dokumentu uprawniającego go do wjazdu na to terytorium i pobytu na nim, jeżeli wiza lub inny dokument są lub były wymagane

nie wydaje się, gdy cudzoziemiec zgodnie z przepisami art. 120 (zmiana zezwolenia na pracę) i art. 135 (zmiana zezwolenia na pracę w zawodzie wymagającym wysokich kwalifikacji) wystąpił o zmianę decyzji, o których mowa w tych przepisach, do czasu zakończenia postępowania w sprawie zmiany tych decyzji.

Przepisów chroniących cudzoziemców – uchodźców lub posiadających ochronę uzupełniającą przed wydaniem decyzji o zobowiązaniu do powrotu nie stosuje się w przypadku, o którym mowa w art. 32 ust. 1 lub art. 33 ust. 2 Konwencji dotyczącej statusu uchodźców, sporządzonej w Genewie dnia 28 lipca 1951 r. (Dz.U. z 1991 r. poz. 515, 516 i 517) (wyjątki od zasady *non refoulement* przypadki niegodności – zagrożenie dla bezpieczeństwa państwa lub obronności).

Nie wszczyna się postępowania w sprawie zobowiązania cudzoziemca do powrotu, jeżeli toczy się postępowanie w sprawie udzielenia temu cudzoziemcowi ochrony międzynarodowej, chyba że cudzoziemiec złożył kolejny wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej.

Postępowanie w sprawie zobowiązania cudzoziemca do powrotu zawiesza się w przypadku wszczęcia postępowania w sprawie udzielenia cudzoziemcowi ochrony międzynarodowej lub udzielenia mu zezwolenia, o którym mowa w art. 176 (zezwoleń na pobyt czasowy dla ofiar handlu ludźmi). Postępowania w sprawie zobowiązania cudzoziemca do powrotu nie zawiesza się w przypadku, gdy cudzoziemiec złożył kolejny wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej.

5. Wygaśnięcie decyzji o zobowiązaniu do powrotu

Decyzja o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu wygasa z mocy prawa, jeżeli cudzoziemiec:

- posiada status uchodźcy lub korzysta z ochrony uzupełniającej;
- posiada zezwolenie na pobyt stały lub zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego UE na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia, o którym mowa w art. 176 ustawy o cudzoziemcach (pobyt czasowy dla ofiar handlu ludźmi) lub art. 187 pkt 6 lub 7 (po byt czasowy ze względu na poszanowanie życia rodzinnego lub praw dziecka);
- otrzymał decyzję, o której mowa w art. 393b ust. 1 ustawy o cudzoziemcach (przekazanie w ramach rozporządzeń dublińskich – państwo odpowiedzialne za rozpatrzenie wniosku o ochronę międzynarodową);
- otrzymał decyzję o umorzeniu postępowania w sprawie udzielenia ochrony międzynarodowej i o przekazaniu do odpowiedzialnego państwa członkowskiego – w przypadku, o którym mowa w art. 37 ust. 1

ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Uwaga: przepisów o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu nie stosuje się do obywateli Republiki Tureckiej, którzy nabyli uprawnienia do pobytu na podstawie decyzji nr 1/80 Rady Stowarzyszenia Republiki Tureckiej i EWG z dnia 19 września 1980 r. w sprawie rozwoju Stowarzyszenia, która to Rada została powołana na podstawie Układu ustanawiającego stowarzyszenie między Europejską Wspólnotą Gospodarczą a Turcją, podpisanego w Ankarze dnia 12 września 1963 r.

6. SKUTKI WYDANIA DECYZJI O ZOBOWIĄZANIU DO POWROTU

- W dniu, w którym decyzja o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu stanie się ostateczna, z mocy prawa następuje unieważnienie wizy krajowej, wygaśnięcie zezwolenia na pobyt czasowy oraz zezwolenia na pracę.

7. PROCEDURA WYDAWANIE DECYZJI O ZOBOWIĄZANIU DO POWROTU

I. ORGAN ODPOWIEDZIALNY

Decyzję o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu wydaje:

- z urzędu – komendant oddziału Straży Granicznej lub komendant placówki Straży Granicznej, który stwierdził istnienie przesłanki uzasadniającej wydanie decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu;
- na wniosek wojewody, Ministra Obrony Narodowej, Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Szefa Agencji Wywiadu, organu Krajowej Administracji Skarbowej, komendanta wojewódzkiego lub komendanta powiatowego (miejskiego) Policji – komendant oddziału Straży Granicznej lub komendant placówki Straży Granicznej, właściwy ze względu na siedzibę organu występującego z wnioskiem albo miejsce pobytu cudzoziemca.

II. TERMIN DOBROWOLNEGO POWROTU ORAZ JEGO PRZEDŁUŻENIE

- W decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu określa się termin dobrowolnego powrotu, który wynosi od 15 do 30 dni, liczony od dnia doręczenia decyzji.
- W decyzji, o zobowiązaniu do powrotu nie określa się terminu dobrowolnego powrotu cudzoziemca, gdy:
 - istnieje prawdopodobieństwo ucieczki cudzoziemca lub
 - wymagają tego względy obronności lub bezpieczeństwa państwa lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego.
- W decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, wydanej bez określenia terminu dobrowolnego powrotu, wskazuje się państwo, do którego cudzoziemiec powraca.
- W przypadku, gdy cudzoziemcowi została wydana decyzja o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, w której określono termin dobrowolnego powrotu, przed wydaniem mu decyzji o:
 - odmowie: przedłużenia wizy Schengen lub wizy krajowej, udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy, udzielenia zezwolenia na pobyt stały, udzielenia zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE,
 - umorzeniu postępowania w sprawach, o których mowa wyżej,
 - odmowie nadania statusu uchodźcy lub udzielenia ochrony uzupełniającej,
 - umorzeniu postępowania w sprawie udzielenia ochrony międzynarodowej

termin dobrowolnego powrotu jest liczony od dnia, w którym decyzje, o której mowa wyżej, stały się ostateczne, a w przypadku decyzji wydanej przez organ wyższego stopnia – od dnia, w którym decyzja ostateczna została cudzoziemcowi doręczona.

- decyzja o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu wydana bez określenia terminu dobrowolnego powrotu **PODLEGA NATYCHMIASTOWEMU WYKONANIU.**

- jeżeli decyzję o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu wydaje się cudzoziemcowi, który przebywał na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy w związku z okolicznościami, o których mowa w art. 186 ust. 1 pkt 3 ustawy o cudzoziemcach (pobyt cudzoziemca – rezydenta długoterminowego UE innego państwa członkowskiego), w decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu jako państwo powrotu cudzoziemca wskazuje się państwo członkowskie Unii Europejskiej, w którym cudzoziemiec posiada zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego UE (to samo dotyczy członka rodziny cudzoziemca posiadającego pobyt rezydenta długoterminowego UE innego państwa członkowskiego UE).
- Organ, wydając decyzję o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, **może przedłużyć termin dobrowolnego powrotu**, jeżeli cudzoziemiec:
 - jest zobowiązany do osobistego stawiennictwa przed polskim organem władzy publicznej lub
 - jego obecności na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wymaga interes Rzeczypospolitej Polskiej lub
 - jest w wyjątkowej sytuacji osobistej, wynikającej w szczególności:
 - z długości pobytu cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
 - z łączących cudzoziemca więzi o charakterze rodzinnym i społecznym lub
 - z potrzeby kontynuowania nauki przez małoletnie dziecko cudzoziemca.
- Organ, który wydał decyzję o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, może przedłużyć termin dobrowolnego powrotu w niej określony z powodu okoliczności, o których mowa wyżej także po jej wydaniu, jednorazowo, na wniosek cudzoziemca.
- Przedłużony termin dobrowolnego powrotu nie może być dłuższy niż **1 ROK**.

III. Zakaz ponownego wjazdu do Polski

- W decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu orzeka się o zakazie ponownego wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i innych państw obszaru Schengen oraz określa się okres tego zakazu.
- W decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu orzeka się o zakazie ponownego wjazdu tylko na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w przypadku, gdy jest ona wydawana cudzoziemcowi:
 - posiadającemu ochronę międzynarodową w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej, któremu cofnięto zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego UE, lub
 - o którym mowa w art. 315 ust. 8 lub 9 ustawy o cudzoziemcach (rezydenci długoterminowi innych państw członkowskich UE oraz ich rodziny).
- Zakazy ponownego wjazdu na terytorium UE lub terytorium Schengen, określa się na następujące okresy:
 - **od 6 miesięcy do 3 lat** – w przypadkach, o których mowa w art. 302 ust. 1 pkt 1-3, 6, 10, 12, 13, 15 lub 16 ustawy o cudzoziemcach:
 - cudzoziemiec przebywa lub przebywał na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bez ważnej wizy lub innego ważnego dokumentu uprawniającego go do wjazdu na to terytorium i pobytu na nim, jeżeli wiza lub inny dokument są lub były wymagane lub
 - nie opuścił terytorium Rzeczypospolitej Polskiej po wykorzystaniu dopuszczalnego okresu jego pobytu na terytorium wszystkich lub niektórych państw obszaru Schengen, do którego był uprawniony bez konieczności posiadania wizy, w każdym okresie 180 dni, chyba że umowy międzynarodowe stanowią inaczej, lub
 - nie opuścił terytorium Rzeczypospolitej Polskiej po wykorzystaniu dopuszczalnego okresu jego pobytu wskazanego w wizie Schengen w każdym okresie 180 dni, lub po wykorzystaniu dopuszczalnego okresu pobytu na podstawie wizy krajowej, lub
 - nie posiada środków finansowych niezbędnych do pokrycia kosztów pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, podróży powrotnej do państwa pochodzenia lub zamieszkania albo tranzytu przez terytorium Rzeczypospolitej Polskiej do państwa trzeciego, które udzieli pozwolenia na wjazd, i nie wskazał wiarygodnych źródeł uzyskania takich środków finansowych, lub
 - przekroczył lub usiłował przekroczyć granicę wbrew przepisom prawa, lub
 - przebywa poza strefą przygraniczną, w której zgodnie z zezwoleniem na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego może przebywać, chyba że umowy międzynarodowe stanowią inaczej, lub

- przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej po upływie okresu pobytu, do którego był uprawniony na podstawie zezwolenia na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego, chyba że umowy międzynarodowe stanowią inaczej, lub
- cel i warunki pobytu cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej są niezgodne z deklarowanymi, chyba że przepisy prawa dopuszczają ich zmianę, lub
- została wydana decyzja o odmowie nadania statusu uchodźcy lub udzielenia ochrony uzupełniającej, o uznaniu wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej za niedopuszczalny, o umorzeniu postępowania w sprawie udzielenia ochrony międzynarodowej lub decyzja o pozbawieniu go statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej i cudzoziemiec:
 - nie opuścił terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w terminie i przypadku, o których mowa w art. 299 ust. 6 pkt 1 lit. b (30 dni odkąd decyzja stała się ostateczna i została doręczona), albo
 - przebywa w strzeżonym ośrodku albo w areszcie dla cudzoziemców.
- od **ROKU DO TRZECH LAT** – w przypadkach, o których mowa w art. 302 ust. 1 pkt 4 i 5 ustawy o cudzoziemcach:
 - wykonuje lub w dniu wszczęcia kontroli legalności wykonywania pracy prowadzonej przez uprawniony do tego organ wykonywał pracę bez odpowiedniego zezwolenia na pracę lub oświadczenia o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi wpisanego do ewidencji oświadczeń, lub
 - podjął działalność gospodarczą niezgodnie z przepisami obowiązującymi w tym zakresie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, lub
 - **OD 3 LAT DO 5 LAT** – w przypadkach, o których mowa w art. 302 ust. 1 pkt 7, 8, 11 lub 14 ustawy o cudzoziemcach
- obowiązuje wpis danych cudzoziemca do wykazu cudzoziemców, których pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest niepożądany, lub
- dane cudzoziemca znajdują się w Systemie Informacyjnym Schengen do celów odmowy wjazdu, jeżeli cudzoziemiec przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w ramach ruchu bezwizowego lub na podstawie wizy Schengen, z wyłączeniem wizy upoważniającej tylko do wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i pobytu na tym terytorium, lub
- został skazany prawomocnym wyrokiem w Rzeczypospolitej Polskiej na karę pozbawienia wolności podlegającą wykonaniu i istnieją podstawy do przeprowadzenia postępowania w sprawie przekazania go za granicę w celu wykonania orzeczonej wobec niego kary, lub
- dalszy pobyt cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej będzie stanowił zagrożenie dla zdrowia publicznego, co zostało potwierdzone badaniem lekarskim, lub dla stosunków międzynarodowych innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, lub
 - **5 LAT** – w przypadkach, o których mowa w art. 302 ust. 1 pkt 9 ustawy o cudzoziemcach
- wymagają tego względy obronności lub bezpieczeństwa państwa lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego lub interes Rzeczypospolitej Polskiej, lub

IV. Cofnięcie zakazu wjazdu

Organ, który w pierwszej instancji wydał decyzję o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, może cofnąć zakaz, na wniosek cudzoziemca, w drodze decyzji, jeżeli cudzoziemiec wykaże, że:

- wykonał obowiązki wynikające z decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu lub
- jego ponowny wjazd na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub innych państw obszaru Schengen ma nastąpić ze względu na uzasadnione okoliczności, zwłaszcza ze względów humanitarnych, lub
- została mu przyznana pomoc w dobrowolnym powrocie,

Organ, rozpatrując wniosek o cofnięcie zakazu uwzględnia, w szczególności:

- okoliczności, w jakich cudzoziemcowi została wydana decyzja o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu;
- okoliczności, ze względu na które ma nastąpić ponowny wjazd cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub innych państw obszaru Schengen.

Zakazu ponownego wjazdu nie cofa się, gdy:

- wjazd lub pobyt cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej może stanowić zagrożenie dla obronności lub bezpieczeństwa państwa lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego lub naruszyć interes Rzeczypospolitej Polskiej lub
- cudzoziemiec nie uiszczył należności z tytułu kosztów związanych z wydaniem i wykonaniem decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, które był obowiązany ponieść, lub]
- został on orzeczony po wydaniu cudzoziemcowi decyzji o cofnięciu zakazu, a od wydania tej decyzji nie upłynęły 2 lata, lub
- **NIE UPLYNĘŁA JESZCZE POŁOWA OKRESU, NA JAKI ZOSTAŁ ORZECZONY.**

V. ODWOŁANIE

- odwołanie od decyzji Straży Granicznej należy złożyć do Szefa Urzędu ds. Cudzoziemców

VI. ODSTĄPIENIE OD WYKONANIA DECYZJI O ZOBOWIĄZANIU DO POWROTU

Decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu nie wykonuje się, gdy:

- wobec cudzoziemca toczy się postępowanie w sprawie udzielenia mu ochrony międzynarodowej lub
- wobec cudzoziemca toczy się postępowanie w sprawie udzielenia mu zgody na pobyt ze względów humanitarnych, zgody na pobyt tolerowany lub zezwolenia, o którym mowa w art. 176 (pobyt czasowy dla ofiary handlu ludźmi), lub
- cudzoziemcowi udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany lub zachodzą przesłanki do jej udzielenia, lub
- cudzoziemiec przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie:
 - wizy Schengen upoważniającej tylko do wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wydanej w celu, o którym mowa w art. 60 ust. 1 pkt 23 ustawy o cudzoziemcach (wiza ze względów humanitarnych, w związku z zobowiązaniami międzynarodowymi lub interesem Polski), lub
 - zezwolenia, o którym mowa w art. 181 ust. 1 ustawy o cudzoziemcach (pobyt krótkoterminowy), lub
 - cudzoziemiec przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zaświadczenia, o którym mowa w art. 170 ustawy o cudzoziemcach (zaświadczenie dla ofiary handlu ludźmi), lub
- cudzoziemiec jest małżonkiem obywatela polskiego albo cudzoziemca posiadającego zezwolenie na pobyt stały lub zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego UE na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i nie sprzeciwiają się temu względy obronności lub bezpieczeństwa państwa lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego, chyba że celem zawarcia związku małżeńskiego lub jego istnienia jest obejście przepisów określających zasady i warunki wjazdu cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, ich przejazdu przez to terytorium, pobytu na nim i wyjazdu z niego, lub
- wobec cudzoziemca orzeczono w Rzeczypospolitej Polskiej środek zapobiegawczy w postaci zakazu opuszczania kraju, lub
- cudzoziemiec zadeklarował zamiar złożenia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej, chyba że cudzoziemiec kolejny raz zadeklarował zamiar złożenia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej, a nie złożył wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej po uprzednio zadeklarowanym zamiarze jego złożenia albo poprzedni wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej został uznany za niedopuszczalny, albo po wydaniu decyzji o odmowie nadania mu statusu uchodźcy i udzielenia ochrony uzupełniającej.

VII. WSTRZYMANIE WYKONANIA DECYZJI O ZOBOWIĄZANIU DO POWROTU

- w przypadku, gdy cudzoziemiec złożył skargę do wojewódzkiego sądu administracyjnego na decyzję o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu wraz z wnioskiem o wstrzymanie jej wykonania, termin dobrowolnego powrotu lub termin przymusowego wykonania tej decyzji z mocy prawa przedłuża się do dnia wydania przez wojewódzki sąd administracyjny postanowienia w sprawie tego wniosku.

- powyższej reguły nie stosuje się, w przypadku gdy decyzja o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu została wydana na podstawie art. 302 ust. 1 pkt 9 (zagrożenie dla bezpieczeństwa państwa, obronności i porządku publicznego).

8. ZGODA NA POBYT ZE WZGLĘDÓW HUMANITARNYCH

I. Warunki udzielania

Cudzoziemcowi udziela się zgody na pobyt ze względów humanitarnych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli zobowiązanie go do powrotu:

- może nastąpić jedynie do państwa, w którym, w rozumieniu Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r.:
 - zagrożone byłoby jego prawo do życia, wolności i bezpieczeństwa osobistego lub
 - mógłby on zostać poddany torturom albo nieludzkiemu lub poniżającemu traktowaniu albo karaniu, lub
 - mógłby być zmuszony do pracy, lub
 - mógłby być pozbawiony prawa do rzetelnego procesu sądowego albo być ukarany bez podstawy prawnej, lub
 - naruszałoby jego prawo do życia rodzinnego lub prywatnego, lub
- może nastąpić jedynie do państwa, gdzie tego rodzaju decyzja naruszałaby prawa dziecka, określone w Konwencji o prawach dziecka, przyjętej przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r., w stopniu istotnie z

II. Odmowa udzielenia zgody

- Cudzoziemcowi odmawia się udzielenia zgody na pobyt ze względów humanitarnych, jeżeli istnieją poważne podstawy, aby sądzić, że:
 - popełnił zbrodnię przeciwko pokojowi, zbrodnię wojenną lub zbrodnię przeciwko ludzkości, w rozumieniu prawa międzynarodowego, lub
 - jest winny działań sprzecznych z celami i zasadami Narodów Zjednoczonych określonymi w Preambule i art. 1 i 2 Karty Narodów Zjednoczonych, lub
 - popełnił na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej zbrodnię lub popełnił poza tym terytorium czyn, który jest zbrodnią według prawa polskiego, lub
 - stanowi zagrożenie dla obronności lub bezpieczeństwa państwa lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego, lub
 - podżegał albo w inny sposób brał udział w popełnieniu zbrodni lub czynów, o których mowa wyżej.

Cudzoziemcowi, który przed przybyciem na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej popełnił inny niż określony powyżej czyn karalny, który według prawa polskiego jest przestępstwem zagrożonym karą pozbawienia wolności, można odmówić udzielenia zgody na pobyt ze względów humanitarnych, jeżeli opuścił on kraj pochodzenia wyłącznie w celu uniknięcia kary.

III. Cofnięcie zgody

Cudzoziemcowi cofa się zgodę na pobyt ze względów humanitarnych, w przypadku gdy:

- okoliczności, z powodu których zgoda została udzielona, przestały istnieć lub zmieniły się w taki sposób, że zgoda nie jest już wymagana, lub
- okoliczności uzasadniające odmowę udzielenia zgody powstały po jej udzieleniu, lub
- wyjdzie na jaw, że cudzoziemiec zataił informacje lub dokumenty albo przedstawił fałszywe informacje lub dokumenty o istotnym znaczeniu dla udzielenia zgody, lub
- cudzoziemiec opuścił na stałe terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, lub
- cudzoziemiec powrócił do kraju pochodzenia.

Cudzoziemcowi można cofnąć zgodę na pobyt ze względów humanitarnych, jeżeli po jej udzieleniu wyjdą na jaw okoliczności, o których mowa w art. 349 ust. 2 ustawy o cudzoziemcach (popętnił inny niż określony powyżej czyn karalny, który według prawa polskiego jest przestępstwem zagrożonym karą pozbawienia wolności, a opuścił on kraj pochodzenia wyłącznie w celu uniknięcia kary).

9. Zgodna na POBYT TOLEROWANY

I. Warunki udzielania

Zgody na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej udziela się cudzoziemcowi, jeżeli zobowiązanie go do powrotu:

- może nastąpić jedynie do państwa, w którym, w rozumieniu Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r.:
 - zagrożone byłoby jego prawo do życia, wolności i bezpieczeństwa osobistego lub
 - mógłby zostać poddany torturom albo nieludzkiemu lub poniżającemu traktowaniu albo karaniu, lub
 - mógłby on być zmuszony do pracy, lub
 - mógłby być pozbawiony prawa do rzetelnego procesu sądowego albo być ukarany bez podstawy prawnej
- w przypadku gdy zachodzą okoliczności do odmowy udzielenia zgody na pobyt ze względów humanitarnych, o których mowa **w punkcie 8.II PROCEDURY**
- jest niewykonalne z przyczyn niezależnych od organu właściwego do przymusowego wykonania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu i od cudzoziemca, lub
- może nastąpić jedynie do państwa, do którego wydanie go jest niedopuszczalne na mocy orzeczenia sądu albo z uwagi na rozstrzygnięcie Ministra Sprawiedliwości w przedmiocie odmowy wydania cudzoziemca.

II. Odmowa udzielenia zgody

Udzielenia zgody na pobyt tolerowany odmawia się cudzoziemcowi w przypadkach, braku możliwości wydalenia lub zakazu ekstradycji, jeżeli jego pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej może stanowić zagrożenie dla obronności lub bezpieczeństwa państwa lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego.

III. Cofnięcie zgody

Zgodę na pobyt tolerowany cofa się, w drodze decyzji, gdy:

- ustanie przyczyna udzielenia zgody, lub
- cudzoziemiec opuścił terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, lub
- dalszy pobyt cudzoziemca może stanowić zagrożenie dla obronności lub bezpieczeństwa państwa lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego – w przypadku zgody na pobyt tolerowany udzielonej w związku z brakiem możliwości wydalenia lub zakazem ekstradycji.
- cudzoziemiec uchyla się od nałożonych na niego w decyzji o udzieleniu zgody obowiązków, o których mowa **w punkcie IV PROCEDURY** - w przypadku zgody na pobyt tolerowany udzielonej w związku z brakiem możliwości wydalenia lub zakazem ekstradycji.

IV. Obowiązki cudzoziemca z pobytem tolerowanym

W decyzji o udzieleniu cudzoziemcowi zgody na pobyt tolerowany zobowiązuje się cudzoziemca do zgłaszania się w określonych odstępach czasu do komendanta oddziału Straży Granicznej lub komendanta placówki Straży Granicznej, wskazanego w decyzji lub właściwego ze względu na miejsce aktualnego pobytu cudzoziemca oraz do informowania go o każdej zmianie swojego miejsca zamieszkania.

10. Wygaśnięcie zgody na pobyt tolerowany lub pobyt humanitarny

Decyzja o udzieleniu cudzoziemcowi zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany wygasa z mocy prawa z dniem:

- nadania mu statusu uchodźcy lub udzielenia ochrony uzupełniającej lub
- nabycia przez niego obywatelstwa polskiego, lub
- pisemnego zawiadomienia przez niego organu Straży Granicznej o zrzeczeniu się prawa do korzystania odpowiednio ze zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany, lub
- uzyskania przez niego zezwolenia na pobyt stały.

Decyzja o udzieleniu cudzoziemcowi zgody na pobyt tolerowany wygasa także z mocy prawa z dniem udzielenia mu zgody na pobyt ze względów humanitarnych.

EGZEMPLARZ BEZPŁATNY